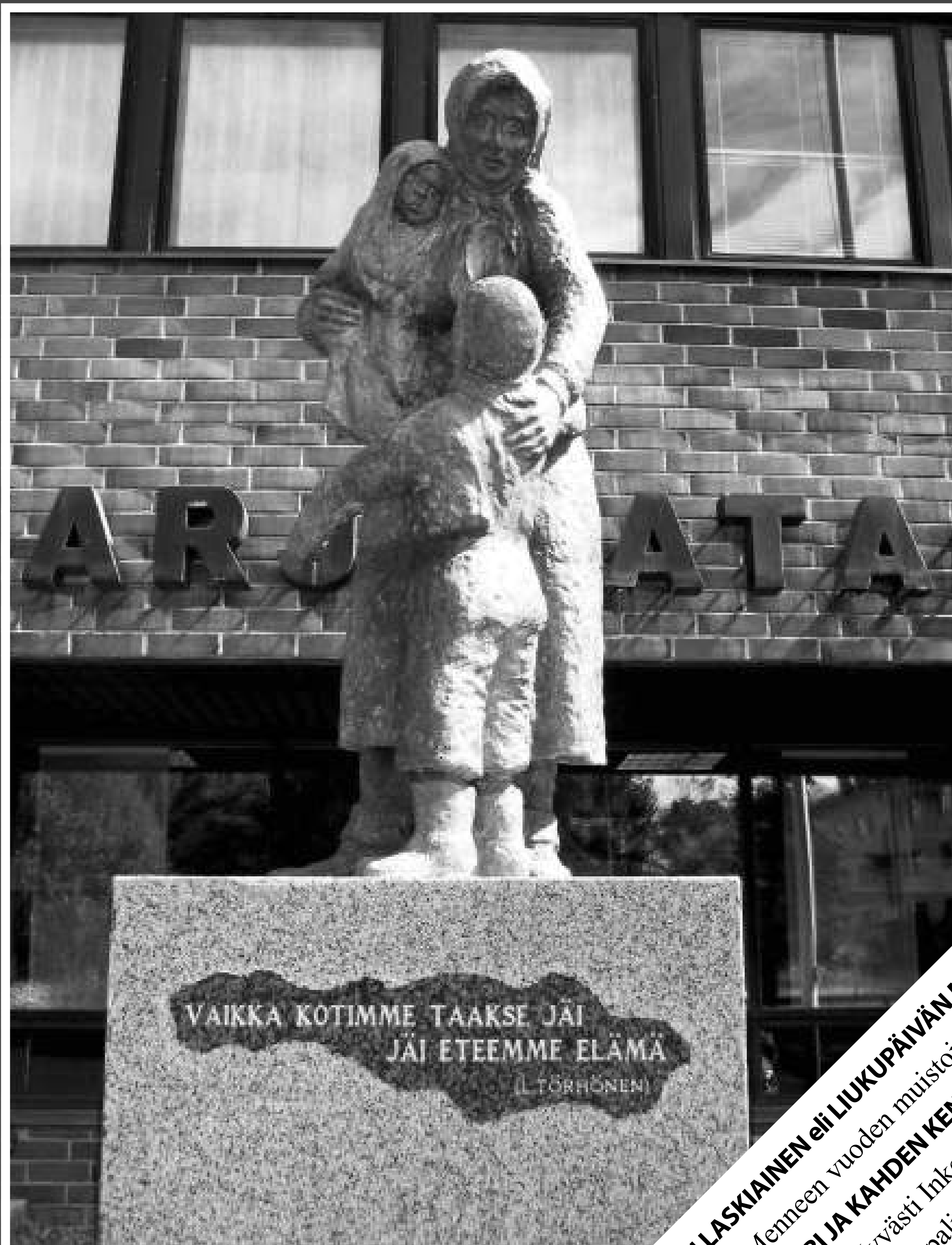
Suomen Inkeri-liitto ry

INKERILÄISTEN viesti

1 / 2016

INKERIN LASKIAINEN eli LIUKUPÄIVÄN MENOJA

Menneen vuoden muistoja

KATRI JA KAHDEN KENGÄT

Hyvästi Inkeri

ja paljon muuta!

KANSIKUVA

Karjalatalon eteen vuonna 2015 pystytetyn Evakkoäiti-muistomerkin on tehnyt Juhani Honka. Jalustassa lukee L. Törhösen sanat: ”Vaikka kotimme taakse jäi, jäi eteemme elämä”. Kuva A-S Salonen

Numero 2/2016 ilmestyy viikolla 12. Aineisto toimitukseen 2.3. mennessä.

Numero 3/2016 ilmestyy viikolla 21. Aineisto toimitukseen 4.5. mennessä.

Tässä numerossa – Inkeriläisten viesti 1 / 2016

Inkeriläisten viesti

JULKAISIJA
Suomen Inkeri-liitto ry.
www.inkeriliitto.fi
suomeninkeriliitto@gmail.com
Puheenjohtaja Alina-Sinikka Salonen
p. 040 743 7042
alinasinikka@gmail.com

TOIMISTO
Lehden tilaukset ja osoitteenmuutokset, jäsenmaksut ja tuotetilaukset.
Osoite: Inkerikoti, Karjalatalo
Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki
tai p. 045 261 2342

APUA SUKUTUTKIMUKSEEN
suomeninkeriliitto.sukututkim@gmail.com

PANKKI
Danske Bank
FI51 8000 1200 3063 64
Liiton matkatili osallistumismaksujen maksua varten:
FI15 8000 1710 3772 44

ILMOITUKSET/€
1/1 sivu 250€
½ sivu 135 €
¼ sivu 85€
Kuolinilmoitukset 17€
Kiitos- yms. ilmoitukset 10€

LEHDEN VUOSITILAUS 2016
40€ EU-maat
45€ muualle

TILAAMINEN
Maksu liiton tilille ja laskun viesti kohtaan tilaajan nimi ja osoite. Nämä tiedot tulee lähettää myös puhelimitse tai postitse Suomen Inkeri-liitto ry:n toimistoon.

LEHDEN TOIMITUS
Päätoimittaja: Alina-Sinikka Salonen
Toimitussihteeri: Riikka Mahlamäki-Kaistinen

TOIMITUKSEN OSOITE
Renkkelintie 28, 40950 Muurame
p. 050 599 6773
inkerinviesti@suomi24.fi

PAINOPAIKKA
Picaset Oy
Helsinki

Lehti ilmestyy kuudesti vuodessa. Aineisto palautetaan vain erikseen pyydettäessä.

INKERILÄISTEN SIVISTYSSÄÄTIÖ
Hallituksen pj. Toivo Iho
Bredantie 6 E 22,
02700 Kauniainen
p. 050 505 2335
OP FI77 5780 3820 0314 99

PÄÄASIAMIES RUOTSISSA
(hoitaa lehden tilaukset)
Viktor Aitman
Linbanev 6
SE-43835 Landvetter
p. (03) 191 6602
v_aitman@spray.se
Ruotsin Inkeri-liiton postisiirtotili 173888-9

ISSN 1236-9586

Pääkirjoitus

Alina-Sinikka Salonen

Vaikka kotimme taakse jäi, jäi eteemme elämä

Karjalatalon edustalle keväällä 2015 pystytetty Evakkoäiti-patsas on monella tavalla puhutteleva. Se kuvaa sitkeyttä ja lannistamattomuutta. Se muistuttaa, että elämä on mahdollista missä vain. Tulee väistämättä verranneeksi karjalaisten (siis karjalansuomalaisten!) ja inkerinsuomalaisten kohtaloa viimeisten sadan vuoden aikana. Molempien suomalaisryhmien historiassa on paljon yhteistä. Olemme pakon edessä joutuneet luopumaan kotiseuduistamme ja aloittamaan elämän kaukana entisestä. Ryhmiä yhdistää kaiho, ja halu päästä katsomaan vanhoja, rakkaita maisemia.

Erojakin on. Inkerinsuomalaiset joutuivat Venäjän vallankumouksen jälkeen noin 20 vuoden aikana mielettömien vainojen ja sortotoimien kohteiksi. Osa heistä ”evakuoitiin”, mutta se tapahtui karkotuksina suuren Neuvostoliiton syrjäisille alueille. Syyksi riitti suomalaisuus.
Sekä karjalaiset että inkerinsuomalaiset joutuivat 40-luvun taitteessa kokemaan sotien kurjuudet. Erona oli se, että karjalaiset evakuoitiin omassa maassaan turvaan sodan alta, kun taas sota-alueille jääneet inkerinsuomalaiset olivat motissa rintamien välissä, ja kärsivät kylmää ja nälkää. Heitä ei oma valtio evakuoinut turvaan. Inkerinsuomalaisista neuvoteltiin usean valtion kesken, ja heistä tuli siirtolaisia, jotka eivät Suomen päättäjien silmissä olleet kovin toivottuja maahanmuuttajia.
Sodan jälkeenkin inkerinsuomalaisten vainoaminen ja sorto passiin merkityn isänmaan toimesta jatkui. (Oikeana isänmaanaan inkerinsuomalaiset ovat aina pitäneet Suomea – siitäkin huolimatta, että isänmaa on välillä hyljännyt lapsensa.) Nyt on inkerinsuomalaisilla eri puolilla maailmaa yli 25 vuoden ajan ollut sellainen elämä, jota on kannattanut odottaa.

Olen suurella kiinnostuksella lukenut Matti Tainan jouluksi julkaiseman kirjan Hyvästi Inkeri. (Kerron siitä toisaalla tässä Inkeriläisten viestissä.) Sitä lukiessani mietin sananlaskua ”Tieto lisää tuskaa”. Pitääkö se paikkansa yleensä ja pitääkö minun kohdallani? Koin saaneeni kirjasta valtaisan määrän yksityiskohtaista tietoa niin inkerinsuomalaisten Inkerin aikaisista tavoista ja kulttuurista kuin Hatsinan sotilasalueen sodasta. Olin vauvaikäisenä elänyt samalla sotilasalueella, missä kirjankin henkilöt. Isäni oli vihkoon kirjoitetuissa muistelmissaan kertonut asioita, joiden taustoja hän ei ollut tiennyt. Matti Taina tiesi. Jämptisti.

Lisäsikö tieto tuskaani? Päinvastoin. Se tuotti minulle iloa. Missä tilanteessa sananlasku voisi pitää paikkansa? Nykyinen elämänmeno on informaation jakamista. Sitä tapahtuu koko ajan, reaaliaikaisesti, kaikkialta maailmasta, varsinkin kuvallisesti television välityksellä. Kurjuuksien kohtaaminen aiheuttaa tuskaa – ainakin minulle. Tosin siihen myös turtuu. Ihminen tulee välinpitämättömäksi tapahtumille, jotka eivät koske hänen lähipiiriään tai ainakin hänen maanmiehiään.
Tieto saattaa myös helpottaa tuskaa. Epävarmuus kadonneesta on kuulemma pahempaa kuin tiedon saaminen siitä, että hän on lopullisesti poistunut elämästä. Tämän ovat aika monet inkerinsuomalaiset itse kokeneet.

Lopuksi toiseen asiaan: Edellisessä numerossa pyysin tietoa erilaisista kokoontumisryhmistä. En ole saanut vastauksia. Hyvät ystävät, esiintulonne voisi auttaa lähellänne olevia inkerinsuomalaisia etsijöitä löytämään tiensä toimintaanne mukaan! Voisitte myös rohkaista eri tahoja järjestämään heille kokoontumismahdollisuuksia. - Ehkä ryhmät ovat olleet joulutauolla. Jään odottamaan.

Alina-Sinikka Salonen
alinasinikka@gmail.com

KIRJEITÄ KENTÄLTÄ

Suomen Inkeri-liitto ry:n puheenjohtajan ja Inkeriläisten viestin päätoimittajan Alina-Sinikka Salosen pääkirjoitus "Pakolaisuus, elämän mittainen trauma?" lehdessä numero 5/2015 synnytti paljon ajatuksia. Ohessa asiaa koskevia lukijoiden kirjeitä kentältä.

Vuorelassa asuvan Hilma Hariolan ja pj. Alina-Sinikka Salosen välillä käytiin seuraava keskustelu.

Hyvä Alina-Sinikka!

Viimeisessä Inkeriläisten Viestissä (6/2015 toim. lisäys) kerroit pakolaisuudesta. Voin allekirjoittaa tuntemuksesi myös omalta kohdaltani. Huomaan, etten milloinkaan ole ollut vapaaehtoisesti kertomassa, missä ovat sukujuureni. Useasti olen vieraille ihmisille sanonut: "En ole mistään kotoisin." Kun viime kesänä siivosin kaappejani, löysin vanhan ainevihkoni ja sieltä aineen, jonka olin kirjoittanut Kajaanin seminaarissa ainekirjoitustunnilla v.1963. Silloin vielä kirjoitettiin aineita.

" Huomaan, etten milloinkaan ole ollut vapaaehtoisesti kertomassa, missä ovat sukujuureni. Useasti olen vieraille ihmisille sanonut: "En ole mistään kotoisin."

En ole muistanut ko. tapausta, kunnes viime kesänä aloin penkoa vanhoja papereitani. Sieltä putkahti käsiini vihko. Tämä on todellinen tapahtuma lapsuudestani.
Sitä lukiessani kävi mielessäni kuin hyökyaalto. Tätä asiaa pelkäsin nuoruudessa ja se on vaikuttanut tiedostamatta elämääni, että minua haukutaan ryssäksi. Ihmissuhteissani olen monen mielestä ollut etäinen. Kun viime keväänä kokoonnuimme juhlimaan 50-vuotta sitten opettajiksi valmistumista, sanoi eräs: "Sinulle on vanheneminen tehnyt hyvää. Olet huomattavasti rennompi, kuin ennen."
Olen kaivannut sellaista tilaisuutta, jossa me Suomessa varttuneet ja sodan jaloista tulleet, voisimme keskustella ja jakaa kokemuksia. Kiitos inkeriläisten viestistä!

Terveisin Hilma Hariola

Akhilleen kantapää

Hilma Hariolan kouluaine

Pienen maalaiskylän kansakoulun pihalla on vilskettä ja vilinää. Lasten huudot kantautuvat maantielle saakka. Kuulen ne: kävely vaihtuu juoksuksi ja pian olen pelin tiimellyksessä. Kyseessä on pesäpallon helpompi versio. Miten rakastankaan tätä peliä ja tiedän olevani siinä hyvä. Minuthan on hyväksytty syöttäjäksi, koska olen melko ketterä.
Pallo lentää ylitseni. Toisella kertaa se lentää minua kohti. Tällä kerralla olen vikkelämpi, saan kopin. ”Palo tuli, kiljahdan riemuissani. ”Enkä palanut”, huutaa pesälle juossut poika. ”Paloitpas”, en halua antaa periksi. Väittely jatkuu. ”Sinä paloit”, huudan itku kurkussa. ”Olet ryssä, ryssä”, sihahtaa poika. Seison typertyneenä, tuska kouristaa sydäntäni. ”Olet ryssä”, sanat kaikuvat korvissani. Illalla vuoteessa kyselen itseltäni:” Miksi minua haukutaan? En ole ryssä, vaikka olen inkeriläinen.

Vuosi vierähtää ja pääsen oppikouluun. Menossa on toinen koulupäivä. Suuri luokka, jossa ei ole yhtään tuttua kansakoulusta, tekee oloni epävarmaksi, uudet toveritkin oudostuttavat. Opettaja tulee luokkaan. Hän on nuori ja kaunis. ”Nyt aivan ensimmäiseksi haluan tietää nimenne, syntymäaikanne ja -paikan.” Säpsähdän, kuullessani nämä opettajan sanat. Oloni tuntuu tukalalta, ahdistaa, on kuuma. Minunhan pitää sanoa olevani inkeriläinen. Suljen silmäni, käteni pusertuvat ristiin pulpetin suojassa. Rukoilen:” Rakas Jumala auta minua, jos olet olemassa. Pudota vaikka kivi luokkaan, ettei minun tarvitse sanoa olevani inkeriläinen.” Ihmettä ei tapahdu. Kohta on minun vuoroni. Nousen seisomaan, kyyneleet sumentavat silmiäni ….Olen taas kansakoulussa ja pallokentällä. Kuulen sanat: ”Olet ryssä!” Hätäisesti sopertelen tarvittavat tiedot. ”Anteeksi, en kuullut, sano kovempaa”, opettaja pyytää. Vielä tämä, haluaako hänkin kiusata minua.
Uhman vallassa vastaan. ”Inkerissä olen syntynyt.” ”Tämäpä sattui mukavasti, minäkin tunnen muutaman inkeriläisen” kuulen opettajan äänen. Pilvi alkaa väistyä, lapsuuden painajainen alkaa hitaasti siirtyä pois. ”Olet inkeriläinen, et ryssä”, toistelen mielessäni.

Kohtalotoverini Hilma!

Sinun Akhilleen kantapää -aineesi toi mieleeni koulumuiston, jonka haluan jakaa kanssasi. Olen aikuisena ymmärtänyt, miten fiksu minun luokanvalvojani, voim.op. Kerttu Ilanmaa, on ollut. Harmittaa, että en tullut koskaan kiittäneeksi häntä. Nyt se ei enää ole mahdollista. (En olekaan ennen kirjoittanut tätä paperille, mutta muistan tapahtuman niin kuin se olisi ollut eilen.)

Olin oppikoulun ensimmäisellä luokalla. Koulu oli hiljattain alkanut. Voimistelutunti alkoi nelimaalilla, mutta se keskeytyi, kun rupesi satamaan. Opettaja sanoi, että siirrytään luokkaan. Hän otti esiin päiväkirjan. Siihen kirjoitettiin siihen aikaan (ja vielä minun opettajana ollessanikin) etulehdelle kaikkien oppilaiden nimet ja erilaisia asioita heidän taustastaan.

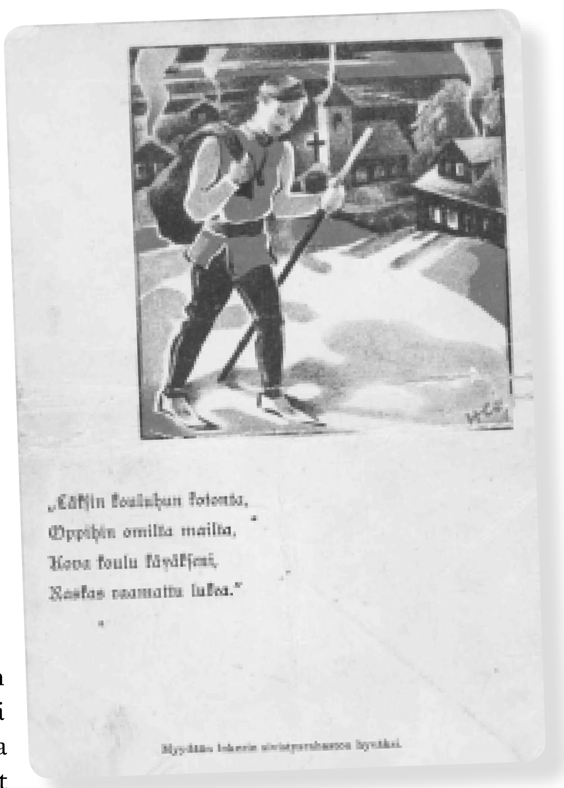
Opettaja sanoi, että koska ulkona sataa, niin hän täyttääkin näitä tietoja yhdessä meidän kanssamme. Meidän piti etukäteen jo miettiä valmiiksi tietyt asiat, jotka hän sitten kirjoittaa. En muista kaikkia, mutta ainakin syntymäaika ja –paikka sekä äidin tyttönimi piti sanoa koko luokan kuullen. Minä olin aivan kauhuissani: mitä kaikki sanoisivat, kun kuulevat, että olen syntynyt Inkerissä, ja että äitini tyttönimi on Tarassu. Aika kului ja vuoroni tulisi kohta. Olen varmaan vapissut jännityksestä. Minun vuoroni olisi kohta! Huh! Juuri, kun minun vuoroni olisi tullut, opettaja katsoi kelloa ja sanoi, että kello soikin kohta ja me voimme lähteä kotiin. Minä jatkan tämän sitten kotona valmiiksi. – Aikuisena tosiaan ymmärsin, että opettaja tiesi tilanteeni ja halusi säästää minut häpeältä. Kiitos, Kerttu Ilanmaa! Olit todella hyvä ihminen.

Ystävyydellä Alina-Sinikka

HUONOJA JA HYVIÄ MUISTOJA INKERISTÄ

Kirjeitä kentältä –palstalle tuli kirje Ruotsista.

Muistelen miten iloisia me ja poikamme olimme, kun sota syttyi. Tiesimme pääsevämme nyt vapaiksi Stalinin raudoita ja kommunistien vallasta. Täytyy kuitenkin sanoa, että omassa kansassammekin oli mustia lampaita. Niitä, jotka tekivät pahaa. Meidänkin perhe sai tämän tuta kun äiti ei lähtenyt kolhoosiin töihin vaan meni Pietariin. Siloin tulivat inkeriläiset miehet kolhoosista hevosella ja rattailla ja veivät meiltä kaikki huonekalut, niin ettei meillä jäänyt edes millä istua.
Tämä sama ihminen vei talostamme puolet isovanhempien ja isän veljen jouduttua Siperiaan. Isä pääsi kotiin kuolemaan, koska hänellä oli keuhkotauti. Hän kuoli kun minä olin neljän vanha.

Omaisuutemme vei Inkerin kommunisti. Niin, että eivät ne meikäläisetkään olleet aina hyviä ihmisiä. Kun tilaisuus tuli ja virka nousi päähän, niin silloin sai tavallinen ihminen kärsiä ja varsinkin kun meidän talo oli iso ja heillä oli kauppa ja meidän taloa nimitettiin Puotilaksi. Niin silloin heitä tehtiin kulakeiksi.

Mutta meidän pojissa oli hyviä miehiä. Kun sota tuli ja saksalaiset tulivat kylään, niin silloin alkoi uusi ajatus meidän pojissa, että mennään armeijaan ja taistellaan vapauden puolesta. Veljeni Viktor oli ensin Saksan armeijassa ja sitten Suomen armeijassa. Hänestä tehtiin vakooja, koska hänellä osasi hyvin venäjää. Hän kävi monta kertaa partiotehtävissä Venäjän puolella. Viimeisellä paluumatkalla hän kulki vahingossa väärää polkua ja astui omaan miinaan. Hänen toverinsa kuoli heti, mutta veljeni eli vuorokauden kenttäsairaalassa.
Veljeni ja hänen toverinsa on haudattu Lappeenrannan sankarihautausmaalle. Kiitos teille urhoolliset Inkerin pojat – Viktor Hynninen, Antti Läsä ja kaikki muut Inkerin pojat – levätkää rauhassa.

Kunnioittaen Kalervo Hynninen perheineen Ruotsista

KOKOUSKUTSU

Suomen Inkeri-liitto ry:n sääntömääräinen kevätkokous pidetään
lauantaina, maaliskuun 19. päivänä 2016 klo 14.00
Karjalatalolla Inkeri kodissa, Käpylänkuja 1, 00610 HELSINKI.
Käsitellään säännöissä kevätkokoukselle määrätyt asiat.

Hallitus

HYVÄSTI INKERI

Alina-Sinikka Salonen

Istumassa Matti ja Eeva Taina sekä Helena Mullo.
Seisomassa Eevan sisko Katri Korpelainen, Väinö, Vihtori ja Reino Taina. Kuva on otettu tammikuussa 1946.

Inkeriläisen Matti Pietarinpoika Tainan perheen elämä Inkerissä ja Suomessa, Stalinin saappaan alla ja toisen maailmansodan jaloissa – Matti Tainalta jouluksi 2015 ilmestynyt kirja

Kirja tuotiin minulle painotuoreena aivan joulun alla. Teos painaa 950 g. Siinä on 561 inkeriläisen Tainan perheen vaiheita käsittelevää sivua. Lisäksi on 15 sivua pientä tekstiä alaviitteitä, kirjallisuutta ja muita lähteitä.

Kirjailija kuvailee osuvasti teostaan näin: ”Äijäni Matti Tainan ja hänen perheensä elämää seurataan läpi Venäjän vallankumouksen, Stalinin vainojen ja toisen maailmansodan. Kirjassa kerrotaan inkeriläisten Suomeen siirtymisestä ja tänne kotoutumisesta sekä punaisen Valpon, kommunistien ja Neuvostoliiton inkeriläisiin Suomessa kohdistuneista uhkailuista ja ajojahdeista ja paoista Ruotsiin. Inkeriläisten kovan kohtalon lisäksi kirjassa käydään läpi heidän elämäänsä vaikuttaneet laajemmat poliittiset ja sotilaalliset tapahtumat. Lukijalle selviää myös Neuvostoliiton ja Stalinin inkerinsuomalaisiin kohdistunut kansanmurha sekä teloitukset, karkotukset ja pakkotyöleirituomiot ja Inkerin luterilaisen

kirkon lakkauttaminen. Hyvästi Inkeri -kirja on kunnianosoitus rohkeille isovanhemmilleni Matille ja Eevalle sekä sitkeille inkerinsuomalaisille ja heidän heimokulttuurilleen.”

Minä puolestani kerron kirjasta henkilökohtaisena lukukokemuksena.

Olen kiitollinen, että tällainen kirja on tehty. Kirjoittajan tavoitteena on ilmiselvästi antaa Tainan perheen kautta täsmällistä ja yksityiskohtaista tietoa inkeriläisten historiasta. Inkerin Tainat, ovat asuneet lähellä minun Inkerin kotiani. Kartasta linnuntietä mitattuna Venjoen Saklinan ja Liisilän Sablinan välimatka on alle 30 kilometriä. Olen saanut kirjasta suunnattoman paljon omia varhaisvuosiani valaisevaa tietoa.

Kolme ja puolivuotias kirjailijan isä Reino Taina kotitalonsa Juhalsimon edessä juhannuksena vuonna 1937.

Kirja alkaa romanttisesti ja komeasti suurista häistä, jotka pidettiin joulukuun 14. päivä armon vuonna 1817. Pitopaikka oli Venäjän keisarin ja Suomen suuriruhtinaan Aleksanteri I:n hallitsemassa Suomen suuriruhtinaskunnassa Luumäen Tainan talossa. ”Aurinko paistoi, pakkanen paukkui ja lunta oli pyryttänyt jo puolisääreen. Parinkymmenen tilhen ja muutaman taviokuurnan parvi napsi pihamaan pihlajista kuuran valkoiseksi kirjomia marjoja.”

Lukijaa tullaan hemmottelemaan monilla upeilla luontokuvauksilla.

”Kynttilöillä ja kuusenhavuilla koristelluilta pitopöydiltä hääväki sai syödäkseen hernerokkaa, ruisleipää, voita, suolakalaa, palvattua lampaan- ja sianlihaa, ohraryynipuuroa ja tuorejuustoa. Jälkiruoaksi oli makeaa rusinasoppaa. Juomina oli maitoa, piimää ja olutta sekä ryyppylaseista tarjottavaa paloviinaa. Virren veisuun ja juhlapuheiden jälkeen tanssittiin viulupelimannin ja klaneetinsoittajan tahdittamana poloneesi ja sitten polskaa niin, että lankkulattia tömisi ja hiki valui”.

Myös ruuista ja ruokailuista kerrotaan kirjassa monenlaisissa olosuhteissa. Myöhemmin myös siitä, kun ruoasta oli suuri puute.

Häiden sulhanen oli Heikki Sakarinpoika Taina, joka otti vaimokseen Kristiina Heikintyttären. Iso ja vauras Tainan talo oli Luumäen 131 talosta kuudenneksi suurin. Myöhemmin koko Himottulan kylää alettiin kutsua Tainaksi.

Häiden lisäksi kirjan ensimmäisessä luvussa käydään takautuvasti läpi Tainan suvun miespolvia Suomen puolella aina 1600-luvun alkuun saakka. Sitten kerrotaan, että Heikille ja Kristiinalle syntyi kolme poikaa, Malakias, Mooses ja Daavid. Heikki eli häiden jälkeen vain 8 vuotta. Tainan talo jäi ajan tavan mukaan Heikin veljelle Antille ja tämän jälkeläisille.

Tästä johtuen kerrotaan suvun mieshenkilöistä, jotka lähtivät Venäjälle ja päätyivät Inkerinmaalle. Lähdön syynä saattoi olla sopivien vaimokandidaattien tai työmahdollisuuksien puute. Suvun kaksi ensimmäistä lähtijää 1823 ja 1830, olivat Heikin veljenpoikia. Malakias Heikinpoika lähti serkkujensa jälkeen vuonna

Matti-isän sylissä on Vihtori, Eeva-äidin ja isän välissä seisoo Väinö. Reino syntyy pari vuotta myöhemmin. Kuva on otettu 1932 kolhoosin perustamisen jälkeen.

1838. Vuoden 1840 paikkeilla Venäjälle lähti myös Malakiaksen veli Mooses.

Asiatietoja, ajankohtia ja päivämääriä on kautta kirjan etsitty monipuolisesti useista lähteistä, mikä antaa lukijalle turvallisen tunteen tietojen paikkansa pitävyydestä.

Toisessa luvussa perehdytään Inkerin ja Suomen historiaan ja ihmisten liikkumiseen maiden välillä. Kolmannessa taas Malakias kiertää Venäjällä ja päätyy vuosien jälkeen inkeriläiskylään. "Se tuntui Malakiaksesta heti tutulta ja kodikkaalta – suomalaiselta. Mies ilahtui lisää, kun häntä tervehdittiin ja puhuteltiin lähes samalla murteella ja ystävällinen inkeriläisisäntä vieläpä pyysi hänet saunaan ja yöksi karjalaistaloonsa." Seuraavana päivänä "suomenmaakkoinen" ryhtyi kaivamaan taloon kaivoa.

Malakiaksesta tuli inkeriläiskylissä tunnettu ja pidetty mies. Kesti kuitenkin 20 vuotta, ennen kuin hän 39-vuotiaana löysi Keski-Inkerin Ruussovan kylästä vaimoksi Katriina Juhanintytär Temosen, ja kotitalon hänen mukanaan. Heidät vihittiin avioliittoon Venjoen kirkossa vuonna 1858. Pariskunta sai 1859 ainoan lapsensa, Pietari Malakiaksenpoika Tainan.

Malakiaksen Mooses-veljen lisäksi Inkeriin oli tullut serkkuja ja muita sukulaisia. Veljekset asuivat parin tunnin hevoskyydin päässä toisistaan. Sukulaiset ja muutkin Luumäeltä tulleet seurustelivat paljon keskenään. Myös rautatieyhteydet kehittyivät 1860-luvulta alkaen, joten liikenne Pietarin Suomenaseman, Viipurin ja vaikkapa Luumäen välillä oli mahdollinen.

Inkerissä asuvia sukulaisia kohtasi suuri suru, kun laajalti tunnettu ja kunnioitettu kansanmies Malakias Heikinpoika Taina kuoli 49-vuotiaana tammikuussa 1869.

Runsaan nimistön vuoksi ensimmäisten lukujen, varsinkin kahden ensimmäisen, lukeminen oli haastava urakka. Tarvitsin apuvälineiksi kynän ja paperia. Tein jonkinlaista sukupuuta, jotta ymmärsin henkilöiden välisiä sukulaissuhteita. Myös Inkerin kartta oli erinomainen apuväline. Annan lukijalle vinkin: Jos alkuun pääseminen tuntuu vaikealta, niin voit aloittaa lukemisen kolmannesta luvusta tai neljännestä, jonka nimi on Kylä Inkereenjoen varrella. Ensimmäisiin lukuihin voit palata myöhemmin. Kirjassa on kaikkiaan 33 lukua, joten luettavaa riittää.

Neljännessä luvussa kerrotaan, että Malakiaksen ja Katriinan ainoa poika Pietari oli isänsä tapaan kelpo miehen maineessa. Aviopuolison löytämisessä poika oli nopeampi kuin isänsä. Pietari tapasi tulevan puolisonsa jo 25-vuotiaana. Rakastunutta miestä ei haitannut, vaikka Saara Matintytär oli vanhuuttaan kuolleen miehen leski ja 36-vuotias. Pietari muutti lapsuuden Ruus-

Serkukset vuonna 1947. Vasemmalla takana Arvo Mullo, oikealla Väinö Taina. Edessä vasemmalla Juho Myllärinen ja oikealla Vihtori Taina.

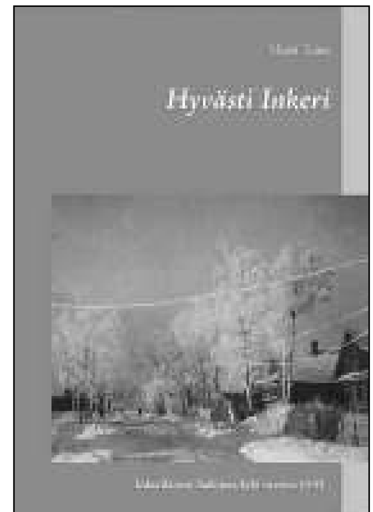
sovasta kolmen kilometrin päähän Saklinan kylään, ja hänestä tuli samalla Närjän talon isäntä. Onko Pietari kirjan päähenkilö? Malta vielä hetki! Pietari ja Saara saivat kaikkiaan viisi lasta, mutta kolme heistä kuoli pieninä. Vain kaksi eli aikuiseksi: Matti ja Anna. Pietari-isäkin kuoli Venäjällä Saklinan kylässä 56-vuotiaana vuonna 1915.

Kirjan päähenkilöiksi pääsivät Matti Pietarinpoika Taina ja hänen perheensä - Eeva-vaimo ja heidän lapsensa Väinö, Vihtori ja Reino (1934–). Matin perhe joutui kokemaan kaiken sen, mitä Leningradin reuna-alueilla ja muuallakin Inkeriä inkeriläisille tapahtui. Karkotuksilta Siperiaan he välttyivät Matin neuvokkuuden ansiosta. Sota odotti kaikkia, jotka asuivat lähellä Hatsinan kaupunkia ja saksalaisten tukikohtaa.

Olen kirjailija Matti Tainalle suuresti kiitollinen siitä, että hän on selvittänyt lukuisia sodankäyntiin liittyviä yksityiskohtia. Minulla on isäni vaatimattomat ”muistelmat”. Tämä kirja täyttää niissä olevia aukkokohtia. Löydän kirjasta kaivattuja päivämääriä ja sodan etenemisen kuvauksia. Löydän selityksiä monille asioille. Uskon, että tämä on kiinnostavaa luettavaa myös historiasta kiinnostuneille. En tarkoituksella selosta päähenkilön Matti Pietarinpoika Tainan ja hänen vaimonsa Eevan ja lastensa vaiheita. Ne on syytä lukea kirjasta.

Kirjan kirjoittaja on nuorempi Matti Taina, Reinon poika. Hän on 1957 syntynyt helsinkiläinen, joka on saanut kipinän historiaan inkeriläiseltä isältään, joka vei poikiaan usein museoihin. Matti Pietarinpoika on hänen äijänsä, eli isoisänsä. Matti itse kertoo näin: ”Isäni, mummoni Eevan ja setäni Väinön kanssa koetut Inkerin matkat ja heiltä ja muilta sukulaisiltani sekä inkeriläisiltä kuulemani tarinat tarunhohtoisesta Inkeristä ja elämästä siellä ovat saaneet minut tutkimaan Inkerinmaan historiaa, ihmisten kohtaloita ja kirjoittamaan läheisteni ja muiden inkerinsuomalaisten tarinan – esikoiskirjani.”

Tainat siis jäivät 1940–50 luvuilla koetusta jatkuvasta pelosta huolimatta Suomeen, eivätkä lähteneet ”kotiin karkotettaviksi”. Hyvä niin, sillä muuten meillä ei olisi luettavana tätä mielenkiintoista ja jännittävää kirjaa Tainan perheen ja samalla Hatsinan alueella eläneiden inkeriläisten jännittävistä vaiheista.

Hyvästi Inkeri -kirjaa saa suoraan tekijältä hintaan 25,00 € + mahdolliset postikulut.

Matti Taina
040 8620436
mattitaina57@gmail.com
Ramsinniementie 14 A 17,
00980 Helsinki

Ostaminen kirjakaupoista ja netistä on myös mahdollista: mm. Verkkokauppa BoD.fi, Adlibris, Prisma.fi, Suomalainen kirjakauppa.

NEKROLOGI

INKERIN KIRKON PIISPA LEINO HASSINEN MUISTOLLE

Teologian tohtori Leino Hassinen 30.6.1924 – 16.11.2015 vihittiin papiksi tammikuun alussa 1949 Tampereella. Hänen pappisuraansa Suomessa sisältyi opiskelijapapin kausi Teknillisessä korkeakoulussa, kirkollisen Kotimaa-lehden päätoimittajuus ja seurakuntatyötä Vihdin seurakunnassa, viimeksi kirkkoherrana.

Hän jäi eläkkeelle aikana, joka enteili suuria muutoksia Neuvostoliitossa. Se innoitti hänet palvelemaan 1980 luvun lopulla Viron luterilaisen kirkon Inkerin rovastikunnassa diakonien kouluttajana ja samalla kirkollisen järjestyksen uudelleen organisoinnissa Neuvostoliiton uskontopolitiikan muuttuessa sallivammaksi. Viron valtion itsenäistyttyä tuli ajankohtaiseksi rekisteröidä Inkerin rovastikunta omaksi kirkoksi Venäjällä vuoden 1992 alusta. Seurakunnissa jo tutuksi tullut opettaja ja pappi, Leino Hassinen, tuli valituksi kevään 1993 kirkolliskokouksessa Keltossa Inkerin kirkon ensimmäiseksi neuvostovallan jälkeiseksi piispaksi. Toimikausi oli kirkolliskokouksessa määritelty kolmivuotiseksi.

Koko 1990 luvun aika, etenkin alkupuoli oli Venäjällä varsin anarkistista aikaa. Uudelleen syntyneen ja rekisteröidyn kirkon oli saavutettava kansallisesti ja kansainvälisesti tunnustettu asema ja seurakuntalaisten varaukseton luottamus. Tässä ”henkien taistelussa” Leino Hassisen piispuus ja ominaisuudet tulivat vahvoina ja korostetusti esille. Hänen jykevä olemuksensa, järkähtämättömyytensä ja erinomaiset puhujan lahjansa synnyttivät vakautta ja turvallisuutta. Ne loivat – kaaoksen keskelläkin – edellytyksiä kirkon järjestäytymiselle ja ulkomaisen avun koordinoidulle suuntaamiselle kirkon jälleenrakentamisessa.

Piispa Hassinen ei ollut ainoastaan taitava, tilanteiden mukaan elävä kirkon johtaja, vaan myös lämminsydäminen sielunhoitaja, jolta liikeni aikaa ja huomiota myös yksittäisten seurakuntalaisten murheille ja kysymyksille.

Leino Hassinen loi myös rakentavat yhteydet Suomen inkeriläisjärjestöihin. Hän kuului Inkeriläisten sivistyssäätiön hallintoneuvostoon 1998–2004, toimien koko tämän ajan myös hallintoneuvoston puheenjohtajana ja sai säätiön ansiomerkin 1993.

Merkittävä vaikuttaja ja paimen on poistunut keskuudestamme iankaikkisuuteen. Hänen työnsä ja olemuksensa jää vaikuttamaan vuosikausiksi, ja yhteiset muistot elävät. Kirjasta ”Sinä vaiennat äänet” siteeraan katkelman Leino Hassisen omaa tekstiä - rukouksen: ”Jeesus Kristus, Vapahtajani. Missä Sinä olet, siellä yö loistaa niin kuin päivä. Siellä yö kaikkoaa, ja aamu sarastaa.”

Piispa Hassisen työtoveri
Inkerin kirkon emeritus
pääsihteeri
Isto Pihkala

MENNEEN VUODEN MUISTOJA

Kuvat A-S Salonen ellei toisin mainita

Rakveren kesäjuhlat kesäkuussa 2015

Anatoli Schultz ja vaimonsa Kaja grillaamassa herkkuja.

Raija Mäkelä-Eskola on ensimmäistä kertaa Viron juhlilla.

Leila Salo ja Outi Mäkelä tanssivat, vaikka hameet eivät hulmuakaan.

Toivo Flink ja Viktor Pajunen ovat iloisia tapaamisesta.

SenioriFoorumin luento 5.11.2015

(Toivo Flink luennoimassa)

A-S Salonen esittelee Suomen Inkeri-liiton toimintaa Osmo Kuikanmäelle ennen SenioriFoorumia.

Toivo Flink ja Matti Amnell seurustelevat Agricolan kirkon kryptassa ennen SenioriFoorumin luentoa.

Inkeri soi – konsertti 14.11.2015

Suomessa asuva Irja-serkku tuo terveisiä myös Viron sukulaisilta. Kuva: Outi Mäkelä

Juulia Tokola ja Mira-äitinsä auttavat monissa tilanteissa. Kuva Anneli Mylläri

Viktor Hyyrösen tyttärenpojat Peter ja Paul soittivat ja lauloivat hienosti. Kuva : Juulia Hyyrynen

KATRI JA KAHDET KENGÄT

Päivi Taussi

Essee on julkaistu alun perin Kymen Sanomissa, Kouvolan Sanomissa, Etelä-Saimaassa ja Itä-Savossa 31.10.2015.

paivi.taussi@kymensanomat.fi
paivi.taussi@kaakonviestinta.fi

PAKOLAISUUS

Mummoni historia alkoi vaivata minua liian myöhään. Kuva hänen maanvaihdostaan on syntynyt kertomusten sirpaleista, kuvittelusta ja niukoista faktoista.

Katri käveli Suomeen. Hänellä oli mukanaan se, mitä hän pystyi kantamaan. Kenkiä oli kahdet, toiset jalassa ja toiset olkapäällä. Sukka oli ehkä mennyt rikki, ja se saattoi harmittaa häntä enemmän kuin kantapäähän tullut hiertymä.

Takana oli Venäjän vallankumous. Takana oli entinen elämä, joka oli muuttunut mahdottomaksi Pohjois-Inkerin Lempaalassa. Katrilla oli seurassaan Matti-veli, kenties myös Pekka-veli. Veljien rinnalla hän näytti pikkutytöltä. Silti: 160 senttiä pituutta ja ikää sen verran, että melkein aikuisesta kelpaisi.

Pelotti. Ei, kyllä asiat järjestyisivät.

Mummoni historia alkoi vaivata minua liian myöhään. Minulle kävi niin kuin monelle muullekin: vanhempien ja isovanhempien tarina ei kiinnosta tarpeeksi silloin, kun he vielä olisivat vastaamassa. Kaikesta ei kaikkina aikoina ole edes rohjettu puhua.

En ole varma, sujuiko Katrin maanvaihto ihan noin. Kuva on syntynyt kertomusten sirpaleista, kuvittelusta ja turhan vähän dokumenteista.

Jotain tiedän, faktojakin. Katri syntyi 29.11.1900 Lempaalassa. Tosin ainakin yhdessä henkilötodistuksessa on toinen päivämäärä. Hän meni naimisiin Kotkassa tapaninpäivänä 1928. Kotkan seurakunnan jäseneksi hänet merkittiin muutamaa päivää myöhemmin, siirrettynä Inkerin pakolaisseurakunnasta. Mutta sitä ennen hän oli asunut maassa jo vuosia, ymmärtääkseni. Maahanmuuton ajankohtaa en tiedä, mutta suurimmillaan Inkeristä tulleiden pakolaisten määrä oli vuonna 1920, noin 8 200.

Juuri nyt eletään toisen maailmansodan jälkeisiä suurimpia kansainvaelluksia. Tornion kautta Suomeen pyrkivillä, toisia reittejä maahamme saapuvilla ja Euroopan muissa maissa paikkaansa etsivillä ihmisillä on varmasti erilaisia syitä ratkaisuilleen. Jollakulla heistäkin voi olla yhdet jalkineet jalassa ja vaihtopari olkapäällä.

Entisen, tutun elämän hylkääminen ja toisenlaisiin oloihin lähteminen vaativat rohkeutta. Voi olla, että ratkaisuun ajaa sisäinen tai ulkoinen pakko. Matkalaukun pakkaamiseen voivat ajaa sota, vainot, väkivallan uhka, elannon vähyys, henkilökohtaiset jännitteet tai rakkaus, uusi työ, uteliaisuus ja maailman näkemisen halu.

Mutta vaikka pakko olisi millainen, ratkaisu ja sen toteuttaminen kysyvät päättäväisyyttä ja uskallusta.

Katri ei lähtenyt tulevan aviomiehensä eikä vanhempiensa kanssa. Hänen päätöksensä oli nuoren naisen valinta oman elämän järjestämiseksi.

Kaikki Katrin perheenjäsenet eivät tehneet samanlaista ratkaisua. Eivät he kyllä saaneet jäädä kotiseudulleenkaan. Stalinin vainot alkoivat vuonna 1929, ja sen jälkeen Suomeen tuli useita satoja inkeriläisiä salareittejä pitkin. Neuvostoliiton maatalouden kollektivisoinnin yhteydessä 1920- ja 1930-luvuilla puolet inkerinsuomalaista – noin 60 000 henkeä – vangittiin ja karkotettiin Inkeristä.

Siirrettävien joukossa oli myös Katrin omaisia. Yksi hänen sisaristaan kuoli matkalla Siperiaan, ja hänet survottiin suohon. Sittemmin sukua vietiin sinne ja tänne.

”Matkalaukun pakkaamiseen voivat ajaa sota, vainot, väkivallan uhka, elannon vähyys, henkilökohtaiset jännitteet tai rakkaus, uusi työ, uteliaisuus ja maailman näkemisen halu”.

Yhteydet eivät katkenneet lopullisesti. ”Sisko rakas”, alkaa Katrin saama kirje, joka päivätty Keski-Aasiassa joulukuun lopussa vuonna 1937. ”Ensin lausun sydämelliset kiitokset kirjeestäsi, jonka sain eilen illalla pitkästä aikaa, on siis kulunut jo lähes kahdeksan vuotta kun viimeiset tiedot sain....”
Kellastunut kirje kertoo työstä valtion maatilalla eli sovhoosissa, kuumuudesta, pumpulin kasvattamisen raskaudesta, sulhasille menneestä tyttärestä ja muiden oman kylän ihmisien kuulumisista. Sisko lähettää Kotkaan toivotuksia niin Katrin perheelle kuin muillekin. ”Sano terveisiä Ryöti Marille, jos milloin näet häntä, jos hän on vielä Kotkassa”, sisko kirjoittaa.

Myös Katrin aviomies Juho tuli Inkeristä Suomeen. Mutta ymmärtääkseni mummo ja pappa tutustuivat toisiinsa vasta täällä, vaikka he olivat kotoisin naapuripitäjistä.
Juhon nuoruudesta tiedän yhtä vähän kuin Katrinkin. Aluksi Neuvosto-Venäjän ja Suomen välinen raja ei ollut aivan tiukka. Juho kävi aika ajoin entisessä kodissaan. Viimeinen lähtö oli dramaattinen. Viranomaiset olivat saaneet tietää hänen vierailustaan, ja Juho pakeni ikkunasta ja eksytti takaa-ajajat soita pitkin juoksemalla, sillä ne hän tunsi kuin omat taskunsa. Lompakko hävisi sille tielle.

Paremmin kuin Katrin tulon Suomeen tiedän Keski-Aasiasta terveisiä saaneen Marin tulon. Mari Ryötin tytär Saara Peltola julkaisi vuonna 2001 kirjan Aleksanterinkatu 1. Se on monitahoinen kertomus yhden kotkalaistalon asukkaista.
Peltola kertoo myös siitä, kuinka hänen vanhempansa pakenivat samaisesta Lempaalasta heinäkuussa 1929. Vangitsemisuhan alainen nuori mies paljasti eräänä iltana tytölle lähtöaikeensa ja kysyi tyttöä mukaan. Tyttö epäröi, mutta seuraavana päivänä hän oli valmis seuraamaan rakastamaansa miestä. Marilla oli kolme pukua päällekkäin, taskussa virsikirja ja rippikoulutodistus.
Marin matka onkin ollut minulle eräänlainen korviketarina, toisinto isovanhempieni historiasta.

Inkeriläiset pitivät yhtä, Kotkassa ja koko Suomessa. Oli urheilukilpailuja ja kulttuuriharrastuksia, oli paikallisia ja valtakunnallisia rientoja. Mummolla ja papalla oli jokunenkin kirja, jossa on leima ”Kotkan Inkeri-kerho”. Mummo ja pappa pitivät tärkeänä kuulua johonkin entiseen, vaikka samalla jo kuuluivat johonkin uuteen. Niin kotouduttiin.
Niin nytkin tulijoilla on omat jalkapallopelinsä, rukoushetkensä ja vaalittavat perinteensä.
Katrista tuli tavallinen suomalainen mummo. Hän kävi kirkossa ja leipoi pullaa. Hän istui papan moottoripyörän kyydissä huivi hulmuten, kun meidän perhe ajoi autolla. Silti mielessä säilyi se, mistä hän oli lähtenyt. Kun hän 1960-luvulla pääsi käymään Leningradissa, hän uhmasi määräyksiä ja meni salaa sukulaisten kanssa katsomaan vanhan kodin paikkaa.

” Viimeinen lähtö oli dramaattinen.”

Katrista tuli myös Suomen kansalainen, niin kuin tuli Juhostakin. Vielä etsin päivämäärät milloin, ja selvitän, jos mahdollista, reitit Inkerinmaalta Suomeen ja pakolaisseurakunnasta Kotkaan. Kyllä kaksista kengistä on jäänyt jälkiä, moneen suuntaan.
Katrin päätös oli nuoren naisen valinta oman elämän järjestämiseksi.

”Hän uhmasi määräyksiä ja meni salaa sukulaisten kanssa katsomaan vanhan kodin paikkaa”.

LYHYESTI

Matkoja

1. Suomen Inkeri-liiton ohjelmassa mainitaan lähimaiden kesäjuhlat 2016. Liitto tekee matkan ainakin Viron Narvan juhliin. Tästä tarkempia tietoja seuraavassa Inkeriläisten viestissä, joka ilmestyy 21.3. alkavalla viikolla.

2. Liiton jäsenen alullepanema matka Venäjälle

KELTTO – PIETARI – TERIJOKI – VIIPURI ti 14.6. – la 18.6.2016

Hinta: 465 €/hlö/40 h mukaan, 560 €/hlö/20 h mukaan + ryhmäviisumi 75 €/hlö. Pidätämme oikeuden hinnan muutokseen valuuttakurssien sekä viisumimaksujen muuttuessa. Tarjous on laskettu vuoden 2015 hinnoilla. Ilmoittautumiset: Puolakan Valmismatkat p. 05-5444 950.

Lisätietoja Pirkko Koso: sähköpostitse pirkko.koso@pp1.inet.fi tai puhelimella 040 844 6965.

Uusi kirja

Taina Matti. Hyvästi Inkeri. Inkeriläisen Matti Pietarinpoika Tainan perheen elämä Inkerissä ja Suomessa, Stalinin saappaan alla ja toisen maailmansodan jaloissa. Books on Demand, Helsinki. Norderstedt, Saksa 2015.

Tässä Inkeriläisten viestissä on kirjasta tietoa useammassa kohdassa.

Osto-ohjeet:

Suoraan tekijältä hintaan 25,00 € + mahdolliset postikulut.

Matti Taina, p. 040 8620436

mattitaina57@gmail.com

Ramsinniementie 14 A 17, 00980 Helsinki

Ostaminen kirjakaupoista ja netistä: mm. Verkkokauppa BoD.fi, Adlibris, Prisma.fi, Suomalainen kirjakauppa.

Oikaisu Viestin 6/2015 sivulle 19.

Sivun alalaidassa ollut kauniisti kehystetty teksti oli alun alkaen kuulunut Viestissä 3/2015 julkaistuun Synnöve Excellin kirjoittamaan artikkeliin "Sukututkimukseni ja miten löysin Lilja kuivasen". Tekstissä olleet viittaukset sukuun ja sukumatkoihin olivat siis Synnöve Excellin. – Pahoittelen virhettä. A-S Salonen

Inkeri soi –konsertti 14.11.2015

Suomen Inkeri-liitto kiittää kaikkia ohjelman suorittajia ja taustavaikuttajia työpanoksestanne sekä kaikkia, jotka annoitte taloudellista tukea!

Lupaamme, että antinne koituu teidän hyväksenne.

Alina-Sinikka Salonen
Viktor Hyyrönen

Ilmi Inkeri Sarojärvi (os. Huuhka)

S. 24.05.1932 Lempaalassa
K. 13.11.2015 Hyvinkäällä

Siunaus toimitettu läheisten läsnä ollessa.

"Me muistamme silmäsi kirkkahat,
me muistamme muistosi hyvän.
Jätit meille muiston niin valoisan,
niin kauniin, rakkaan ja syvän".

INKERIN LASKIAINEN eli LIUKUPÄIVÄN MENOJA

Taisto Raudalainen (lähde Lilja Kuivasen kirjan Inkerin vuotuisjuhlat)

Kansa vertailee kahta tärkeää talvijuhlaa sananlaskussa: *”Aatto joulusta paras, iltapuol laskiaisest”*. Laskiaistiistain iltapäivänä alkoi mäenlasku. *”Pitkien pellavien”* laskeminen oli Inkerissä yleisemmin säilynyt tapa. Mäenlasku oli kansan keskeisiä huveja, mutta sillä oli syvempääkin merkitystä.
Seuraavat esimerkit on tallentanut Skuoritsassa syntynyt opettaja ja Inkerin kansanperinteen kerääjä Antti Hämäläinen:

Keltossa huudettiin mäkeä laskettaessa seuraavanlaisia toivotuksia: *”Hei-hei-hei-hei, pitkää valoista, vahvaa pellavasta ja virokasta liinaa. Niin pitkää pellavaa kuin tämä mäki”*.

Länsi-Inkerissä Soikkolassa toivotettiin: *”Liuvvu-liuvvu laskiaine! - Liinat pitkät liukujalle, matalaiset makkaajalle, pienet penkil istujalle!”*

Hatsinan tienoilla koristeltiin myös hiilikoukkuja kirjavilla nauhoilla ja tehtiin oljista *”laskijaisukko”*, jota kuljetettiin mukana. Mitä pitemmälle kelkka lipui, sitä pitemmiksi uskottiin pellavien kasvavan.

A. Hämäläisen mukaan laskiaisen vieton tarkoituksena ei ollut ainoastaan hyvän pellavan kasvattaminen, vaan koko tulevan kesän maataloussadon turvaaminen. Mäenlaskussa huudettiin taloon paitsi *”pitkiä pellavia ja hienoja hamppuja myös nauriita kuin lautasia, räätiköitä kuin nurkanpäitä, rukiita isoja, niin kuin pässin sarvia! - lampaat olkoot villaisia kuin tappurakuontaloita! - Lehmät lypsäkööt maitoa niin kuin ves’ virtajaa!”* Näennäisen huvittelun takana olikin maalaisväestön ympärivuotinen huoli toimeentulostaan ja tulevan kesän satoon yritettiin vaikuttaa jo tässä vaiheessa talvea loitsumaisin menoin. Siitä huolimatta laskiainen oli iloinen juhla.

Hietamäen Hamusissa laskiainen oli riemukas juhla. Vaikka mäkeä ei ollut, valjastettiin hevonen ja kelkat pistettiin peräkanaa ja köytetiin vahvalla köydellä kiinni. *”Ko tul’ käännös, ni monta kertaa toiset lensiit sinne hankee. Yks suutari ainaki ol’, ja se istui perimäisess kelkass.”* Myös vanhempi väki tuli mukaan laskiaisajolle, jolloin suutari oli aina naisen sylissä.
Nuoret saattoivat lähteä hevosilla ajelemaan naapurikyliin. Tavallisesti tytöt ja pojat kerääntyivät eri rekeen.

Suuressa-Puutostissa nuoret koristelivat laskiaisena valjaat värillisillä papereilla ja oljilla. Myös hevosen pää koristeltiin. Suutari sijotettiin satulan päälle ja köytettiin jaloista kiinni. Kädet hajallaan se näytti kuin olisi ajanut hevosta.
Laulu kuului aina laskiaisviettoon, sillä: *”ken ei laula laskiaisen, se ei laula sinä kesänkää!”*.

Mainittakoon vielä, että Inkerin sinikeltainen ristilippumme palasi vuoden 1989 laskiaisjuhlissa, kun Inkerin Liiton aktiivi nosti sen ensimmäistä kertaa salkoon Skuoritsassa!

MATKAN VARRELTA

Inkerinsuomalaisen muistelmia

Reino Jaakkimainen

Jatkoa Inkeriläisten viestissä 11/2007 aloitetuille muistelmille.

MUUTAMME KARKKILAAN

Karkkilassa käydessä Isä kiinnitti huomionsa siellä olleeseen isoon Hagfors-nimiseen valimoon. Hän pistäytyi siellä toimistossa ja kuuli, että heillä oli huutava pula työvoimasta sotatuotanto osastolla. He mielellään hyväksyisivät meidät kaikki, mutta inkeriläisinä me tarvitsisimme siirtolupasinetin meidän väliaikaisissa henkilöllisyystodistuksissa valtion poliisilta, Valpolta.
Äiti ei ollut tyytyväinen siitä suuresta työkuormasta mikä hänellä oli Ylitalossa. Vaikka me muut hyväksyimme maatyön, mieluummin – jos mahdollista – olisimme tehdastyössä. Se antaisi enemmän henkilökohtaista vapautta ja suuremmassa paikassa parempia mahdollisuuksia tavata ihmisiä, muita inkeriläisiä.
Mutta miten me voisimme saada sen tärkeän luvan poliisilta? Mikä olisi hyväksyttävä syy muuttoon poliisin mielestä? Lisaksi paikallinen poliisipäällikkö oli Ylitalon sukulaisia. Vaikka meille maatöissä rahapalkka ei ollut kovin tärkeätä, koska meidän ruoka oli ilmaista (osana palkkaa) ja rahalla ei paljon mitään voinut saada, muualla se oli edelleen tärkeätä, mm 'musta pörssin' ruokaa ostamisessa. Isa hoksasi tämän. Meidän palkkaamme oli ilmeisen alhainen, luultavasti oikeutetusti, mutta se voisi näyttää syrjäisille huonolta. Se tulisi olemaan meidän syy muuttoon. Isä keräsi meidän kaikkien henkilötodistukset ja läksi tapamaan poliisipäällikköä. Tämä sattui olemaan poissa ja hänen apulaisensa oli vastuussa. Isä selosti miksi hän oli siellä. "Kuinka paljon saatte palkkaa?" Kysyi apulainen. Isä antoi hänelle numeron. "Pahuus vieköön, tuo on aivan liian vähän!" huudahti apulainen, "Antakaa minulle paperinne." Mies säpsähti kun sai viisi henkilötodistusta, empi hiukan ja sitten painoi leimansa niihin kaikkiin.

"Pahuus vieköön, tuo on aivan liian vähän!"

Isällä oli paha tunne kertoessaan Niilolle, että muuttaisimme pois. Niilo kohteli meitä hyvin, oli kohtuullinen pomo ja kerta kaikkiaan oikeudenmukainen kunnon mies. Isä kiitti häntä työn ja olopaikan antamisesta ja oli pahoillaan että meidän piti muuttaa. Isa sanoi Niilolle, että muuttopäätös perustui siihen, että Isä oli vakuuttunut tehdastyön olevan meille sopivampaa. Me rauhoittelimme itseämme ajatuksella, että vuoden sadonkorjuutyöt ainakin olivat nyt tehty loppuun.

Muutimme Karkkilaan lokakuun 19, 1943. Hogforssintehdas järjesti meille etukäteen talon mäen päällä, lähellä tehdasta. Me jaoimme sen erään suomalaisen keski-ikäisen poikamiehen kanssa, joka myös työskenteli tehtaassa. Hän oli jostain syystä vapaa asepalveluksesta. Hän vaikutti hyvin sivistyneeltä ja kertoi meille paljon Suomesta; asioita, joita me tosiaan tarvitsimme tietää. (Meidän siirtokuumeessa Virosta ei kenelläkään siirtovirkailijoista ollut aikaa antaa meille edes perustietoja Suomesta. Siinä tilanteessa missä me kaikki olimme silloin, tämä varmaan katsottiin toisarvoiseksi verrattuna muihin välttämättömiin asioihin.)
Äiti pysyi kotona, Isä, Jussi ja Matti kävivät tehtaalla, minä koulua. Karkkilassa oli paljon muitakin inkeriläisiä. Vanhemmillamme ja pojilla oli nyt hyvä tilaisuus tutustua muihin ja käydä tapaamassa toinen toisiaan. Vapa-aikana oli tilaisuus käydä kirkossa, elokuvissa, ostoksilla, jne.
Tahtomattaan aiheutimme lisää vaikeuksia Niilon taloudelle. Pari viikkoa jätettyämme

Ylitalon, Anja, yli 20-vuotias orpotyttö, Ylitalon piika, kävi meillä vierailulla Karkkilassa, juuri kun olimme saaneet asiat paikoilleen. Hän oli niin paljon täynnä ihailua meidän uudesta elämäntyylistä ja vapauksista, että hänkin päätti jättää Ylitalon ja tulla töihin Hogforssiin. Tämä komean näköinen ystävällinen tyttö sai oman asuntonsa, säännölliset työtunnit ja seuraelämää, mitä hän ei ennen voinut uneksiakaan. Hän pistäytyi meillä silloin talloin, joka kerta kiittäen meitä ylenpalttisesti esimerkillämme näyttämällä hänelle miten päästä irti kahleista, mitä hän ei ennen meitä osannut itse tehdä.
Kuulin myöhemmin, että Niilon vaikeudet vain lisääntyivät. Hänen veljensä Mauri meni naimisiin naapuritalon tytön kanssa, jonka isä oli kaatunut sodassa. Koska kartanolla puuttui miesvoima tykkänään, katsoi Mauri velvollisuudekseen muuttaa tytön kotiin.

YLLÄTTÄVÄ KUTSU

Pari vuotta myöhemmin, kesällä 1945, sain yllättävän kutsun tulla vierailemaan päivällisille Niilon ja hänen vaimonsa luo. Minä olin ainoa kutsuttu. En voinut mitenkään käsittää miksi ainoastaan minut oli kutsuttu. Oliko silla mitään tekemistä koulunkäymiseni kanssa? Isä ja äiti ihmettelivät sitä myös. Määrättynä päivänä hyppäsin polkupyorälle ja poljin Uusikylään. Vaihdettuamme kohteliaat kyselyt, kuten miten vanhempaamme voivat, miten menee minulla koulussa, istuuduimme syömään hyvää päivällistä kaikkine hienouksineen. Kai jännitykseni näkyi käytöksestäni ja olin huomaavinani, että hekin olivat hiukan kireällä. Korviketta juodessamme olohuoneessa Niilo kävi asiaan. ”Varmaan ihmettelet miksi kutsuimme sinut meille vierailulle. Käynkin suoraan asiaan. Asia on se, mikä on ollut huolenamme jo pitemmän aikaa. Kuten tiedät meillä ei ole lapsia. Maurin mentyä morsiamensa taloon, ei ole ketään jäljellä perimässä kartanoamme meidän jälkeen. Siksi tarjoamme ottaa sinut ottopojaksemme, että kun aika tulee, olet valmis johtamaan asioita ja perimaan tämän kartanon. Tiedän, että kaikki tämä on jotain odottamatonta. Ota niin paljon aikaa kuin vain haluat, juttele vanhempiesi ja veljesi kanssa.”

”Korviketta juodessamme olohuoneessa Niilo kävi asiaan.”

Tämä oli minulle kuin salaman isku. Ikään kuin tuhannet ajatukset yrittivät tunkeutua aivoihini samanaikaisesti. Mutta yksi, pääasia, iski heti tietooni. En minkäänlaisilla eduilla tahansa jättäisi omia vanhempiani enkä veljiäni. Mutta miten vastata tähän? He odottavat harkittua vastausta. Olisiko pikainen vastaus semmoista? Toisaalta, oli turhaa pitkittää asiaa. En epäillyt hetkeäkään. Vastukseni täytyisi olla selvä ’ei’. Ajattelin vain miten voisin ilmaista ajatukseni sopivasti, loukkaamatta heitä.
”Jo täällä ollessani tiesin, että olette rehellisiä, kunnon ihmisiä, eikä sen vuoksi minulla olisi vaikeaa elää ja toimia kanssanne. Ymmärrän mitä tarjoatte minulle, melkein tuntemattomalle pojalle. Se on suuri asia ja vaatii vakavaa harkintaa. Päätökseeni kuitenkin eniten vaikuttavat tunteelliset asiat, läheiset yhteiset perhekokemuksemme. Taistelimme elämisemme puolesta rintamaoloissa vasta kolme vuotta sitten. Me selvisimme monista pahoista tilanteista suureksi osaksi siksi, että autoimme toisiamme. Vanhempani silloin pelastivat henkeni useamman kerran. Tämä yhteenkuuluvaisuuden tunne on vieläkin minulle hyvin voimakasta. Valitettavasti olen 17-vuotiaana vieläkin hieman epäkypsä poika, enkä pysty erkanemaan heistä. Tarjouksenne osoittaa luottamusta minuun. Kuinka toivoisin, että tilanne olisi sellainen, että voisin sen täyttää. Kiitän teitä tarjouksesta. En koskaan unohda tätä hetkeä. Toivon teille kaikkea parasta tulevaisuudessa. Te ansaitsette sen.” Näin pettymyksen vilahduksen heidän kasvoillaan. Oli aika palata kotiin. Puristimme kättä ja minä poistuin.

”Me selvisimme monista pahoista tilanteista suureksi osaksi siksi, että autoimme toisiamme.”

Kotiin tultuani kerroin vanhemmilleni mitä oli tapahtunut. He myös yllättyivät ja olivat hyvin pahoillaan Niilon huolista ja

niistä vaikeuksista hänen edessään. Se kunnon mies ansaitsi parempaa. Mitä taas päätökseeni olla hyväksymättä Niilon tarjousta tulee, siitä isä ei sanonut mitään. Vanhempani pitivät kai sitä, aivan oikein, itsestään selvänä. Niilon tapaus ei varmaan ollut epätavallista pienessä maassa, niin pitkässä monivuotisessa sodassa. Emme kukaan silloin tienneet, että Neuvostoliiton kansalaisuus olisi ollut varmaankin esteenä, jos olisinkin hyväksynyt Niilon tarjouksen.

TAKAISIN KOULUPOJAKSI

Asetuin pulpettiini lokakuun 1. päivänä, 1943 ja katselin ympärilleni luokkatovereita. Toisen luokan oppilaat olivat sekoituksia pikkulapsen kasvoja ja ikäisiäni. Ikä vaihteli 10-16 vuoden välillä, mutta jopa noin kolmasosa oli vain pari vuotta minua nuorempia. Siis en ollut ihan mahdottomasti vanhempi muita, vaikka elämänkokemukseni tekivätkin minut harvinaiseksi. Tuntui tosiaan oudolta kaiken kokemaani jälkeen istua jälleen pulpetissa. Oli kuin äkkiä astunut taaksepäin ajassa ja ne kaksi sotavuotta Inkerin ja tämän koulun välissä olisivat epätodellista, pitkäaikaista painajaisunta. Oli kuin nyt saisin palata takasin siihen, mitä oli vielä jäljellä lapsuudestani.
Takasin Inkerissä, jos olisi rauhanaika, menisin nyt 9-teen luokkaan. 10-nen luokan jälkeen olisin voinut mennä yliopistoon. Täällä Suomessa seitsemän luokkaa (2-8) erotti minulta pääsyn yliopistoon; viisi enemmän kuin rauhanajan Inkerissä. Jos pärjäisin hyvin, toivoin, että voisin hyppiä luokkien yli. Mutta, kaikkein tärkeintä, olin kiitollinen tästä uudesta mahdollisuudesta jatkaa opiskelua; paatin tehdä kaiken parhaani onnistuakseni.

" Menin laulutunnille ja siellä ei ollut ketään muuta."

Luokassa oli 35 poikaa ja tyttöä, niiden mukana – yllätyksekseni – Pauli Salin-, ystäväni Uusikylästä. Neljännes oppilaista oli Karkkilasta, loput maatalouskylistä. Toisella luokalla oli 30 oppituntia viikossa 12-sta aineessa: Uskonto, Suomenkieli, Ruotsinkieli, Saksankieli, Historia, Maantiede, Luonnonhistoria, Matematiikka, Kaunokirjoitus, Piirustus, Voimistelu ja Laulu (vapaaehtoinen). Lankesin heti ansaan. Menin laulutunnille ja siellä ei ollut ketään muuta. Ihmettelin, missä muut olivat, sitten mietin että se että olin uusi oppilas jotensakin vaikutti tähän. Vasta myöhemmin sain kuulla, että Laulu oli vapaaehtoista ja toiset oppilaat olivat päättäneet olla pois. Suomessa puhuttiin 'laulavasta Inkeristä'. Tämän inkeriläisen laulusta ei ollut kehumista. Opettaja, kirkon kanttori, laulatti minut ja antoi kyvystäni arvosanan 5 (4 oli heikko, ts. ei hyväksyttävä). Tämä arvosana jäisi vielä minulle koulun paastotodistukseen. Myöhemmin, viidennellä luokalla kanttori avuliaasti antoi minulle vapaita yksityislaulutunteja. Hänen avullaan yritin kovasti oppia säätämään ääntäni ja arvosanani aikanaan nousi 8-ksi. Yllätyksekseni huomasin, että jopa nautin laulamisesta; tiesin myös etten tule koskaan olemaan hyvä siinä.

Opin jo Inkerissä 'oikean' suomenkielen, ts. kirjakielen, käytön. Suomenkielen ymmärtämisessä ei ollut mitään vaikeuksia, mutta Inkeri murteeni, mikä muistuttaa Karjalan Kanneksen murretta, silloin talloin pulpahti esiin. Eikä kestänyt pitkään kun jouduin kommelluksiin. Uskonnon tunnilla opettaja kysyi minulta mitä tarjottiin alttarilla pyhää ehtoollista nauttiessa. Sanoin "viinaa ja leipää", luullen että viini ja viina olivat samaa. Koko luokka purskahti nauruun. Jopa opettajakaan ei voinut pidättyä siitä. Tästä tiesin, että olin pahasti vaarassa. Kun nyt ymmärsin kuinka hassulta se kuulosti muille, mikäs siinä, yhdyin itsekin mukaan nauruun.

"Uskonnon tunnilla opettaja kysyi minulta mitä tarjottiin alttarilla pyhää ehtoollista nauttiessa. Sanoin "viinaa ja leipää"

Aina eivät munaukseni olleet naurettavia, vaikka olisivat voineet olla. Menin parturille tukkaa leikkauttamaan. Pyysin häntä 'keritsemään hiukseni'. Ilkeällä äänellä parturi julisti minulle, ettei hän kerinnyt lampaita, vaan ainoastaan leikkasi miesten tukat. Yllätyin tämänlaisesta reaktiosta ja sitten

vastasin: ”Olen tottunut ihmisiin jolla on hyvät tavat ja jonkinlaista huumorintajua, mutta sinulla ei ole kumpaakaan, niin menenpä asialleni muualle”. En enää koskaan mennyt takasin sille parturille ja eikä tietääkseni kukaan muukaan Karkkilan inkeriläisistä.
Suomessa, kuten muuallakin, on monenlaisia murteita ja katukieliä, ts. Inkerin murre ei ole suinkaan ainoa suomenkielinen murre. Minun täytyi oppia erottamaan paikallisen murre kirjakielestä. Olin jo joutunut menettämään pinnoja ainekirjoituksessa mm. käyttämällä kuulemiani kielitapoja. Yksi niistä oli yleisessä käytössä ollut tapa käyttää lauseessa subjektiivin kera verbiä passiivisessa muodossa, esim. ”Me tultiin kotiin koulusta.”

”En enää koskaan mennyt takasin sille parturille ja eikä tietääkseni kukaan muukaan Karkkilan inkeriläisistä”.

Totuin pian koulun rutiineihin. Erikoisesti aamuhartaus hetki oli minulle vaikuttava tilaisuus. Koko koulu kerääntyi urheiluhalliin, missä rehtori, tai hänen sijaisensa, ilmoitti oppilaille välttämättömistä kouluasioista ja lausui lyhyen rukouksen, jonka jälkeen laulettiin sopiva virsi. Taustani oli niin erilainen kuin kenenkään muun ja joskus tunsin jonkinlaista kateutta heidän elämänsä ’tavallisuudesta’. Sittenkin tilaisuus antoi minullekin tunteen yhteenkuuluvaisuudesta ja –kuulumisesta; juuri sen jota pahasti tarvitsin. Se toi minulle selvän hyvänolon tunteen.

”Tällöin solmittiin ystävyyssuhteita”.

Välitunneilla useat kulkivat pareittain ympäri koulua sorapolkua pitkin. Toiset mylläsivät sisäänkäynnin edessä olleella ruohokentällä. Tällöin solmittiin ystävyyssuhteita. Puolestani, opin tuntemaan hyvin luokkatoverini Heikki Sainion ja myöhemmin kesällä kolmasluokkalaisen, Reijo Koijarven. Seurustelimme keskenään silloin tällöin koulun ulkopuolellakin. (Yli puolisataa vuotta myöhemmin Reijo ja minä olemme vieläkin yhteyksissä ja ystäviä. Menetin yhteyden Heikkiin.)
Muistuu mieleeni pieni episodi, mikä koski sisko-veli sisarusten luokan nuorinta 10-vuotiasta tyttöä. Kooltaan pieniä, he istuivat vierekkäin riviensä etupulpeteissa. Kumpikin oli ahkera, vakava oppilas ja luokan parhaita. (Kumpikin sai kirjapalkinnot: poika toisen luokan päättyessä, tyttö kolmannen.) Siihen aikaan oppilaat käyttäytyivät hyvin ja kunnioittivat opettajiansa. Kaikki istuivat, tai yrittivät istua, selkä suorana ja nousivat ylös vastatessaan opettajalle. Eräänä aamuna sisar näki paikaltaan, kaksipuolisen oven avatulta puolelta (ainoa osa tavallisesti auki), tanakan ruotsinkielen naisopettajan lähestyvän ovea. Ollakseen mieliksi opettajalle, sisar pompahti nopeasti pystyyn ja aukaisi toisenkin puolen ovea. Äkkiä luokka hiljeni, opettajan kasvot punastuivat ja tyttöparkaa nolotti. Liiallisella avuliaisuudellakin on rajansa.

”Äkkiä luokka hiljeni, opettajan kasvot punastuivat ja tyttöparkaa nolotti”.

TAPAHTUMAKALENTERI

Suomen Inkeri-liiton ja jäsenjärjestöjen ohjelmatietoja 2016

+ kaikki tiedossa olevat kesäjuhlat

Ilmoittajille

Tapahtumakalenteriin toivotut ilmoitukset tulee toimittaa toimitussihteerille lehden kakkossivulle ilmoitettuun aineiston vastaanottopäivään mennessä.

Inkeri-iltapäivät Inkerikodissa

Karjalatalon 2. kerros, Käpylänkuja 1, alle 1 km kävelyä Käpylän asemalta tai

bussit 52, 55, 55K, 56, 57, 65A, 69, 506

Klo 13.30 kahvittelua pientä korvausta vastaan, klo 14.00 päivän aihe.

La 6.2.2016	Timo Laakso: 1. aihe: Suvun etsintä. 2. aihe: Mitä NL:ssa tiedettiin Inkerinmaasta ja sen kansasta?
La 5.3.2016	Marjut Paulaharju: Samuli Paulaharju ja inkeriläinen kansanperinne.
La 9.4.2016	Silvo Hietanen: Inkerin pakolaiset Venäjän vallankumouksen jälkeen

Sukututkimuspäivät

La – su 12. – 13.3.2016 klo 9 – 17

Suosittu sukututkimusviikonloppu jälleen Inkerikodissa.

Muista myös uusi sähköpostiosoite:

suomeninkeriliitto.sukututkim@gmail.com

Uusi osoite on myös Inkeriläisten viestin sivulla 2. Osoitteessa on vastaamassa useita sukututkimukseen perehtyneitä henkilöitä, mm. Pekka Wikberg ja Risto Toivonen.

Kesäjuhlat 2016

Suomi: Hyvinkää, la 16.7.

Venäjä: Siestarjoki (Systerpek) juhannuksena, 25.6.

Viro, Narva 18. – 19.6. **Suomen Inkeri-liiton matka Narvaan on suunnitteilla.** Siitä tarkempaa tietoa Viestissä no 2 (ilmestyy viikolla 12) ja netissä.

****

Hyvinkään Inkeri-kerho

Kerhopäivät keväällä 2016

7.2. Eero Pitkänen, Inkeriläisten taival Suomessa sodan vuosina

6.3. Kevätkokous sekä Irja ja Kimmo Loposen juuret

3.4. Ohjelma vielä avoin

15.5. Ohjelma vielä avoin

Kokoontumiset seurakunnan aulakahviossa (Hämeenkatu 14) kello 14.

Tiedustelut:

Outi Mäkelä p. 040 708 1999 outi.makela@kolumbus.fi

Leila Salo p. 040 567 7065 leila.salo@hotmail.com

hyvinkaan.inkerikerho@hotmail.com

Lahden seudun Inkeri-seura

Kerhoillat joka kuukauden toinen maanantai alkaen kello 13 Luther kirkolla, osoitteessa Vuorikatu 37.

Kerhoiltojen kahvituksen sovimme vuorotellen jo edellisessä kokouksessa.

Kerhoilloista ja kokouksista tiedusteluihin vastaa Maria Lahti, p. 0400 841 741

maria.lahti.nikkari@gmail.com

Turun seudun Inkeri-seura

Besseda-teehetket jatkuvat Palvelupisteessä joka kuukauden 1. Ja 3. perjantai kello 13 Irma Kapasen vetämänä.

Juhlatilaisuudet Varissuon kirkolla (Kousankatu 6), kello 14 alkaen.

Palvelupiste, Uudenmaankatu 1. Puh. 233 2565

Helsingin seudun Inkeri-seuran tapahtumia

Anitta Iline anitta@inkeriseura.com tai p. 050-565 9805

Työpajat järjestetään Karjalatalon Inkerikodissa (Käpylänkuja 1, Helsinki)

Tiedustelut Toivo Tupin p. 040 578 3894

Leikkimielinen sanatesti. Alla on kaksi ryhmää sanoja.
Molemmissa on inkerinmurteen sanan edessä numero, suomalaisen sanan edessä kirjain.
Yhdistä oikea inkerin sana suomen sanaan.

Ryhmä 1		**Ryhmä 2**	
1. sliuhki	F juusto	11. pulkka	G tiili
2. titska	I pippuri	12. tsukuna	H maitomuija
3. uksus	J leipomo	13. vitsina	I paimen
4. kolpasa	G silli	14. läsivä	J mutka
5. sienvoi	A kerma	15. sydänkuu	F marraskuu
6. siiru	C etikka	16. kuurakuu	E tammikuu
7. selti	H sinappi	17. kirpitsa	C etikka
8. kartitsa	B tulitikku	18. ohtjanka	B rautapata
9. pertsu	D makkara	19. purlakka	A ranskanleipä
10. pekarno	E auringonkukkaöljy	20. vonkka	D sairas

Oikeat vastaukset löytyvät Hyvästi Inkeri -kirjasta.

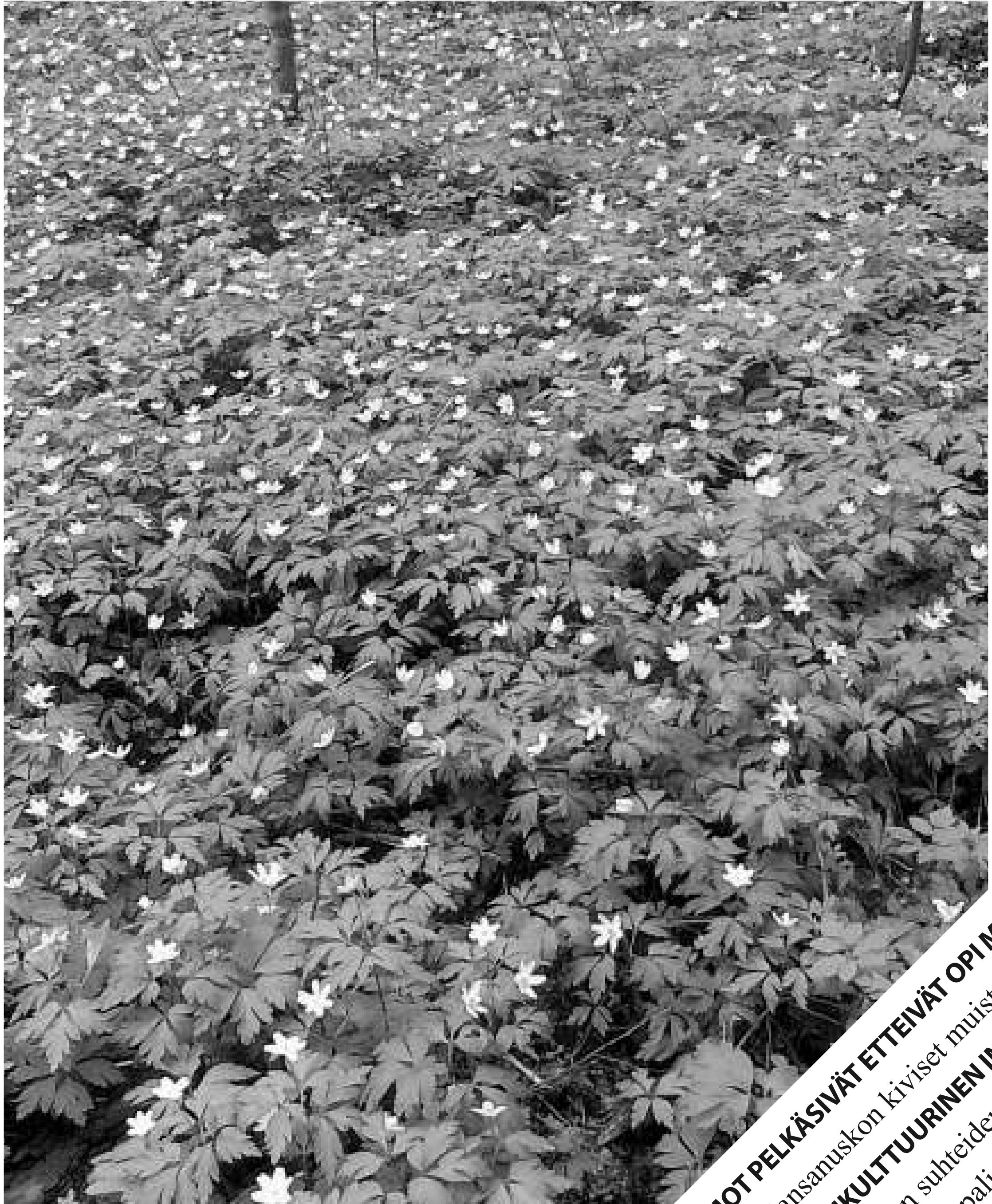
Katso kuvaa vasemmalla. Mitä inkeriläisiä hahmoja nämä Inkerin liiton ihmiset (Venäjällä) ovat kerhossaan askarrelleet? Tällaisesta hahmosta kerrotaan Hyvästi Inkeri -kirjan sivulla 40. Onko sinulla itselläsi kuvia näistä? Oletko itse askarrellut joskus näitä? Jos haluat, voit lähettää kertomuksesi: alinasinikka@gmail.com tai 2. sivulla oleviin Suomen Inkeri-liiton osoitteisiin.

Suomen Inkeri-liitto ry

INKERILÄISTEN viesti

2 / 2016

Tämä numero omistetaan ÄIDEILLE JA HEIDÄN TYTTÄRILLEEN.

MUMMOT PELKÄSIVÄT ETTEIVÄT OPI MITÄÄN

Kansanuskon kiviset muistot

MONIKULTTUURINEN INKERI

Tuhansien suhteiden solmija

ja paljon muuta!

KANSIKUVA

Kukkia äideille. Kuvannut A-S Salonen.

Numero 3/2016 ilmestyy viikolla 21. Aineisto toimitukseen 4.5. mennessä.

Numero 4/2016 ilmestyy viikolla 34. Aineisto toimitukseen 3.8. mennessä.

Tässä numerossa – Inkeriläisten viesti 2 / 2016

Inkeriläisten viesti

JULKAISIJA
Suomen Inkeri-liitto ry.
www.inkeriliitto.fi
suomeninkeriliitto@gmail.com
Puheenjohtaja Alina-Sinikka Salonen
p. 040 743 7042
alinasinikka@gmail.com

TOIMISTO
Lehden tilaukset ja osoitteenmuutokset, jäsenmaksut ja tuotetilaukset.
Osoite: Inkerikoti, Karjalatalo
Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki
tai p. 045 261 2342

APUA SUKUTUTKIMUKSEEN
suomeninkeriliitto.sukututkim@gmail.com

PANKKI
Danske Bank
FI51 8000 1200 3063 64
Liiton matkatili osallistumismaksujen maksua varten:
FI15 8000 1710 3772 44

ILMOITUKSET/€
1/1 sivu 250€
½ sivu 135 €
¼ sivu 85€
Kuolinilmoitukset 17€
Kiitos- yms. ilmoitukset 10€

LEHDEN VUOSITILAUS 2016
40€ EU-maat
45€ muualle

TILAAMINEN
Maksu liiton tilille ja laskun viesti kohtaan tilaajan nimi ja osoite. Nämä tiedot tulee lähettää myös puhelimitse tai postitse Suomen Inkeri-liitto ry:n toimistoon.

LEHDEN TOIMITUS
Päätoimittaja: Alina-Sinikka Salonen
Toimitussihteeri: Riikka Mahlamäki-Kaistinen

TOIMITUKSEN OSOITE
Renkkelintie 28, 40950 Muurame
p. 050 599 6773
inkerinviesti@suomi24.fi

PAINOPAIKKA
Picaset Oy
Helsinki

Lehti ilmestyy kuudesti vuodessa. Aineisto palautetaan vain erikseen pyydettäessä.

INKERILÄISTEN SIVISTYSSÄÄTIÖ
Hallituksen pj. Toivo Iho
Bredantie 6 E 22,
02700 Kauniainen
p. 050 505 2335
OP FI77 5780 3820 0314 99

PÄÄASIAMIES RUOTSISSA
(hoitaa lehden tilaukset)
Viktor Aitman
Linbanev 6
SE-43835 Landvetter
p. (03) 191 6602
v_aitman@spray.se
Ruotsin Inkeri-liiton postisiirtotili 173888-9

ISSN 1236-9586

Pääkirjoitus

Alina-Sinikka Salonen

RAKENNAMME SILLAN SUOMEEN

Kirjoitan tätä pari päivää Viron kansallispäivän jälkeen. Edessäni on Eestin Inkerin suomalaisten liiton ensimmäinen lehti INKERI 1/89. Kun sain sen käsiini, luin sen siltä istumalta kokonaan läpi. Sen sisältö meni luihin ja ytimiin. Tuo ajankohta, helmikuu 1989 tuntuu olevan mielettömän kaukana, vaikka siitä on kulunut vasta 27 vuotta. Tämä ehkä johtuu siitä, että muutos oli järisyttävän suuri. Kunnioitan kaikkia teitä, jotka olette tuon loikan joutuneet ja päässeet tekemään.

Tallinnassa oli kansallispäivän jälkeisenä päivänä, 25. helmikuuta 1989 koolla ”Eestin Inkeri-Suomalaisten Liiton perustamisen konverentsi. Liiton tarkoituksena on koordinoida seurojen työtä ja yhteisyrityksiä, hoitaa seurojen ja yksityisjäsenten juridisia kysymyksiä, hoitaa yhteyttä Suomeen ja kehittää heimokansojemme yhteistyötä mitä monipuolisimmilla aloilla ja kansanjärjestöjen tasolla”.
Samana päivänä oli Tallinnan Juhanneksen kirkossa siunattu Inkerin liiton lippu, jolloin kirkko oli ollut täynnä väkeä. Pastori Voldemar Ilja oli sanonut: ”Tänään me saamme tässä Jumalan huoneessa pyhittää teidän ristilippunne, mitä te olette joutunut pitämään salassa 70 vuotta, joka ihmiselämässä on pitkä aika.” Asioiden kehitykseen kerrotaan vaikuttaneen 18. tammikuuta julkaistu Viron sosialistisen Neuvostotasavallan kielilaki. Sen 25. pykälän mukaan ”voivat Viron SNT:ssa kansalliskulttuuriyhdistykset sisimmäisissä asiainhoidossa käyttää omaa äidinkieltä, valmistaa omakielisiä painotuotteita, asiapapereita ja kaavoja”.

Olen seurannut Suomessa suhtautumista omaan kieleen tärkeältä näköalapaikalta. Aloitin työn Kouluhallituksen oppimateriaalitoimistossa koulukirjojen ennakkotarkastusta (!) suorittavana ylitarkastajana vuonna 1979. Silloin koululaitoksessamme hyväksyttiin vain yleiskieliset oppimateriaalit. Opettaja sai puhuakin vain yleiskieltä, murteet eivät olleet arvossaan.
Kuurojen kouluissa ei käytetty viittomakieltä. Kuulovammaisten, kuten heitä pian alettiin kutsua, piti oppia ymmärtämään ja puhumaan siten, että he seurasivat toisten puhetta huulilta ”lukien”. Jos perhe oli kaksikielinen, heille neuvottiin, että lapsen pitää oppia yksi kieli kunnolla, muuten hänen kielitajunsa ei kehity. Perheen pitäisi valita, mitä kieltä lapselle alettiin puhua.
Sitten noin 1980-luvun puolivälissä näkemykset keikahtivat päälaelleen: viittomakielestä tuli kuulovammaisten koulun ”virallinen” opetuskieli. Lapsen puheen

kehityksen kannalta olikin hyväksi, jos molemmat vanhemmat puhuivat hänelle omaa äidinkieltään. Lapsi oppi erinomaisesti kaksi kieltä rinnakkain. Murteidenkin käyttö nähtiin kielen ”rikkautena”. Saamelaiset saivat oman aapisen. Kouluhallitus alkoi kustantaa ja valmistaa oppimateriaaleja erilaisille vähemmistöille.

Tuntuu uskomattomalta, että vapaamielinen suhtautuminen omaan kieleen oli samalla vuosikymmenellä löytänyt tiensä myös sosialistiseen maahan!

Inkerinsuomalaisuuden kaikinpuolinen vapautuminen 1990-luvun taitteessa oli innostanut myös suomalaisia sillanrakentamiseen. Muutosvaiheesta mieleen jääneitä kokemuksia halutaan nyt jakaa muillekin. Tässäkin Viestissä eräs ”sillanrakentaja” kertoo kokemuksistaan. Inkeriläisyyden ”ylösnoususta” iloittiin maarajojen molemmin puolin.

Kun palaan tähän päivään, mieleeni pyrkii huoli: häviääkö yhdenmukaistumisen myötä myös erilaisuuteen liittyvä rikkaus? Uskon, että huoli on aiheeton. Inkeriläisyys on yhteistä, sen alkuperä on Inkerin maattomassa maassa, omassa kielessä ja kulttuurissa. Vaikka Suomen inkeriläiset olivat naapurimaille alkuvuosina eräänlainen esikuva, kunkin maan inkerinsuomalaiset ovat löytäneet heille luontevan tavan perinteiden säilyttämiseen. Erilaisuuden rikkaus on tallella! Siihen on tullut myös uusi ulottuvuus: olemme keskenämme tasa-arvoisia.

Alina-Sinikka Salonen
alinasinikka@gmail.com

Alla olevassa kuvassa on löytämisen riemua. Siinä olen raidallisessa villatakissani ensimmäistä kertaa suuressa inkeriläisten tapahtumassa, Rakveren 15. laulujuhlilla kesäkuussa 2005. Keskellä pyörähtelee serkkuni Niina Petruhina. Kuvan on ottanut sisareni Anneli Mylläri.

KIRJEITÄ KENTÄLTÄ

Edellisessä Inkeriläisten viestissä (1/2016) kerrottiin Inkerin laskiaisesta.

Kirjoitus pohjasi Lilja Kuivasen kirjaan Inkerin vuotuisjuhlat. Kertomuksen luettuaan **Aino ja Juhani Malkki** antoivat arvokasta lisätietoa Skuoritsan kylistä ja ensimmäisistä ”uuden ajan” laskiaisjuhlista.
Juhani kertoi, että hänen kotinsa oli Skuoritsassa Ala-Purskovan kylässä, vastapäätä Inkerin kansanperinteen kerääjän Antti Hämäläisen kotia. Antti oli siis syntynyt Ala-Purskovalla, jossa asui paljon Malkkeja.
Juhani kertoi myös, että ensimmäiset ”uuden ajan” laskiaisjuhlat vuonna 1989 vietettiin juuri tässä kylässä, ja että lipun olivat nostaneet kaksi henkilöä: vanhin *Anna Pumalainen* ja nuorin *Tanja Araktseeva.* Tyttö on Juhanin siskon Lempin nuorin lapsi eli Juhani on Tanjan eno. Albert Kirjanen oli ollut järjestämässä tilaisuutta, ja ottanut vastuun Inkerin lipun nostamisesta ensimäistä kertaa. Onneksi kaikki oli mennyt hyvin.

Juhanin Aino-puoliso vielä täydentää, että Malkkilan kylän toinen nimi oli Tynelä. 1890-luvun loppupuolella Skuoritsan seurakunnassa Malkkilan kylässä paloi 4-5 taloa. Viranomaiset eivät antaneet lupaa jälleenrakentamiseen samalle paikalle. Oli määrätty rakentamaan talot Ala-Purskovan kylän päähän. Tätä kylän osaa alettiin nimittää Malkkilaksi. Vanhoissa kartoissa kylän nimi on. Uudemmissa kartoissa on vain Ala-Purskova. Juhanin suku on kotoisin Malkkilan kylästä, joka sijaitsi metsän reunassa Skuoritsan kirkkoa vastapäätä, toisella puolella Inkereenjokea.

Terveisin Juhani & Aino

Toimittajaa asia kiinnosti niin paljon, että kysyin kylien historiasta ***Aleksei Krjukovilta.*** *Kuten vastauksesta näkyy, kaikki kolme olivat varsin yksimielisiä:*

Hei Alina!

Selityksiä Malkkilan kylästä: Molemmat versiot ovat oikeita. Malkkilan kylä oli olemassa ja on olemassa paraikaakin, aivan yhdessä Ala-Purskovan kanssa, niin että sitä sanotaan toisinaan Malkkilan otsaksi.

Itse asiassa Malkkila ja Ala-Purskova sijaitsevat saman tien varrella, ilman väliä - mutta samalla Ala-Purskova ja Malkkila olivat kuitenkin eri kylät. Malkkila pitää olla kaikissa Skuoritsan kyläluetteloissa, ja paikallinen väki tietää Malkkilan kylän, vaikka tietää että se on yhdessä Ala-Purskovan kanssa.

Malkkilan kylän toinen nimi on Tynilä, mutta sitä nimeä ei käytetä, se on vain kirkonkirjoissa.

Malkkilan kylä sijaitsi ennen vanhaan toisella paikalla, kauempana Ala-Purskovasta,

mutta joskus 1800-luvulla se paloi, sen jälkeen se rakennettiin uudestaan Ala-Purskovan kylän otsaan. Malkkeja asui Malkkilassa, eli se kohta, jossa oli Malkkien talot, olikin Malkkila. Nykyään virallisesti se on yhtä Ala-Purskovaa.

Aleksi

ÄITINI TARINA

Erna Leskinen Inkeri-iltapäivässä 16.1.2016

Isoisäni rakentama talo, alkuperäisen näköisenä. Kuva on otettu 2012.

Olen päässyt äidin syliin. Minun trendikampaukseni on täihäädön ansiota.

Ensimmäinen sukuseuran löytämä merkintä Leskisen suvusta on vuodelta 1698. Kirjoihin on silloin merkitty *Yrjö Mikaelinpoika Leskinen*, talollinen Inkerinmaan Kuttosilta. Maininta ”talollinen” jatkuu 1900 luvulle asti.

Aloitan äitini, Ida Maria Björklundin (os. Leskinen) tarinan hänen perheestään. Äidin isä oli *Tahvana Juhaninpoika* Leskinen, syntynyt 1883. Äitini äiti *Anna Raikkerus* oli syntynyt 1887 Inkerin Tielisin kylässä. Heille syntyi 6 lasta, joista äitini oli toiseksi vanhin.

Äiti syntyi Inkerin Hietamäessä 21.9.1915 perheen toisena lapsena. Anna-äiti kuoli 42-vuotiaana Hietamäessä 1929. Hänen kuolemansa aikoihin vanhin lapsista oli jo lähtenyt kotoa. Vastuu kodista ja sisaruksista jäi äidilleni, kun hän oli 14 vuoden ikäinen.

Elettiin Stalinin sortovuosia, jotka koettelivat eniten talonpoikaisväestöä. Isoisäni solmi uuden avioliiton, josta syntyi vielä kolme lasta. Uudella puolisolla oli heikko terveys. Voi vain kuvitella mikä taakka on laskettu äitini nuorille hartioille. Hyvin vähän äiti näitä aikoja muisteli. Sen hän kertoi, että nälkää nähtiin. Isoisä oli kekseliäs mies. Hän esimerkiksi teki täysinäisistä peruna- ja viljasäkeistä lapsille liukumäen, koska kaikki ruoka takavarikoitiin mielivaltaisesti. Siten selvittiin taas kevääseen.

Koululaitos toimi jotenkuten. Yksi siskoista pantiin Kolppanan seminaariin. Myös äiti olisi halunnut käsityöoppiin, mutta se oli turha ajatus, koska häntä tarvittiin kotona. Muistan hänen joskus muistelleen, miten hän pyörtyi navetta-askareissa kantaessaan painavia ämpäreitä. Hän ei niitä aikoja mielellään muistellut, enkä tullut kysyneeksi. Tuntui siltä, että kertominen oli hänelle hyvin vaikeaa.

”Äiti olisi halunnut käsityöoppiin, mutta se oli turha ajatus, koska häntä tarvittiin kotona”.

Vuonna1941 saksalaiset marssivat Inkeriin. Alkoi Leningradin piiritys. Hietamäki oli otollinen paikka. Asukkaat ajettiin pois kodeistaan, kuka minnekin, latoihin ja kellareihin. Leskisen talosta tehtiin päämaja. Äitini joutui saksalaisten piiaksi. Isoisä, joka oli jo iäkäs ja heikossa kunnossa, kantoi vettä sotilaille ja hevosille talvipakkasella. Hän sairastui ja kuoli keuhko-

kuumeeseen. Isoisän uusi perhe – vaimo ja 3 alle 10-vuotiasta lasta – pakkosiirrettiin Viron leirin kautta Pohjanmaalle ja palautettiin myöhemmin takaisin. He joutuivat jonnekin Keskivenäjälle.
Äidin nuorin sisko, joka oli vielä Hietamäessä, kertoi, että saksalaiset olivat saavuttaneet syksyllä 1941 sotavoiton, jota piti juhlia. Kylältä koottiin juhliin mukaan nuoret naiset, äiti mukana. Anni-täti onnistui pakenemaan metsään. Tapauksen jälkeen hän huomasi, että äitini alkoi pyöristyä. Minähän se sieltä tein tuloani tietämättömänä, mikä meitä odotti.

Saksa halusi siviilit pois tieltä. Se tarvitsi työvoimaa, ja junaan lastattiin ne, jotka vielä olivat paikalla. Äitini on kertonut, että kovan nälkätalven vuoksi hän meni sinne, missä oli tietoa ruuasta. Tätini siirtyi Viron kautta Loimaan karanteenileirille ja sieltä Tampereen lentokonetehtaalle. Hänen sulhasensa Juho Ritari taisteli Inkeriläispataljoonassa. Täti alkoi suunnitella pakoa Ruotsiin. Sen he toteuttivatkin sodan loputtua Raumalta kalastajaveneellä ja päätyivät Alingsåsiin. Äiti ja Anni-täti löysivät toisensa 50luvun alussa. Yhteys säilyy yhä, nyt jo toisessa polvessa.
Äiti vietiin pakkotöihin Saksan Puolasta valtaamalle alueelle Marienburgiin Katznasen kylään. Nykyään se on taas Puolaa, ja tunnetaan nimellä Malbork Katszynos. Siellä oli eri kansallisuuksia pakkotöissä. Yöt pidettiin ovet suljettuina, ja päivällä veivät vartijat vangit pelloille. Äitini teki raskasta työtä syntymääni asti 18.6.1942. Synnytettyään hän joutui taas heti pelloille. Molemmat olimme pelkkää luuta ja nahkaa.

Äiti kertoi että sotilaat säälivät ja antoivat minulle herkkupaloja. Ehkä se oli pelastukseni, että jäin henkiin. Tuvassa, jossa majailimme, oli puolalaismummo ruuanlaittajana ja hän piti minusta huolta. Eräs pieni episodi jäi mieleeni äidin kertomana. Naisvangit toimittivat koiran virkaa. Sotaherroja kävi metsästämässä kartanon mailla. Naisvangeista tehtiin ketju, jonka tehtävänä oli ajaa ketut peltoaukiolle, Herrojen saalistettavaksi.

”Äiti kertoi että sotilaat säälivät ja antoivat minulle herkkupaloja”.

Saksa ja Suomi tekivät sopimuksen Inkeriläisten kohtalon parantamisesta ja siirrosta Suomeen, oltiinhan aseveljiä. Meidän Saksassa olomme kesti kevääseen 1944. Pääsimme lähtemään Suomeen viimeisellä kuljetuksella Gottenlandilla Hankoon. Olin 2vuotias, minulla on muistikuva, että istuin kuorma-auton lavalla auton vararenkaan sisällä. Äitini mukaan niin oli tapahtunut matkalla Jokioisten Minkiöön, josta meitä käytiin valitsemassa taloihin.
Äiti kelpasi karjakoksi Ypäjän Palikkalan Nissilän taloon. Meidät sijoitettiin renkipirtin nurkkaan. Nukuimme päästä vedettävässä puusängyssä. Äiti hoiti suurta karjaa, ja minä toimin talon lasten leikkikaluna. Heidän suurin huvinsa oli tuupata minut nokkosiin. Kukaan ei välittänyt. Hain turvaa navetalta. Yleensä istuskelin tienposkessa ja sopottelin jotain siansaksaa. Naapurin emäntä huomasi ahdinkoni ja tuli kysymään, voisiko hän ottaa Ernan heille kasvatiksi poikansa leikkikaveriksi. Äiti katsoi parhaaksi suostua.
Huhut kiersivät että ”ryssät” palautetaan. Jälkeenpäin kiukuissani ihmettelin äidille, miksi hän antoi minut pois. Hän totesi, että jos inkeriläiset olisi väkisin viety, minulla olisi ollut mahdollisuus jäädä Suomeen, koska olin Saksassa syntynyt, enkä ollut samassa paikassa hänen kanssaan. Meillä oli suojelusenkeli, Ypäjän silloinen kirkkoherra Aarne Salminen. Hän oli merkinnyt inkeriläiset omaan paikkaansa kirkonkirjojen päällyspaperien sisään. Tämä oli siltä varalta, että Supo tulisi kyselemään. Asia valkeni minulle myöhemmin.

”Kiukuissani ihmettelin äidille, miksi hän antoi minut pois”.

Siispä eräänä päivänä naapurin emäntä vei minut käsirattaissa uuteen kotiin. Tiesin, että äiti oli lähellä, mutta usein itkin itseni uneen. Kasvattiäitini osoittautui ymmärtämättömäksi ihmiseksi. Hän puhui pahoja puheita äidistä, että siellä se pitää miehiä navetalla, ja nyt on taas käynyt hullusti. Niinhän siellä kävikin, mutta vain yksi mies.
Valitettavasti hän oli mies, joka ei tuntenut vastuuta, vaan hylkäsi kaksoispoikansa ja heidän äi-

Kuva on otettu ennen Matin ja Pekan adoptointia. Matti on vasemmalla. Kuvat Erna Leskisen kokoelmasta.

tinsä. Sen verran hänellä oli vastuuta, että tunnusti poikansa ja antoi heille nimensä ennen kuin häipyi paikkakunnalta. Nissilän talon emännällä oli sydän paikallaan. Hän hommasi äidille synnyttämisen ajaksi paikan Toijalan pappilasta.

Kun pojat hiukan varttuivat, äiti pääsi Ypäjän kunnalliskodin karjakoksi. Huhut velloivat yhä, että inkeriläiset palautetaan. Äiti pelkäsi. Kunnalliskodin johtaja seurasi äidin vaikeuksia. Hänen hoitaessaan karjaa pojat olivat oman onnensa nojassa, vain 2vuotiaita. Eräänkin kerran he olivat saaneet höyhentyynyn hajalle, ja siitäkös sotku syntyi.
Johtajalla oli suhteita saaristoon, lapseton kalastajapariskunta. He olivat toivoneet lasta, mutta eivät olleet saaneet. He olivat valmiit ottamaan toisen pojista.
Pitkään harkittuaan äiti suostui. En tiedä, kuka teki valinnan, äiti vai uudet vanhemmat. Taloon jäi Matti, ja äiti palasi takaisin Nissilään Pekan kanssa.
Nyt äiti eleli taas renkituvan nurkassa. Minun tilallani oli Pekka, minä olin edelleen naapurissa ”ryssän äpärä” ja Nissilän lapsilla oli uusi leikkikalu.
Huhut velloivat yhä ja tuli tieto, että Matin naapurissa oli lapseton pariskunta, jotka myös haluaisivat pojan. Erään yön päätöksenä ja emännän myötävaikutuksella äiti lähti viemään Pekkaa uuteen kotiin. Voin vain kuvitella miltä hänestä tuntui palata. Yksin. Myöhemmin pojat adoptoitiin. Asiasta ei koskaan puhuttu. Tiesin kyllä jotain, olin jo sen verran vanhempi.

Nissilän emännän avulla äiti sai työtä Turusta saaristolasten koulukodista. Ehkä äiti toivoi, että jonain päivänä tulee uusina oppilaina hänen poikansa. Äiti kävi kasvattikodissani puhumassa, josko Erna pantaisiin oppikouluun. Otan osaa kuluihin, äiti ehdotti. Vastaus kuului: ” Vie kakaras, jos kerran kouluttaa tahdot!” Heiltä olisi mennyt ilmainen piika. Äiti lähti nujerrettuna, haaveillen saavansa asiansa kuntoon ja ottavansa minut luokseen. Katselin äidin loittonevaa selkää ja päätin, että pois täytyy päästä.
Sain kansakoulun loppuun ja lähdin kasvattikodista, joka ei ollut antanut unohtaa, kuka olin, mistä tulin. ”Äitis jälkiä kuljet”. En tuntenut ikävää.
Kahta ihmistä muistelen lämmöllä: alakoulun opettajaa *Oili Myllymäkeä* ja kasvatti-isääni, joka rakasti minua aidosti ja hyväksyvästi. Valitettavasti hän oli kasvattiäitini alistama.

Äiti tutustui mieheen, johon luotti ja rakastui. Hän solmi hyvässä uskossa avioliiton, joka oli täysi fiasko. Se päättyi onneksi vaikeuksien kautta eroon.
Sillä aikaa minä olin alkanut elää omaa elämääni. Perustin perheen, sain 4 lasta, ja kaikki oli päällisin puolin hyvin. Äiti eli omaa elämäänsä, kävi töissä ja toimitti mamman virkaa lapsilleni, josta olen kiitollinen. Jotain oli, mitä hän kaipasi, ja mistä ei koskaan puhuttu.
Itselleni tuli ero ylipääsemättömien vaikeuksien kautta. Lapset lensivät pesästä, kävin töissä. Äiti vietti tyytyväisiä eläkepäiviään omassa aravayksiössään, jonka hän sitkeällä säästämisellä oli onnistunut hankkimaan.

Kului kymmeniä vuosia. Elettiin vuotta 1992, äiti Turussa ja minä Loimaalla, jonne olin avioliiton myötä asettunut. Olin talvilomalla, kun puhelin soi. Äiti soitti ja kertoi saaneensa kirjeen Pekalta ja kysyi: "Tiedätkö kuka hän on?" "Sinun poikasi", vastasin. "Mistä tiedät?" hän kysyi. "Olen ottanut selvää, mutta en ole uskaltanut ottaa yhteyttä", totesin. Pelkäsin sekoittavani monen ihmisen elämän. Vuosia kaipasin omaa sukua oman perheen lisäksi.

"Jotain oli, mitä hän kaipasi, ja mistä ei koskaan puhuttu".

Äiti kertoi: "Pekka kirjoitti, että on selvittänyt biologisen äitinsä Punaisen ristin kautta, ja pyysi anteeksi, jos on erehtynyt. Hän lupasi soittaa ja tulla käymään. Voisitko tulla tänne tuekseni?", pyysi äiti. "Totta kai tulen", vastasin.
Unettoman yön jälkeen minulle nousi suojelunhalu äitiä kohtaan. Aamulla soitin ja kysyin Pekalta, mikä on tämän kaiken takana. Äiti on tarpeeksi kärsinyt, en halua enää hänelle mielipahaa. Vastaus kuului, että he haluavat tutustua omaan äitiinsä, kun se vielä on mahdollista. Jos teille vaan sopii. Kyllä, kyllä, lauloi sydämeni. Tervetuloa! - Minäkin olin heille yllätys!

Se jälleennäkeminen oli syvästi liikuttava. Äidin ovikello soi, avasin oven. Siellä seisoi Pekan perhe. Totesimme, että taidamme olla sukua, nenästä päätellen.
Meillä oli elämää suurempi ilta. Vanhempi poikanikin tuli morsiamensa kanssa. Heidän mennessään naimisiin seuraavana keväänä oli suku kasvanut huomattavasti.
Seuraavana aamuna äiti oli aivan shokissa. "Olen huono äiti. Olen huono äiti", hän hoki ja mittaili lattiaa edestakaisin. "Mutta tiedätkö mitä, yhtään päivää ei ole kulunut, etten olisi heitä muistanut."
Myöhemmin oli Matin perheen vierailu samoissa lämpimissä tunnelmissa. Yhtäkkiä äiti sai kaksi poikaa ja kolme lastenlasta lisää.

MEIDÄN – ÄIDIN JA TYTTÄREN – YHTEINEN MATKA SAARISTOON

Meri on rasvatyyni. Yhteysalus liukuu verkkaisesti kohti ulkosaaristoa. "Se tietää myrskyä huomiseksi", ajattelee nainen ruokasalin ikkunan ääressä. Ja hän muistaa.

Meri oli tyyni myös liki 50 vuotta sitten. Kuin maailma olisi hetkeksi pysähtynyt. Sitä se naisen kohdalla olikin. Elettiin 1940-luvun loppupuolta. Sota oli saatu taisteltua rintamalla. Aseet olivat vaienneet. Naisen sota oli vielä kesken, kuten niin monen muunkin. Tilalle oli astunut uusi pelko. Ja se oli hänen, vain hänen omansa. Pellavapäinen poika nojasi hänen polveensa hiljaisena. Muuten niin iloinen kaveri vaistosi, että nyt on jotain erikoista tekeillä. Niin kuin olikin. Seuraavana päivänä nainen palasi samaa reittiä takaisin. Yksin. Oli myrsky, sen hän muisti, ei muuta, ja sen rautakouran, joka puristi rintaa. Käsi nousi silittämään pientä päätä, turhaan. Sen hän oli silloin jättänyt sinne, jonne hän nyt matkusti.

"Äiti olemme kohta perillä, Pekka odottaa. Onhan kaikki ok?" On aika palata nykyhetkeen. Äiti nyökkää ja tarttuu tytärtään käsivarteen kuin hukkuva. He siirtyvät yhteysaluksen kannelle. Alus lipuu poukamaan. Nyt näkyy jo taloja, laituri ja ihmisiä pienenä pisteenä. "Nyt näkyy Pekan talo. Tuonne minä hänet jätin, en uskonut koskaan palaavani."
Viimeinen lause tulee kuiskauksena, ja käsi hamuilee nenäliinaa taskusta, kun suuret kyyneleet nousevat silmiin. Itku jää sisälle kuten niin monesti näiden vuosien aikana. "Älä äiti itke, tänään on ilon päivä. Näet molemmat poikasi jälleen. No onhan siitä pikkuisen aikaa, ei enempää kuin 50 vuotta." Äiti ja tytär katsovat toisiaan hymyillen. Äidin käsi kiertyy tiukempaan tyttären käsivarresta.

Äiti kuoli 10.2.1997 onnellisen tietoisena lapsistaan ja uusista lapsenlapsistaan. Toissa kesänä vietimme perhejuhlan äidin 100-vuotissyntymäpäivän kunniaksi.

MONIKULTTUURINEN INKERI

Riikka Mahlamäki-Kaistinen

Andrei Kalinitchevin *tuore väitöskirja ”Suomalaiset venäläisessä sulatusuunissa. Rajaseudun inkerinsuomalainen yhteisö murroksessa 1850–1900” tarkistettiin Turun yliopistolla 19. helmikuuta.*

Väitöskirja ei ole ainoa 44-vuotiaan Kalinitchevin Inkeri-tutkimus. Takana on toistakymmentä tieteellistä artikkelia muun muassa Inkeriläisväestön ikärakenteesta, aluehistoriasta, etnisten ryhmien vuorovaikutuksesta Inkeristä, muuttoliikkeestä ja Inkerin ja Suomen välisestä tiiviistä yhteydestä väestön osalta. Kalinitchevin artikkeleita on julkaistu suomeksi muun muassa sukututkimusseuran Genos-julkaisussa. Myös tuore väitöskirja on kirjoitettu suomeksi.
- Synnyin itse Leningradissa, mutta vietin lapsuuteni kesät Karjalan kannaksella ja kiinnostuin siten paikallisesta historiasta ja kotiseutuhistoriasta. Erikoisalani on Inkerin ja inkerinsuomalaisten historia sekä etnisyyden ja yhteisöjen tutkimus.

Vähemmistöjen historia

Kalinitchev kertoo pitävänsä vähemmistöjen historian tutkimusta tärkeänä, koska on useita vähemmistöjä, joihin ei ole kiinnitetty tarpeeksi tieteellistä huomiota.
- Minua kiinnostaa erityisesti Inkeri ja sen monikansallinen väestö ja etninen vuorovaikutus. Se miten venäläiset, suomensuomalaiset, inkerinsuomalaiset ja inkeroiset ovat tulleet hämmästyttävän hyvin toimeen vuosien varrella. Heidän yhteiselossaan ei ollut kitkaa.
Kalinitchev muutti Suomeen yleisen historian jatko-opiskelijaksi noin 25 vuotta sitten suoritettuaan maisterin opinnot Pietarin yliopiston Historian tiedekunnassa. Lisensiaatintutkielma valmistui 1998 ja nyt kädessä on siis tuore väitöskirja ja sitä myöten tohtorin paperit.
Väitös pohtii Suomen suomalaisten ja Inkerin suomalaisten kohtaloita. Tutkimuksen keskiössä olivat

Kalinitchev Andrei

aluksi vain inkerinsuomalaiset yhteisöt, mutta kun tutkimusvaiheessa esille nousi näiden tiivis yhteys Suomen suomalaisten kanssa, laajeni väitös käsittämään myös Suomen suomalaisten kohtaloita Inkerissä.

”Eri uskonto ja äidinkieli eivät haitanneet kanssakäymistä.”

Yhteisöllistä yhteiseloa

Väitöskirja kertoo, että inkerinsuomalainen eli monikulttuurisessa ympäristössä. Hän tuli toimeen hyvin venäläisten, inkeroisten ja karjalaisten kanssa. Eri uskonto ja äidinkieli eivät haitanneet kanssakäymistä. Inkerinsuomalaiset työskentelivät yhdessä tehtailla, kävivät kauppaa ja olivat hyviä naapureita. Perhekunnat ottivat mielellään venäläisiä ottolapsia kasvatettavaksi. Siitä tuli jopa tuottoisa elinkeino, koska valtio maksoi jokaisesta lapsesta korvausta. Näistä suomalaistuneista venäläisistä tuli inkerinsuomalaisten yhteisöjen jäseniä. Vähemmistökansat tekivät yhteistyötä alkeisopetuksessa, jossa merkittäväksi tekijäksi nousi evankelis-luterilainen kirkko.
Kalinitchev sanoo 1800-luvun Inkerin olleen todella kansainvälinen alue. Suomalaisten ja venäläisten ohella alueella asui neljäkymmentä eri kansallisuutta.
– Vertailu Suomen kyläyhteisöihin osoittaa, että Suomessa kyläkuntien toiminta heikkeni merkittävästi isojaon ja uusjaon edetessä. Inkerissä suomalaiset yhteisöt eivät joutuneet vastaavanlaiseen murrokseen, vaan ne jatkoivat kehitystään vapautusreformin jälkeen yhtenäisinä kokonaisuuksina, joiden jäseniä yhdistivät tiivis taloudellinen, oikeudellinen, yhteiskunnallinen ja sosiaalinen vuorovaikutus, Kalinitchev kertoo.
Hän toteaa nykyajan olevan individualismin aikaa, kun taas 1800-luvun Inkeriläisille yhteisöllisyys oli erityisen tärkeää.

Suvaitsevaisuus

Nykypäivän euroopassa puhutaan paljon monikulttuurisuudesta ja kotouttamisesta. Voisiko suvaitsevasta Inkeristä ottaa tässä asiassa mallia:
- Kyllä, vaikkakin Inkerin tapaus on vähän erilainen, koska Inkeri oli suomalaista seutua. Suomen suomalaisten oli helppo muuttaa Inkeriin koska kaikki puhuivat samaa kieltä ja olivat peräisin varsin samanlaisesta kulttuurista. Tiedostettiin, että ollaan samaa syntyperää ja juuret ovat yhteiset. Inkeriin muutti 1800-luvulla kuitenkin myös saksalaisia, puolalaisia ja Baltian maiden asukkaita. Asia voidaan siis tulkita niin, että muidenkin kuin suomalaisten oli helppo tulla Inkeriin, Kalinitchev pohtii.

Jatkotutkimus

Kysymys siitä miten nykypäivän venäläiset näkevät inkeriläisyyden on Kalinitchevin mielestä vaikea. Moni asiaan vihkiytymätön ei edes tiedä mikä Inkeri on.
- Mitä kauemmas historiassa edetään, sitä vähemmän venäjänkansalaisilla on tietoa Inkerin historiasta. Tieto tavallaan haihtuu miesmuistista.
Kalinitchevin mielestä nykyaikana pitäisi panostaa valistukseen, joka takaisi, etteivät historian tapahtumat unohdu.
- On tärkeää ymmärtää, että suomalaisilla ja venäläisillä on ollut yhteistä historiaa, hän toteaa.

”On tärkeää ymmärtää, että suomalaisilla ja venäläisillä on ollut yhteistä historiaa”, Andrei Kalinitchev toteaa.

Kalinitchev suunnitteleekin tekevänsä myös venäjän kielelle teoksen inkeriläisyydestä, jotta Inkeri saisi sekä tiedemiesten että yleisön huomiota. Myös varsinainen tutkimus saa jatkoa.
- Jatkotutkimuksessa perehdyn tarkemmin Suomen ja Inkerin kansojen väliseen yhteistoimintaan ja Inkerin suomalaisuuteen. Tarkoituksena on muun muassa tutkia Inkerin kirkonkirjoja, joita on tutkittu varsin vähän.

Kalinitchevin runsaasti valokuvin kuvitettua *väitöskirjaa voi tilata suoraan tutkijalta sähköpostitse osoitteesta andkal@utu.fi. Hinta 25 euroa + postikulut.*

YHTEENVETO SUKUTUTKIMUKSEN OSOITTEISTA

Alina-Sinikka Salonen

Suomen Inkeri-liitolla on omia etsintäkanavia
Syksyllä 2015 on avattu osoite suomeninkeriliitto.sukututkim@gmail.com. Sinne voi lähettää kysymyksiä inkeriläisistä ihmisistä ja suvuista. Sivuista vastaavat Pekka Wikberg ja Risto Toivonen. Niitä seuraa myös muutama muu asiantuntija.

Inkeriläisten viestissä no 2 – 2016 aloitetaan ETSITÄÄN HENKILÖITÄ -palsta.

Sukututkimuspäivät
Sukututkimuspäivät jatkuvat pari kertaa vuodessa Suomen Inkeri-liiton tiloissa Karjalatalon 2. kerroksessa, osoitteessa Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki. Ajankohdat ilmoitetaan sekä Inkeriläisten viestissä että Suomen Inkeri-liiton sivuilla osoitteessa www.inkeriliitto.fi

Osoitteita sukututkijan avuksi
(Luettelot on poimittu vuonna 2015 ilmestyneistä Inkeriläisten viesteistä.)

- Suomen kansallisarkisto: Inkerin Liiton kokoelma, EK/VALPO 1920 – 1940 -luku, SUPO 1949-
- Maahanmuuttovirasto
- Siirtolaisuusinstituutti
- Petroskoin aineisto: Kansallisarkisto, yliopisto, Tiedeakatemia, Karjalan Inkerin suomalaisten Liitto, Valtion kansallisuusasioiden komitea, Kansalliskirjasto
- Viron Inkerinsuomalaisten Liitto
- Virolainen muu arkistoaineisto: Tarton yliopisto, Riigi arhiv /valtionarkisto
- Svenska Riksarkivet: Utlänningskommissionens arkiv
- Stadsarkivet i Borås: SIR:s och andra ingermanländska organisationers arkivmaterial i Föreningsarkivet
- Föreningsarkiv i olika städer: De lokala ingermandländska föreningarnas arkivmaterial
- Säpos arkiv
- Pietarin Inkerin Liiton ja Inkerinmaan inkerinsuomalaisten yhdistysten aineistot
- Venäjän arkistot Moskovan, Pietarin, Petroskoin ja Venäjän lukuisissa aluearkistoissa, väestönsiirtoihin ja karkotuksiin liittyvää tietoa 1920 – 1940-luvuilta
- Kasahstanin arkistot: Väestönsiirtoihin ja karkotuksiin liittyvää aineistoa 1930 -luvulta.
- Inkeriläisten viesti 2 – 2015 (Toivo Flink)

Inkeriläisten ja suomalaisten seurakuntien vapaasti netissä tutkittavat kirkonkirjat
- http://digihakemisto.appspot.com
- Suomen sukututkimusseuran historiankirjahakemisto
- http://hiski.genealogia.fi/hiski?fi
- Arkistolaitoksen sivut www.arkisto.fi
- Käyttölupahakemus 100 vuotta nuoremman aineiston tutkimiseksi
- www.arkisto.fi/uploads/Aineistot/Lomakkeet/Kirkonkirjat/kayttolupahakemus_kirkonkirjat_15052012_suojattu.pdf
- Mormonikirkon hakemistoja https://familysearch.org
- Inkeriläisten viesti 3 – 2015 (Pekka Wikberg)

- Baltia-kirjasto www.tuglas.fi/baltia_kirjasto
- Kansan arkisto www.kansanarkisto.fi
- Työväen arkisto www.tyark.fi
- Suomen Sukututkimusseura www.genealogia.fi

- Yllä olevasta osoitteesta löytyi mm. tietoa aloittelijoille.
- Maakunta-arkistot
- Hämeenlinna http://www.arkisto.fi/arkistolaitos/maakunta-arkistot/hameenlinnan-maakunta-arkisto/
- Joensuu http://www.arkisto.fi/arkistolaitos/maakunta-arkistot/joensuun-maakunta-arkisto/
- Jyväskylä http://www.arkisto.fi/arkistolaitos/maakunta-arkistot/jyvaskylan-maakunta-arkisto/
- Mikkeli http://www.arkisto.fi/arkistolaitos/maakunta-arkistot/mikkelin-maakunta-arkisto/
- Oulu http://www.arkisto.fi/arkistolaitos/maakunta-arkistot/oulun-maakunta-arkisto/
- Turku http://www.arkisto.fi/arkistolaitos/maakunta-arkistot/turun-maakunta-arkisto/
- Vaasa http://www.arkisto.fi/arkistolaitos/maakunta-arkistot/vaasan-maakunta-arkisto/
- Sota-arkisto http://www.arkisto.fi/fi/aineistot/sodat-ja-puolustushallinto/
- Inkeriläisten viesti 6 – 2015 (Alina-Sinikka Salonen)

ETSITÄÄN HENKILÖITÄ

Anna Vilonen (os. Hytti), Pukkilassa asuva 91-vuotias inkeriläinen on osoittanut huolta 1940-luvun sodissa katkaistun yhteisen historiamme puolesta. Hän on omalta osaltaan valmis kertomaan oman värikkään tarinansa. Sekä DVD-kuvaaja että lehtimies on löytynyt. Teiltä lukijoilta Anna kysyy: Tunnetteko ketään hänen kotipaikoiltaan? Hän haluaisi olla yhteydessä ihmisiin, jotka ovat sodan aikana ja ennen sitä asuneet Pietarhovin lähiympäristössä, esimerkiksi Teppolan tai Papinkonnun kylässä, mutta myös kaikkien lähikylien asukkaat kiinnostavat häntä. Hänen yhteystietonsa ovat p. 040 5265 303, osoite Harjulantie 5, 07560 Pukkila. Ottakaa Annaan yhteyttä!

Alina-Sinikka Salonen kertoo: Olen juuri lukenut koskettavan omaelämäkerran **Elämä Yhden kortin varassa.** Tietääkö kukaan **kirjailija Maria Ripatista (os. Heimonen)** tai hänen omaisistaan?
Vastaukset alinasinikka@gmail.com tai p. 040 7437 042.

MUMMOT PELKÄSIVÄT ETTEIVÄT OPI MITÄÄN

– RIPPIKOULUN OPETTAJANA TOKSOVASSA 1992.

Heikki Laukkanen

Molemmat rippikouluryhmät valmiina konfirmoitaviksi. Edessä istuu artikkelin tummapartainen kirjoittaja. (Kirjoittajan kokoelmasta)

Vaimoni Marja-Liisan (os. Räikkönen) suvun Inkerin haaran kantaisät, Petteri Räikkösen pojat Paavo, Robert ja Pekka Bernhard suorittivat Kolppanan seminaarin Pietarin eteläpuolella. Vielä 1900-luvun alussa Paavon poika Otto kävi tuon seminaarin. Siellä saatiin pätevyys kanttorin, urkurin ja opettajan toimiin. Otto ja hänen vaimonsa Klaudia toimivat Toksovan Koivukylän koulun opettajina, Otto myös tämän seurakunnan kanttorina. Heidän poikansa Pauli oli vaimoni isä. Siitä juontuu kiinnostukseni Inkerin kirkon toimintaan.

Itä-blokin maat vapautuivat 1990 luvun alussa. Neuvostoliitto hajosi vuonna 1991.
Maahan pääsy muuttui merkittävästi ja kirkollinen työ alkoi uudella tavalla. Se oli ollut hyvin rajoitettua Neuvostoliiton aikana, nyt se pääsi toimimaan vapaasti. Neuvostoaikana Toksovan kirkko oli muutettu nuorison kokoontumispaikaksi. Se oli kärsinyt paljon tuona aikana. Vuoden 1991 jälkeen seurakuntaelämä alkoi uudelleen Toksovassa. Kirkon Ulkomaanapu toimi muun muassa siellä seurakuntaelämän rakentamiseksi. Vähän kerrallaan Toksovan kirkkokin kunnostettiin Kirkon Ulkomaanavun tuella.

Tuossa vaiheessa, maaliskuussa 1992, meillä Suomen papeilla oli vielä kuusipäiväinen työviikko. Sen rinnalle kehitettiin ns. virikevapaa, jonka sai viettää kerran vuodessa. Silloin Suomesta autettiin paljon naapurimaiden uudelleen alkanutta seurakuntaelämää. Kirkollisia yhteyksiä luotiin Viroon ja Venäjälle. Toksovan seurakunnan pastori Ants Punt, joka oli pääammatiltaan veturin kuljettaja, oli Alppilan seurakunnassa vierailemassa. Hän oli väsynyt ja tarvitsi apua seurakuntatyöhön. Siihen aikaan Toksovassa ei ollut muita työntekijöitä kuin osa-aikainen kanttori Aleksandr. Seurakuntalaiset hoitivat seurakunnan asioita, mm. siivouksen.

Tiesin vaimoni suvun yhteydet Toksovaan ja siksi päätin lähteä virikevapaalleni juuri Toksovaan. Siellä haluttiin aloittaa vapautumisen jälkeen toinen rippikoulu. 13.3.1992 astuin Pietarin junaan Helsingissä. Päätin samalla kirjoittaa päiväkirjaa. En osannut venäjää, mutta inkeriläiset puhuivat suomea ja auttoivat kaikin tavoin.

Edellisenä syksynä olin käynyt vaimoni kanssa tutustumassa Toksovaan ja Ants Punt oli tuttu jo siltä käynniltä. Hän oli Suomen asemalla vastassa. Hän vei minut hotelli Trapetsajaan (hyppyrimäki). Alueella pidettiin meilläkin uutisoidut Kaukalovan kisat aikanaan. Majoituin hotelliin.

Sunnuntaina pidimme kirkossa jumalanpalveluksen Antsin ja kanttori Aleksandrin kanssa. Seurakuntalaisten kanssa keskustellessa sain kuulla paljon heidän kokemuksistaan neuvostoajalla. Elämä ei ollut ollut helppoa. Rippikoulun alkaessa oli pakkasaamu ja ”kylmä oli varma seuralainen joka paikassa.” Kirkkosalissa oli jonkinlainen lämmitys ja siellä voi olla sisävaatteilla. Vanhat ihmiset kunnioittivat mielestäni liikaa pappia, mutta on hyvä syödä ja olla toisten joukossa. Niin sain oppia tuntemaan ihmisiä. Mummot pelkäsivät, etteivät opi enää mitään – en opi minäkään, ukko. Toivottavasti saivat selvää. Rakentajat, kanttori ja minä saimme kirkossa ruokaa. Sen laadusta kertoo seuraava esimerkki. Kun tarjolla oli hernekeittoa, lautasellani oli kolme hernettä ja lientä niin, että siinä olisi voinut uida. Tsajukupin alla pidin käsiä niin, että se lämmitti.

Illansuussa alkoi toinen rippikouluryhmä, jossa oli paljon työssä käyviä. Siinä ryhmässä kaikki eivät osanneet suomea. Niinpä silloin tarvittiin paljon tulkitsemista puolin ja toisin. Nimet ja syntymäajat kerättiin kirkonkirjoja varten talteen. Eräs ”mummo” sanoi, että hän on syntynyt vuonna 1944. Minä väitin että hän ei ymmärtänyt, mistä oli kyse. Meinasin sanoa, että et voi olla niin nuori. Onneksi pidin suuni kiinni. Olin syntynyt samana vuonna, mutta elämä oli kohdellut häntä toisella tavalla. Kävimme läpi jumalanpalveluksen kulkua. Puhuimme paljon Raamatusta ja Jumalasta. Heiltä puuttui vuosikymmenien ajalta kaikki kristillinen perustietous, kun he eivät olleet saaneet opetusta. Ei voinut sanoa, että niin kuin… Mitään ei voinut perustaa ennen opittuun!

Sekä aamu- että iltaryhmän kanssa perehdyimme käskyihin. Tutkimme myös innolla virsien sisältöä. Virsien runo- ja kuvakieli ei ole aina helposti selitettävissä. Mutta Bonhoefferin vankilassa kirjoittama virsi Hyvyyden voimaan oli heille erittäin mieluinen.
Toisena päivänä perehdyimme uskontunnustukseen. Kerroin Raamatun tapahtumista eri asioista. Myöhemmin puhuin Isä meidän -rukouksesta. Pohdimme erityisesti, mitä merkitsee ”anna meille anteeksi, niin kuin mekin anteeksi annamme…” Mitenkähän tämä toteutuu heidän omien kokemustensa kanssa neuvostovallan alla tapahtuneitten vainojen ja vaikeuksien käsittelyssä?
Rippikoululaisia oli yhteensä 60. He olivat innokkaita oppimaan. Joukossa oli venäläisiäkin, eivätkä he osanneet suomea. Siksi tarvitsin jatkuvaa tulkitsemista sekä suomeksi että venäjäksi. Inkeriläiset eivät tosin halunneet tulkitsemista. Minun piti jatkuvasti toistaa, että myös venäläisten täytyy ymmärtää. Muutenhan he jäävät ulkopuolisiksi.

21.3. oli konfirmaatioharjoitus. Se oli vaikuttava näky: 64 rippikoululaista yhdessä! Vanhin heistä oli syntynyt vuonna 1916. Kuva näistä ihmisistä syöpyi pysyvästi mieleeni. Isä meidän -rukousta ja uskontunnustusta kerrattiin pa finski ja pa ruski. Ants Punt monisti rippikoulutodistukset.

Kävin Pietarissa kanttorin kotona. Hän sanoi olevansa hyvin surullinen, kun tämä loppuu, mutta meillä oli yhdessä hyvin hauskaa. Näin hän kuolisi nauruun. Pietarin matkalla ostin yhden neilikan kullekin rippikoululaiselle. Tulin heidän kanssaan yksin Toksovan kirkolle. Kukkapaketti oli hyvin suuri. Eräs rouva tarjoutui bussissa pitämään paketin sylissään, koska minulla ei ollut istumapaikkaa. Hän puhui venäjää. Minua oli Toksovassa vastassa inkeriläinen Valtteri. Menin hänen luokseen saunomaan ja hänen vaimonsa kanssa kirjoitin rippikoulutodistukset valmiiksi.
Sunnuntaina 22.3. tulin ajoissa kirkolle. Sinne tuli paljon väkeä, yli 400 henkeä täytti kirkon. Puheensorinaa riitti. Vanhat mummot olivat siivonneet paikan juhlakuntoon. Rippikoululaisten jono oli pitkä, kun saavuimme sisälle. Ääneni meinasi pettää, kun siunasin Antsin kanssa jokaisen vuorollaan. Oppilaiden ryhmä oli tullut laulamaan ja musiikin opettaja soitti viulua.

Olin ollut tämän ajan ”kirkon rottana”, sillä päivät olivat menneet pääosin kirkolla tai seurakuntalaisten kanssa liikkuessa. Kirkko on kuin koti monelle. Siellä koetaan paljon aamusta iltaan ja siellä syödäänkin. Lähtiessä tuntui samalta kuin olisin lähtenyt leiriltä. Lähtöaamuna kuului vielä kukonlaulu läheltä. Sain ajaa autolla Pietariin Suomen asemalle. Minusta tuntui hyvältä, että selvisin Pietarin liikenteessä. Virikevapaa oli ollut virikkeitä ja ajatuksia antava.

TUHANSIEN SUHTEIDEN SOLMIJA

Timo Laakso

Inkeri-iltapäivässä 6.2.2016 sukututkijana tunnettu Timo Laakso kertoi työstään ja sen sisällöllisestä ja maantieteellisestä laajuudesta. Tässä on hänen itsensä tekemä lyhyt koonta esityksestä.

Suomen itäraja oli pitkään paksu, ja Neuvostoliitonkin piti olla ikuinen. Rajan ylittivät turistit ja ammattiystävät, mutta sukulaisten etsiminen rajan yli oli vaikeaa. Neuvostoliiton Punainen Risti näyttää auttaneen vain satunnaisesti. Moskovassa määrättiin, kuka saa löytää sukulaisiaan, kuka ei. Kansojen ei sallittukaan olla veljiä keskenään.

Glasnostin ja perestroikan myötä Neuvostoliitosta kuului kummia. Uskaliaimmat ottivat 1987 yhteyttä Suomen Pelastusarmeijaan, jonka Sotahuuto-lehteen alkoi tulla Neuvostoliitossa asuvien lähettämiä etsintäilmoituksia. Ilmoittauduin vapaaehtoiseksi avustajaksi: olin tehnyt sukututkimuksia jo pikkupojasta saakka, tunsin tietolähteet, osasin venäjää ja oli into auttaa. Kaikki tuntui siihen aikaan niin jännittävän eksoottiselta. Ensimmäiset etsintäpyynnöt koskivat inkeriläisiä, Venäjän karjalaisia, loikkareita sekä Kronstadtin pakolaisia. Vuonna 1992 Suomi-Inkeri-seura perusti oman etsintäpalvelunsa, ja tiedustelujen määrä moninkertaistui. 2002 ryhdyin Venäjän televisiossa esitettävän Zhdi Menja –ohjelman avustajaksi, ja sen jälkeen etsintätapauksia olen käsitellyt tuhansia. Nykyisin suurin osa sukulaisetsinnästä koskee muita kuin suomalaisia. Yhteinen nimittäjä on Neuvostoliitto, ja viime aikoina olen etsinyt II maailmansodan aikaisia venäläisiä, puolalaisia, ukrainalaisia ja valkovenäläisiä natsi-Saksan pakkotyöläisiä, joista suuri osa pakeni sodan jälkeen Yhdysvaltoihin, Englantiin, Kanadaan, Australiaan.

Vuoteen 2010 etsintä oli kaiken ajan vievä harrastus – elantoni sain muualta. Vuonna 2011 perustin Finnpoisk Tmi –nimisen yrityksen, jonka yhtenä toimialana on kadonneiden sukulaisten etsintä.

Kuva: Anneli Mylläri

Löydettyjen määrää en ole tarkkaan laskenut, mutta 3000 lienee lähellä oikeaa. Pelkästään Venäjän televisiolle olen löytänyt noin 2000, ja luku on suurempi, jos lasketaan mukana ne, jotka arvelen löytäneeni, mutta jotka eivät vastaa viesteihin. Olen ollut tekemässä noin 45 televisio-ohjelmaa Venäjän ykköskanavalle.

Olen nähnyt Suomen ja Neuvostoliiton historiaa ainutlaatuiselta yksilötasolta. Olen löytänyt vanhempia lapsilleen, sisaruksia, ja serkkuja jo melkein määrättömän paljouden. Muutamalle olen käynyt kertomassa heidän todellisen henkilöllisyytensä,

olen tavannut kuolemaantuomittuja ja vain sattumalta pelastuneita, olen tavannut Stalinin vainojen uhreja, jotka joutuivat antamaan 30 vuotta elämästään vankileirien saaristolle.

Uskomattomia kohtaloita olisi kerrottavana paljon, ja olen parhaani mukaan yrittänyt tallettaa kaikki muistiinpanot ja kaiken kirjeenvaihdon. Arkistoa on kolme täyttä varastollista. Suomessa olen ollut julkisuudessa tarkoituksellisen säästeliäästi: kyse on kuitenkin yksityisten ihmisten yksityisistä asioista. Aiheita toki olisi Iijokea suuremmalle teossarjalle. Toinen syy Suomen mediahiljaisuuteen on se, että jos etsintäpyyntö tulee Venäjältä, sukulaiset yhdistän kymmeniä kertoja helpommin kuin jos ihmisiä lähdettäisiin etsimään entisestä Neuvostoliitosta 70 vuotta vanhoin tiedoin. Lopputulos olisi kuitenkin sama.

Suomalaisten kohtalo Neuvostoliitossa on ollut traaginen – mutta ei poikkeuksellinen. Minulla itselläni ei ole venäjänsuomalaisia juuria, enkä ennen 1980-luvun puoliväliä tiennyt juuri mitään venäjänsuomalaisista. Media vaikeni lähes täysin, ja vasta myöhemmin olen tajunnut, että olen elänyt lapsuuteni, nuoruuteni ja työikäni venäjänsuomalaisten jälkeläisten keskuudessa. Asiasta vain ei koskaan puhuttu.

Työ jatkuu. Toivottavasti edes osalla löydöistäni on pysyvä arvo. Ensi vuonna vietän 30-vuotistaiteilijajuhlaa. Taidettahan tämä vähän muistuttaa.

Finnpoisk Tmi
Timo Laakso
posti@finnpoisk.fi
www.finnpoisk.fi

SANALEIKIN TULOKSET

Leikkimielisen sanatestin (edellisen Viestin takakansi) oikeat sanaparit ovat:

Ryhmä 1		**Ryhmä 2**	
1. sliuhki	A kerma	11. pulkka	A ranskanleipä
2. titska	B tulitikku	12. tsukuna	B rautapata
3. uksus	C etikka	13. vitsina	C kinkku
4. kolpasa	D makkara	14. läsivä	D sairas
5. sienvoi	E auringonkukkaöljy	15. sydänkuu	E tammikuu
6. siiru	F juusto	16. kuurakuu	F marraskuu
7. selti	G silli	17. kirpitsa	G tiili
8. kartitsa	H sinappi	18. ohtjanka	H ”maitomuija”
9. pertsu	I pippuri	19. purlakka	I paimen
10. pekarno	J leipomo	20. vonkka	J mutka

Saman sivun alalaidassa olevat hahmot olivat **olkisuutareita.**

Olkisuutareista kerrotaan Hyvästi Inkeri –kirjan sivulla 40 seuraavasti: ”Arvo Mullon isä Teppo Mullo oli taitava tekemään perinteisiä inkeriläisiä olkisuutareita. Teppo valmisti niitä kuivista oljista letittämällä koko kylän tarpeisiin, useimmiten jouluksi ja laskiaiseksi. Puolimetrinen, seisovaa ihmishahmoa muistuttava olkisuutari asetettiin kurkihirrelle istumaan tai keinutuoliin kiikkumaan tai sitten kunniapaikalle isännän nurkkaan kököttämään. Olkisuutarin uskottiin edustavan vaikutusvaltaista haltijaa, joka oli yhteydessä pellon kasvuun. Kaksi Teppo Mullon valmistamaa olkisuutaria on säilynyt Suomen Kansallismuseon kokoelmiin.”

Kuvasta: Inkerin olkisuutarit ovat löytäneet tiensä myös Suomen kansallismuseoon.

KANSANUSKON KIVISET MUISTOT

– KIVIRAUNIOT OSANA INKERINMAAN VÄESTÖN USKOMUSMAAILMAA

Timo Muhonen & Vyacheslav Mizin

Timo Muhonen on arkeologi ja tekee Turun yliopistossa väitöstutkimustaan erityisesti Suomen ja Karjalan rautakauden ja historiallisen ajan kiviröykkiöihin liittyen. Vyacheslav Mizin on pietarilainen tutkija ja Venäjän Maantieteellisen seuran jäsen.

Vanhaa Inkeriä ei voi täysin ymmärtää tuntematta sen kansanuskoa, sitä, minkälaisiin yliluonnollisiin voimiin alueen väestö uskoi niinä satoina vuosina, jotka edelsivät toista maailmansotaa. Kyse on myös siitä, miten nämä uskomukset näkyivät konkreettisessa mielessä. Kaikki 1900-luvulla syntyneet inkeriläiset tietävät tietysti kertoa, että ihmiset tunnustivat luterilaista tai ortodoksista uskoa, kävivät kirkoissa ja rukoushuoneissa ja elivät kristillisten sakramenttien piirissä. Heille tuntemattomammat uskomukset kuten vaikkapa käsitykset haltijoista olivat vähitellen hävinneet ennen heidän aikaansa tai häviämässä vanhan kansan siirtyessä kirkkomaiden ja kalmistojen multiin. Tämä ja monet muut käsitykset yliluonnollisesta olivat eläneet kauan, sillä uskonnolliset muutokset ovat usein ennemminkin maltillisia ja hitaita kuin radikaaleja ja välittömiä.

On tärkeää huomata, ettei kyse ollut kansan näkökulmasta vastakkainasettelusta eli kristillisen ja ei-kristillisen maailmankatsomuksen törmäämisestä tai yhteensopimattomuudesta. Itse asiassa rahvas tuskin aiemmin teki tai ainakaan piti jatkuvasti mielessään tällaista jaottelua, joka on ollut akateemisille piireille monesti luonteenomaista toimintaa ja analyyttinen tapa lähestyä uskonnollisia ilmiöitä. Kansanusko merkitsi sen piirissä eläneille sitä, että uskottiin erilaisiin yliluonnollisiin olentoihin ja voimiin yhtä aikaa ja tavallaan tasaveroisesti, olivatpa ne sitten kristillisiä tai perua vanhasta etnisestä uskonnosta. Niinpä samat ihmiset, jotka uhrasivat haltijoille aina tilanteen vaatiessa, kävivät kirkossa kuulemassa Jumalan sanaa ja luultavasti hahmottivat itsensä ilman muuta hyviksi kristityiksi. Se sama uskonto, joka heidän mielestään oli ongelmatonta, oli kuitenkin kirkonmiehille puolipakanallista harhaoppia, joka tuli kitkeä kansasta vaikka väkisin. Tämä koskee ennen muuta luterilaisen papiston suhtautumista, sillä – kuten usein on todettu – ortodoksisen kirkon lähestymistapa oli suvaitsevampi ja sen sielunpaimenet jopa osallistuivat moniin kansanjuhliin, joissa heidän luterilaiset virkaveljensä olisivat nähneet ennen muuta tuomittavia pakanallisia piirteitä. Niinpä Inkerinmaan ortodoksit säilyttivät pitkään mm. tavan uhrata eläimiä ja käydä pohjaltaan ei-kristillisillä uhripaikoilla.

Inkerinmaan väestön kansanusko oli rikasta, kuten se oli myös lähinaapureilla virolaisilla ja karjalaisilla. Se näyttäytyi konkreettisesti esimerkiksi pyhissä lehdoissa, suurten puiden ja kivenjärkäleiden katveessa sekä lähteiden reunoilla. Näiden lisäksi ihmiset tunsivat kivirauniot paikkoina, joiden luona oli hyvä aika ajoin käydä uskomuksellisissa merkeissä. Näissä paikoissa saattoi olla yhteydessä erilaisiin yliluonnollisiin voimiin, olivatpa nämä sitten ortodoksisia pyhimyksiä tai vanhaan, jo esikristilliseltä ajalta peräisin olevaan uskoon kuuluvia jumalhahmoja ja haltijoita. Usein kävi niin, että ikiaikaiset yliluonnolliset olennot korvautuivat ajan saatossa uusilla. Niinpä monet alunperin vanhaan uskoon liittyneistä pyhistä paikoista olivat päätyneet vaikkapa Pyhän Eliaan huomaan, jonka praasniekkana väki kerääntyi niille suurin joukoin. Koska etenkin Inkerin pyhät lehdot ovat saaneet osakseen paljon tutkimuksellista huomiota, jätämme ne tässä yhteydessä vähemmälle ja keskitymme yhteen harvemmin käsitellyistä aiheista – kiviröykkiöihin. Kaikkia tunnettuja tapauksia ei

tässä yhteydessä voi käsitellä, mutta seuraava katsaus tarjonnee riittävästi tietoa näiden kiviraunioiden tunnetuksi tekemisen kannalta.

Yksi ensimmäisiä pyhiä röykkiöitä koskevia tietoja on vuodelta 1684. Tällöin Narvan superintendentti Johannes Gezelius nuorempi kehotti luterilaisia pappeja pitämään tarkoin huolta siitä, etteivät ortodoksisesta kirkosta ruotsinvallan aikana (1600-luvulla) erotetut inkerikot ja vatjalaiset ottaisi osaa ortodoksien pyhiin lehtoihin ja kiviraunioiden luo vieviin "pyhiinvaelluksiin". Huoli osui aikaan, jolloin Inkerinmaan asukkaita pyrittiin voimakkaasti luterilaistamaan. Samalle vuosisadalle osuu maininta siitä, että Tuutarin lehdoissa palvottiin kiviä ja pölkkyjä ja uhrattiin. Tämä voi viitata röykkiöihin. Olivatko asialla tässä tapauksessa ortodoksit vai luterilaiset, ei käy tässä yhteydessä ilmi. Kyse voi olla myös kummistakin.

Sekä "venäjän-" että "suomenuskoiset" mainitaan sen sijaan Vanhassa Tuutarissa, käsikirjoituksessa, joka on laadittu Inkerissä 1800-luvun alkupuolella. Lainaamme seuraavassa kyseistä tekstiä sellaisena, kuin se on aikanaan kirjoitettu. Teksti on hyvin ymmärrettävissä tänäkin päivänä:

"*Serebethan seuracunnas 5 eli 6 virsta kirkolda oli yxi pieni corkia metzistö, jota cutzuit eli nimitettjt Uckola. Siinä kasvoi myös vähän kataij. Sitä pitjt nijn pyhänä, ettej uskaldanet yhtä lehte puusta otta. Sinne viet. myös ensimäiset hedelmät uutisista lehmistä ja vaimoista. Joka vuosi Pietarin amuna piti viemän kiven eli pienembi 3 kive männes, sinne vietin ruoca ja juoma, caettin eli laatoivat raunion, ja se kivivuori oli jo niin suuri kuin 2xi suurta tupa. Tätä palveljt ingerikot ja osa suomalaisi. Mutta nyt jo liki 30 vuotta andoi provasti Castegren sen hävittä ja raunion levittä.*"

Ukkolan pyhässä lehdossa sijaitsevaan röykkiöön kannettiin siis joka vuosi Pietarin päivän sarastuksen jälkeen kiviä, näin kasvattaen raunion kokoa entisestään. Melkoinen kivikasa kyseessä on ollutkin, kun kokoa oli kertynyt kahden suuren tuvan verran. Lehtoon vietiin myös ensimmäiset uuden sadon tuotteet ja ensimmäinen maito lehmän poikimisen jälkeen sekä rintamaito äidin juuri synnytettyä. Nämä kiviä pehmeämmät annit oli tarkoitettu niille yliluonnollisille olennoille, jotka olivat taanneet maan, eläinten ja ihmisten hedelmällisyyden. Kyseiset olennot olivat siksi oikeutettuja ensimmäiseen osaan toimiensa tuotosta. Luterilainen sielunpaimen ei tietenkään voinut muuta kuin käsittää tällaiset tavat räikeästi kristinuskon vastaisiksi, joten hän määräsi metsistön hävitettäväksi – etenkin, kun osa hänen omista seurakuntalaisistaan osallistui lehdossa tapahtuviin menoihin. Samalla kauan kokoa kasvaneen raunion kivet viskottiin pitkin ja poikin.

Toinen tämän artikkelin kirjoittajista, V. Mizin, on yrittänyt paikantaa Ukkolan lehtoa 2000-luvulla. Lehto sijaitsi aikanaan mahdollisesti Muhovitsyn kylän lähellä, paikalla, jota nykyään kutsutaan Kayutovin metsäksi. Tästä paikasta kilometrin verran etelään on Mustaksi metsäksi

Röykkiö Mustassa metsässä. Valokuva: V. Mizin 2014.

Lähikuva Mustan metsän kivirauniosta. Valokuva: V. Mizin 2014.

kutsuttu paikka, jonka keskeltä Mizin on löytänyt pienehkön röykkiön. Se on halkaisijaltaan kahden metrin kokoinen ja koostuu pienistä, suurin piirtein yhdenkokoisista kivistä. Röykkiön korkeus on vain parikymmentä senttiä. Se liittyy mahdollisesti tapaperinteeseen, jonka mukaan kiviä tuotiin tietylle erityiselle paikalle. Tämä pieni raunio on ehkä koottu syvälle metsän kätköön sen jälkeen, kun Ukkolan lehto oli tuhottu ja tapaa jatkettiin piilossa toisaalla.

Ortodoksit ja luterilaiset ovat molemmat mukana myös seuraavassa kertomuksessa, jonka perussisältöä ei käy kiistäminen. Jälkimmäiset eivät kuitenkaan olleet tällä kertaa mukana uhraushommissa, vaan päinvastoin tarinan mukaan halveksivat moista. Itseoppinut kansakoulunopettaja Henrik Laitinen kirjoitti 1866, että

”*Kanitsan seurakunnassa, Serepetan lähinaapurit Inkerinmaalla, Venäläinen väestö [=ortodoksit] Korlovan kyläläiset Laurinpäällyksen maalla aina juhannusjuhla aikana uhrasivat ruokiansa ja juhla herkkuja eräälle suurelle kivirauniolle, vaan kerta meni sinne suomalainen [=luterilainen] mies salasin puolin söi herkut ja viimein teki tarpeensa raunion harjalle, sitte vasta Venäläiset luopuivat uhraamasta.*”

Pyhistä kiviraunioista on tietoja vielä niinkin myöhään kuin 1900-luvun alkupuoliskolta. Tällöin tallennettiin eri yhteyksissä vatjalaisten kiviröykkiöihin, čivirõukkoihin, liittyneitä tapoja ja uskomuksia. Etenkin virolaisten kansatieteilijöiden panos oli tässä suhteessa merkittävä. He saivat selville, että čivirõukkoja sijaitsi monien vatjalaiskylien laitamilla, jossa ne toimivat uhripaikkoina. Eniten tietoja saatiin kahden lähekkäin sijaitsevan kylän, Matin ja Korvettulan, röykkiöistä. Koska ensin mainittuun näyttää liittyvän monisanaisempaa informaatiota, saa se toimia esimerkkinä čivirõukoista.

Matin kylän čivirõukkoon vietiin *võraa* eli veroa – uhreja. Paul Ariste kirjoitti vuonna 1965, että joku vanhus saattoi käydä uhraamassa vielä tuolloin, vaikka kieltäisikin asian. Vanhat uskomukset ovatkin tunnetusti sitkeähenkisiä. Joka tapauksessa 1900-luvun alussa oli aivan tavallista,

Ukkolan lehdon mahdollinen paikka. Valokuva: V. Mizin 2008.

että tähän kiviraunioon käytiin viemässä esimerkiksi rahaa tai suolaa onnettomuuden kohdatessa tai sairauden sattuessa. Ennen kuin uhri heitettiin kivien sekaan, kosketeltiin sillä kipeää kohtaa. Näin sairaus saatiin siirrettyä uhriin ja päätyi sen mukana röykkiöön. Röykkiön läheisyydessä ei saanut kirota, riitelystä puhumattakaan, sillä tällöin kivien alla asuvat yliluonnolliset olennot olisivat voineet vihastua. Ariste jatkaa:

”*Pelättiin rauniossa olevia haltijoita, jotka voivat kostaa loukkaamisen. Eräs isäntä oli potkaissut jalkansa kiveen ja kironnut. Seuraavana yönä hän oli saanut halvauksen. Isäntä tuotiin puhtaissa alusvaatteissa rauniolle. Hän pyysi rauniolta tekonsa anteeksi ja parani pian. Kun vuonna 1942 kielimestari Petra Boranov vei minut rauniolle, hän sanoi ollessamme aikeissa poistua: ”Heitä rahaa kivelle. Muuten sairastut.” En pelännyt sairautta, mutta heitin kuitenkin raunioon saksalaisen alumiinilantin. (...) Rauniota kutsuttiin myös palvõõ rõukoksi – rukousraunioksi. Vatjalainen sana palvõ tarkoittaa pakanallista rukousta. Raunioilla käytiin rukoilemassa kristillisessäkin merkityksessä – rissimäzä. ”Ristimässä” voitiin käydä päivälläkin, mutta ”palvomassa” oltiin tavallisesti yöllä.*”

Nämä mainitut kiviraunion asujaimet olivat ei-kristillisiä yliluonnollisia olentoja, paikanhaltijoita, joita siis käytiin rukoilemassa aina tarpeen tullen. Ne olivat tarkkoja kielenkäytön lisäksi reviiristään, eivätkä päästäneet röykkiön luona vierailleita vahingoittumattomina pois ilman sopivaksi katsomaansa uhria. Haltijat eivät kuitenkaan olleet ainoita röykkiöön liitettyjä olentoja, sillä Inkerin kansanuskon kristillinen osanenkin on kertomuksessa nähtävissä – aivan kuten niin monessa muussakin vanhassa Inkerinmaan pyhässä paikassa.

Matin kylän čivirõukko tuhottiin neuvostoaikana. Tämä on valitettavaa, ja sama kohtalo on kohdannut jos ei kaikkia niin ainakin hyvin monia muita vastaavia pyhiä kiviraunioita. Matin kylän asukkaat muistivat kuitenkin vielä vuonna 2015 "paikan, jossa oli kiviä, joiden luo paikalliset tulivat". Ariste kertoo, että čivirõukoista puhuttiin muissakin vatjalaiskylissä, vaikka nämä kiviraunioit olikin hänen mukaansa tuhottu vuoteen 1965 mennessä. Ne hävisivät maanviljelyksen kehittyessä, ja oma osansa asiassa oli varmasti ylipäätään sillä kulttuurin suurella muutoksella, jonka Inkerin vanhat vatjalaiset vielä ehtoopäivillään näkivät.

Mäki, jolla Matin kylän kiviröykkiö sijaitsi. Valokuva: V. Mizin 2015.

Matin kylän čivirõukko. Vain osa sen kivistä on näkyvissä, sillä paikka on kesän kasvillisuuden peittämä. Pyhät paikat piti kansanuskon mukaan pitää täysin koskemattomina, mikäli halusi pysyä terveenä. Valokuva on otettu virolaisten tutkijoiden kansatieteellisellä retkellä 1942, keskellä toista maailmansotaa. Valokuva: I. Talve.

Lopuksi esitämme vetoomuksen kaikille Inkeriläisten viestin lukijoille, joiden korviin on kantautunut perimätietoa Inkerin vanhasta kansanuskosta. Otamme mielihyvin vastaan kaikkea tietoa, joka liittyy tähän Inkerinmaan kiinnostavaan menneisyyden osaan. Tietoja voi lähettää osoitteella Timo Muhonen, Satojoentie 32, 21510 Hevonpää. Niitä voi toimittaa myös sähköpostitse osoitteella tiilmu@utu.fi.

Valikoitua kirjallisuutta

Ariste, P. 1965. Vatjalaisten čivirõukko. *Kotiseutu* 6/1965: 155–157.

Haavio, M. 1961. *Kuolematonten lehdot: Sämpsöi Pellervoisen arvoitus.* WSOY, Porvoo.

Haltsonen, S. 1967. *Vanha Tuutari. Tuntemattoman tekijän käsikirjoitus 19. vuosisadan alusta*. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki. Suomi 112:4.

Mizin, Vyacheslav & Muhonen, Timo 2015. New field researches and some historical references on sacred cairns of Ingermanland. *Muinaistutkija* 4/2015.

Talve, I. 1990. Matka vatjalaisiin 1942. P. Laaksonen & S.-L. Mettomäki (toim.) *Inkerin teillä*: 46–66. Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Helsinki. Kalevalaseuran vuosikirja 69–70.

TAPAHTUMAKALENTERI

Suomen Inkeri-liiton ja jäsenjärjestöjen ohjelmatietoja 2016

+ kaikki tiedossa olevat kesäjuhlat

Inkeri-iltapäivät Inkerikodissa

Karjalatalon 2. kerros, Käpylänkuja 1, alle 1 km kävelyä Käpylän asemalta tai bussit 52, 55, 55K, 56, 57, 65A, 69, 506

Klo 13.30 kahvittelua pientä korvausta vastaan, klo 14.00 päivän aihe.

La 9.4.2016 Dosentti Silvo Hietanen: Inkerin pakolaiset Venäjän vallankumouksen jälkeen

Kevätretki Oitin leirille ja inkeriläisiä työllistäneeseen Mommilan kartanoon lauantaina 14.5.

Suomen Inkeri-liitto järjestää yhteistyössä Hausjärvi-seuran kanssa koko päivän kestävän retken.

Ohjelmaan on suunnitteilla

- Oitin palokunnantaloon ja työväentaloon tutustuminen
- Mommilan kartanon isännän, Alfred Kordelinin, muistopatsaaseen ja hänen aikaansaannoksiinsa tutustuminen: Mommilan kirkko ja hautausmaa sekä kansakoulu
- Vierailu Myllärien suvun pitkäaikaiseen työpaikkaan (Teuron sivutila) - nykyinen isäntä esittelee paikkoja ja muistelee inkeriläisten sijoittumista kartanon tiluksille 1943-44.

Lähtö on todennäköisesti klo 8 Mikonkadun turistipysäkiltä Casinon vastapäätä ja paluu samaan paikkaan n. klo 20. Arvio matkan + ruokailun hinnasta on 50 – 60 €. Tarkkoja tietoja annetaan matkalle ilmoittautuneille sitä mukaa kuin ne täsmentyvät. Ilmoittautuminen: Alina-Sinikka Salonen, mieluiten s.postilla **alinasinikka@gmail.com** tai tekstiviestinä p. 040 7437 042. Mukaan voi tulla myös omalla autolla, jolloin sovitaan tapaamispaikasta Oitissa.

****

Kesäjuhlat 2016

Suomi: Hyvinkää, la 16.7.
Hyvinkääläiset ilmoittavat ohjelmasta Viestissä no 3, joka ilmestyy viikolla 21.

Venäjä: Siestarjoki (Systerpek) juhannuksena, 25.6.

Viro, Narva 18. – 19.6.

****

Hyvinkään Inkeri-kerho

Kerhopäivät keväällä 2016

3.4. "Kytäjän kartanon historiaa", Solveig Crusell
15.5. Aihe avoin.

Kokoontumiset seurakunnan aulakahviossa (Hämeenkatu 14) kello 14.

Tiedustelut: Outi Mäkelä p. 040 708 1999 outi.makela@kolumbus.fi

Leila Salo p. 040 567 7065 leila.salo@hotmail.com
hyvinkaan.inkerikerho@hotmail.com

Lahden seudun Inkeri-seura

Kerhoillat joka kuukauden toinen maanantai alkaen kello 13 Luther kirkolla, osoitteessa Vuorikatu 37.

Kerhoiltojen kahvituksen sovimme vuorotellen jo edellisessä kokouksessa.

Kerhoilloista ja kokouksista tiedusteluihin vastaa Maria Lahti, p. 0400 841 741

maria.lahti.nikkari@gmail.com

Lahden seudun Inkeri-seura järjestää 40-vuotisen toimintansa juhlan.

Lahdessa toukokuun 3. päivänä 2016 alkaen klo 14.00

Osoitteessa Joutjärven kirkko Ilmarisentie 1, 15150 LAHTI,

TERVETULOA

Turun seudun Inkeri-seura

Besseda-teehetket jatkuvat Palvelupisteessä joka kuukauden 1. Ja 3. perjantai kello 13 Irma Kapasen vetämänä.

Juhlatilaisuudet Varissuon kirkolla (Kousankatu 6), kello 14 alkaen.

Palvelupiste, Uudenmaankatu 1. Puh. 233 2565

Helsingin seudun Inkeri-seuran tapahtumia

Anitta Iline anitta@inkeriseura.com tai p. 050-565 9805

Työpajat järjestetään Karjalatalon Inkerikodissa (Käpylänkuja 1, Helsinki)

Tiedustelut Toivo Tupin p. 040 578 3894

SUOMEN INKERI-LIITON MATKA NARVAAN 18. - 20.6.2016

Viron Inkerinsuomalaisten Liiton kesäjuhlat Narvan linnassa 18. – 19.6.

Lauantai 18.06.

08.30 -11.00 Laivamatka Länsisatamasta Eckerö Linen M/S Finlandialla Helsinki – Tallinna
Bussi ja opas odottavat Tallinnan A-terminaalissa – lähdemme Narvaan

13.30 -14.45 Lounastamme Valge Hobu-trahterissa www.valgehobu.ee

15.15 -16.15 Vierailemme Sillamäessä, joka oli vuoteen 1991 suljettu kaupunki http://www.sillamae.ee/et/uldinfo1. Se oli ollut NL:n aikana salaperäinen ja strategisesti tärkeä kaupunki. Sodan jälkeen sinne oli perustettu sotatehdas, ja tehtaan ympärille rakennettu ulkopuolisilta suljettu kaupunki. Erityisasema toi Sillamäelle runsaasti vaurautta. Tutustumme tyylipuhtaaseen neuvostoklassiseen keskustaan ja upeaan kulttuuritaloon.

16.45 Kirjaudumme sisään Narvassa kahdeksi yöksi Ingeri-hotelliin www.inger.ee

klo 19 Kesäjuhlat alkavat iloisella yhdessäololla Narvan linnan ulkotiloissa. Lisää tietoa myöhemmin.

Sunnuntai 19.06.

07.30 alk. Aamiainen hotellissa

10 -12.00 Kaupunkikiertoajelun aikana tutustumme Narvan, rajakaupungin, menneisyyteen ja nykypäivän saavutuksiin. Tärkein nähtävyys on Viron itärajaa vartioiva keskiaikainen Hermannin linnoitus, joka on historiansa aikana nähnyt monta vierasta hallitsijaa. Kaupungin kukoistuskautena pidetään Ruotsin ajanjaksoa. Tällöin rakennettiin kaunis barokkikaupunki, joka säilyi Toiseen maailmansotaan asti.

14.00 Itä-Virumaan inkerinsuomalaisten seuran järjestämä inkerinsuomalaisten pääjuhla Narvan linnassa

19.00 Illallinen hotellin ravintola Salvadoressa

Maanantai 20.06.

06.30 alk. Aamiainen hotellissa

09.00 Lähtövalmistelut hotellissa

09.30 -10.10 Paluumatkalla poikkeamme kylpyläkaupunki Narva-Jõesuussa, Suomenlahden rannalla. Erinomainen ilmasto ja 13 kilometriä merenrantaa kultaisella hienohiekalla tekevät Narva-Jõesuusta turisteille erittäin mieleisen paikan.

10.45 -11.40 Poiketaan Toila-Orun maalaukselliseen puistoon. Pietarin kauppiaan rakentama palatsi tuhoutui sodassa mutta nykypäiviin on säilynyt runsaslajinen puisto terasseineen. Kävelemme pitkin hollantilaista lehmuskujaa, ihailemme kauniita kukkapenkkejä ja suihkulähteitä sekä maalauksellisia maisemia.

12.00 -13.30 Seuraava tutustumiskohde on barokkia edustava Kukrusen kartano http://kukrusemois.ee/. Kartanon pitkäaikaiset omistajat olivat von Tollit. Kuuluisin heistä oli 1900-luvun alun naparetkeilijä Eduard von Toll. Tutustumme napalaivaan, jonka muonatilassa on suolakalaa, makkaraa, sipulinseppele ja perunaakin, tavataan ärjyviä jääkarhuja ja kuullaan susien ulvontaa. Kierros on yhtä aikaa hauska ja sivistävä.

14.45 Keittolounas Viitnan kestikievarissa

17.30 Tallinnan A-terminaalissa

18.30 M/S Finlandialla buffet-illallinen

18.45 -21.15 Laivamatka Eckerö Linen M/S Fnlandialla Tallinna – Helsinki

Matkan hinta on 310 € per henkilö jaetussa kahden hengen huoneessa; **H1-lisä 50 €**
Lapsi kahden aikuisen kanssa lisävuoteella:
0 – 5 vuotta maksaa vain ruuat maissa, laivalla ilmainen ruokailu
6 – 17 vuotta: matkan hinta on **170 €**
Edellä mainitut hinnat edellyttävät, että ryhmässä on 30 täyden hinnan maksavaa osallistujaa.

Hintaan sisältyy:

- laivaliput kansipaikoilla Helsinki-Tallinna-Helsinki Eckerö Linen M/S Finlandialla
- merimatkoilla buffet-aamiainen ja -illallinen laivalla
- majoitus kahden hengen standard-huoneissa aamiaisineen Ingeri-hotellissa
- ohjelman mukaiset bussikuljetukset
- suomenkielinen opas kolme päivää
- ruokailut: 1x keittolounas, 1x illallinen, 1x lounas (ja ateriat laivalla mennen tullen)
- tutustuminen Sillamäen kaupunkiin ja Kukrusen kartanoon sisäänpääsymaksoineen
- meno- ja tulomatkalla laivalla koko ryhmän käyttöön 1xB4-hytti matkatavaroiden säilytystä varten
- matkanjohtajan palvelut

Ilmoittautuminen matkan johtajalle Alina-Sinikka Saloselle mieluiten kirjallisesti joko sähköpostilla alinasinikka@gmail.com tai kirjeellä/kortilla os. Alina-Sinikka Salonen, Metsäpurontie 17 D 58, 00630 Helsinki. Tiedustelut sähköpostin lisäksi myös p. 040 7437 042.

Ilmoittautumisen yhteydessä annetaan **jokaisesta lähtijästä seuraavat tiedot:**

- nimi, osoite, puhelinnumero, syntymäaika (pvm,kk,v); jos henkilö ei ole Suomen kansalainen, ilmoitetaan myös kansalaisuus
- mahdolliset ruokarajoitukset
- ilmoittautumisen jälkeen maksetaan **varausmaksuna 30€,** jota ei peruutuksen sattuessa makseta takaisin; Suomen Inkeri-liiton **matkatili (IBAN) FI15 8000 1710 3772 44.**
- **loppumaksu 280 €** maksetaan samalle tilille viimeistään **4.5.2016.**

Matkan järjestäjänä toimii HansaTravel OÜ. Jos peruutus tapahtuu myöhemmin kuin 4.5., matkatoimisto perii ne maksut, jotka laivayhtiö, majoitusliike tai muu palveluntuottaja perii HansaTravelilta myöhäisen peruutusajankohdan vuoksi. Jos on voimassa oleva **matkavakuutus,** vakuutusyhtiö korvaa sellaiset peruutukset, jotka johtuvat matkustajan tai lähiomaisen sairastumisesta, joka pitää ilmoittaa lääkärintodistuksella.

Toukokuun lopussa matkustajille lähetetään kirje, jossa kerrotaan ohjelmasta ja annetaan tarkempia ohjeita.

Tervetuloa – jo kesäinen Narvan kaupunki riittää syyksi lähteä tälle matkalle puhumattakaan muusta runsaasta ohjelmasta!

Alina-Sinikka Salonen

A
Posti Oy
Posti Green

ÄITI

Äiti oli lapsuutemme tuki ja turva
ja nuoruutemme vahva puu.
Teki työtä aamusta iltahan
useinkin naurussa suu.

Hän lauloi lapset nukkumaan
ja lehmätkin lellitteli laulullaan
näin jaksaen päivästä toiseen.

Vaikka nuoruuden haaveet eivät toteutuneet
jätit jälkeesi jotain,
joka lisääntyy vaan,
suvun suuren ja lapsista rikkaan.

Me muistamme äitiä laulaen
ja Inkerin ihmeistä kertoen,
aina polvelle seuraavalle.

Nyt pyydänkin Luojamme Taivainen
lepo lempeä äidille anna.
Laita kultaiseen tuoliin istumaan,
kutsu paikalle Inkerin kansaa.

Ja juhlikaa tuttua tulijaa
joka tullut on matkansa päähän.

Tyyne Lehtonen os. Laitinen syntyi Pohjois-Inkerissä Lempaalassa 13.3.1925 ja kuoli 16.11.2011 Raahessa. Hän jäi leskeksi 40-vuotiaana. Hän kasvatti turvallisessa ja lempeässä huolenpidossa yksin ison perheen, seitsemän tyttöä ja kolme poikaa. Hän harrasti kirjoittamista koko ikänsä. Kirjoitin tämän runon saatuani viestin, että äitini oli nukkunut pois.

Raili Nyman, tytär

Suomen Inkeri-liitto ry

INKERILÄISTEN viesti

3 / 2016

MUMMOT KURJUUDEN KESKELLÄ

Samuli Paulaharju ja inkeriläinen kansanperinne

RUOTSIN PUOLELTA

ja paljon muuta!

KANSIKUVA
Hyvinkään kirkon kuva.
Kuvaaja: Jorma Ersta

Numero 4/2016 ilmestyy viikolla 34. Aineisto toimitukseen 3.8. mennessä.

Numero 5/2016 ilmestyy viikolla 44. Aineisto toimitukseen 12.10. mennessä.

TÄSSÄ NUMEROSSA – INKERILÄISTEN VIESTI 3 / 2016

INKERILÄISTEN VIESTI

JULKAISIJA
Suomen Inkeri-liitto ry.
www.inkeriliitto.fi
suomeninkeriliitto@gmail.com
Puheenjohtaja Alina-Sinikka Salonen
p. 040 743 7042
alinasinikka@gmail.com

TOIMISTO
Lehden tilaukset ja osoitteenmuutokset, jäsenmaksut ja tuotetilaukset.
Osoite: Inkerikoti, Karjalatalo
Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki
tai p. 045 261 2342

APUA SUKUTUTKIMUKSEEN
suomeninkeriliitto.sukututkim@gmail.com

PANKKI
Kaikki Suomen Inkeri-liitto ry:lle tulevat maksut: FI51 8000 1200 3063 64.

ILMOITUKSET/€
1/1 sivu 250€
½ sivu 135 €
¼ sivu 85€
Kuolinilmoitukset 17€
Kiitos- yms. ilmoitukset 10€

LEHDEN VUOSITILAUS 2016
40€ EU-maat
45€ muualle

TILAAMINEN
Maksu liiton tilille ja laskun viesti kohtaan tilaajan nimi ja osoite. Nämä tiedot tulee lähettää myös puhelimitse tai postitse Suomen Inkeri-liitto ry:n toimistoon.

LEHDEN TOIMITUS
Päätoimittaja: Alina-Sinikka Salonen
Toimitussihteeri: Riikka Mahlamäki-Kaistinen

ISSN 1236-9586

TOIMITUKSEN OSOITE
Renkkelintie 28, 40950 Muurame
p. 050 599 6773
inkerinviesti@suomi24.fi

INKERILÄISTEN SIVISTYSSÄÄTIÖ
Hallituksen pj.
Antti Kokkinen
Haarniskakuja 4 A, 02610 Espoo
akokkinen@brv.com
+358 504860 044

PÄÄASIAMIES RUOTSISSA
(hoitaa lehden tilaukset)
Viktor Aitman
Linbanev 6, SE-43835 Landvetter
p. (03) 191 6602
v_aitman@spray.se
Ruotsin Inkeri-liiton postisiirtotili 173888-9

PAINOPAIKKA
Picaset Oy, Helsinki

Lehti ilmestyy kuudesti vuodessa. Aineisto palautetaan vain erikseen pyydettäessä.

Pääkirjoitus

Alina-Sinikka Salonen

LEIRIT JA LEIRIT

Eräässä sähköpostilla lähettämässäni matkatiedotteessa käytin Oitin inkeriläisten leiristä sanaa internaattileiri. Nolottaa. Olin tarkoittanut sanaa internointileiri. Mutta sekin oli virhe. Ero inkeriläisten leirin ja internointileirin välillä on melkoinen. Itse asiassa viimeksi mainitusta on kerrottu Inkeriläisten viestissä no 2/2015 Terho Ahosen artikkelissa Inkeriläisiä Miehikkälän keskistysleirissä. Asia ei ole silloin minulle täysin valjennut. Nyt yritän kirkastaa sitä ainakin itselleni.
Internointileiri tarkoittaa siis keskitysleiriä. Sitä inkeriläisten leirit eivät ole olleet, mikä selittyy sillä, että inkeriläiset olivat tulleet Suomeen vapaaehtoisesti.

Oivalsin näiden leirien eron, kun keskustelin puhelimessa oittilaisen Martti Pullisen kanssa, joka oli nähnyt kaikki Oitin leirit. Hän kertoi, että siellä oli inkeriläisten jälkeen ollut internointileiri, johon oli suljettu unkarilaisia ja saksalaisia. Tästä puhuu myös Kirjeitä kentältä osiossa Antti Pullinen. Kun olen muutaman ihmisen kanssa ottanut erehdykseni puheeksi, on käynyt ilmi, että internointileirit niin Suomessa kuin Itä-Karjalan sota-alueella ovat suomalaisille lähes tuntematon asia. Aiheeseen haluttiin tutustua. Suomessa leirejä oli vuosina 1944 – 47 Hyvinkäällä, Oitissa, Hämeenlinnassa, Lempäälässä, Loimaalla, Paimiossa, Pohjankurussa ja Tammisaaressa. Kaikki eivät olleet toiminnassa yhtä aikaa. Niihin kerättiin yhteensä noin 470 ihmistä.

Suomessa leireille internoitiin välirauhansopimuksen mukaisesti Saksan ja Unkarin kansalaiset. Neuvostoliiton valvontakomissio valvoi internointeja. Sijoitusten ei ollut määrä koskea saksalaisten ja unkarilaisten kanssa avioituneita suomalaisia naisia eikä heidän lapsiaan. Suomalaisviranomaiset kuitenkin toimittivat ilmeisesti valvontakomission pelossa leireille myös naiset ja lapset. Osa leireistä suljettiin kesällä 1945, ja noin 300 internoitua siirrettiin Tammisaaren vanhaan mielisairaalaan. Hangon satama oli lähellä, joten internoidut olivat varmoja karkotuksesta Siperiaan tai Saksaan. Saksan hävittyä sodan valvontakomissio ilmoitti maaliskuussa 1946, että internoidut voidaan vapauttaa. Paluu yhteiskuntaan ei ollut helppo. Omaisuus ja asumus oli vankeuden aikana takavarikoitu sekä pankkitilit tyhjennetty.

Viime vuosina Suomessa asuvat elossa olevat internoidut ovat hakeneet korvausta menetyksistään. En tiedä, että joukossa olisi inkeriläisiä. Korvausasiasta on olemassa Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion korvauksesta eräille internoiduille siviilihenkilöille (La VM/2014 - HE 69/2014). – Esitys osoittaa ainakin silloisen hallituksen halua käsitellä rakentavasti menneisyyden tapahtumia ja tunnustaa edeltäjien aikoinaan tekemät virheet. Internoituina olleista 470 henkilöstä monet ovat kuolleet. Korvaukseen oikeutettuja arvioidaan olevan 60 - 100. Kustannukset olisivat arviolta enintään 300 000 euroa.

Tätä kirjoittaessani en tiedä, miten asia on edennyt. Sen sijaan tiedän, että meidän ilolla odottamamme matka Oitin leirille on tulossa. Hausjärvi-seura tekee hyvää työtä, joten tiedossa on sekä inkeriläisten kokemuksia että Suomen historiaa avaava matka.

Kun kirjoitan tätä toukokuun alussa, sää on melkein kesäisen lämmin. Lämpöä ja kiitollisuutta toivon myös mieliimme. Uloitaan ennen kaikkea turvallisuudesta ja vapaudesta!

Alina-Sinikka Salonen
alinasinikka@gmail.com

KIRJEITÄ KENTÄLTÄ

A-S Salonen oli heti luettuaan Maria Ripatin kirjoittaman kirjan Elämä yhden kortin varassa ottanut yhteyttä jäseneemme Paavo Ripattiin ja kysynyt hänen mahdollista sukulaissuhdettaan Mariaan. Vastaus oli tällainen:

Hyvä Alina-Sinikka Salonen

En ainakaan ole kovin läheistä sukua. Olen joskus kuullut, että kaikki Ripatit taaksepäin mentäessä liittyisivät Hirvensalmelle Ripatin kylään. Joku on myös kertonut, että laamanni Justus Ripatti olisi jonkinlaisen sukututkimuksen tehnyt. Äitini ei koskaan puhunut menneistä asioista. Kotoa lähdin 13-vuotiaana, kun laitoimme kantapäät vastakkain alkoholisoituneen isäpuolen kanssa. No myöhemmin ja hänen aloitteestaan sitten asiaa korjattiin.

Ainoa muu Suomessa vielä elänyt sukulainen oli tätini, jonka luona vähän aikaa asuinkin. En silloin riittävästi häntäkään hoksannut haastatella näistä asioista. Kirjan mukaan Maria Ripatin ja meidän sukumme ovat asuneet melko lähekkäin Inkerissä. Me asuimme Spankovassa Seppälän kylässä.
Elämäntyöni olen tehnyt nuorisonohjaajana Helsingin Töölön seurakunnassa (38 v. – eläkkeelle v. 2000). Työ oli täysin käänteinen toisten vapaa-aikaan, joten ne vähäiset mahdollisuudet joita on ollut, luonnollisesti käytettiin perheen parissa. Kesäjuhlilla kyllä olen käynyt, ellei jokin leiri ole ollut esteenä. Siellä on ollut miellyttävä olla, kuin imeä perinteen kasvuvoimaa. Eihän kukkakaan kasva venyttämällä! Ja sentimentaalinen inkeriläispoika kun olen, niin aina siellä ovat hiljaa soineet myös maanpakolaisuuden huilut.

Yhden kerran olen käynyt kotipaikallani Spankovan Seppälän kylässä. Mukana oli pieni pussi johon ottaisin multaa ja istuttaisin siihen mökillä kuusen. Runossani kerron kuinka siinä kävi. Muistoksi matkasta ei kasvanut kuusta, mutta syntyi runo, jossa pohdin, miksi en halunnutkaan kotiseudun kuusta mökilleni.

Minä inkerinsuomalainen

Lada pomppien kuljetti meitä
noita Inkerinmaan kuoppaisia teitä.
Kohti synnyinseutua Seppälän kylää.
Ensi kertaa, kyllä tunteet jylää.
Oli mukana pussi, täältäkö kultaa?
Ei, mukaan veisin hitusen multaa.
Siinä itäiskö vielä toivo uusi,
siihen juurtuisko Suomessa kuusi?
Tuli paikalle vanhus, ylväs vakaa.
Alkoi haastella vuosikymmenten takaa.
Kasvot uurteiset, yllä virttynyt puku.
Kysyi: ”A, mikä se siul on suku?
No muistutatkii vaariis ja issää,
vaa vartu, mie haastan lissää.
Tuos paikas ol teijä talo.
Tul sota ja issäiskii tankkii palo.
Siut orvon äitiis vei rannal Suomen,
ka siel on oltkii paremp huomen”.
Niin laajana aukeni menneen ovi.
Ei, ei! Tämä maa ei Suomeen sovi!
Kourin multaa ja tunsin joka kerta
kuin sen kosteus olisi isäni verta.
Vaikka puu siihen juurtua vois,
laulu Inkerin oksissa itkuna sois.
Ja niin ison ikävän tuuli kantaa,

aina orpona seisoisin väärällä puolen rantaa.
Ei, ei! Tämä maa ei Suomeen sovi!
Sen paikka on tämän maan povi.
Takaisin taputin mullan hiljaa,
kasvata täällä toisille kultaista viljaa.
Minä Suomessa kuulen sitä toista kuusta,
ja olen mökkini veistänyt siitä puusta.
Mutta Inkeri – Inkeri voimasi vakaa,
se minussa elää, sain sen sukupolvien takaa.

Paavo Ripatti

Tervehdys

Sattumalta näin Inkeriläisten viestissä olleen vetoomuksen, joka koski Maria Ripattia. Hän oli minulle perhetuttu. Tapasin häntä vielä kun hänellä oli jo aika pitkälle edennyt Parkinsonin tauti. Olin myös hautajaisissa. Hänen tyttäreensä olen harvakseen yhteydessä. Hän asuu Kanadassa. Suomessa on ainakin asunut Marian sisko. En tiedä onko hän vielä elossa. Hänen poikansa perheineen asunee Suomessa.
Olen lukenut Marian kirjan kauan sitten. Muistan, että siinä paljastuu hyvin hänen rönsyilevyytensä sekä tulinen luonne. Hän sanoi usein, että hänen elämästään voisi kirjan kirjoittaa ja sen hän sitten teki. Seuraava kirja jäi suunnitteluvaiheeseen, kun tauti voitti. Niin, hänellä oli myös hyvä mielikuvitus. Kyllä kirjassa on paljon koskettavia kohtia. Olen jonkin verran kierrellyt nyky Inkerissä, sieltä päin kun olen itsekin kotoisin. Äitini koti oli Raudun Sirkiänsaaressa ja minä olen syntynyt Metsäpirtin Saaroisissa.

Terveisin Ilmi Pesonen

Hei – hieno juttu se matka Oittiin ja Mommilaan.

Oitin VPK:n talolla eli nykyisellä Urheilutalolla on toimestani laatta, jossa Oitin – Hausjärven Yhteiskoulun ensimmäiset oppilaat kiittävät mm. vanhempiaan koulun perustamisesta v. 1947. Kas näin pääsimme opin tielle mekin, aika monet Karjalan evakot, uusilla asuinsijoilla.
Ruotsi oli jotain aivan uutta kakkosluokkalaisille. Uuden oppikoulun ainoa opetusväline oli lainaksi saatu rihvelitaulu, tuollainen A4 kokoinen karkeapintainen liitua rahisuttava. Siihen mahtui juuri ja juuri suurilla numeroilla aamurukouksen virren numero. Kahvilahuoneiden välinen klaffiseinä oli aamurukouksen ajan auki ja molemmat luokat pääsivät veisaamaan yhdessä. Sitten klaffi vedettiin luokkien väliin kiinni ja aloimme jatkaa opin tietä. Sinne suoraan seinään sitä rustattiin tekstejä liidulla, kunnes saatiin oikein liitutaulut molempiin luokkiin.
Englannin kieli oli toinen uutuus ja viisaitten vanhempiemme toimesta pian myös saksa.
Pian koulu oli viisiluokkainen keskikoulu, sitten se sai lukionkin ja alkoi työntää elämään ylioppilaita. Koulu täyttää siis v. 2017 jo 70 vuotta, sopivasti itsenäisyytemme 100 -vuotisvuonna. Joka on Juhlavuosi, kiitos isiemme työn ja suomalaisten taistelun yhdessä virolaisten ja inkeriläisten ja suomensukuisten vapaaehtoisten kanssa ankeina sotien vuosina 1939-1945.

Vuosiin 1944-46 liittyy erikoinen episodi. Oitissa oli noin 150 saksalaista, unkarilaista ja suomenkin kansalaista piikkilangan takana Internointileiri 4:ssä. Sitä ei moni muista.

Olisiko aika ruuvata VPK:n talolle = nyk. Urheilutalolle ja Työväentalolle laatat?

Tervehtien Antti Pullinen

Hei,

Kiitos sähköpostista, vaikka sen sisältö ei iloista luettavaa ollutkaan. (Teksti viittaa sähköpostiin, jossa kerrottiin Suomen Inkeri-liiton olevan huolestunut Inkeriläisten viestin tulevaisuudesta.)
Vaikka uusia jäseniä saadaan mukaan toimintaan, menetämme vanhojen parempiin kartanoi-

hin siirtymisen vuoksi paljon ns. hiljaista tietoa. Ajattelen kaipauksella omaa äitiäni Ida Ahtia, joka usein, mutta ei väsyttämällä, kertoi kansaihmisilleen Inkeristä ja inkeriläisyydestä(än). Hän oli aktiivisesti yhdistyksen toiminnassa mukana alusta asti ja otti meidät tyttäretkin kokouksiin ja juhliin mukaan.
Vieläkin, eläkeläismummona muistan lämmöllä niitä Olympia-stadionilla pidettyjä joulujuhlia, joissa pukkikin vieraili. Laulettiin ja leikittiin piirileikkiä pukin kanssa. Alakoululaisen juhlan kruunasi pukin jokaiselle lapselle antama joulupussi, jossa oli herkkuja (piparia, omena ja nameja). Vieläkin muistan sen piparin ja omenan tuoksun. Vähän isompana tyttönä pääsin äidin kanssa laulamaan Inkeri-kuoroon. Niin monet kerrat keitettiin kaalikeittoa kesäjuhlia varten. Ihania muistoja. Opiskelut, pitkä ulkomailla asuminen ja perheen perustaminen ovat osaltaan vaikuttaneet etääntymiseen yhdistyksestä/toiminnasta. Paljasjalkaisena helsinkiläisenä olen kuitenkin ylpeä ja iloinen siitä heimo-tietämyksestä, jonka äitini ja myös tämä yhdistystoiminta on antanut. Henkisesti rikkaan heimon perintöä on hoidettava.
Valitettavasti elämä koettelee itse kutakin niin kovalla kouralla, että voimia on vain välttämättömimmän hoitamiseen. Omallakin kohdalla olen sen joutunut kokemaan.
Nyt on kuitenkin sellainen päivä, että haluan ilmoittautua jäseneksi ja tilata Viestin.

Maarit Kochanski, Espoo

Terveisiä Örebrosta!

Olen lukenut kertomuksia Inkeriläisten viestistä, missä on kerrottu laskiaisjuhlista Inkerissä ja Malkkilan kylässä. Olen ollut itsekin apuna niissä juhlissa.
Haluan kertoa vielä, että minunkin juuret ovat Malkkilan kylästä. Kylässä asuivat veljekset Jooseppi, Iisakki, Andrea. Kaikki he olivat Malkkeja. Minä ja Juhani Malkki olemme Iisakin jälkeläisiä. Me olemme serkkuja. Minun äiti ja Juhanin isä olivat sisaruksia, meidän taloa kutsuttiin Marilaksi kun meidän mummo oli Mari. Tehvinästä kotoisin. Meidän talo oli suuri. Siinä oli koulu. Äitini oli käynyt siinä koulussa.
Andreas Malkki oli pyhäkoulun opettajana jo vuonna 1909 ja toimi aina siihen saakka kun pyhäkoulut kiellettiin 1920-luvulla. Iisakki oli Skuoritsan toimihenkilönä kirkossa. Meidän perheet olivat karkotettu kotoa, olimme asuneet eri paikoissa, mutta viimeiset viisi vuotta asuimme Laatokan järvellä, Martinsaalella. Vuonna 1955 pääsimme takaisin omille juurillemme.
Voin kertoa, että kesällä 1956 tulivat meille kylään kaksi pappia Petroskoista. Oliko se korkeimman lähetys, että he tulivat juuri Marilan taloon ja kertoivat, että he tulivat rippikoulua pitämään nuorille. He olivat Juhana Vaasseli ja Matti Kukkonen. Me nuoret veimme sanomaa eteenpäin. Nuorisoa tuli lähikylistä ja kaukaa – ihan Pietarista asti. Opimme katekismusta ja virsiä. Sitä kesti viikon. Meitä oli 60 - meitä serkuksiakin ainakin seitsemän. Papit asuivat meillä ja äiti tarjosi heille ruokaa.
Vuodet vierivät kun alettiin puhua ja kerääntyä kokouksiin. Alettiin elvyttää inkeriläisyyttä. Päätimme perustaa kuoron ja se onnistui. Me kaikki serkukset olimme kuorossa. Kun Arvo Survio oli käymässä, päätettiin antaa kuorolle nimi Inkerin kuoro. Me matkustimme eri paikoissa ja Juhannusjuhlissa. Vuonna 1993 pääsiäisenä vierailimme Ruotsissa, Örebron Mikaelin seurakunnassa. Nyt olen asunut Örebrossa yli 20 vuotta, mutta joka juhannuksen olen viettänyt Inkerissä.

Terveisin Niina Ronkainen (os. Syriäinen)

Inkeri kuoro vuonna 1956: Kirjoittaja Niina Ronkainen istuu kuvassa eturivissä ensimmäisenä oikealta.

Kutsu kesäjuhliin

Inkeriläisten kesäjuhlat vietetään **la 16.7.2016**

Hyvinkään kirkossa osoitteessa Hämeenkatu 16.

Luvassa on monipuolista ohjelmaa.

klo 10.00	Messu, saarnaa rovasti Hannu Pelkonen, liturgina rovasti Matti Korpiaho
klo 11.30-13.00	Lounas
klo 13.00	Pääjuhla, juhlapuhujana rovasti Kosti Laitinen

Hyvinkään Inkeri-kerhon historiikki esitellään kuvin ja lehtileikkein kirkon aulassa.

Hyvinkään Inkeri-kerho toivottaa kaikki tervetulleiksi juhliin!

KESÄJUHLIEN MERKITYS INKERILÄISTEN ELÄMÄSSÄ

– LYHENNELMÄ LAHDEN KESÄJUHLILLA 14.7.2012 PIDETYSTÄ JUHLAPUHEESTA

Keijo Korkka, Suomen Inkeri-liiton kunniapuheenjohtaja

Suomen kansalliseepoksessa, Kalevalassa, lausutahan: ”Harvoin yhtehen yhymme, saamme toinen toisihimme, näillä raukoilla rajoilla, poloisilla Pohjan mailla.” Onneksi asiat ovat muuttuneet, ja niin inkerinsuomalaisillakin on vanhat ja vahvat perinteet yhteisistä tapahtumista ja juhlista.
Mikä saa meidät lähtemään näille juhlille? Minusta tuntuu, että syy on ilmaistu Lyyli Ronkosen kirjoittamassa laulussa ”Mä olen vain ikuinen kulkuri”, jossa todetaan: ”Koska isänmaani on Inkeri ja koska olen mä suomalainen”. Inkeri ja suomalaisuus ovat siis ne tekijät, jotka saavat meidät liikkeelle.

Juhlat Inkerissä

Koska inkeriläisten kesäjuhlissa on jo varsin pitkä perinne, niin on paikallaan vähän kertoa Inkerin kansan juhlaperinteestä. Ensimmäinen suuri Inkerin kansan juhla vietettiin Lempaalassa Pietarin päivänä, kesäkuussa 1885.
Asiakirjat kertovat, että Lempaalan kirkon lähellä olleen juhlakentän keskelle oli pystytetty koroke, jolle seurakunnan kirkkoherra Otto Rokkanen nousi pitämään puheen kansanjuhlien merkityksestä. Soittokunnan säestyksellä laulettiin Maammelaulu. Tämän jälkeen pidettiin raittiusseura Vesan vuosikokous. Urheiluohjelmana oli pussitaistelua, tankoon kiipeämistä sekä juoksu- ja soutukilpailu. Viimeiseksi esitettiin näytelmä ”Turmiolan Tommi” (ilmaiseksi) ja ”Hän ei ole mustasukkainen” (eri maksusta). Lisäksi myytiin koululaisten tekemiä käsitöitä, arpojakin oli kaupan. Juhlissa oli väkeä lähiseuduilta, jopa Suomen rajapitäjistä yhteensä kolmatta tuhatta henkeä. Juhlia kuvaillaan erinomaisen onnistuneiksi.

Seuraava huomattava kansanjuhla vietettiin Hietamäen Antinkylässä 1889. Ohjelma alkoi Krasnoje Selossa olleen pataljoonan soittokunnan esityksillä, joita seurasivat puheet ja näytelmät.

Juhlien luonne muuttuu

Kun lauluseurojen määrä Inkerissä alkoi kasvaa voimakkaasti, oli tullut laulujuhlien järjestämisen vuoro. Esikuvaa ei tarvitse hakea vain Suomesta, sytyttävä aate on levinnyt myös Virosta, jossa ensimmäiset yhteislaulujuhlat pidettiin kesäkuussa 1869. Juhlilla vieraili myös suomalaisia alan vaikuttajia. Näin siirtyi laulujuhla-aate myös Suomeen, jossa ensimmäinen yleinen laulujuhla pidettiin Jyväskylässä 1884.
Inkeriläinen musiikkimies Mooses Putro osallistui 1896 Tallinnassa järjestettyihin virolaisten laulujuhliin, joissa oli väkeä 6000 henkeä. Putro Innostui kuulemastaan ja näkemästään. Inkerissäkin valittiin juhlia järjestämään toimikunta, johon tuli merkittävää musiikkiväkeä ja henkilöitä kirkon piiristä.

Ensimmäiset soitto- ja laulujuhlat Inkerissä

Kesäkuun 8. ja 9. päivänä 1899 pidettiin raittiusseura "Inkerin" nimissä ensimmäinen yleinen inkeriläinen soitto- ja laulujuhla Skuoritsan Puutostissa. Sanomalehti "Inkeri" kertoi yleisöä olleen paljon eri puolilta Inkeriä. Väkeä oli kaikista yhteiskuntaluokista, laidasta laitaan. Juhlat olivatkin suuri kokoava voima Inkerin kansan keskuudessa. Näitä juhlia on Suomessa pidetty Inkerinmaan ensimmäisinä kesäjuhlina.
Seuraavat soitto- ja laulujuhlat olivat Tuutarissa 1901, Venjoella 1903, Tyrössä 1908, Keltossa 1910, Kolppanassa 1913 ja Tuutarissa 1918. Juhlat olivat kaksipäiväisiä ja niiden järjestelyissä oli ripeästi toimivilla raittiusseuroilla keskeinen asema. Myös Inkerin kirkko ja papisto olivat voimakkaasti mukana.

Juhlien merkitys Inkerin suomalaisille

Pidetyt juhlat olivat Inkerin kansalle voimakkaita kansallistunnon kohottajia ja niistä huokui vahvasti kansanrunoilija Jaakko Räikkösen toteamus: "Me suomalaisia olemme ja suomalaisiks jäämme, me Suomen tavat pidämme ja suomalaisen päämme." Yhteenkuuluvuuden tunne korostui voimakkaasti näissä suurissa kansanjuhlissa antaen voimaa ja uskoa arjen ponnistuksiin.

"Me suomalaisia olemme ja suomalaisiks jäämme, me Suomen tavat pidämme ja suomalaisen päämme."

Kun juhlat kokosivat tuhatmäärin kansaa ja kun niissä parhaimmillaan esiintyi kymmeniä laulukuoroja, suhtautuivat viranomaiset vähemmän myönteisesti näiden juhlien järjestämiseen pitäen niitä suomalaisuuden aatetta liiaksi korostavina tilaisuuksina. Vallankumouksen jälkeen 1918 pidetyt juhlat jäivätkin suurten sotatapahtumien vaikutuksesta kansallisten laulujuhlien sarjan viimeisiksi. Inkerin kansalle alkoivat ankeat ajat, joiden kauheutta ei kukaan vielä voinut ennustaa.

Kesäjuhlat Suomessa

Venäjän vallankumouksen jälkeen Suomeen jäi noin 4000 Inkerin pakolaista. He halusivat pitää yhteyttä ja toimia Inkerin kansallisten aatteiden innoittamina. Työtä tukemaan perustettiin Inkerin Liitto 1922 (lakkautettiin 1944) ja inkeriläisten toimikunta Suomessa 1924. Toimikunta järjestäytyi 1934 Inkeriläisten yhdistykseksi, jonka nimeksi myöhemmin tuli Suomen Inkeri-liitto. Tärkeinä toimintamuotoina olivat inkeriläisten avustaminen, opintokerhot, oman lehden julkaiseminen ja vuotuiset kesäjuhlat.
Yhteisiä kesäjuhlia Inkerin Liiton kanssa pidettiin 1930-luvulla useana vuonna eri paikkakunnilla niin nykyisen Venäjän kuin nykyisen Suomen alueella vuoteen 1939.
Toisesta maailmansodasta seuranneista syistä johtuen kesäjuhlia rohjettiin Suomessa pitää vasta vuodesta 1956 lähtien. Ensimmäiset pidettiin Järvenpäässä ja seuraavat Lohjalla. Tämän jälkeen juhlia on pidetty Helsingissä, Turussa, Tampereella, Lahdessa, Hyvinkäällä ja Raumalla.

Juhlat Ruotsissa

Kun sodan jälkeen noin 4000 inkeriläistä lähti Ruotsiin, siellä virisi nopeasti vilkas yhdistystoiminta. Jo 1947 perustettiin Inkerin suomalaisten keskusjär-

jestö, joka on nykyisin nimeltään Ruotsin Inkeri-liitto. Monilla paikkakunnilla toimii liiton jäsenjaostoja ja monen muun arvokkaan toiminnan lisäksi on myös Ruotsissa pidetty vuotuisia kesäjuhlia. Juhliin on osallistuttu myös Suomesta sekä viime aikoina myös Virosta ja Venäjältä.

Inkerin uusi nousu Venäjällä ja Virossa

Vaikeiden vuosikymmenien jälkeen tapahtui 1980-luvun lopussa Inkerin kansalle ihmeellisiä asioita. Neuvostoliitto hajosi ja eri kansallisuudet voivat taas nousta esiin. Perustettiin Venäjälle Inkerin Liitto alayhdistyksineen, Karjalan suomalaisten Inkeri-liitto ja Eestin inkerinsuomalaisten liitto.
Inkerin kirkollekin koitti uusi aamu. Evankelisluterilaisia seurakuntia on perustettu eri puolille Venäjää. Näiden muutosten edessä kaikki olivat kuin unta näkeväiset, kun suomalaisuuden esitaistelija oli päässyt taas toimimaan.
Samalla heräsivät henkiin kesäjuhlat. Ensimmäiset pidettiin juhannuksena 1989 Keltossa. Väkeä oli tuhatmäärin ja heimohenki ylen korkealla. Inkerin lippu liehui kesätuulessa ja voitiin taas laulaa Inkerin hymniä omalla maalla. Vuonna 1990 juhlat olivat Tuutarissa, 1991 Toksovassa ja sitten joka vuosi, eri paikkakunnilla.

Paluumuutto Suomeen

Inkerin uuden nousun alettua oli kansallistunne ja innostus taas korkealla. Kuluneet vuodet eivät ole kuitenkaan antaneet kaikkea, mitä alkuinnostuksessa odotettiin. Tilanteeseen on ratkaisevasti vaikuttanut myös se, että Venäjältä ja Virosta on viime vuosina muuttanut Suomeen kymmeniätuhansia paluumuuttajia. Muuton syynä näyttää olevan turvattomuus Venäjällä, ja halu saada lapsille parempi tulevaisuus.

”Paluumuuttoa on arvosteltu niin Inkerin kirkon kuin Venäjällä toimivien inkeriläisjärjestöjen taholta. Katsotaan Inkerin näin lopullisesti tyhjentyvän suomalaisesta väestöstä.”

Paluumuuttoa on arvosteltu niin Inkerin kirkon kuin Venäjällä toimivien inkeriläisjärjestöjen taholta. Katsotaan Inkerin näin lopullisesti tyhjentyvän suomalaisesta väestöstä. Monet paluumuuttajat ovat myös kokeneet muuton aiheuttamat vaikeudet, kun suomea taitamattomat yrittävät selviytyä täällä heille vieraan kulttuurin keskellä.

Juhlien tulevaisuus

Näissä heimojuhlissa on totuttu juhlallisesti ylistämään korkealla leijuvaa heimoaatetta ja vältetty hankalien asioiden esiintuomista. Näyttää kuitenkin siltä, että on nousemassa joitakin pilviä tälle heimotyön taivaalle. Nuorten paluumuuttajien usein kuulee sanovan, että kyllä ne mummot ja vaarit puhuvat suomea ja katsovat itsensä suomalaisiksi, mutta he ovat kasvaneet venäläisessä ilmapiirissä ja katsovat itsensä venäläisiksi. Niin Ruotsissa, Venäjällä, Virossa kuin Suomessakin nuoret samaistuvat ja sulautuvat muuhun väkeen. Vähiin käyvät ne, jotka meidän, vanhempien lailla saavat innoituksensa Inkeristä ja suomalaisuudesta. Tämä koskee myös meidän, Suomessa pitkään asuneiden inkerinsuomalaisten jälkipolvea. Näin juhlamme alkavat valitettavasti kuihtua entisestään.
Vaikka puhun inkeriläisen väestön ja kulttuurin häviämisestä, tulee meidän kuitenkin todeta, että Inkerin kysymys on ennenkin moneen kertaan todettu loppuun käsitellyksi, mutta silti yhä vielä kaikuu ”kaunis soitto, kautta kallihimman synnyinmaan”. Ikiaikojen Jumalaan luottaen on Inkerin kansa selvinnyt läpi hirvittävien koettelemusten, koska kansa on uskonut jumalaan ja pitänyt kiinni suomalaisuudestaan.

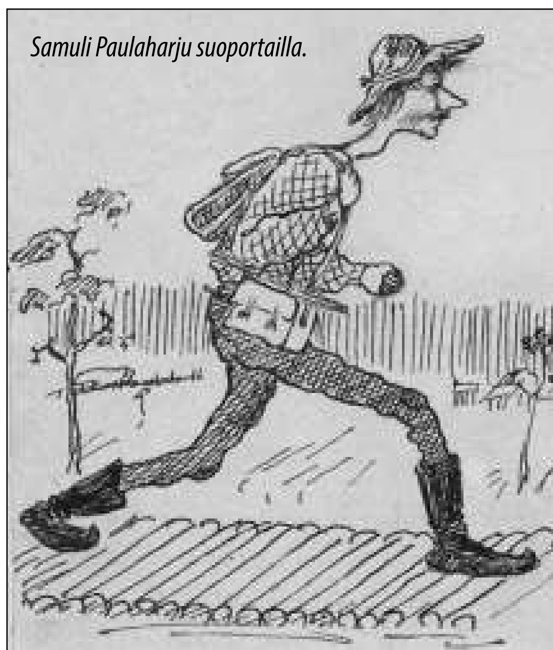
Nauttikaamme tulevan kesän juhlista ja muistakaamme, että ruotsalaisia emme ole, venäläisiksi emme tahdo tulla, olkaamme siis suomalaisia.

SAMULI PAULAHARJU JA INKERILÄINEN KANSANPERINNE

Marjut Paulaharju

Kansanperinteen kerääjä, kirjailija Samuli Paulaharju teki Suomalais-ugrilaisen seuran (SUS) tukemana kesällä 1911 kahden ja puolen kuukauden rakennustutkimusmatkan Inkeriin. Tarkoituksena oli kiertää Inkerissä ja mahdollisesti vatjalaistenkin alueella, aikeena oli myös käydä vepsäläisten parissa mutta se ei toteutunut.

Samuli Paulaharju oli kulkenut muutamaa vuotta aiemmin kolmena kesänä Karjalassa, nyt hän suunnitteli matkaa Inkeriin, entisille Kalevalan laulumaille, mistä suurkerääjät Volmar Porkka, V. Alava ja A.A. Neovius olivat tuoneet suuret määrät vanhoja runoja.

Samuli Paulaharju suoportailla.

Paulaharju vaelsi 1300 venäjän virstan mittaista reittiä Pietarista Pohjois-Inkeriin ja sieltä läpi maan Länsi-Inkerin vatjalais- ja inkeroiskyliin. Omien sanojensa mukaan hän pyöräili kaikki Inkerin kylät, ja pyörän päällä hän kuljetti varusteensa sekä valokuvauksessa tarvittavat 250 lasinegatiivilevyä. Välillä hän osti vielä lisää lasilevyjä.

Kerääjä oli varsinaisesti rakennustutkimusmatkalla, hän mittasi, valokuvasi ja piirsi savupirttejä ja ulkorakennuksia, piirsi niiden pohjapiirroksia sekä työkaluja ja muita esineitä, mutta sen ohella kuin varkain merkitsi muistiin haastattelemiensa ihmisten kertomuksia, uskomuksia ja muisteluksia, taikoja, loitsuja ja tarinoita.

Hän mainitsee muistilapuissaan vain muutaman kertojan nimeltään, kertojiaan hän ei valokuvannut muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta. Kamera oli hänelle melko uusi työkalu ja lasilevyjä piti varata rakennuskuvauksiin. Ehkä kertojat eivät halunneet tai tohtineet sanoa nimeään, koska paikoittain vanhoja runoja pidettiin syntisinä. Muutamat paljastivat nimensä; Juhan Susanna Aution kylästä, Aune Makara (o.s. Sorval) ja Mikko Saksa Vuoleelta, Simo Kössi ja Simo Pynnönen Ylä-Miikkulaisista, Iivan Mitrov Raikkovasta, Aune Pesonen, Antti Ollikainen, Juhana ja Paavo Husu Lempaalasta. Kun kerääjä oli tullut tutummaksi, niin puhujat yhdessä uskalsivat kertoa muisteluksiaan. Kerääjä totesi tyytyväisenä, että kansanrunous oli yhä siellä muistissa kuten Karjalassakin.

Pohjois-Inkeri osoittautui antoisaksi sekä rakennus- että kansanperinne¬tutki¬muksen kannalta. Kerrankin Paulaharju ohjattiin erään mökin vanhan ukon luo, joka tiedettiin hyväksi kertojaksi. Hän oli Ylä-Miikkulaisista Simo Pynnönen, joka osasi kertoa taikoja ja tarinoita. Mökissä oli paraikaa myös naapurin puhelias eukko, taikojen tietäjä hänkin. Paulaharjun kynä sai juosta kovaan

tahtiin kirjoittamaan muistiin, kun puhujat vuoronperään haastoivat tietojaan. Ja läheisen mökin ikkunasta huudettiin pyöräilijää sisään, jotta emäntä osaisi kertoa lisää tarinoita.

Mikko Saksa, vanha ukko Putkelan Räkinmäeltä, muisti taikoja ja loitsuja:

> ***Joulukynttilän alla oli pöydällä leipä. Se pantiin talteen. Kun touvot oli kylvetty, niin siitä leivästä pantiin murruu lämmitettyyn maitoon ja sitten se syötiin. Leipää säilytettiin kaurasalvossa.***

Valkeasaarella kerääjä näki ensimmäiset savutuvat sekä puhutteli muutamia vanhoja vaareja. Tutkiessaan pahanpäiväistä, pyöröhirsistä, pikkuikkunaista mökkiä ja jututtaessaan sen asujaa Paulaharju yllättyi: mökin asukas Honkasen Juhana oli ollut Krimin sodan aikana puolustamassa Vaasan kaupunkia englantilaisia vastaan.

Runonlaulajia

Valkeasaaressa 10-vuotias tyttö Hetu Joronen lauloi Paulaharjulle kaikkiaan kaksitoista laulua. Tässä yksi:

Panin veikon makkaamaa,
veikolt hävis hevonen.
Laitoin lapset etsimää,
piijat etsi pirtapuita.
Laitoin rengit etsimää,
rengit etsi reslapuita.
Mänin itse etsimää
kahen kolmen koiran kanssa
viijen villahännän kanssa.
Kuuntelimma kääntelimmä,
kuulin kellon kimahuksen,
porokellon poukahuksen,
rämppäkellon räikähdyksen.

Honkasen pirtti

Parhaita kansanrunon taitajia oli Koronsaaressa poikansa luona asuva Kaurilan Marfa. Vanhus oli yli 80-vuotias, pikkuruinen, käyräselkäinen, kyömynenäinen, sauva kädessä kopeloiva, sokea, huonokuuloinen eukko-rupelo. Marfan laulajatoveri oli ollut Lempaalasta syntyisin oleva kuuluisa runonlaulaja Larin Paraske, jonka paikkakuntalaiset hyvin muistivat ja puhuivat hänestä ylpeillen.

Marfa istui koivun alla kiikussaan ja lauloi Paulaharjulle. ”Kun yksi laulu on lopussa, käy eukko aloittamaan toista, ja sitten ryhtyy kolmatta yrittämään, mutta jo sääliksi käy väsynyttä vanhusta”, kirjoittaa Paulaharju.

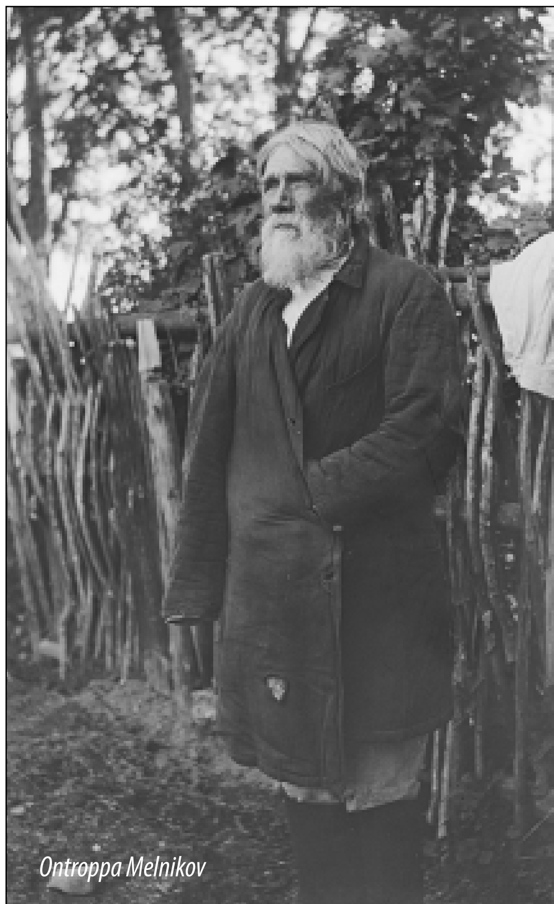

Kaurilan Marfa

Kolme oli poikasta minulla,
yks' oli Ruotsissa rovasti,
toinen oli pispa pappilassa,
kolmansi kotona herra.
Puuttupa tuo surua kuulemaase,
salaseinä seisomaase,
tappo tuo Ruotsissa rovastin,
tappo pispan pappilassa,
kolmannen kotonta herran.
nyt oon leski, nyt oon lento,
nyt olen varaton vaimo. (...)

Vuoleen Sohvolassa Paulaharju tapasi Ontroppa Mel(n)ikovin, "Sohvolan Ontropan", Inkerin etevimmän miespuolisen runonlaulajan. Mutta nyt hän oli sairas eikä jaksanut laulaa. Paulaharjun oli tyydyttävä ottamaan vain valokuvia laulajasta ja hänen kotitalostaan. Ontroppa oli 80-vuotias valkopartainen vanhus. Aikoinaan hän oli laulanut monelle tunnetulle suomalaiselle keräilijälle ja käynyt maisteri Boreniuksen luona Porvoossa laulamassa viikon päivät. Taiteilija Alpo Sailo oli ollut muovailemassa hänestä veistokuvan.
Paulaharju merkitsi muistiin monia köllinimiä eli pilkkanimiä. Toksovassa naureskeltiin naapurikyläläisille ja heidän toimilleen.

Keltussa Ontrovan kylässä oli mies saunassa kylpemässä. Housut pani orrelle, jotta kirput karisisivat pois. A housut sytty palaamaan. Mies otti housut ja käi huhtomaan tiikkiin, veskuoppaan, mikä oli saunan lähellä.
A mies ajo ohitse juuri ja näki jot "Ontrovan kylässä tiikki palo ja housuil sammutettiin". Siitäpä sitten lauletaankin:

Voi kuin niijen hassust kävi
Ontrovan emännille
laskiit suuren valaskalan
kuitin orahille.
Ei myö tultu tähän kylää
koirii haukuttammaa,
myö on tultu housut olal
tiikkii sammuttamaa. (Toksova / Keltu)

Ontroppa Melnikov

Tyröläisiä puolestaan kutsuttiin vainajan pudottajiksi:

Tyrölaiset ovat vainajan puottajia. Saattoivat vainajaa viinapäissään hautaan ja pudottivat. Tulivat kirkonmäelle ja vasta siellä huomasivat, ettei vainajaa ollutkaan. Menivät etsimään ja tienpuolesta löysivät. Siitä saivat nimensä. (Liissilä)

Toksova osoittautui erittäin antoisaksi kansanperinteen keruun suhteen. Paulaharju jututti kylän ukkoja, jotka kertoivat paikalla olleen ennen kaupungin, jossa oli elänyt jättiläisiä. Kirkonkylän tienoilla oli vielä vanha kalmoi, hautausmaa, josta oli löytynyt suuria ihmisen luurankoja asetettuina yksipuisiin hongasta koverrettuihin arkkuihin. Kerrottiin myös että vanhassa kirkossa oli ruumis uhrina sillan alla. Se löydettiin sieltä siltaa purettaessa.

KÄÄRMEEN PALVELEMISESTA

Vehk'ojalla palveliit kärmettä. Isännällä oli elättikärmeet saunassa. Miniälle syntyi poika. Olisi pitänyt viedä ensimmäinen maito kärmeille saunaan. Miniä ei vienyt. A lapsi tuli kummallinen. Pää oli suuri, jalat pienet ja pitkät, samoin kädet. Se vinkui niin pahasti kun tahtoi syödä. Eivät näyttäneet sitä kellekään. Se eli 20 vuotta kuoli vasta toissa kesänä (1909). Ukko sanoi: "A miks ei vient maitoa, kärsiköhön nyt." (Toksova)

Kerääjä haastatteli paria "orjavallan" kokenutta vanhusta, jotka nuoruudessaan olivat käyneet hovissa orjantöissä eli ropotissa. Vanhukset huokaisivat: "A voi, hyvä vieras, niitä aikoja emmä ilolla muistele." Lempaalassa vanhat Husun veljekset kertoivat järkyttävää tapausta Nakaran kylän paperisavotasta, jossa tehtiin tervapaperia. "Oli kuoppa jossa tervaa säilytettiin salvoksessa. Muuatta leskiakan poikaa pidettiin sitä vahtimassa. Sattui kerran poika nukahtamaan. Pehtori näki. Pojalle vedettiin kuli päälle, sidottiin kiinni ja tervalla voijettiin ja pistettiin palamaan. Poika senkun vikisi kuin koira, kun paloi." Näitä surullisia muisteluksia kerääjä taltioi ympäri Inkeriä.

Markkovassa muistettiin hyvin tarinoita paikkakunnalla eläneistä kahdesta mahtavasta tietäjästä, Mattjaksen Marista ja Tarina-ukosta, jotka elivät yli 50–60 vuotta sitten. Tarina-ukolle eli Juhana Tarinalle olivat "kaik lukot avahuneet auk ja sit taas käyneet kii". Hänellä oli tapana sanoa: "Miul on pienet pojat, jotk' avajaa ne auki." Mattjaksen Mari eli Mari Musakka oli mielenvikaisten parantaja. Hän ei käyttänyt voiteita, lämmitti vain saunan ja vei sinne potilaansa ja luki loitsuja.

Paulaharju ihasteli inkeriläisten emäntien tapaa yhä käyttää kauniita kansanpukuja kuten Lempaalassa, Keltussa ja Markkovalla, Laukaanjoella ja Hevaalla. Hevaan seuduilta hän löysi seitsemän mummoa, vanhin oli 96-vuotias, jotka kantoivat vanhaa inkerikkopukua. Kerääjä huokaisi tyytyväisenä: "Ovat juuri niitä, joita Tohtori Sirelius kehotti kuvaamaan. Hyvin siis se asia meni."

Hevaan inkerikkopuku

Hevaalla Paulaharju muistiin merkitsi muutamia taikoja:

Heposen rauta ukses kynnyksen alla. Sit ei noita saa pahaa tehä. Ennen vanhaan, kun oli noitia, kun ne tulit yli rauvan, taltasiit ei saaneet mittää pahaa aikaan. (Hevaa)

Kaprion ja Moloskovitsan rajamailta löytyi vanhoja hautakumpuja, kurgaaneja, joita kansa kutsui metelimättäiksi ja uskoi niihin kätketyn aarteita. Inkerin lukemattomat hautakummut eli kurgaanit polveutuivat esihistoriallisilta ajoilta. Tiedemiesten kaivausten mukaan ne olivat hautaraunioita, joissa lepäsi Inkerin 1100–1400-luvun kansaa pyhäpukuineen, koruineen ja aseineen haudattuina.

Mein paikoilla on hauvattu kultakaretti, Karla kakstoistakymmenäs ajel, kun Pietar I:sen kanssa sottiit. Kultakaretti (=vaunut) on kätketty maahan, mutta ei tiedetä merkkii.

Inkeriläiset olivat orjuuden aikanakin säilyttäneet vanhaa isiensä uskoa ja pyhiä tapoja. Järvikoisky-

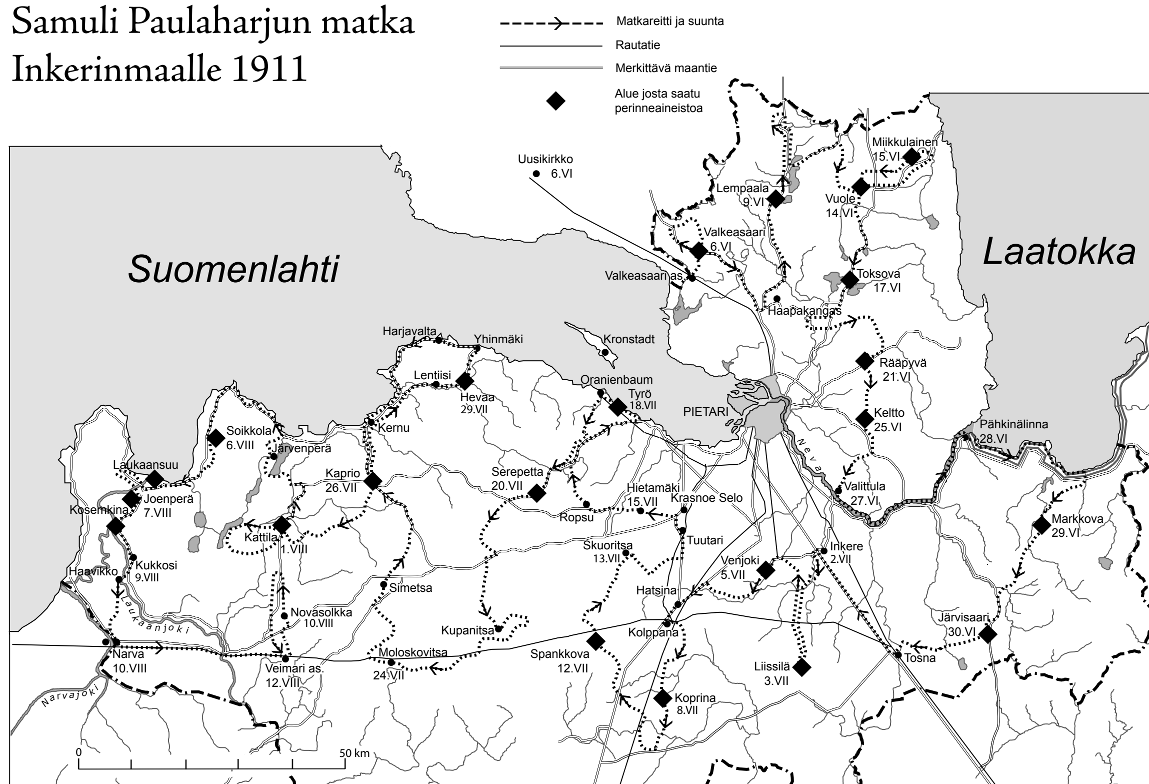
lässä Baabinanjärven rannalla oli pyhä puu, kaksihaarainen ikikoivu, jota kutsuttiin "Iiliän kahtsiksi". Syksyllä Miikkulana tapettiin kukko ja sen veri vuodatettiin pyhän koivun juurelle. Kukaan ei halunnut sitä pahoin satuttaa, eikä uskaltanutkaan. Muuan poikanen vioitti sitä ilkeyksissään, mutta heti sairastui ja kuoli. Haltia oli kostanut pahuuden.

Kylässä oli myös toinen uhripaikka, Iiliän ristin pyhä lehto. Lehdon puiden alla seudun asukkaat toimittivat Iiliän pyhänä päivänä härkäuhreja ja istuivat uhriaterialla. Iilian päivän iltasella tytöt ja pojat tanssivat. Pyhiä puita oli myös muualla. Venjoella Nikkasiin kylässä oli Nikkasiin petäjä, jonka juurelle kansa aikoinaan kokoontui palvomaan ja tuomaan uhria. Liissilässä haltia asui isossa katajassa, Spankkovalla oli joskus kauan sitten ollut mahtava petäjä, jota kutsuttiin "Matroonaksi". Pyhiä puita ei saanut vahingoittaa, aina puun haltiat tulivat kostamaan pahoinpitelijälle.

Paulaharjun Inkeri-aineisto

Samuli Paulaharju toi matkaltaan suuren perinneaineiston, joka sisälsi tarinoita, taikoja ja loitsuja, arvoituksia ja sananlaskuja, vanhoja runoja, uskomuksia sekä köllinimiä. Jälkeenpäin hän harmitteli, että tällä matkalla oli joutunut keskittymään rakennuksiin ja jättämään runonlaulajat vähälle huomiolle.

Inkerin matkalla Samuli Paulaharju käytti viimeistä kertaa kaavamaisia kysymyssarjoja. Hänessä oli herännyt kirjailija ja tutkija, joka ei enää tyytynyt pelkkään esineellisen kansanperinteen tutkimiseen vaan joka halusi kuvata kansan elämää kaikkine piirteineen ja etsiä "entistä yksinkertaista elämää". Tähän päämäärään hän oli pyrkinyt Inkeristä kirjoittamissaan lukuisissa lehtikirjoituksissa, jotka ovat eloisia ja värikkäitä henkilö- ja matkakuvauksia sekä sisältävät rikasta perinnetietoa. Mutta hän ei koskaan koonnut niitä kirjaksi. Seuraavat matkansa vaeltaja kulki jo omien tutkimusohjelmiensa mukaan.

MUMMOT KURJUUDEN KESKELLÄ
– TOINEN TYÖRUPEAMANI INKERISSÄ 1993

Heikki Laukkanen

Perjantai 1.10.

Lokakuu alkaa upeasti: auringon kajot taivaan rannalla, viimeinen tähti vielä näkyvissä. Täysikuu mollottaa, vaikka aurinko on nousemassa. Kirkas taivas pakkasyön jälkeen näyttää syksyn vaahteroiden väriloiston. On lähtöaamuni Hatsinaan. Uusi työrupeama on alkamassa.
Kun pitkän päivän jälkeen Sibelius-juna porhaltaa Pietariin Suomen asemalle klo 23.15, on jo tuttua tänne tuleminen. Kauko Toivanen, pappi Suomesta, ja autonkuljettaja Aleksanteri (Aleksi, Sasha) ovat vastassa. Aleksi ajaa sikäläiseen tapaan hurjasti, ja 50 kilometriä taittuu nopeasti. Saavumme Kaukon kahden huoneen ja keittiön asuntoon, jossa kaikki asuisimme.
Hatsinassa ilma on kirpeä, pakokaasut haisevat; kuu mollottaa taivaalla. Kaupunki valmistautuu huomisiin 350-v. juhliinsa. Käyn nukkumaan tyytyväisenä, että asunto on lämmin; en tarvitse kaikkia villavaatteita kuten Toksovassa.

Lauantai 2.10.

Aamulla on kova pakkanen, mutta sisällä on edelleen LÄMMINTÄ. Kauko laulelee ja keittää puuroa. WC:ssä putki vuotaa eli päähana pitää sulkea aina käytön jälkeen. Silloin veden tulo keittiöön ja kylpyhuoneeseen loppuu myös. Emme saa kaasulla toimivaa lämminvesiboileria toimimaan.

Haemme seurakunnan auton muutaman kilometrin päästä vartioidusta tallista. Auto on Skoda. Sillä on minuutin jälkikäynti vaikka virta on sammutettu ja avaimet pois virtalukosta. Lähdemme Hietamäkeen pitämään jumalanpalvelusta. Näemme maitoa myyvän auton luona jonon. Ihmiset kiirehtivät kannujen kanssa maitoa ostamaan. Maaseudulla on kilometrikaupalla laajoja peltoja, välillä suuria lehmä- ja lammaslaumoja. Maisema on tasaisen yksitoikkoista. Jumalanpalvelus pidetään koulun juhlasalissa. Kaikki on likaista ja pölyistä. Näytelmän lavasteet ovat taustana ja alttaripöytä on tehty kauniiksi salin etuosaan. Kanttorina oleva Veera-neiti Pietarista soittaa surkean näköistä pianoa. Muutamakymmenpäinen kirkkovierasjoukko laulaa vaisusti. Kauko on liturgi. Minä saarnaan enkeleistä, joita jokainen tarvitsee.

Päivä on lämmennyt melkein kuumaksi, vaikka yöt ovat pakkasella. Ihmisiä on paljon liikkeellä, onhan kaupungin suuri juhla. Menemme Annan luokse saunomaan. Annan tarjoama syötävä on hänen omasta maastaan, siis kaikkien täkäläisten laskeutumien pesemää. Anna kertoo kovista kokemuksistaan inkeriläisenä.

Sunnuntai 3.10.

Upea aamu. Ensin on Jumalanpalvelus, joka pidetään kulttuuritalossa, Dom kulttuuri. Puitteet ovat loistokkaat, mutta kunto kurja. Ihmiset istuvat plyysituoleissa kuin elokuvateatterissa. Tutustumme Anttiin eli Andreihin, joka hoitaa ehtoollisvälineistön. Hän on melko nuori, mutta käsi ja jalka ovat osin halvaantuneet. Oli käsitellyt asetta huonosti.

Lähdemme Skuoritsaan jumalanpalvelukseen. Arvo Survon äiti mukanamme. Sinne on saatu Suomesta työmaaparakkikirkko. Siellä on myös oma diakoniapappi, Väinö. Pidämme yhdessä ehtoollisjumalanpalveluksen, Kauko on mennyt toiselle kylälle hautajaisiin.
Minut pyydetään pitämään ruumiinsiunaus Skuoritsan rauniokirkon hautausmaalla. Minulla on vanha musta talari päälläni. Vainaja on haudattu eilen, mutta vasta tänään saivat papin paikalle. Haudalla puhun Jeesuksen sovitustyöstä ja ylösnousemustoivosta.
Sitten menemme hakemaan Kaukon hautajaisista ja samalla saamme syödä äärettömän runsaasta pöydästä hautajaistalossa, joka on varsinainen röttelö.
Aleksin kanssa jatkamme matkaa Pietarin sivuitse Kelton uuteen, komeaan kirkkoon. Siellä on pyhä-

koulunopettajien kurssi. Tuolloin Hatsinan kirkko toimii vielä nuorten voimistelusalina. Seurakuntalaisten jatkuvana kysymyksenä on, koska kirkko saadaan takaisin.
Kaikki ihmiset, joita tapaan, purkavat pelkoaan kommunisteja kohtaan. Moskovan uutiset ovat olleet huonoja. Ihmiset pelkäävät, että rajat sulkeutuvat. Mieleeni tulee ajatus, pääsenkö kotiin. Moni vanha kertoo mielettömistä ajoista ja sanoo, ettei voi nähdä sen pahempaa. Silti heitä pelottaa. - Jumala, auta tätä maata ja tätä kansaa. Varjele kirkkoa ja omiasi täällä. Älä anna enää tulla vainon aikoja! Tämä on aikaa, jolloin minullekin opetetaan rukousta.

Maanantai 4.10.1993

Lehdet lentelevät puista yltyvän tuulen riepoteltavana, ohutta yläpilveä. Kaunis jakso näyttää olevan päättymässä. Tuuli kuljettaa likaa ja pölyä ympäriinsä. Kuuntelemme aamuhartauden Suomesta. Radio rätisee, kun yritämme kuunnella uutisia. Selviä häiriöitä tai häirintää. Vietämme rauhallisen päivän. Aamulenkin jälkeen menemme Inkerin liiton toimistoon, josta saan leiman viisumiin.

Sitten Vekkilän kylään, jossa pidämme seurat Elsan kodissa, paikalla kaikkiaan 12 henkeä. Puhumme Kaukon kanssa uskosta. Usko on luja luottamus. Sitten kuulemme taas Inkerin kansan kovasta kohtalosta. Tänä syksynä yhdeltä mummolta varastettiin porkkanat pellosta. Kaikki mahdollinen viedään. – Vorot!
Tutustumme kirkon varastoon. Siellä naiset järjestelevät Suomesta tulleita tavaroita. Ajattelen, että lähettäisitte ainoastaan hyvää tavaraa!

Vietämme iltaa yhdessä. Paavo tulee. Hän on korjannut WC:n vuodon. Nyt se vuotaa vain vähän ja toisesta paikasta. Hän on kunnostanut myös vedenlämmittimen. Tämähän on jo viiden tähden hotelli! Ilta muuttuu vielä iloisemmaksi, kun kuulemme, miten hyvin Moskovassa on käynyt. Nyt myös uutiset Suomesta kuuluvat. - Kiitos Jumalalle, että kommunistit hävisivät taistelun. Enää ei tarvitse tulla tuskaa tämän maan ihmisille.
Suihkun jälkeen peilaamme itseämme oven lasissa, koska ei ole peiliä. Minkähän näköinen olen, kun taas näen kuvani peilistä?

Tiistai 5.10.1993

Aamu valkenee harmaana. Vettä tulee taivaalta - vaan ei hanoista! Aamutoimet ovat sen mukaiset. Kannussa on vettä sen verran, että saamme keitettyä murukahvia. Ei pesua, ei pisua – äh, kyllä kuitenkin. Lähdemme sateeseen odottamaan bussia Pietariin. Kauko kertoo, että bussit ovat täynnä, mutta aina mahtuu katolle, jossa kuulemma minunkin partani saa komean jakauksen.

Seisomme ja odotamme pysäkillä kunnes tulee enkeli, venäläinen nainen. Hän puhuu Pettersburgista ja näyttää kädellään eteenpäin. Ymmärrämme, että pysäkki on edempänä. Kun tulemme sinne, bussi tulee heti. Vaihdamme sitten metroon ja jatkamme Nevski Prospektille. Käymme Pyhän Marian kirkossa. Luontoliitto on ottanut kirkon käyttöönsä! Finnairilla kuulemme parhaiten uutisista. Hasbulatov ja Rutskoi ovat kävelleet kädet pään päällä Valkoisesta talosta. Täällä ei näy missään pienintäkään merkkiä rauhattomuuksista. Ne ovat vain Moskovassa.

Paluumatkalla ei ole enkeliä: bussi lähtee aivan nenän edestä. Pääsemme vasta tunnin päästä tulevaan bussiin. Hyvä, että osaan nämä Venäjän kirjaimet, jotta tiedän mennä oikeaan bussiin.
Palattuamme hoitelemme hommia poikamiesboksissa. Paavo tulee jatkamaan remonttia. Hän onnistuu poraamaan eteisessä myös sähköjohdon poikki. Emme saa sinne valoa. Hän korjaa WC:tä, ja tänä yönä pytty pitää huuhdella vadin avulla.

Keskiviikko 6.10.1993

Vettä, sähköä ja kaasua, kaikkia niitä on saatavana! Kuulemme hartauden sekä uutiset Suomesta. Sitten kävelemme lokakuun lokaisessa kaupungissa hakemaan auton hallista ja lähdemme ajamaan muutaman kymmenen kilometrin päähän tarkoituksena vierailla vanhusten luona.

Matkalla otamme Nikolskoissa Lempin kyytiin. Hänet oli ryöstetty kotonaan kesällä. Varkaat olivat ottamassa vihkisormusta sormesta ja yrittivät katkaista häneltä sormen, mutta onneksi sormus lähtikin helpommin. Lempi asuu yksin kissojen kanssa. Peräkammarissa hänellä on rukki ja villat. Tämä mummo on 82 vuotta. Mummot ovat yksin asuessaan varkailta turvattomia.

Menemme Marian luokse. Hän asuu entisessä sikalassa, johon on kunnostettu suuri määrä asuntoja. Kunnostus merkitsee vähän eri asiaa kuin Suomessa. Marialla on huone ja keittiö, rähjäisessä kunnossa. Kaikki on sen näköistä kuin voi vain olla: vesi tulee seinistä läpi kosteutena. Maria istuu pyörätuolissa, räsyt peittävät hänet. Hän on halvaantunut. Tytär käy hoitamassa häntä. Koko kylä on yksi suuri romuläjä, kaatopaikka ja takapiha. Sotkuisin, mitä tähän asti olen nähnyt.

Tämän jälkeen menemme Lempin kanssa tavoittamaan erästä mummoa Menkovan kylään. Hän ei ole kotona tai hän ei tule avaamaan. Kuulemme myöhemmin, että hän on menettänyt näkönsä ja mielikin on järkkynyt. Hänellä on kuulemma ihan selvää sontaakin lattioilla, koska ei pysty hoitamaan asioitaan.

Vielä ehdimme pienen Katri-mummon luokse. Hän on arviolta 90 vuotias. Tosin hän on vasta 87. Stalinin aikana hän on joutunut kärsimään ja vielä senkin jälkeen. Hän on kastanut ja haudannut lukemattomia ihmisiä. Hän on ollut todellinen kylän pappi. Hän on pitänyt hartaushetkiä pensaissa ja metsissä. Seitsemänkymmentävuotispäivillään hän on kastanut 7 lasta. Kuuntelen hiljaa kyyneleet valuen. Seuraan, kun Kauko antaa ehtoollisen. Lopuksi pieni Katri polvistuu vielä Herran siunaukseen. Ajattelen myös sikalan Mariaa.

Takaisin tullessa käymme Vakkalan nauravan mummon luona. Tämä Katri on kuivannut sipulit mukaviin letteihin keittiön seinälle. Hän on keittänyt teen ja tarjoaa lättyjä ja kakkaroita, joita hän oli juuri ennättänyt paistaa. Viemme kuivamaitoa ja -hiivaa hänelle ja monelle muulle. Makaroniakin riittää joillekin.

Matkalla käymme Kolppanan kirkolla. Vuonna 1800 rakennettu kirkko on rapistunut. Emme pääse lähelle, sillä se on tehdashallina. Ympäröivälle hautausmaallekin on rakennettu tehdasrakannuksia. Ne ympäröivät kirkon. Menemme vielä Saaprun kylään, johon oli sovittu seurat hyvin köyhään tupaan. Vietämme ehtoollisen, ja minä opetan vunukoille venäjäksi: Jumala ja Jeesus rakastavat sinua ja minua. No - ymmärtävät, avot!

Torstai 7.10.1993

Tänään ei ole paljon ohjelmaa. Uutisissa kerrotaan, että Venäjällä on tänään liput puolitangossa kapinan uhrien muistolle. Lähdemme Aleksin luokse Kommunaariin. Aleksi hoitaa autollaan paljon seurakunnan asioita. Hänen vaimonsa käy pari tuntia töissä Pietarissa, herää jo kello 4.30. Heidän satavuotias talonsa on huonokuntoinen ja kylmä. Lattiakin on vino ja se on pudonnut osittain alemmaksi.
Teemme Aleksin kanssa turistikierroksen Pauluksessa ja Puskinissa. Ympäristö on täynnä loistavia palatseja ja prameita puistoja. Käymme myös Puskinon kirkossa, joka avattiin ensimmäisenä tällä alueella, vuonna 1977. Sen sisämaalaus on vasta nyt saatu kuntoon.

Perjantai 8.10.1993

Aamulla käymme ostamassa kattokruunun. Kävelemme kuin mitkäkin Luciferit (valon tuojat) lampun kanssa asunnolle. Tästä puhutaan vielä aikana, jolloin isä lampun osti. Monta saarnan aihetta saa siitä, kuinka valon lähdettä kuljetettin keskellä Hatsinaa.

En ole vielä koskaan päässyt kirkolliskokoukseen Suomessa, mutta tänään pääsen Inkerin kirkolliskokoukseen. Inkerin kirkon piispa on Leino Hassi-

Tekstissä mainittuun Kolppanan kirkkoon ei pääse vieläkään, 2013. Kuvat on A-S Salonen ottanut Kolppanan seminaarin 150-vuotisjuhlapäivänä. Silloin juhlavieraat päästettiin alueelle turvaportin kautta. Tuolloin kirkon edustalle pystytettiin seminaarin perustamisen muistomerkki. Kaikki kolme kuvaa ovat kirkon piha-alueelta.

nen. Tulemme hyvissä ajoin Kelttoon. Tapaan siellä tuttuja Suomesta, mm. Reino Letonsaaren ja Yrjö Niemen, jotka ovat lähdössä Siperiaan työhön vuodeksi. Piispa siunaa heidät tähän tehtävään.
Ensin on jumalanpalvelus, jonka aluksi kaksi diakonia vihitään papiksi. Heidän työkentät ovat Moskovassa ja Siperiassa.
Sitten on pitkästyttävä kokous. Tapaan tutuksi tulleita ihmisiä. Kuulemme myös terveisiä eri seurakunnista. Eräs nuori diakoni, Simon Kupanitsasta, on valmis lähtemään Muurmanskiin, jossa ei ole pappia. Hänellä on koskettava puheenvuoro.

Lähdemme takaisin klo 21 jälkeen. On alkanut sataa vettä. Ajokeli on huono ja kuljettajamme ajaa kamalan kovaa. Hiljaa rukoilen, totuttelen Jumalan apuun. Ääneen neuvon kuljettajaa. Minähän istun pelkääjän paikalla. Pääsemme turvallisesti perille, kiitos Jumalan. Sitten teetä ja nukkumaan.

Lauantai 9.10.1993

Koko maailma on varastettu, ikkunasta ei näy mitään! Sumu peittää tienoon. Yön satoi hurjasti vettä, kuraa on kaikkialla. Pitää ottaa räpylät mukaan, että voi kulkea. Paavo tulee aamupuurolle. Kauko ja hän lähtevät kirkolliskokoukseen.

Minä lähden Pietariin. Hotelli Pulkovskajan edessä tapaan Sasan eli Aleksanderin ja ystävänsä Lenan. Sasa on nykyisin yövahtina, jäätelöpomona ja kanttorina Toksovassa. Käymme katsomassa nähtävyyksiä sitten menemme Sasan kotiin syömään. Paluumatkalla on monenlaisia säikähdyksen paikkoja. Bussipysäkillä odotamme bussia, jota ei tule. Joku pikkuauto tarjoaa kyydin 500 ruplaa hengeltä. Lähden mukaan, vaikka vähän pelkään. Rukoilen enkeleitä varjelijaksi, tulen levolliseksi. Tiedän maisemista, että menemme oikeaan suuntaan. – Saarnan valmistus menee myöhäiseksi.

Sunnuntai 10.10.1993

Raukea aamu ja lähdön päivä. Aleksi tuli hakemaan meidät kulttuuritalolle jumalanpalvelukseen ja ehtoollisen viettoon. Varmaan parisataa ihmistä oli paikalla. Seurakuntalaisia on alueella noin 700. Jumalanpalvelus on omalla tavallaan juhla, jossa Jumalan lapset kohtaavat. Jumalanpalveluksen jälkeen oli kirkkovaltuuston kokous, se oli vaikea. Monet ristiriidat repivät näitä seurakuntia. Ihmiset puhuvat vaikeita asioita toisistaan. Demokratian ja rehellisyyden oppiminen on työn takana.

Kirjoittaessani tätä olen junassa ja tullimuodollisuudet ovat kesken. Tullivirkailijat ovat edelleenkin tarkkoja. Heidän toimintansa tuntuu aina jotenkin alentavalta. Onkohan taivaan portilla yhtä tarkka tarkastus?
Kauko lähti erään paluumuuttajan autolla Suomeen Kuopion seudulle.
Onpa taas ollut kokemusten summa! Tuntuu aina hyvältä päästä tänne, missä olen kuin kotonani.
Kiitos kaikesta ja siunaus Kaukolle! Siunaus teille, inkeriläiset ja venäläiset. - ”Tule askele askeleelta – Jeesus – kanssamme kulkemaan!”

LYHYESTI

Löydetty kirjoja, jotka on lisätty myös netissä olevaan kirjaluetteloon:

Asplund Allan. Kokemuksia suomalaisilta keskitysleireiltä. Suomen Rauhanpuolustajat. Like. Otava 2011.
Määttälä Mikko. Vihollisina vangitut. Atena kustannus Oy. 2010.

ETSITÄÄN HENKILÖITÄ

ETSITÄÄN
Anna Vilonen lähettää lisätietoja. Hän on Piuturin kylästä, yhteisö kuului Usinkonnun kolhoosiin. Kylät ympärillä olivat Usinkontu, Nastola, Vellankontu, Rospeeka, jossa Anna kävi koulua. Ympärillä oli Myllysi, Ristkylä, Murta, Teppola, Soikkina, Alikontu, Simonkontu jne. Erityisesti Anna kysyy Ruut Piutusista, missä olet? Annan yhteystiedot ovat p. 040 5265 303, os. Harjulantie 5, 07560 Pukkila. Jos olet näistä kylistä, ota Annaan yhteyttä!

KUVIA KÄSITÖISTÄ
Raija Pedak Virosta etsii kuvia ja tietoja kaikenlaisista käsitöistä erityisesti alla mainituilta alueilta. "Haluan painattaa kirjan, jossa kuvaan esivanhempieni kotiseutujen kansallispukuja (Metsäpirtti, Itä-Inkeri ja Järvisaari). Liittäisin mukaan valokuvia suvusta ja kansallispuvuista. Tunnetumpia ovat Äyrämöisten puku Tuuterista ja Asurien puku Länsi-Inkeristä." Vastaukset osoitteeseen raija.pedak@gmail.com

VALPO AJOI MINUT RUOTSIIN
– KALERVO HÄNNINEN RUOTSISTA MUISTELEE

Sodan aikana me söimme jäätyneitä kotsanii, ruohoa ja huonoa hevosen lihaa. Sen takia veljeni oli pakko mennä Saksan armeijaan vapaaehtoisena. Emme olisi muuten pysyneet elossa.
Oli myös toinen asia: meitä sorrettiin Stalinin käskystä, siksi tuli halua taistella vapauden puolesta. Se pitää muistaa, että kukaan ei ollut saksanmielinen siitä syystä, mitä he tekivät. Meidän kohtalo oli siinä, että me näin pääsimme vapaiksi Stalinin vainosta ja kommunistien raudoista.
Mutta sota jatkui, ja meidän piti siirtyä pois kylästä, koska rintama oli 11 kilometrin päässä. Meidät vietiin Viroon, jossa asuimme vuoden. Sitten pääsimme Suomeen. Asuin siellä 7 vuotta, sitten Suomeen tuli silloin kommunistinen hallitus ja Valpo alkoi jahdata inkeriläisiä. Asuin silloin Valkeakoskella ja ajoin töissä kaivinkonetta. Aloimme kaivaa veturitallia varten paikkaa. Maasto oli kovaa ja kivistä. Yritin saada isoa kiveä irti. Silloin katkesi vaijeri. Kun menin vaihtamaan sitä, meidän rakennusinsinööri sanoi minulle näin: ”Kuule, Kalervo, eikö olisi korkea aika lähteä?” Minä vähän hermostuin, mitä hän meinaa. Mutta hän tiesi, että minun pitää ilmoittautua kaksi kertaa vuodessa Tampereen Valpolle. Ajattelin, että on parasta tehdä, niin kuin rakennusinsinööri sanoi.

Minä ja kaverini ostimme junaliput Valkeakoskelta Tampereelle ja sieltä Kemiin. Silloin ei saanut mennä pitemmälle. Kävelimme Tornioon ja tulimme rautatiesillan lähelle. Seurasimme, miten se toimi, kun juna menee yli. Se aukaistiin, niin silloin siitä ei päässyt yli.
Silloin päätimme mennä siihen taloon, johon minulla oli osoite. Tulimme pihalle, jossa isäntä pilkkoi puita. Hän säikähti, ketä me olemme. Kun näytin muukalaispassini, niin isäntä sanoi, että mennään sisälle. Hän pyysi emäntää keittämään kahvit, ja sanoi, että kun poika tulee kotiin töistä, niin hän vie meidät yli. Koska hän oli uittohommissa, niin hän tiesi, missä väylä on auki.

Niin me olimme hyvin helpottuneita, kun pääsimme Ruotsin puolelle, ja Valpo sai nuolla näppejään. Miksi isäntä ensin pelkäsi? Siksi, että Valpo oli löytänyt minun pöytälaatikostani heidän osoitteensa ja oli jo käynyt heitä kuulustelemassa. Olen hyvin kiitollinen Suomen poliisille ja rakennusinsinöörilleni, kun he varoittivat minua ja neuvoivat lähtemään. Työkaverini oli ihmetellyt, kun veturitallin kaivuu oli jäänyt minulta kesken. Rakennusinsinööri oli kertonut, että Valpo ajoi Kalervon Ruotsiin, että ei joutuisi takaisin Inkeriin.
Kiitos, Suomi, että sain elää ja perustaa perheen Ruotsissa vapaana ihmisenä!

Lähetän tämän kuvan sen takia, että katsokaa tarkkaan: veljeni on ottanut Saksan puvusta pois kotkan. Hän sai istua rangaistusta. Se merkittiin hänen sotilaspapereihinsa. Kuva on otettu, kun hän ja toverinsa kävivät Eestissä Hageri aleviikissa (Hagerin kauppala sijaitsee noin 20 km Tallinnasta etelään, toimittajan lisäys). Veljeni on vasemmalla ja minä olen keskellä. He olivat silloin Novgorodin metsissä jahtaamassa partisaaneja. Minä en muista kaverin nimeä. Jos joku tuntee hänet, niin soittakaa minulle Ruotsiin, p. +462 2731 663.

Toimittaja kysyi Virosta Taisto Raudalaiselta Hännisen mainitseman paikan sijaintia. Näin hän vastasi: *”Tämä paikkakunta on hyvinkin tuttua ja sijaitsee noin parisen kymmentä kilometriä Tallinnasta etelän suuntaan. Tämähän on kuuluisa paikka siitäkin, että paikallisessa Hagerin seurakunnassa on palvellut pitkään meikäläisille hyvin tuttu pappi Paul Saar. Hän kuolikin kymmenisen vuotta sitten korkeassa iässä paikallisessa vanhustentalossa.*
Asula, alev tai alevik tarkoittavat kauppalaa. Hageri asula tai Hageri alev tarkoittavat kumpikin Hagerin kauppalaa.”

RUOTSIN PUOLELTA

Tässä tulee vähän tietoja mita tapahtuu Ruotsin inkeriläisisten porukassa tämän vuoden kevällä ja kesällä. Ruotsin Inkeri-liiton sääntöllinen vuosikokous pidetiin Örebrossa lauantaina 19. maaliskuuta.

Nyt on jo kuusikymmentä vuotta mennyt Ruotsin Inkeri-liiton perustamisesta. Silloin, 1956, oli monissa paikakunnissa missä eli paljon inkeriläisiä omia kerhoja ja niiden ahkeraa toimintaa.
Keskusliitto sai tekeväkseen olla kerhojen välinen site ja myös vuosien myötä toisten maiden inkeriläisten yhteistyön väline. Alusta sellaista yhdeyttä oli vain Suomen inkerläisten kanssa. Myöhemmin siihen tuli heimolaiset Venäjällä ja Eestissä mukaan.

Tärkeä asia oli inkeriläisten kesäjuhlat. Niitä oli pidetty Ruotsissa jo 1947 vuoden kesältä alkaen. Silloin oli juhlat monipäiväsiä ja ohjelmaan kuului musikkia, urheilukilpailuja ja kirkollisia tapauksia.
Nykyän meidän juhlat on kutistunut vain yhteksi päiväksi. Mutta nyt on ihmisille aina ajanpuute, niin saamme olla sillä tyydyväisiä. Puheet on ruotsinkielisiä, ja jos on ystäviä toiselta puolelta Itämereä esintyy on tarvis puheen kääntäminen ruotsiin. Laulua ja musikkia voi nauttia vaikka olkoon millaisella kiellä.

Tämänä vuoden Inkeriläisten kesäjuhlan paikka Örebro. Aika on lauantai 28. toukokuuta. Se on yksi niistä kaupungeista mihin asuntui paljon inkeriläisiä pakolaisia.
Ohjelmaan kuuluu ruotsalaisen tutkian, ja inkeriläisten ystävän, dosennti Eric de Geerin ajatukset miksi suomenkielisille ja luterilaisille inkeriläisille tuli pakko jättää vanhoja kotiseutuja ja lähteä pakoon läänteen.

Ohjelmaan kuuluu myös elokuva "Viimeinen juna Inkeriin". Sitä viellä ei monta meistä täällä Ruotsissa ole nähnyt.
Harmittavasti tämän vuoden bussireissu Inkerin kesäjuhlille Siestarjoella ei onnistunut. Siihen oli liian vähän osanottajia ilmoittauttunut. Toivottavasti tulee ensi vuodella taas mahdollisuus tehdä matka Inkerinmaalle.

Toivon kaikille inkeriläisille ja inkeriläisten ystäville eri maissa hyvää kesän viettoa.

Viktor Pajunen

TAPAHTUMAKALENTERI

Suomen Inkeri-liiton ja jäsenjärjestöjen ohjelmatietoja 2016

Ilmoittajille

Tapahtumakalenteriin toivotut ilmoitukset tulee toimittaa toimitussihteerille lehden kakkossivulle ilmoitettuun aineiston vastaanottopäivään mennessä.

Suomen Inkeri-liiton Narvan matka 18. – 20.6.2016 – kysy peruutuspaikkoja

Suomen Inkeri-liiton kesäjuhlat järjestää Hyvinkään Inkeri-kerho la 16.7. Katso Hyvinkään kerhon ilmoitus.

Inkeri-iltapäivät Inkerikodissa

Karjalatalon 2. kerros, Käpylänkuja 1, alle 1 km kävelyä Käpylän asemalta tai bussit 52, 55, 55K, 56, 57, 65A, 69, 506

Klo 13.30 kahvittelua pientä korvausta vastaan, klo 14.00 päivän aihe.

La 17.9. "33 päivää Santiago de Compostelaan. Vaeltajan päiväkirja." Kirjailija Anneli Mylläri kertoo Olli-kumppaninsa kanssa tehdystä pyhiinvaellusmatkasta. 800 km pitkä taival Espanjassa taittui jalan. Anneli on kirjoittanut matkasta edellä mainitun kirjan. Maaliskuussa 2016 Yle ja kirjastot valitsivat 7 suositeltavaa uskonnollista kirjaa Battle-nimistä keskusteluohjelmaa varten. Annelin kirja oli yksi niistä.

La 8.10. Lapin sota, Suomen ja Saksan sotakaveruuden kitkerä loppu. Terveydenhuoltoneuvos, kirjailija Tyyne Martikainen luennoi. Neuvostoliiton vaatimuksesta saksalaiset sotilaat tuhosivat Lapista lähtiessään kodit ja kylät. Tyyne on syntynyt ja kasvanut ja Lapissa. Hän joutui seuraamaan kotikylänsä ja kotinsa tuhoutumista. Miltä se tuntui, siitä kertoo inkeriläisten rankkoja kohtaloita myötätunnolla kuvannut kirjailija ja tutkija.

La 12.11. Prof. emeritus Juha Pentikäinen: Kuka oli Sippe Pentikäinen? Yhden Kivekäs-suvun tarina.

Hyvinkään Inkeri-kerho

Vuoden 2016 inkeriläisten kesäjuhla järjestetään Hyvinkäällä. Katso erillinen ilmoitus sivulta 7.

Tiedustelut:
Outi Mäkelä p. 040 708 1999 outi.makela@kolumbus.fi
Leila Salo p. 040 567 7065 leila.salo@hotmail.com
hyvinkaan.inkerikerho@hotmail.com

Lahden seudun Inkeri-seura

Kerhoillat joka kuukauden toinen maanantai alkaen kello 13 Luther kirkolla, osoitteessa Vuorikatu 37.

Kerhoiltojen kahvituksen sovimme vuorotellen jo edellisessä kokouksessa.

Kerhoilloista ja kokouksista tiedusteluihin vastaa Maria Lahti, p. 0400 841 741, maria.lahti.nikkari@gmail.com

Turun seudun Inkeri-seura

Besseda-teehetket jatkuvat Palvelupisteessä joka kuukauden 1. Ja 3. perjantai kello 13 Irma Kapasen vetämänä.

Juhlatilaisuudet Varissuon kirkolla (Kousankatu 6), kello 14 alkaen.

Palvelupiste, Uudenmaankatu 1. Puh. 233 2565

Helsingin seudun Inkeri-seuran tapahtumia

Anitta Iline anitta@inkeriseura.com tai p. 050-565 9805

Työpajat järjestetään Karjalatalon Inkerikodissa (Käpylänkuja 1, Helsinki)

Tiedustelut Toivo Tupin p. 040 578 3894

KESÄ INKERISSÄ

Matti Taina

”Kesä- ja syysaamuisin joesta nousi usein matalla leijuvaa usvaa rantaniityille sekä kylän ja kujasten väleihin….. Kylän läpi kulki joen suuntainen koivurivien reunustama vähän toista kilometriä pitkä luonnonkivillä ja soralla päällystetty kylänraitti. Sen molemmin puolin sijaitsivat hirsistä lähelle toisiaan rakennetut harjakattoiset karjalaisittain somasti koristellut talot. Talojen kaksi- tai kolmi-ikkunaiset taidokkaasti puukoristellut päädyt osoittivat kylänraitille päin. Pimeinä iltoina tupiin ja saunoihin antoivat valoa öljylyhdyt ja kynttilät.”

”Kesäiseen pelto- ja äänimaisemaan kuuluivat riemukkaasti laulavat kiurut, niittykirviset, pensas- ja peltosirkut sekä taivaalla risteilevät tervapääskyt sekä sudenkorentoja ilmasta sieppaavat nuolihaukat ja langoilla istuvat kottaraisparvet. Parveilevia kottaraisia oli loppukesällä ja syksyllä välillä jopa kymmenien tuhansien lintujen muodostamia jättiläisparvia. Lehahtaessaan lentoon tiiviit yhtäaikaisin siiven liikkein kääntyilevät parvet lähes pimensivät taivaan.”

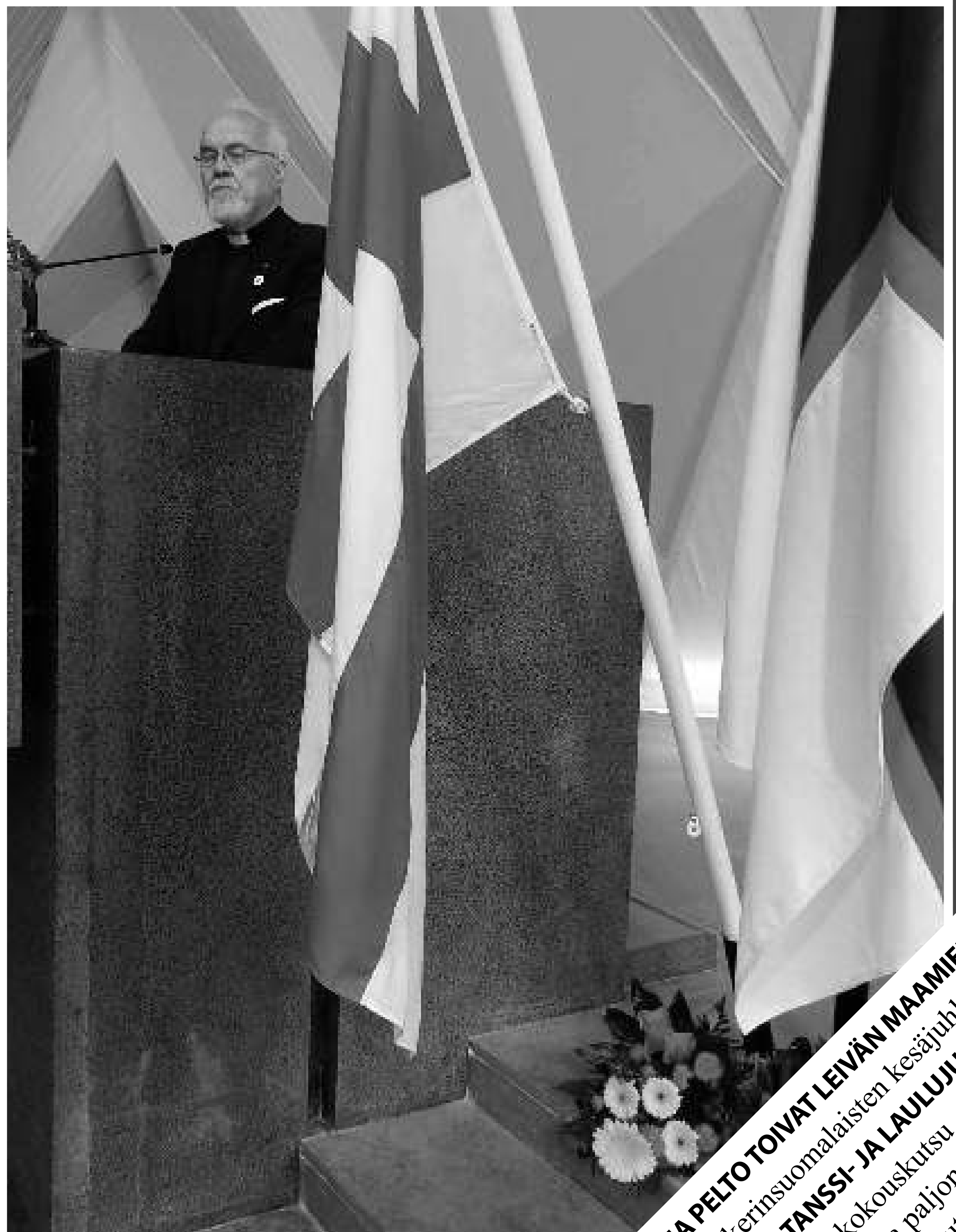
”Isokuovit, töyhtöhyypät ja peltopyyt pesivät pelloilla ja pientareilla ja tuuli- ja hiirihaukat väijyivät pelloilta vipeltäviä myyriä. Alkukesän illan hämyssä kuuluivat satakielen voimakas ja rytmikäs laulu, käen kaihoisa kukunta ja ruishalmeesta ruisrääkän narina. Yön pimeydestä tarkkakorvainen kuuli pensassirkkalinnun hiljaisen sirinän ja lehtopöllön kauniin väräjävän huhuilun. Syksyllä pellolla ruokailivat suuret sepelkyyhky-, varis- ja mustavarisparvet. Muuttomatkoillaan olevat äänekkäästi trumpettiaan töräyttelevät kurjet sekä arat metsähanhet levähtivät ja ruokailivat sänkipelloilla satapäisinä parvina.”

Teksti on Matti Tainan kirjasta Hyvästi Inkeri, sen neljännestä luvusta. Siinä kuvaillaan Saklinan kylän ja sen pohjoispuolella kulkevan Inkereenjoen kesää.

Suomen Inkeri-liitto ry

INKERILÄISTEN viesti

4 / 2016

KASKI JA PELTO TOIVAT LEIVÄN MAAMIEHELLE

Inkerinsuomalaisten kesäjuhla

VIRON TANSSI- JA LAULUJUHLAT

kokouskutsu

ja paljon muuta!

KANSIKUVA

Juhlapuheen Hyvinkään inkerinsuomalaisten kesäjuhlilla piti rovasti Kosti Laitinen (kuva: Heikki Jääskeläinen)

Numero 5/2016 *ilmestyy viikolla 44. Aineisto toimitukseen 12.10. mennessä.*
Numero 6/2016 *ilmestyy viikolla 51. Aineisto toimitukseen 30.11. mennessä.*

TÄSSÄ NUMEROSSA – INKERILÄISTEN VIESTI 4 / 2016

INKERILÄISTEN VIESTI

JULKAISIJA
Suomen Inkeri-liitto ry.
www.inkeriliitto.fi
suomeninkeriliitto@gmail.com
Puheenjohtaja Alina-Sinikka Salonen
p. 040 743 7042
alinasinikka@gmail.com

TOIMISTO
Lehden tilaukset ja osoitteenmuutokset, jäsenmaksut ja tuotetilaukset.
Osoite: Inkerikoti, Karjalatalo
Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki
tai p. 045 261 2342

APUA SUKUTUTKIMUKSEEN
suomeninkeriliitto.sukututkim@gmail.com

PANKKI
Kaikki Suomen Inkeri-liitto ry:lle tulevat maksut: FI51 8000 1200 3063 64.

ILMOITUKSET/€
1/1 sivu 250€
½ sivu 135 €
¼ sivu 85€
Kuolinilmoitukset 17€
Kiitos- yms. ilmoitukset 10€

LEHDEN VUOSITILAUS 2016
40€ EU-maat
45€ muualle

TILAAMINEN
Maksu liiton tilille ja laskun viesti kohtaan tilaajan nimi ja osoite. Nämä tiedot tulee lähettää myös puhelimitse tai postitse Suomen Inkeri-liitto ry:n toimistoon.

LEHDEN TOIMITUS
Päätoimittaja: Alina-Sinikka Salonen
Toimitussihteeri: Riikka Mahlamäki-Kaistinen

ISSN 1236-9586

TOIMITUKSEN OSOITE
Renkkelintie 28, 40950 Muurame
p. 050 599 6773
inkerinviesti@suomi24.fi

INKERILÄISTEN SIVISTYSSÄÄTIÖ
Hallituksen pj.
Antti Kokkinen
Haarniskakuja 4 A, 02610 Espoo
akokkinen@brv.com
+358 504860 044

PÄÄASIAMIES RUOTSISSA
(hoitaa lehden tilaukset)
Viktor Aitman
Linbanev 6, SE-43835 Landvetter
p. (03) 191 6602
v_aitman@spray.se
Ruotsin Inkeri-liiton postisiirtotili
173888-9

PAINOPAIKKA
Picaset Oy, Helsinki

Lehti ilmestyy kuudesti vuodessa. Aineisto palautetaan vain erikseen pyydettäessä.

Pääkirjoitus

Alina-Sinikka Salonen

ANTAMINEN JA VASTAANOTTAMINEN ELI PYYTÄMISEN VAIKEUS

Ihmisen elämään liittyvät kaikki otsikossa mainitut sanat. Lapsen on helppoa pyytää ja vastaanottaa. Antaminen on hänelle yleensä vaikeaa. Aikuistuessa tilanne muuttuu. Tosin prosessi on pitkä ja edellyttää lapsen kasvaessa ohjailua vanhemmilta.

Lapselle tärkeät asiat, pyytäminen ja vastaan ottaminen, saattavat aikuisille olla lähes ylikäymättömän vaikeita. Apua on vaikea pyytää, ja jos sitä tarjotaan, sen vastaanottaminen on vaikeata. Ihminen haluaa seistä omilla jaloillaan, tulla toimeen ilman toisten tukea.

Aikuisten yhteiskunnassa usein koetaan, että avun pyytäjä ja saaja on jotenkin luuseri, epäonnistuja, joka ei ole osannut hoitaa asioitaan; että tilanne on jotenkin omaa syytä. Erityisesti huonot taloudelliset ajat ruokkivat tällaista ajattelua. Näinhän asia ei yleensä ole. Aihetta voisi pohtia monesta näkökulmasta. Tämän kirjoituksen tarkastelukulma on kuitenkin muualla: pyytämisen ja vastaanottamisen vaikeudessa.

Te, jotka olette sähköpostilistallani, saitte pääsiäisen tienoilla minulta kirjeen, jossa kerroin tilintarkastajan huolesta tulevaisuutemme puolesta. Asiasta ensi kertaa kuullut saattaa nyt säikähtää. Ei tarvitse. Tilintarkastaja katsoi kauas tulevaisuuteen, lähi vuosina ei ole mitään hätää. Minun puheenjohtajan kaudellani väki on näkyvästi vähentynyt vanhemmasta päästä. Vaikka uusia tulee ilahduttavan runsaasti, kokonaismäärä pienenee. Sama näkyy myös Viesti-lehtien tilausten määrässä. Tosin lehden julkaisemisella netissä lienee tähän oma osuutensa. Tilanne on luonnollisesti huolestuttanut myös meitä hallituksessa – ja erityisesti puheenjohtajaa, joka etsii syytä itsestään, vaikka järki sanoo toista.

Lämmin kiitos kaikille teille, jotka kirjeeni johdosta aktivoiduitte. Uusia jäseniä hyväksyttiin äskeisessä hallituksen kokouksessa 19, Viestin tilauksia on tullut liki 15. Täytyy ottaa huomioon, että kaikki eivät ehkä ole lähettämäni kirjeen satoa. Monet teistä muistivat myös pankkitiliämme. Iloitsen antimistanne. – Olette ihania ystäviä!

Mutta, mutta: jouduin hyppäämään oman sopivaisuusmuurini yli, jotta sain kirjeen kirjoitetuksi ja lähetetyksi. Ylpeyskö se oli vai kokona opittu pyytämiseen liittyvä häpeä?

Kohta kirjeen lähettämisen jälkeen olin erään suuren hyväntekeväisyysjärjestön tilaisuudessa. Toiminnanjohtaja muistutti seuraavan sunnuntain kirkkotekstin pohjalta, että saadakseen jotakin, on osattava pyytää. ”Anokaa, niin teille annetaan.” Kun keskustelin asiasta toisessa yhteydessä, minua muistutettiin, että enhän minä pyydä itselleni, vaan meille kaikille, jotka pidämme tärkeänä Inkeri-asian esillä pitämistä. Itse asiassa avun kohteita ja saajia olemme me jokainen!

Tästä on hyvä hypätä tulevaan syyskauteen mielessä vaikkapa Kirkko & kaupunki-lehdessä 28.7.2016 julkaistu rukous:

Anna minun olla hetki aivan hiljaa tässä auringossa, tässä kiven kolossa. Kun maailmalta tulvivat levottomat uutiset ja kun rakkaillani on vaikeaa, minunkin sydäntäni puristaa ja voimat valuvat hiekkaan. Anna minun vetää hetki henkeä, anna kuunnella merta ja metsää. Kohta jaksan taas tehdä oman pienen osani.

Hyvää syksyä, ystävät!

Alina-Sinikka Salonen
alinasinikka@gmail.com

VIRON TANSSI- JA LAULUJUHLAT

Lasse Koskinen

*Tunnelma oli korkea sateesta huolimatta.
Inkeriläisperinne jatkuu nuoren polven varmistamana.*

Inkeri-liiton osasto oli mukana Narvan juhlien kulkueessa.

Narvassa järjestettiin Viron inkerinsuomalaiset laulu- ja tanhujuhlat. Ne järjestetään vuosittain vuorotellen eri puolilla Viroa. Perinteisesti Suomen ja Venäjän inkeriläisseuroja ja niiden jäseniä osallistuu tapahtumaan. Sadat osanottajat saapuvat kulkueena pääjuhlapaikalle, joka tällä kerralla oli Narvan Hermannin linnan laaja ruohikkoinen sisäpiha. Vastapäätä joen toisella puolella on Venäjän puolen Iivanan linna ja sen takana Ivangorodin kaupunki. Maiden raja kulkee keskellä jokea ja Viron puoleinen rajanylityspaikka on aivan Hermannin linnan vieressä. Pääjuhla alkoi värikkäänä kulkueena raatihuoneen torilta linnan pihaan. Se oli kansallispukuloistoa parhaimmillaan.

Suomen Inkeri-liitto järjesti ryhmämatkan Narvan juhliin. Menomatkalla Jöhvin kunnassa on monille suomalaisille tuttu Valge Hobu –ravintola, jonne matkaseurueet pysähtyvät usein lounastamaan, niin tälläkin kerralla. Kaiken lisäksi ravintolan alasalissa oli menossa Viro Folk Festivaal – tapahtuma, joka tarjosi pukuloistoa ja kansanperinnetanssia ja laulua. Mukana oli myös useita nuorten ryhmiä.

Tyylikäs Sillamäki

Seuraava pysähdyspaikka oli neuvostoaikana suljettuna kaupunkina toiminut Sillamäki. Silloin siellä tapahtui uraanin rikastamista, jonka vuoksi kaupunkiin eivät päässeet edes muualla asuvat virolaiset. Joku toki sentään pääsi salaa livahtamaan tavatakseen puomintakaisia sukulaisiaan.

Sillamäki rakennettiin jo Stalinin aikana jonkinlaiseksi mallikaupungiksi. Talot ovat rapattuja, saman muotin mukaisesti tehtyjä ikkunoiden yläpuolisia koristeita myöden. Talot on nyt Viron itsenäisyyden aikana valtaosin uudelleen maalattu, joten kaupunki antaa viihtyisän kuvan itsestään.

Sillamäen kulttuuritalo on entisöity vuonna 2013 aikaansa kunnioittaen. Talon ulkopylväikkö noudattaa neuvostoajan mahtipontisuutta. Sisällä kullatut sirpit ja vasarat loistavat punoskuvioissa. Juhlasalissa valkeina kohokuvina yleisöä ihmettelevät Engels ja Lenin. Mitään ei ole historiallisista syistä muutettu. Salin puiset ja punasamettiset istuinrivistöt on teetetty alkuperäispiirustusten pohjalta Espanjassa. Saliin mahtuu yli 500 istujaa, kun parveketilat otetaan huomioon.

Muutettu patsas

Sillamäen kulttuuritalon pihalla on voimamiehen patsas, joka ei esitä suinkaan paikallista triatlonistia, vaan renkaita päänsä yläpuolella pitävää hahmoa. Virolaisen oppaan mukaan patsasta jouduttiin muuttamaa niin että renkaiden atomiydinvaikutelma muuttui. Näin tehtiin kuulemma siksi, että jos jokin lännen vakoilija pääsi livahtamaan kaupunkiin, niin hän ei ainakaan patsaasta saanut vihjettä ydinpolttoainekaupungista.

Kesäjuhlat alkoivat Narvassa lauantai-illan yhteistapahtumalla Hermannin linnan laajalla, ruohikkoisella sisäpihalla. Esiintymislavalla esimakuna kuunneltiin lauluesityksiä inkerinsuomalaisten esittäminä.

Sunnuntain pääjuhlapäivä alkoi kiertoajelulla Narvassa sateen saattaessa. Narva-joen rantaan on valmistunut hieno laatoitettu rantabulevardi, josta voi katsella virran toisella puolella olevaa Venäjän Ivangorodin kaupunkia. Narvaa neuvostoaikana elättänyt tekstiilitehdas on lopullisesti hiljentynyt, vaikka läntisin voimin sitä pidettiin vielä yllä Viron itsenäistymisen jälkeen. Tuhannet työntekijät vähenivät aluksi satoihin, sitten kymmeniin ja nyt punatiiliset rakennukset ovat pääosin autioina. Jotakin pienteollisuutta niihin on toki syntynyt.

Rajalinja sillalla

Kiertoajelun jälkeen pääosa matkalaisista osallistui kulttuuritalossa pidettyyn jumalanpalvelukseen. Komea luterilainen kirkko on kyllä ulkoa kunnostettu, mutta seurakunnan konkurssin vuoksi työt sisältä ovat kesken. Viron valtio ja Narvan kaupunki ovat aikeissa jatkaa töitä, mutta varsinaista sopimusta asiasta ei vielä ole.

Päätin Marja-vaimoni kanssa vierailla Narva-joen toisella puolella, koska Karjala-matkoja varten meillä on kaksivuotisviisumit. Kävellen tapahtunut rajan ylitys onnistui vaivattomasti. Viron puoleinen raja-asema on nyt valmis ja rajasillan reunaa sivuava jalankulkukäytävä on kokonaan katettu, joten sateenvarjot saattoi sulkea rajaa ylittäessä. Sillalla rekat jonottivat Venäjän suuntaan.

Venäjän puolella vastakkaisuus näkyi. Siellä odotti kuoppainen sorapolku ja reikäinen asvaltti. Iivannanlinnan takana oli suuri tullialue ja rekkapysäköintialueet, joten linnaan meneminen piti peruuttaa, koska sinne meno tapahtui jostakin kauempaan toiselta kulmalta. Minkäänlaista opastusta asiaan ei ollut. Kauppatori oli hiljainen sateen vuoksi. Asustekauppiaiden kojuja ja vihannesmyyjiä toki oli, mutta asiakkaat olivat jääneet kotiin sateen vuoksi. Pitkä valtakatu johti pidemmälle kaupunkiin.

Värikäs kulkue

Runsaan tunnin piipahdus Venäjän puolella riitti. Ivangorod ei ole erityisesti paneutunut matkailijoiden palvelemiseen. Rantaan oli tehty pätkä samanlaista bulevardia kuin mitä Viron Narvan puolella jatkui huomattavasti pidempi pätkä. Jonkinlaista kilpavarustelua siis joen kummallakin puolella.

Pääjuhlan avajaiskulkue lähti raatihuoneen torilta puhallinorkesterin säestyksellä. Sade onneksi hieman hellitti, mutta tihkua oli ilmassa. Arvokkaita kansallispukuja piti suojata kertakäyttöisillä sadetakeilla. Juhlatunnelma ei silti suinkaan latistunut. Juhlan alkupuolella säärintama muuttui. Ilma kirkastui ja kansantanssijaryhmät säilyttivät kenkänsä kuivina nurmikolla. Monet kuororyhmät, Virosta, Suomesta ja Venäjän puolelta värittivät tunnelmaa.

Toivo Puronen Orimattilasta oli Viron laulujuhlilla nyt 13:sta kertaa. Hän on syntyisin Tallinnasta ja tuli Suomeen paluumuuttajana. Hän johtaa Lahden seudun inkerinsuomalaisten seuraa.

Toivo Puronen oli saapunut juhlille Suomesta Orimattilasta.

- Tänä vuonna on vähemmän osanottajia. Viime vuonna oli 450 osanottajaa. Ehkä tämänkertainen järjestämispaikka kauempana Itä-Vironmaalla vaikutti asiaan, Puronen selvittää.

Vähäistä palvelua

Suomalaisia jäi ihmetyttämään Hermannin linnan pihan vähäinen palvelu. Yleisölle ei ollut minkäänlaista kahvilaa tai juhlaravintolaa. Esiintyjät saivat hankkimillaan ruokalipuilla lounaan lunastamalla sen telttakatoksesta. Onneksi ruokailijoiden niskaan ei satanut avotaivaan alla olevien pöytien ääreen. Yleisöä ei tässä ruokalassa palveltu, joten narvalaisilla on kohennettavaa yleisöpalvelussaan. Patsaana seisova Lenin sentään viittasi kädellään mistä WC-kojut löytyivät.

Paluumatkalla maanantaina Inkeri-liiton matkaseurue poikkesi Narva-Joensuun loistavaa hiekkarantaa ja terijokimaisia huviloita katsomassa. Uimareita ei tuulisella, 13 kilometriä pitkällä hiekkarannalla näkynyt, mutta pari sauvakävelijää lenkkeili vesirajassa.

Seuraavana kohteena oli Toila-Orun maalauksellinen puisto. Sota ja Neuvostoliiton aika olivat hävittäneet puurakenteisen kartanorakennuksen, mutta puisto on kunnostettu matkailunähtävyydeksi. Puistopolun varrella olevasta paviljongista aukeaa jylhä maisema suoraan merelle.

Hermannin linnan nurmikkopiha tarjosi hyvät puitteet tapahtumalle.

Juhlanurmikolla pyörähteli monia kansantanssiryhmiä ja kuoroja lauloi lavalla.

Historiaa kartanoissa

Kohtlan kunnassa sijaitsevalla Kukrusen kartanolla on värikäs omistajahistoria, johon ryhmä seuraavaksi tutustui. Omistajaperheen poika Edvard Toll oli seikkailija ja tutkimusmatkailija, joka tapasi matkansa pään Koillisväylän retkellään 1902. Robert-veli oli vain muuten värikäs kartanonomistaja. Kukrusen kartano oli neuvostaikana kaivoksen käytössä ja rapistui rauniotilaan. Onneksi se on saatu peruskorjattua jälkipolville ja matkailukäyttöön.

Viitnan lounasravintola ja matkailunähtävyys on kunnostettu vanhaa karjasuojaan. Sisustajilla on ollut liiketoimintasuunnitelma kohdallaan, koska tummassa sisätilassa riittää monenlaista nähtävää. Vankat kalusteet on muotoiltu vanhan mallin mukaan ja seinällä roikkuu vanhoja maataloustyökaluja. Vastoja on pitkä rivi orrella. Naton läsnäolo näkyi, kun ravintolassa ruokaili muutama amerikkalaissotilas maastopuvuissaan. Yksi naissotilas oli heidän joukossaan.

”Viron inkerinsuomalaisten laulu- ja tanssijuhlaperinne jatkuu ensi kesänä Tartossa. Virossa perinne varmasti myös jatkuu, koska Narvassa esiintyjien joukossa näkyi runsaasti nuoria ja varhaiskeski-ikäisiä.”

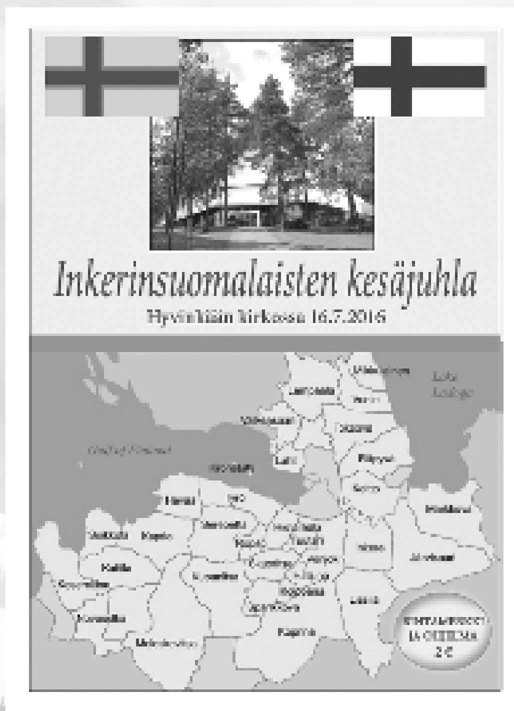
Viron inkerinsuomalaisten laulu- ja tanssijuhlaperinne jatkuu ensi kesänä Tartossa. Virossa perinne varmasti myös jatkuu, koska Narvassa esiintyjien joukossa näkyi runsaasti nuoria ja varhaiskeski-ikäisiä. Suomessa nuoria ei ole saatu mukaan inkeriläistoimintaan, vaikka nuoria paluumuuttajia on monilla paikkakunnilla.

INKERINSUOMALAISTEN KESÄJUHLA

– 16.7.2016 HYVINKÄÄN KIRKOSSA

Perinteisiä inkerinsuomalaisten kesäjuhlia vietettiin tänä vuonna Hyvinkäällä. Juhlijoiden rivit tuntuvat vuosi vuodelta käyvän harvemmiksi, mutta paikalla oli silti parisensataa inkeriläistä.
Kesäjuhlat alkoivat messulla Hyvinkään kirkossa. Saarnan piti rovasti **Hannu Pelkonen**, liturgina toimi rovasti **Matti Korpiaho** ja kanttorina **Leena Kanninen.**
Messun jälkeisessä ohjelmassa oli puheita lauluesityksiä, runonlausuntaa, soitantaa ja yhteislaulua.
Ohessa rovasti **Kosti Laitisen** juhlapuhe:

Kunnioitetut inkeriläiset! - Sanon tarkoituksella näin. - Hyvät Inkeriläisten ystävät!
Oletko koskaan kuullut puhekilpailusta? Siinä kilpaillaan, kuka pitää parhaan puheen. 1940-luvun loppupuolella ja 1950-luvulla Suomessa järjestettiin ainakin parin nuorisojärjestön toimesta nuorten esitystaidollisia kilpailuja. Suomen Teiniliitto toimi oppikoulujen lukioluokkalaisten parissa ja nuorisoseurajärjestö etupäässä maaseutunuorison parissa. Molemmat olivat epäpoliittisia järjestöjä. Esitystaidollisten kilpailujen lajeina olivat ainakin kuorolaulu, yksinlaulu, soolosoitanta, runonlausunta, näytelmät ja puhetaito. Äidinkielenopettajani sai minut houkuteltua ja rohkaistua puhekilpailuharrastuksen pariin.

Puhekilpailussa pidettiin kaksi puhetta, valmisteltu puhe ja ns. ex tempore -puhe. Viime mainitun puheen valmisteluaikaa oli edellisen esiintyjän käyttämä aika, noin viisi minuuttia. Muistan ensimmäisten kilpailujeni ex tempore -puheeksi saamani aiheen: ”Avauspuhe kivenraivausyhtiön perustamiskokouksessa”. Olin vaikean tehtävän edessä. Minulla ei ollut tietoa ei kivenraivauksesta eikä yhtiön perustamisesta. Olin tosin nähnyt, miten pakkoluovutetusta

ANSIOMERKIT 2016

Kesäjuhlilla jaettiin Inkeriläisten sivistyssäätiön ansiomerkit ja siihen kuuluva kunniakirja seuraaville henkilöille:

Juhani Halttunen, Ruotsi

Arvo Jääskeläinen, Ruotsi

Ljudmila Kähäri, Lahti

Karjalasta saapuneet evakot, siirtokarjalaiset raivasivat peltoja ja väänsivät kiviä maasta. - Kohtuullisesti kilpailussa selvisin.
Ja taas olen ollut vaikean tehtävän edessä! Hyvinkään Inkeri-kerhon puheenjohtaja Outi Mäkelä otti minuun tässä juhlapuheasiassa yhteyttä jo helmikuussa. Valmistautumisaikaa on siis ollut enemmän kuin viisi minuuttia. Saarnojen lisäksi olen kyllä monia muita puheita vuosikymmenien aikana kutsuttuna eri yhteyksissä pitänyt. Tähän puheeseen valmistautuminen on ollut mielestäni yksi vaikeimmista. Ei ole ollut päivää, ettei asia olisi ainakin hetken pyörähtänyt mielessä.

”Minulla ei ollut tietoa ei kivenraivauksesta eikä yhtiön perustamisesta”.

Mikä tästä puheesta on tehnyt minulle vaikean? Ehkä se, että en ole syntyperältäni inkeriläinen. Minun sisikunnassani ei ole Inkerinmaan suomalaisten historian polttavia tuntoja. Vaikeata on ollut myös sen ratkaiseminen, mitä kokemiani inkeriläisaiheita ottaa mukaan, mitä jättää. Varoin sitä ratkaisua, että esitelmäaines saisi ylivallan. Siihen kallistuminen houkuttelisi puhujan esitelmöimään Inkerinmaan suomalaisten historiasta ja sen karuimmista vaiheista: vainoista, karkotuksista, telotuksista. Niiden merkitystä ei kukaan voi väheksyä. Päätin kuitenkin edetä omakohtaisten kokemusteni polkua. Enkä tyystin sivuuta huumoriakaan. Etsin kanssanne hetken vastausta siihen, mitkä elämäni kokemukset synnyttivät minussa kiinnostuksen inkeriläisyyteen ja mitä valmiuksia kaikkeen tähän elämäni aikana olen saanut. Inkeriläisiä ja Inkerin kirkkoa on Suomesta käsin ollut tukemassa suuri joukko ihmisiä. Eräs heistä on rovasti Hannu Pelkonen, joka tänään kertoi saarnassaan omasta Inkeri-tiestään. Kiitämme näistä Inkeri-ystävistä. Jokaisella heistä on ollut oma tiensä kiinnostuksen heräämiseen. Kerron muutamin esimerkein omasta tiestäni.

Ensimmäisen kerran elämässäni kohtasin inkeriläisiä syksyllä 1944. Olin yhdeksänvuotias ja kolmatta kertaa sotaa paossa, evakossa, läheltä nykyistä itärajaamme, Etelä-Karjalasta. Kaksi äitiä asui Länsi-Suomessa yhteensä kuuden lapsensa kanssa ison maatilan, kartanon, tyhjillään olleessa pienessä torpassa. Kartanon pihapiirin renkihuoneissa asui muutama inkeriläisperhe. He olivat niitä, jotka oli Saksan suostumuksella siirretty edellisenä vuonna, 1943, Viron kautta Suomeen. Kesän 1944 olimme me muutamat suomalaislapset touhunneet inkeriläislasten kanssa kartanon pihapiirissä. Syyskuussa 1944 taistelut päättyivät välirauhaan. Me suomalaiset pääsimme palaamaan kotiimme. Inkeriläisäidit lapsineen tulivat kartanon pihalle hyvästelemään meitä. Lähtevät äidit itkivät, jäävät äidit itkivät. Mikä oli jäävien kohtalo, sitä ei silloin vielä aavistettu. Nythän se tiedetään. Vuodenvaihteessa 1944–1945 Neuvostoliittoon palautettuja oli monta junallista, hieman yli 56.000 (56.030). Kotiseuduilleen Inkerinmaalle heitä ei päästetty. Junat ajoivat kauaksi. Monasti olen pohtinut, että mitenköhän on silloin kohtaamieni inkeriläisikätovereitteni elämä sujunut? Ehkä tuo kesä inkeriläisten tapaamisineen jäi pikkupojan sisikuntaan ikään kuin kuivaksi sytykkeeksi niihin tehtäviin, joihin tulin myöhemmin kutsutuksi.

”Lähtevät äidit itkivät, jäävät äidit itkivät”.

Tämä kaikki oli ensimmäinen tapaamiseni inkeriläisten kanssa. Venäläisyyden kanssa se koitti kolme vuotta myöhemmin. Syksyllä 1947 jouduin Lappeenrannan lyseon toisluokkalaisena aloittamaan pakollisena ensimmäisenä vieraana kielenä venäjän kielen opiskelun. Viiteentoista suomalaiseen oppikouluun olivat suomalaiset kouluviranomaiset määränneet syksystä 1946 lähtien ensimmäiseksi vieraaksi kieleksi venäjän kielen; miksi ja kenen aloitteesta tai kenen vaatimuksesta, sitä en tutkimuksessani saanut selville. Omassa koulussani maaseudulta kotoisin olleet lapset joutuivat venäjän ryhmään. Kaupunkilaislasten luokka opiskeli saksaa.

Venäjänlukijoiden määrän hävikki oli suuri, - syitä oli monia. Neljästäkymmenestä kahdesta pakkovenäjän aloittaneesta pojasta oli lukioluokilla jäljellä seitsemän. Venäjän kotitehtäviä valmistelimme silloin joskus yhdessä, Opela-kahvilassa.

Vakituinen hokemani noiden istuntojen yhteydessä oli: ”Kyllä tämä on kurjaa. Minä en tule koskaan, kenenkään kanssa missään asiassa tätä kieltä tarvitsemaan!” Silloinen ilmapiiri mylläsi myös lukiolaispojan sisikunnassa. Myöhemmin

”Postissa naurettiin, kun paikkakunnan ainoa Pravda-lehti Neuvostoliitosta tuli papille”.

olen pohtinut, että valmisteltiinko minua ikään kuin salaisesti kohtaamaan se yhteiskunnallinen järjestelmä ja poliittinenkin maisema, jossa sain myöhemmin ainakin vähäiseltä osalta avustaa inkeriläisseurakuntia ja Inkerin kirkkoa nousemaan uudelleen jaloilleen. Osana tuota maisemaa ja sen historiaa oli kovan pakkovallan alla eläminen. Meikäläinen pakkovenäjä oli ikään kuin hiljaista totuttautumista tuohon todellisuuteen. Elämä voi tuoda mukanaan pakon, pelon ja paon, PPP. Vajaan kymmenen vuoden kuluttua istuin pappisvihkimykseen kuuluvassa keskustelussa Helsingin hiippakunnan silloisen piispan, Martti Simojoen luona. Hän tiesi venäjän kielestäni ja piti asiaa tärkeänä, sillä – kuten hän totesi - ”emme koskaan tiedä, milloin me tarvitsemme sellaisia pappis-miehiä, jotka taitavat venättä´”. Jotensakin profeetallista! Jälkeenpäin tunsin, että sain piispallista rohkaisua.

Tulin Hyvinkäälle papiksi. Postissa naurettiin, kun paikkakunnan ainoa Pravda-lehti Neuvostoliitosta tuli papille. Kieliharrastusta ja halua selvitellä, miten naapurissa ajateltiin! 1980-luvun alussa sain sitten tehokasta lisävalmennusta kielitaitooni, kun vajaan lukukauden opiskelin pääasiallisesti venäjää Moskovan patriarkaatin kutsumana stipendiaattina Leningradin hengellisessä akatemiassa. Eihän kielitaitoni tietenkään täydellistä ollut. Mutta Inkeri-yhteyksien tiivistyttyä selviydyin arkiasioissa ja kohtalaisesti myös erilaisissa neuvotteluissa viranomaisten kanssa.

Kielitaitoni puutteellisuutta kuvaa eräs rattoisa hetki Mikkelissä. Hiippakunnassa vieraili muutaman ortodoksipapin ryhmä. Piispan pyynnöstä pidin päätöslounaalla pienen kiitospuheen, myös venäjäksi. Päätin sen hyvän kotimatkan toivotuksiin sanomalla: ”Jumala kanssanne”, venäjäksi ”Bog s vami”. Vieressäni istuneen arkkimandriitta Augustinin hartiat hytkähtivät, - hän naurahti. Kysyin: ”Mikä meni vinoon? Minkä virheen tein?” Hän vastasi: ”Anteeksi, ei mitään! Mutta kun venäjän kielessä toivotetaan toiselle ”Jumala kanssasi”, niin se tarkoittaa: ”Tuossa on ovi, ala painua!” Että sellaisella kielitaidolla lähdin 1989 omasta virastani Haminasta osa-aikaisesti vapaana ollen Kirkon ulkomaanapuun käynnistämään ns. Baltia-Inkeri -projektia.

Kirkolliskokous oli syksyllä 1988 määrännyt Kirkon ulkomaanavun tehostamaan Baltian luterilaisten kirkkojen ja silloin vielä aivan harvalukuisten inkeriläisseurakuntien tukitoimia. Työn alkuvaiheessa pidimme projektissa hyvin tärkeänä sitä, että saisimme Neuvostoliiton hallintojärjestelmään kuuluneitten uusien uskontoasiain valtuutettujen luottamuksen työtämme kohtaan. Mielestäni onnistuimme tässä. Baltia-Inkeri -projektin jälkeen jatkoin inkeriläistyötä Inkerin kirkon kutsumana ja oman kirkkoni lähettämänä asessorina kirkon keskushallinnon parissa, erityisesti kirkkohallituksessa. Matkoja oli paljon. Työ oli mielenkiintoista ja antavaa, aika-ajoin myös raskasta ja vaikeaa. Työtoverini Isto Pihkalan kanssa väänsimme asioita usein yömyöhään. Viisi vuotta hoidin samanaikaisesti Haminassa kirkkoherran ja lääninrovastin virkaa. Inkeri-työni päätösvaiheeseen kuului samalla Pietarin keskustassa sijaitsevan Pyhän Marian seurakunnan vt. kirkkoherrana toimiminen seurakunnan kirkon peruskorjauksen ajan 1999–2002. Olin silloin joi eläkkeellä. Suomalainen projektijohto hoiti mallikkaasti itse rakennustyöt, mutta oli siinä kirkkoherrallakin askaretta. Viranomaisvaikeuksia ei kohdalleni osunut. Yhden luulin olleen lähellä.

”Työtoverini Isto Pihkalan kanssa väänsimme asioita usein yömyöhään”.

Muutamaa päivää ennen kirkon vihkimistä minulle tultiin ilmoittamaan, että kadulla on kaupungin edustajia. ”He haluavat keskustella kanssasi.” Heitä oli tullut kahdella pitkällä mustalla autolla:

kaksi rouvaa ja kaksi herraa, tummissa puvuissa. Toinen miehistä totesi, että kirkossa vietetään seuraavana sunnuntaina suurta juhlaa. ”Suomen tasavallan presidentti ja Pietarin kuvernöörikin saapuvat juhlaan. Kirkon edessä oleva jalkakäytävä on kuitenkin huonossa kunnossa. Onko teillä tarkoitus korjata se?” Totesin, että jalkakäytävä on kaupungin aluetta ja että rakennusluvan mukainen työmme ei voi ulottua vieraalle alueelle. ”Selvä! Me korjaamme sen.” He lähtivät. Menin sisään. Helsingin Sanomien toimittaja oli jo tehnyt kirkon peruskorjausta ja tulevaa juhlaa koskevat haastattelut. Hän tiedusteli kahvikupin äärestä, että mistä siellä kadulla oli kyse. Selvitin asian niin kuin äsken kerroin. Kirkon vihkimispäivänä oli lehdessä juttu. Sen päätteeksi toimittaja oli kirjoittanut Laitisen todenneen kaupungin edustajille: ”En ole aikonut ryhtyä Pietarin katuja päällystämään.” Huh! – Tapaamisemme jälkeisenä päivänä tulivat kaupungin työkoneet ja korjasivat jalkakäytävän. Kutsuvieraat pääsivät kompastelematta juhlaan!

Nyt vietämme Suomeen asettuneiden Inkerin suomalaisten kesäjuhlaa. Yhdessä iloitsemme siitä, että Suomessa teidät on otettu myönteisesti vastaan. Minä en ainakaan ole kuullut yhtään kielteistä arviota tästä prosessista enkä myöskään siitä, että Suomesta käsin aikanaan ryhdyttiin tukemaan ja on tuettu inkeriläisseurakuntia ja Inkerin kirkkoa. Ne ovat Venäjällä asuvien inkerinsuomalaisten vahvin yhdysside.

Inkeriläisystävät! Teidän oikeutenne on noudattaa Viipurissa aikanaan eläneen suomalaisen runoilijan J.H. Erkon v. 1900 julkaistun runokirjan ”Suomalainen huoneentaulu” yhdeksännen runon kehotusta: ”Kotisi ja maasi muista, sinne juuresi sitele.” Teidän esivanhempienne leposijat ovat siellä jossain. Kaikkien niiden sijainnista ei ehkä ole tarkkaa tietoa. Näin myös teidän juurenne ovat jossain siellä. Te elätte sisikunnassanne teitä edeltäneitten sukupolvien kokemuksia - vainoja ja vaivoja, tietysti myös iloja. Näin toteutuu mainitun J. H. Erkon runon toisen säeparin ajatus: ”Mikä on kutsu kansallesi, siitä sullekin osasi.”

Hyvinkään Inkeri-kerhon varapuheenjohtaja ***Kimmo Loponen*** *esitteli juhlapuhuja* ***Kosti Laitisen****, kertomalla että rovasti Laitinen on toiminut 1980 ja 1990-luvulla Haminan kirkkoherrana ja Haminan rovastikunnan lääninrovastina. Sen jälkeen hän on ollut vuosituhannen vaihteessa virkaatekevänä kirkkoherrana Pyhän Marian seurakunnassa Pietarissa. Näiden virkojen lisäksi rovasti Laitinen on toiminut mm. Kirkon ulkomaanavun Baltia-Inkerin projektin johtavana projektisihteerinä ja Inkerin kirkon kirkkohallituksen asessorina useiden vuosien ajan. Laitiset viettävät eläkepäiviään Hyvinkäällä.*

KUVASATOA INKERINSUOMALAISTEN KESÄJUHLILTA HYVINKÄÄLTÄ

Hyvinkään kaupungin tervehdys / kansanedustaja Leena Meri (Kuva: Heikki Jääskeläinen)

Aino Laihinen, 93v. ja siskon mies Juho Kukkonen. (Kuva: Olavi Saarinen)

Outi Mäkelä ja kansanedustaja Leena Meri. (Kuva: Olavi Saarinen)

Heidi Eirtovaara ja Marjatta Linden esittävät Eero Pitkäsen runon "Tule rentona rekehen" (Kuva: Heikki Jääskeläinen)

Hyvinkään Inkeri-seuran sihteerille Leila Salolle (vasemmalla) luovutetaan Suomen Inkeri-liitto ry:n viiri. Kuvassa keskellä Aila-Sinikka Salonen ja oikealla Outi Mäkelä. (kuva: Heikki Jääskeläinen)

Siiri Toropainen, viulu ja Aino Järvelä, sello soittivat yhdessä Lintu-kappaleen. Järvelä esitti sellolla myös Friedrich Kummerin Etydin (Kuva: Outi Mäkelä)

Jaakko Toropainen soitti haitarilla Buffalo Gals
(Kuva: Outi Mäkelä)

Aino Laihinen ja Outi Mäkelä.
(Kuva: Olavi Saarinen)

Hyvinkään Inkeri-kerhon puheenjohtaja Outi Mäkelä
(Kuva: Heikki Jääskeläinen)

Juhlassa toimitettiin kukkaistervehdykset Hyvinkään yhdistyksen aiempien puheenjohtajien haudoille.
(Inkeri Sarojärvi, Toini Pöllänen ja Irja Pelkonen). Kukkaispartiossa vasemmalta Maria Bljum, Leila Salo ja Alina Jagula.
Leilan ja Alinan takana rovasti Matti Korpiaho.

KULTTUURISTAAN JA HISTORIASTAAN RIKAS HAUSJÄRVI

Muistoja helluntaiaaton Oitin ja Mommilan matkalta

Esimerkillinen kansan sivistäjä ja työllistäjä Alfred Kordelin surmattiin tässä. (Kuva: Irja Virkkunen)

Paluu lapsuuden maisemiin ja sota-ajan muistoihin
Kaija Josefsson

Olen asunut Hausjärvellä yli 10 vuotta, mutta en ollut tiennyt mistään leireistä. Niistä ei koulussa kerrottu. Evakkolapsena voin osin ymmärtää inkeriläisten tuntoja leiriltä sekä sijoittumisesta maalaistaloihin ja kouluihin. Itse olen käynyt oppikoulun ensimmäistä luokkaa palokunnantalolla. Olimme siellä viimeinen oppikoulun aloittava luokka vuonna 1953. Ihmettelen, miten hyvin vanhoja rakennuksia on pidetty ja entisöity. Kordelinin patsaan lähellä olen paimentanut lehmiä ja nähnyt tuota tienoota joka päivä 50-luvun alussa. Silloin mielestäni kiviaita oli lähempänä, ja patsaan edessä kasvoi ruusukvitteni-pensas; muualla ei sellaista silloin nähty. Mommilan kirkossa kävin äitini kanssa lapsena, samoin hautausmaalla. Nekin on kauniisti hoidettu. Koko retki oli hyvin järjestetty, ja historiallinen katsaus. Monet kiitokset järjestäjille!

Helluntaiaatto Hausjärvellä
Liisa Rautimo

Kosketti ja ilahdutti se, että kovia kokeneet inkeriläiset pääsivät töihin vauraaseen ja luonnonkauniilla seudulla sijaitsevaan kartanoon. En ole aikaisemmin käynyt tuolla seudulla ja olin hämmästynyt suurista pelloista ja kauniista, kumpuilevasta maisemasta. Olin ymmärtänyt, että kaikki inkeriläiset pakotettiin takaisin, mutta näinhän asia ei tuntunut olevan. Ilahduin kuullessani, että osa saattoi jäädä Suomeen. Mutta orpolasten kohtalo oli kauhea, ja olisi varmaan ollut mahdollista sijoittaa lapset Suomeen perheisiin. Kuka olisi tiennyt, missä he ovat? Vai ovatko suomalaiset kyttääjiä ja pahansuopia? EU:ssakin Suomi taitaa olla ainoa maa, jossa tulkitaan pilkulleen määräyksiä. Outoa, vai onko luonne sellainen? Pelkäämme, koska olemme aina olleet toisten vallan alaisia. (Toimittajalta: Lapset oli nimenomaan sijoitettu perheisiin, mutta Valpo oli toimeenpanija; Venäjä määräsi. Siellä orpolapset olivat valtion omaisuut-

ta. Perheisiin otettujen lasten ja vanhempien erot olivat järkyttäviä.) Ihmetytti sekin, että Hausjärven kirkon kastemalja ja kattokruunu ovat hävinneet. Tilalla oli koiran ruokakuppia muistuttava kulho. Luulisi, että jos jollakin kulho olisi kotona, se herättäisi kummastusta. Vai liekö kirkko rahanpuutteessa myynyt ne jollekin? Olin iloinen, että sain osallistua retkelle. Tunsin oppineeni paljon uutta Suomen historiasta. Kiitos, Alina-Sinikka!

Muutama mieleenpainuva hetki helluntain Hausjärvi-retkestä
Maire Reeni

Ihan ensiksi kiitän, Alina-Sinikka sinua siitä, että tiedotit retkestä ja pääsin "ulkoinkeriläisenä" mukaan ja mukaan pääsi myös sotaorpoystäväni Salme. Meidän molempien juuret ovat Hausjärvellä, joten retki oli meille myös mahdollisuus tutustua uudella lailla lapsuuden ja nuoruuden kotipitäjään. Mielenkiintoisinta oli tietysti kuulla inkeriläisten kohtaloista leireillä. Oli hienoa, että mukana oli Alina-Sinikan lisäksi muutama muu, jotka muistelivat noita aikoja. Erittäin kiinnostavaa oli myös käynti Mommilassa Kordelinin jalanjäljillä. Kaksi suurta kuntaa, Rauma ja Hausjärvi, voivat olla ylpeitä saadessaan kertoa jälkipolville tuon sivistystä edistäneen mesenaatin elämänvaiheista. Minulle henkilökohtaisesti merkitsi paljon myös mahdollisuus käydä laskemassa kukat isäni sankarihaudalle, kaatuneitten muistopäivä kun sattui juuri retkeä seuraavaksi päiväksi. Kiitän järjestäjiä tästä retken ohjelmasta poikkeamisesta. Sää olisi voinut olla hiukka suosiollisempi, mutta pieni tihkusade ei päässyt juurikaan haittaamaan, sillä olimmehan suurimman osan ajasta sisätiloissa tai bussilla liikenteessä. Kaiken kaikkiaan retki oli mitä antoisin. Lämpimät kiitokset Alina-Sinikalle ja Hausjärvi-Seuralle!

Isoäitini, Alina-Sinikka Salosen, lapsuuden maisemissa
Juulia Tokola

Ennen matkaa Oittiin en tiennyt paikoista juuri mitään. Matka oli kuitenkin todella mielenkiintoinen ja ihmisten kokemukset kiinnostavia, vaikkakin osa surullisia. Oli myös itselleni tärkeää nähdä oman mummini lapsuuden maisemia. Olenkin mummin matkoilla mukana ollessani nähnyt jo monta kylää ja kaupunkia Virossa ja Inkerissäkin. Onnekseni monta paikkaa oli Hausjärvellä säilynyt, Suomessa liian usein historiallisesti arvokkaita paikkoja hävitetään. Toivottavasti näin ei käy Oitin ja muiden Hausjärven nähtävyyksien kanssa. Otin matkalta paljon hyviä kuvia, jotka valitettavasti kuitenkin vahingossa hävitin. Se harmittaa minua todella paljon.

Juulia Tokola, 19 v, oli matkan nuorin osallistuja (Kuva: Maire Reeni)

Olen löytölapsi Mommilan kartanon heinäladosta
Tuula Sihvonen.

Minusta retkellä oli hämmästyttävintä, kun kuulin, että syntymätarinani on yhä paikallisten tiedossa. On kulunut jo 70 vuotta, kun minut vastasyntyneenä löydettiin Mommilan kartanon heinäladosta 3.8.1946. Synnyttäjästäni ei ollut kellään sen parempaa tietoa. Huhujen mukaan hän oli inkeriläinen, Mari-niminen henkilö. Siksi minäkin tuol-

le retkelle lähdin, kun taustani ehkä on inkerinsuomalainen. Tosi mielenkiintoista oli kuunnella oppaiden selostuksia paikoista. Matkalla mukana ollut, minuakin haastatellut, toimittaja oli todella mukava ja asiantunteva alallaan. Retki kaiken kaikkiaan oli tosi antoisa ja hyvin järjestetty ja johdettu. - Paljon uuttakin asiaa minulle!

Suomen Inkeri-liitto onnittelee juuri 70 vuotta täyttänyttä Tuulaa!

Matkan käynnistäjän kiitollisia mietteitä
Alina-Sinikka Salonen

Hausjärven maisemissa liikkui helluntaiaattona erilaisilla kulkuneuvoilla noin 40 hengen ryhmä. Hyvin mahduimme joka paikkaan, kiitos Hausjärvi-seuran ja sen puheenjohtajan Hannu Mäkelän hyvien järjestelyjen. Yksi asia oli minulle yllätys: meitä Oitin leirillä olleita oli paikalla minun lisäkseni vain Oittiin perheytynyt Linda Pullinen, os. Pyysiäinen, Jussi Pyysiäisen sisar. Muita inkerinsuomalaisia ja myös entisiä hausjärveläisiä oli paljon. Matkan aikana ja erityisesti sen jälkeen olin jotenkin irti todellisuudesta. Mieleen tuli muistoja toistensa perään. Tässä joitakin ajalta toukokuu 1943 – toukokuu 1951, jolloin asuimme Mommilan kartanon Teuron sivutilalla.

* Navetan läheisyydessä oleva kello ilmoitti työmiehille työajoista: klo 7 töihin, klo 12 ruokatunnille. Muistan, että isä käväisi kotona syömässä ja sen jälkeen loikoili nurmikolla, kunnes kilkutus taas klo 13 ilmoitti töiden alkamisesta. Viimeinen soitto tuli klo 19. Talvella oli lyhyemmät työpäivät. Karjanhoitajille ei soitettu. He olivat muutenkin klo 4:n jälkeen työpaikallaan navetassa, jossa oli toista sataa lehmää. Äitikin oli siellä töissä.

* Maitolavan seinässä oli postilaatikko. Olin pienestä asti uutisnälkäinen: odotin Hämeen sanomia hartaasti.

* Keväisin naapurin Airilla ja minulla oli kukkaprojekti: sinivuokkojen nousemista käytiin vahtaamassa, sitten tulivat lähteen reunalle orvokit ja viimeisenä puhkesivat kullerot. Kerran sinivuokkomatkan jälkeen voin pahoin ja oksentelin. Olin pureskellut näsiän varren poikki, jotta sain kauniin kukan mukaani. Vasta aikuisiällä sain tietää, että näsiä on myrkyllinen.

* Syksyisin keräsin kauniisti värjäytyneitä lehtiä ja kuivatin sanomalehtien välissä.

* Kotonani pidettiin aina sikaa, usein myös lampaita ja kanoja. Kerroin erään kanan tukehtumiskuolemasta kirjeessä Markus-sedälle. Kirje luettiin radiossa. Suuri tapaus!

* Kerran äiti oli saanut appelsiinin. Siitä annettiin yksi viipale kaikille lapsille kerran päivässä. Vitamiineja pitää saada, sanoi pehtori.

* Talvisin oli jäiden nosto. Järven jäästä sahattiin kuutioita, jotka kuljetettiin reellä karjakeittiön jäähuoneeseen ja peitettiin sahanpurulla. Sieltä saatiin kesän yli jäätä, joka oli tarpeen maidon nopeaan jäähdyttämiseen. Jääprojekti oli rankka isäni selälle. Siitä kärsi koko perhe.

Alina-Sinikka Salonen, karjanhoitajan tytär kuuluisan Teuron navetan reliefin alla. (Kuva: Outi Mäkelä)

* Olin jo koulussa, matkani kulki läheltä kartanon puutarhaa. Eräänä syksynä siellä viljeltiin uutuutena tomaatteja. En ollut koskaan syönyt niitä, ne maistuivat pahoilta. Koska ne olivat terveellisiä, äiti opetti syömään niitä.

* Ihana alakoulunopettajani Helmi Koivu oli kertonut menevänsä lauantaina Lahteen. Hän kertoi myös junan, jolla tulee sunnuntaina takaisin. Junalta oli meidän kohdalle 7 km ja sen jälkeen vielä 5 km koululle, jonka yläkerrassa hän asui. Busseja ei kulkenut. Alina-tyttö meni tienposkeen odottamaan opettajan tuloa ja kutsui hänet meille kylään. Ehkä pieni lepohetki ja kahvit olivat opettajalle hyvinkin tarpeen, en tiedä. Mutta meillä oltiin näin vieraanvaraisia.

* Siihen aikaan oli ihmisiä, jotka kiersivät kylästä kylään hankkimassa elantoaan. Eräs herra teetti valokuvasuurennoksia yms. Eräs oli lyhyttavarakauppias, jonka myyntituotteet olivat matkalaukussa. Matkat taittuivat jalan ja jossakin piti yö viettää. Teurolle osuneet vieraat ohjattiin poikkeuksetta Mylläreille. Siellä he nukkuivat keittiössä patjalla ja oma väki nukkui kamarissa.

* Vuonna 1947 perheessämme oli tärkeä juhla. Vanhempani oli vihitty Neuvostoliitossa siviiliavioliittoon. Asia painoi heidän mieltään. He pyysivät Aalto-pastoria siunaamaan heidän avioliittonsa. Näin tapahtui. Koko kylä oli juhlissa mukana. Miten ihanalta voi-sokeri-kreemillä päällystetty täytekakku maistuikaan!

* Vanhemmat halusivat lapset oppikouluun. Siksi he halusivat muuttaa paikkakunnalle, jossa koulumatka olisi mahdollisimman lyhyt. Tuleva oppikoululainen kirjoitti vanhempien puolesta hakupaperit ja niillä päästiin Hirvihaaran kartanoon Mäntsälään. Se oli ainut kerta, kun he hakivat työpaikkaa. Sen jälkeen heitä on vain kutsuttu. Mutta se ei enää kuulu Mommilan muisteluihin.

Mommilan kirkko, erinomainen ympäristö palkita Hannu Mäkelä ja Hausjärvi-seura inkeriläisten hyväksi tehdystä työstä. (Kuva: Irja Virkkunen)

Kuuluisa ja tunnettu Teuron navetan reliefi. (Kuva: Outi Mäkelä)

KASKI JA PELTO TOIVAT LEIVÄN MAAMIEHELLE

Andrei Kalinitchev,
filosofian tohtori, auktorisoitu kääntäjä

Inkerissä maanviljely oli tärkeä elinkeino. Siellä poltettiin kaskea ja aurattiin peltoa. Nämä viljelytavat - peltoviljely ja kaskeaminen - edustivat kahta kulttuuria ja kahta teknologiaa. Tätä osaamista ja työkokemusta suomalaiset toivat mukanaan Inkeriin, kun he muuttivat sinne Stolbovan rauhan jälkeen. Kummallakin tavalla oli vahvuutensa, ja järkevästi käytettynä ne toivat leivän maamiehen pöytään.

Peltoviljely oli Suomessa tunnettu esihistoriallisista ajoista. Tämä viljelyn kulttuurinen muoto oli vallitseva läntisellä alueella, jonka rajana on hämäläis-savolainen asutusraja. Nimenomaan peltoviljely oli suomalaista yhteiskuntaa luova elinkeinomuoto. Se loi pysyviä kyliä, jotka syntyivät talojen jakaantuessa. Jutikkalan mukaan erityisen isot ryhmäkylät syntyivät keskiajalla Varsinais-Suomessa, Kaakkois-Hämeessä ja Itä-Uudellamaalla. Länsi-Suomen väestöllä oli erilaisia muita elinkeinoja: peltoviljelyn lisäksi käytiin erämaissa ja -vesillä; metsästettiin ja kalastettiin. Itä-Suomessa elinkeinokulttuuri oli yksinkertaisempi, ja maatalous oli yksinomaan kaskiviljelyä. Asutus oli puolikiinteää. Kaskiviljely suosi hajanaista asutusta, kuitenkin Etelä-Karjalassa, Sortavalassa ja Pielisjärvellä tiedetään olleen isoja talorykelmäkyliä. Pitää ottaa huomioon maantieteellinen osatekijä länsi – itä -asetelmaa pohdittaessa. Länsi-Suomessa meri oli huuhdellut mäkien huiput paljaiksi ja kasannut saven laaksoihin, mutta Itä-Suomessa se oli kuluttanut vaarojen rinteitä ja jättänyt niiden laet koskemattomina. Näin vaarojen huipuilla maa oli viljavampaa, ja sinne muutamien talojen kylät sijoittuivat. Lopputulema on, että maatieteellinen tekijä muovasi Itä-Suomen asutuksen kulttuurisen kuvan ja kaskiviljelyn sen osana.

Ruotsalainen vaikutus ja kulttuuri saapuivat Suomeen lännestä. Tämän takia Länsi-Suomi omaksui ruotsalaiset oikeus- ja kulttuuritavat helpoiten, mutta Itä-Suomessa, kaskenpolttoalueella, nämä tavat kohtasivat aivan erilaisen kulttuurimaailman. Joten valtionvalta joutui joustamaan säädöksissään, ja kansanomaiset perinteet jatkuivat. Kaskenviljely perustui metsälohkon valtaamiseen. Asutus kaskien mukana siirtyi uusille paikoille. Kaskeaminen edellytti ison yhteisön yhteistä työtä - väki muodosti kaskiyhtiöitä. Satoa jaettiin osallistujien luvun tai kirvesluvun mukaan. Joskus kaskettu alue jaettiin työskennelleiden perhekuntien kesken.Kuitenkin Itä-Suomessa myös siirryttiin peltoviljelyyn ja -omistukseen. Raivatut pellot olivat yleensä talon omistuksessa ja lohkokappaleena. Sen sijaan Turun läänissä ennen isojaon tuloa harjoiteltiin sarkajakoa. On mainintoja siitä, että sarkajako tuli myös Karjalaan 1600-luvulla. Tämä osoittaa, että yhteinen suomalainen kulttuuri alkoi muodostua yhtenäisen valtion puitteissa, ja se tasoitti idän ja lännen välisiä eroja.

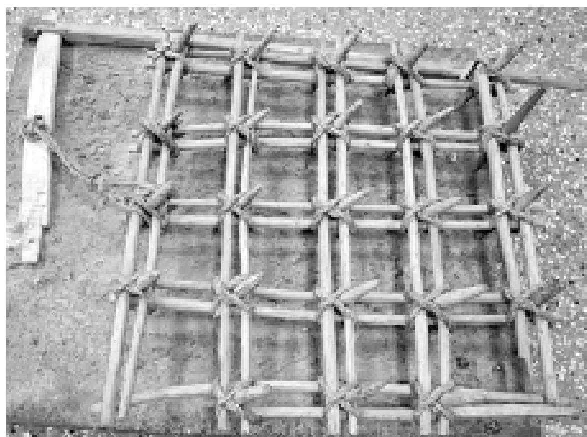
Kysymys maanviljelykulttuurista käsittää myös teknologian kehitystä. Talonpoikien puiset aurat pystyivät rikkomaan enemmäkseen hienojakoista savea. Heidän viljelytekniikkansa soveltui parhaiten kevyille savimaille, joita oli Uudellamaalla rajoitetusti. Aallon mukaan tämä seikka pysäytti ruotsalaisten tulomuuton Suomeen, koska polttoviljely oli heille tuntematon, toisin kuin hämäläisille. Aallon mielestä juuri tästä syystä Suomen asutus keskittyi jokien laaksoihin - siellä oli maaperä, joka oli helpommin muokattavissa. Keskiaikana tärkeämpinä viljelyalueina olivat Ahvenanmaa, Satakunta, Häme, Varsinais-Suomi, Uusimaa ja Pohjanmaa. Viljely siellä pysähtyi jäykän saven maihin siihen asti, kunnes Baltiasta tuli peltohankoaura ja lännestä tuli kehäaura (1200–1300-lukujen vaihteessa).

Uudisraivausta Suomessa ei kuitenkaan voitu tehdä ilman kaskeamista - se tuotti viljaa nopeasti. Maan muokkaus kaskiviljelyssä oli taas vähäinen tai olematon, siinä ei tarvittu edistyksellisiä auran tyyppejä. Siksi Itä-Suomessa uudisasutuksen leviäminen ei ollut kiinni maatalousteknologian kehityksestä. Tärkeintä karjalais-savolaiselle asutusliikkeelle oli Pohjois-Venäjän suomensukuisten kansojen keksimä huhtakaskimenetelmä, jota käytettiin Karjalassa jo varhaisella keskiajalla.

"Uudisraivausta Suomessa ei kuitenkaan voitu tehdä ilman kaskeamista".

Kaksi kulttuuria, kaksi tapaa viljellä maata

Suomessa oli kaksi toisistaan poikkeavaa asutusliikettä johtuen eri luonnosta ja maaperästä. Tästä syystä maa jakautui kahteen maatalouskulttuurin alueeseen. Saimaan ja Päijänteen vedenjakajaseudun ja Kymijoen länsipuoleinen Suomi oli eurooppalaista peltoviljelyaluetta, tosin siellä paikoin harjoitettiin kaskeamistakin. Itä-Suomella taas vallitsi itäeurooppalainen kaskikulttuuri, peltoviljelyä tavattiin siellä vähän. Molemmat kulttuurit vaikuttivat ihmisten arkielämään, talouteen ja yhteiskunnallisiin suhteisiin. Pohjois-Suomessa sen sijaan karjanhoito oli vallitseva elinkeino johtuen ankarista luonnonolosuhteista. Peltoviljelyssä erityisen tärkeäksi osoittautui maan lannoittaminen. Kaskiviljelyssä lannoitusta ei tarvittu, mutta peltoviljelyssä kunnon satoa ei voitu saada ilman lannoitusta. Tästä johtuu, että peltoviljelyn alueilla kotitalouksissa piti myös olla karjaa. Kolmantena viljelymuotona oli suonviljely, johon kuului soiden ojitus ja soilla kasvavien puiden kaataminen ja polttaminen. Sitä harjoitettiin soisilla seuduilla ympäri Suomea. Tässäkin viljelymuodossa tärkeäksi osoittautui oikean teknologian kehittäminen. Suonviljely laajeni Suomessa suhteellisen myöhään, 1600-luvusta alkaen, pääasiassa 1700 ja 1800-luvulla.

Puisella äkeellä muokattiin peltoja (Kuva: Andrei Kalinitchev)

Kirjallisuusluettelo:

Jutikkala, Eino. Suomen talonpojan historia. SKS, 1958.
Kalinitchev, Andrei. Suomalaiset venäläisessä sulatusuunissa. Väitöskirja. Turun yliopisto, 2016.
Suomalaisen arjen historia 1. Toim. Anssi Mäkinen, Joni Strandberg, Jukka Forslund. WSOY: Porvoo, 2006.
Suomen kulttuurihistoria II. Toim. Gunnar Suolahti, Esko Aaltonen, Väinö Voionmaa, Pentti Renvall, Heikki Waris, Eino Jutikkala. Jyväskylä-Helsinki, 1934.
Voionmaa, Väinö. Suomen karjalaisten heimon historia. WSOY, 1969.

Jutikkala 1958, 12.
Voionmaa 1969, 329–339.
Suomalaisen arjen historia 1, 58.
Suomalaisen arjen historia 1, 59.
Kalinitchev 2016, 46–50.
Suomen kulttuurihistoria II, 269.
Suomen kulttuurihistoria II, 268

LYHYESTI

Tuore tutkimus:

Mähönen Tuuli Anna ja Ylijälä Anu. Inkerinsuomalaisten paluumuuttajien kotoutuminen Suomeen. Helsingin kaupungin tietokeskuksen tutkimuskatsauksia 2016:7.

(tiivistelmä Lyhyesti-osion lopussa)

http://www.hel.fi/hel2/Tietokeskus/julkaisut/pdf/16_06_06_Tutkimuskatsauksia_7_Yijala.pdf

(Tieto on lisätty myös sivuillamme www.inkeriliitto.fi olevaan kirjallisuusluetteloon.)

Uusi kuvatallenne:

Matti Korpiaho on tehnyt 54 min. kestävän kuvatallenteen Anna Vilosen elämänkaari Pietarhovista Pukkilaan. Anna on syntynyt 1925 Tyron alueella Inkerinmaalla. Elämään on mahtunut palvelutehtäviä Pietarhovissa, kolhoosissa ja Pietarin kauppatoreilla.

Jo lapsena hän oppi suomen kielen lisäksi venäjää ja saksaa ja toimi sodan aikana tulkkina kaikilla näillä kielillä. – Sodan aikana koettiin puutetta ja nälkää. Isä kuoli ennen talvisotaa, sisar Maria katosi vuosikymmeniksi Neuvostoliittoon, veli joutui Puna-armeijaan. Heidän kotinsa sijaitsi rintamalinjojen tuntumassa. Saksalaiset majoittuivat heidän kotiinsa.

Anna pääsi 1943 äitipuolensa kanssa Suomeen. Täällä he asettuivat Pukkilaan, jossa Anna perusti perheen. Sisar Maria löytyi vuosikymmenten etsimisen jälkeen. Anna on vieraillut Marian luona Moskovan alueella ja Marian jälkeläisiä on vieraillut Suomessa.

Jos kiinnostusta ilmenee, videota otetaan myyntiin hintaan 5 €/kpl . Tiedustelut p. 045 261 2342.

TOIMITUKSEN ANTEEKSIPYYNTÖ:

Edellisessä numerossa s. 21 oli artikkeli VALPO AJOI MINUT RUOTSIIN. Muistelija oli tietenkin Kalervo HYNNINEN eikä Hänninen.

UUTTA TIETOA INKERINSUOMALAISTEN PALUUMUUTTAJIEN KOTOUTUMISESTA SUOMEEN – TIIVISTELMÄ TUTKIMUKSESTA

Tuuli Anna Mähönen ja Anu Ylijälä

Onnistuneen kotoutumisen edellytykset: tuoretta tutkimustietoa paluumuuttajista

Hyvinvoinnin, asenteiden ja tulevaisuudennäkymien valossa inkerinsuomalaisten paluumuuttajien kotoutuminen Suomeen on sujunut hyvin. Toisaalta työllistymisessä ja kielitaidossa on ilmennyt haasteita, ja syrjintäkokemukset vaikeuttavat yhteiskuntaan kiinnittymistä. Tulokset käyvät ilmi Helsingin kaupungin tietokeskuksen ja Helsingin yliopiston tuoreessa kokoomajulkaisussa. Tutkimustulosten julkistaminen on ajankohtaista, sillä inkerinsuomalaisten paluumuutto-ohjelma Suomeen päättyy heinäkuussa 2016.

Tutkitut samaistuivat voimakkaasti sekä suomalaiseen yhteiskuntaan että venäläiseen kulttuuriin

Inkerinsuomalaisten kotoutumista tarkasteltiin sekä lyhemmällä että pidemmällä aikavälillä, noin 1-3 vuotta maahanmuuton jälkeen. Perinteisten kotoutumisen indikaattorien, kuten kielitaidon ja työllisyystilanteen lisäksi seurattiin myös erilaisia psykologisia ja sosiaalisia kotoutumisen indikaattoreita, kuten hyvinvointia, asenteita, identiteettejä ja kohtaamisia suomalaisenemmistön kanssa.

Tutkitut paluumuuttajat samaistuivat voimakkaasti sekä suomalaiseen yhteiskuntaan että venäläiseen kulttuuriin. Työllistyminen ja koulutusta vastaavan työn saaminen on kuitenkin osoittautunut monille hankalaksi, ja suomen kielen taito arvioidaan usein puutteelliseksi. Syrjintää on koettu odotettua enemmän, minkä vuoksi kaikki paluumuuttajat eivät ole kokeneet tulleensa kohdelluksi suomalaisen yhteiskunnan täysivaltaisina jäseninä.

Ainutlaatuista seurantatietoa kotoutumisprosessista

INPRES/LADA-hanke on ensimmäinen suomalaistutkimus, jossa maahanmuuttajien kotoutumista on seurattu pitkällä aikavälillä maahanmuuttoa edeltävästä vaiheesta alkaen. Suomen Akatemian rahoittamassa hankkeessa kerättiin vuosien 2008–2014 aikana kysely- ja haastatteluaineistoa sekä muuttoa ennen että kolmessa aikapisteessä sen jälkeen. INPRES- ja LADA -projektit tuottivat yli kaksikymmentä tieteellistä julkaisua, yhden sosiaalipsykologian väitöskirjan ja lisäksi useita pro gradu -tutkielmia. Tutkimusaineisto on myös kansainvälisesti ainutlaatuinen, ja tarjoaa arvokasta tietoa kotoutumisprosessista ja sen osatekijöistä myös käytännön kotouttamistyössä hyödynnettäväksi.

Tulevaisuudessa Suomeen rekrytoitavien maahanmuuttajien kotoutumista tulisi tukea jo maahanmuuttoa edeltävästä vaiheesta alkaen. Muuttoon valmistautuville on tärkeää tarjota monipuolista tietoa, jotta kotoutumisen edellytyksistä ja haasteista muodostuu realistinen kuva. Samalla on tärkeää myös tukea muuttajien aktiivisuutta ja myönteistä asennoitumista tuleviin muutoksiin.

Julkaisu:

Tuuli Anna Mähönen & Anu Yijälä: Inkerinsuomalaisten paluumuuttajien kotoutuminen Suomeen. Helsingin kaupungin tietokeskuksen tutkimuskatsauksia 2016:7. Linkki julkaisuun: http://www.hel.fi/hel2/Tietokeskus/julkaisut/pdf/16_06_06_Tutkimuskatsauksia_7_Yijala.pdf

INPRES/LADA-tutkimushanke: http://blogs.helsinki.fi/inpres-project/

Kontaktit:

Yliopistonlehtori Tuuli Anna Mähönen, Helsingin yliopiston Avoin yliopisto, sähköposti: tuuli-anna.mahonen(at)helsinki.fi
Tutkija Anu Yijälä, Helsingin kaupungin tietokeskus, sähköposti: anu.yijala(at)hel.fi

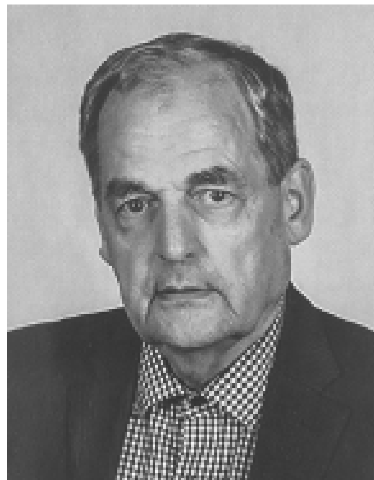
OIKAISU
Niina Ronkaisen lähettämään, Kirjeitä kentältä -osiossa julkaistuun tekstiin, oli lipsahtanut useita virheitä. Martinsaaren sijaan Ronkainen asui Mantsinsaarella, tekstissä mainittu henkilö oli Arvo Survo, kuva oli rippikoulusta vuodelta 1956 ja tyttönimi oli Sykiäinen.
Toimitus pahoittelee virheitä, mutta haluaa samalla sanoa, että käsinkirjoitetuissa teksteissä olisi hyvä merkitä erisnimet tikkukirjaimin sekaannuksien välttämiseksi.

Perhesuhteet ja uramahdollisuudet tärkeimpiä muuttosyitä

Tärkeimmät paluumuuttopäätökseen vaikuttaneet tekijät liittyivät perhesuhteisiin sekä uramahdollisuuksiin. Paluumuuttoa suunnittelevat alkoivat valmistautua tulevaan muuttoonsa jo hyvissä ajoin ennen varsinaista muuttoa.

Kotoutumisen kannalta avaintekijöitä olivat kielitaidon ja yhteiskunnassa toimimiseksi tarvittavien taitojen lisäksi myös myönteiset kohtaamiset paluumuuttajien ja Suomessa asuvien suomalaisten kesken. Miellyttävät kontaktikokemukset tukivat sopeutumista yhteiskuntaan sekä heijastuivat myönteisinä asenteina suomalaisia ja muita maahanmuuttajia kohtaan. Valtaosa inkerinsuomalaisista paluumuuttajista suhtautui myönteisesti tulevaisuuteensa Suomessa, ja vain harva harkitsi paluuta Venäjälle.

IN MEMORIAM TAPIO NIEMINEN

Lahden seura ilmoittaa **Tapio Niemisen** (1945–2016), saaneen kutsun Taivaan kotiin helluntaina 15. toukokuuta Hatsinan kirkon jumalanpalveluksessa.

Tapio Nieminen oli väsymätön työntekijä Herran elopellolla. Viimeiseen päivään saakka hän koordinoi erilaisia kristillisiä projekteja. Toiminnallaan hän oli saanut arvokkaina kunnianosoituksia kotimaassaan ja hänellä oli valtava määrä ystäviä eri maissa.

Hän uskoi alusta lähtien Inkerin kirkon uudelleen syntyyn ja antoi merkittävän panoksensa sen uuteen alkuun. Hän rakasti vilpittömästi ihmisiä Inkerin kirkon seurakunnissa ja oli kiinnostunut heidän hengellisestä tilastaan. Tapio oli aina valmis auttamaan apua tarvitsevaa. Hänen kotinsa Lahdessa oli avoinna tapaamisille ja sieltä löytyi aina yösijaa ja huolenpitoa. Pari vuotta sitten Tapio Nieminen sai Lahden kesäjuhlilla Lahden seuran anomana Inkeriliiton ansiomerkin.

Tapio on tänään siellä, jonne hänen sielunsa ja sydämensä kaipasivat. Hän on Herransa luona - Taivaallisen Isän, josta hän väsymättä saarnasi sanoin ja omalla elämällään.

Alkuperäinen teksti: Viktor Vorontsov, kirkkoherra (Hatsina)
suom. Liliann Keskinen
Jatkanut Inkeri Ojala Inkerin kirkon uutisista (2/98/2016)

KOKOUSKUTSU

Suomen Inkeri-liitto ry:n sääntömääräinen syyskokous
pidetään **lauantaina, lokakuun 29. päivänä 2016 klo 14.00**

Karjalatalolla, Inkeri kodissa
Käpylänkuja 1
00610 Helsinki

Kokouksessa käsitellään säännöissä syyskokoukselle määrätyt asiat.
Äänivaltuutettuja ovat v. 2016 jäsenmaksunsa maksaneiden jäsenjärjestöjen valtuuttamat henkilöt sekä ne hallituksen hyväksymät henkilöjäsenet, jotka ovat maksaneet v. 2016 jäsenmaksunsa.

Hallitus

TAPAHTUMAKALENTERI

Suomen Inkeri-liiton ja jäsenjärjestöjen ohjelmatietoja 2016

Inkeri-iltapäivät Inkerikodissa
Karjalatalon 2. kerros, Käpylänkuja 1, alle 1 km kävelyä Käpylän asemalta tai bussit 52, 55, 55K, 56, 57, 65A, 69, 506
Klo 13.30 kahvittelua pientä korvausta vastaan, klo 14.00 päivän aihe.
La 17.9. "33 päivää Santiago de Compostelaan. Vaeltajan päiväkirja." Kirjailija Anneli Mylläri kertoo Olli-kumppaninsa kanssa tehdystä pyhiinvaellusmatkasta. 800 km pitkä taival Espanjassa taittui jalan. Anneli on kirjoittanut matkasta edellä mainitun kirjan. Maaliskuussa 2016 Yle ja kirjastot valitsivat 7 suositeltavaa uskonnollista kirjaa Battle-nimistä keskusteluohjelmaa varten. Annelin kirja oli yksi niistä.
La 8.10. Lapin sota, Suomen ja Saksan sotakaveruuden kitkerä loppu. Terveydenhuoltoneuvos, kirjailija Tyyne Martikainen luennoi. Neuvostoliiton vaatimuksesta saksalaiset sotilaat tuhosivat Lapista lähtiessään kodit ja kylät. Tyyne on syntynyt ja kasvanut ja Lapissa. Hän joutui seuraamaan kotikylänsä ja kotinsa tuhoutumista. Miltä se tuntui, siitä kertoo inkeriläisten rankkoja kohtaloita myötätunnolla kuvannut kirjailija ja tutkija.
La 12.11. Prof. emeritus Juha Pentikäinen:
Kuka oli Sippe Pentikäinen? Yhden Kivekäs-suvun tarina.
Sukututkimuspäivät samassa paikassa
La 24.9 – su 25.9. Molempina päivinä klo 9 – 17 paikalla ovat ainakin Risto Toivonen ja Pekka Wikberg.

Hyvinkään Inkeri-kerho

Syksyn kokoontumiset. Kokoontumiset seurakunnan aulakahviossa (Hämeenkatu 14) kello 14.
4.9. aihe avoin
2.10. aihe avoin
6.11. aihe avoin
11.12. Joulujuhla
Tiedustelut:
Outi Mäkelä p. 040 708 1999 outi.makela@kolumbus.fi
Leila Salo p. 040 567 7065 leila.salo@hotmail.com
hyvinkaan.inkerikerho@hotmail.com

Lahden seudun Inkeri-seura

Kerhoillat joka kuukauden toinen maanantai alkaen kello 13 Luther kirkolla, osoitteessa Vuorikatu 37.
Kerhoiltojen kahvituksen sovimme vuorotellen jo edellisessä kokouksessa.
Kerhoilloista ja kokouksista tiedusteluihin vastaa
Maria Lahti, p. 0400 841 741
maria.lahti.nikkari@gmail.com

Turun seudun Inkeri-seura

Besseda-teehetket jatkuvat Palvelupisteessä joka kuukauden 1. ja 3. perjantai kello 13 Irma Kapasen vetämänä.
Juhlatilaisuudet Varissuon kirkolla (Kousankatu 6), kello 14 alkaen.
Palvelupiste, Uudenmaankatu 1. Puh. 233 2565

Helsingin seudun Inkeri-seuran tapahtumia

Anitta Iline anitta@inkeriseura.com tai p. 050-565 9805
Työpajat järjestetään Karjalatalon Inkerikodissa (Käpylänkuja 1, Helsinki)
Tiedustelut Toivo Tupin p. 040 578 3894

Ilmoittajille

Tapahtumakalenteriin toivotut ilmoitukset tulee toimittaa toimitussihteerille lehden kakkossivulle ilmoitettuun aineiston vastaanottopäivään mennessä.

SYYSPÄIVÄ

On päivä syksyinen,
niin kuulakas ja lämmin.
Oi, armaan läheisyys nyt sydämen
saa lyömään kiihkeämmin.
Vaan liki aika on,
kun virta jähmettyy ja rauhaa sen
ei enää tuuli ryöstä
ja veri syvyydestä sydämen
ei poskiini voi syöstä.
Oi polku paluuton!
Vain hetken hohtaa syksy vaahteroissa.
Kun puihin lankee härmä hopeinen,
olemme kaikki poissa.
Valoa ihmeellistä, häipyvää
vain hetken hohtaa elämämme taulu.
Kimallus kaiken ylle leviää: hymyily, kyynel, laulu.

Aale Tynni

Suomen Inkeri-liitto ry

INKERILÄISTEN viesti

5 / 2016

MATRIARKKA:
KEKSITTYJÄ JUTTUJA JA NIIDEN TAUSTAA
Matkan varrelta
JOUTSENLAULU INKERIN TYTTÄRESTÄ
ja paljon muuta!

KANSIKUVA
Muistokynttilät.
Kuvaaja: Saara Kähönen

Numero 6/2016 *ilmestyy viikolla 51.*
Aineisto toimitukseen 30.11. mennessä.
Numero 1/2017 *ilmestyy viikolla 5.*
Aineisto toimitukseen 16.1. mennessä.

TÄSSÄ NUMEROSSA – INKERILÄISTEN VIESTI 5 / 2016

INKERILÄISTEN VIESTI

JULKAISIJA
Suomen Inkeri-liitto ry.
www.inkeriliitto.fi
suomeninkeriliitto@gmail.com
Puheenjohtaja Alina-Sinikka Salonen
p. 040 743 7042
alinasinikka@gmail.com

TOIMISTO
Lehden tilaukset ja osoitteenmuutokset, jäsenmaksut ja tuotetilaukset.
Osoite: Inkerikoti, Karjalatalo
Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki
tai p. 045 261 2342

APUA SUKUTUTKIMUKSEEN
suomeninkeriliitto.sukututkim@gmail.com

PANKKI
Kaikki Suomen Inkeri-liitto ry:lle tulevat maksut: FI51 8000 1200 3063 64.

ILMOITUKSET/€
1/1 sivu 250€
½ sivu 135 €
¼ sivu 85€
Kuolinilmoitukset 17€
Kiitos- yms. ilmoitukset 10€

LEHDEN VUOSITILAUS 2016
40€ EU-maat
45€ muualle

TILAAMINEN
Maksu liiton tilille ja laskun viesti kohtaan tilaajan nimi ja osoite. Nämä tiedot tulee lähettää myös puhelimitse tai postitse Suomen Inkeri-liitto ry:n toimistoon.

LEHDEN TOIMITUS
Päätoimittaja: Alina-Sinikka Salonen
Toimitussihteeri: Riikka Mahlamäki-Kaistinen

ISSN 1236-9586

TOIMITUKSEN OSOITE
Renkkelintie 28, 40950 Muurame
p. 050 599 6773
inkerinviesti@suomi24.fi

INKERILÄISTEN SIVISTYSSÄÄTIÖ
Hallituksen pj.
Antti Kokkinen
Haarniskakuja 4 A, 02610 Espoo
akokkinen@brv.com
+358 504860 044

PÄÄASIAMIES RUOTSISSA
(hoitaa lehden tilaukset)
Viktor Aitman
Linbanev 6, SE-43835 Landvetter
p. (03) 191 6602
v_aitman@spray.se
Ruotsin Inkeri-liiton postisiirtotili 173888-9

PAINOPAIKKA
Picaset Oy, Helsinki

Lehti ilmestyy kuudesti vuodessa. Aineisto palautetaan vain erikseen pyydettäessä.

Pääkirjoitus

Alina-Sinikka Salonen

"On parempi, että sinulla on kaksi isänmaata kuin ei isänmaata lainkaan"

Terveiset Inkerinsuomalaisten paluumuuton loppukaronkkamatkalta

Olin päässyt erittäin arvovaltaiseen seuraan, kun matkustin lokakuun alussa Allegro-junalla Pietariin. Ymmärrätte, mistä puhun, kun kerron, että paluumatkalla vierustoverinani oli Jaana Vuorio, Maahanmuuttoviraston (MIGRIn) ylijohtaja. Jännitys oli kuitenkin kaukana, niin kuin koko kolmipäiväisen matkan aikana. Maahanmuuttoasioita – ainakin inkerinsuomalaisten paluumuutossa – ovat hoitaneet mukavat ja inhimilliset ihmiset.

Paluumuutto on ollut hallinnolle monimutkainen ja monitahoinen toimeksianto. Tähän on monta syytä: 1) asia käynnistyi täysin tyhjältä pöydältä, 2) inkeriläisten suomalaisuuden todenperäisyyden tutkiminen oli haaste sinänsä, 3) projekti oli ajankohtainen yhtä aikaa ympäri Venäjän maata ja myös Virossa, Suomen ollessa kohdemaa ja 4) paluumuuttolupa myönnettiin vain sellaisille henkilöille, jotka suostuivat opiskelemaan suomen kieltä ja kulttuuria.

Matkalla oli näistä syistä mukana edustajia kaikilta hallinnon aloilta, joita paluumuuton järjestelyissä on tarvittu: ulko- ja sisäasiainministeriöt, koululaitos ja rajavartiosto.

Vuosien 1994 – 2016 aikana ovet Suomeen avautuivat noin 30.000 inkerinsuomalaiselle ja lisäksi heidän perheenjäsenilleen, joilta tosin ei vaadittu valmentautumista.

Matkalla muisteltiin ensimmäisiä kiemuraisia polkuja. Liikkeellelähtö tapahtui harvinaisella tavalla: viranomaispäätösten varassa. Yhteistyötä eri maiden välillä tarvittiin kovasti. Ensimmäinen ylimääräinen lakipykälä saatiin vuonna 1991 voimassa olevaan ulkomaalaislakiin. Vasta vuonna 1994 uudistettiin koko laki. Käytännössä havaitut ongelmat toivat mukanaan säädösten muutoksia pitkin matkaa.

Sisäasiainministeriön kansliapäällikkö Juhani Perttunen kertoi Presidentti Koiviston huhtikuussa 1990 antaman lausuman jälkeen todenneensa: "Niin, jotakinhan sitä pitää aina olla." Eri ministeriöt ryhtyivät yhteistyöhön. "Ensimmäinen palaveri käytiin linjauksista puhelimitse. Se oli lähtölaukaus."

Ulkomaalaiskeskuksen johtaja Risto Veijalainen kertoi, että hänelle oli noussut mieleen 40-luvun muistot naapuritalossa asuneesta Valentinista ja tämän äidistä, joiden sukunimeksi hän oli luullut Inkeriä. "Huomisaamuna aloitettiin," totesi Veijalainenkin.

Suomen kieltä opettaneet henkilöt kertoivat keksineensä hyviä opetusmenetelmiä ja käyttökelpoisia ohjelmia, joita voitaisiin käyttää muidenkin maahanmuuttajien opetuksessa. "Digiloikkakin on jo tehty."

Joskus saattoi virkamiehen ovi paukahtaa, kun sieltä tuli reippaita inkerinsuomalaisia paluumuuttajanaisia tarjoutumaan työhön. Oma-aloitteisuus palkittiin. Naiset ovat nyt hyvissä viroissa. Kerran taas Suomessa tarvittiin työntekijöitä Kärkölän kuntaan. Työvoimaviranomainen kävi Pietarissa ja toi sieltä mukanaan 100 henkilöä.

Kerran oli säästynyt jollekin momentille rahaa. Sitä tarjottiin paluumuuttoprojektille. Sitä kautta sai viran Marina Kinner, joka nyt ilahdutti karonkan iltajuhlassa yleisöä suurenmoisella laulullaan.

Wladimir Kokko kiitteli viimeisessä puheenvuorossaan Suomea ja suomalaisia opettajia. Minä haluan kiittää niitä tuhansia henkilöitä Suomessa, Venäjällä ja Virossa, jotka ovat antaneet tukensa Suomeen haluaville Inkerin suomalaisille. Toivotan teidät tervetulleiksi tänne, teidän "toiseen isänmaahanne," kaikkien meidän inkerinsuomalaisten "isien maahan"!

Alina-Sinikka Salonen
alinasinikka@gmail.com

KIRJEITÄ KENTÄLTÄ

Yhdistysrekisteri ajan tasalle – rekisteristä poisto uhkaa 40 000 yhdistystä

Yhdistysrekisteriä ylläpitävä Patentti- ja rekisterihallitus (PRH) poistaa rekisteristä toimintansa lopettaneita yhdistyksiä. Poistouhan alla on noin 40 000 yhdistystä eri puolilta Suomea. Näiltä yhdistyksiltä ei ole tullut ilmoitusta yhdistysrekisteriin vuoden 1995 jälkeen.

Mikäli poistomenettelyssä mukana oleva yhdistys jatkaa toimintaansa, siitä tulee ilmoittaa kirjallisesti PRH:lle 12.1.2017 mennessä. Ne yhdistykset, joilta ei kehotuksesta huolimatta saada ilmoitusta, poistetaan tammikuussa 2017 yhdistysrekisteristä.

PRH:n käynnistämä poistomenettely perustuu heinäkuussa 2016 voimaan tulleeseen yhdistyslakiin. Lain yhtenä tavoitteena on lisätä yhdistysrekisterin ajantasaisuutta ja mahdollistaa toimimattomien yhdistysten poistaminen rekisteristä.

Lista poistomenettelyssä mukana olevista yhdistyksistä, pdf, 21.48 Mt

Huomaan, että joukossa on muutama inkeriläisyhdistyskin. Tiedot poistouhan alaisista voisi julkaista Viestissä. Keräänkö tiedot?

Terv.
Tlaakso

Hei, Timo!

Teet todella suuren palveluksen, jos kaivat ne yhdistykset esiin. Jätän asian mielelläni sinulle, kun olet jo siihen tutustunut. Katsotaan sitten, miten jatketaan.

Alina-Sinikka

Timo Laakson jatkokirje:

Arvoisa,

Nämä löysin:
1) INKERIN YSTÄVÄT R.Y.
Rekisterinumero 77. Rekisteröity Helsingissä 10.10.1919
2) Inkerinsuomalaiset lääkärit ry
Rekisterinumero 164.265. Rekisteröity Helsingissä 7.9.1995
3) Heinolan Inkeri-Seura ry
Rekisterinumero 155.607. Rekisteröity Heinolassa 27.12.1991
4) xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
Rekisterinumero xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
5) Itäkarjalan inkeriseura ry (TLaakso: todellakin näin, SIC!)
Rekisterinumero 161.010. Rekisteröity Parikkalassa 23.6.1994
6) Rauman Seudun Inkeri-seura ry
Rekisterinumero 161.603. Rekisteröity Raumalla 23.9.1994

Terv.
Tlaakso

Tervehdys, Timo!

Yhdistysrekisteristähän poistettiin vuonna 1944 yli 40.000 yhdistystä, joita Valpo piti Neuvostovallan vastaisina. En tiedä, onko yhdistysrekisterissä sen jälkeen tehty toista yhtä suurta siivousta.
Minäkin uteliaana (siis tiedonhaluisena!) kävin listat silmäilemällä läpi. Huh, mikä urakka! Löysin samat inkeriläisseurat kuin sinäkin. Mukana oli täysissä voimissa oleva yhdistys, jonka rastitin luettelosta

pois. Otin heihin yhteyttä, ja he tietenkin hoitavat asian kuntoon. Muut, jotka eivät ole minun puheenjohtajakautenani olleet toiminnassa, varmaan joko itse hoitavat "hautauksen" tai sitten se tehdään viran puolesta. Jos yhdistys aikoo jatkaa, siitä pitää ilmoittaa Patentti- ja rekisterihallitukselle viimeistään 12.1.2017. Muussa tapauksessa yhdistys poistetaan. Löysin sieltä kaksi yhdistystä, joiden tiedän varmasti olevan toiminnassa edelleen. Toisessa olen jopa jäsenenä. Välitin havaintoni puheenjohtajille, jotka molemmat olivat tiedosta kiitollisia.
Listalla oli joitakin yhdistyksiä, jotka kiinnittivät huomioni erikoisuudellaan tai hauskuudellaan. Tässä muutamia:
Ukkomiehet ry. Rekisterinumero 144310
Turhat Julkkikset ry. Rekisterinumero 159 386
Kohtuullisen hutikan pyhä veljeskunta – KHPV ry. Rekisterinumero 112 256
Kunnon keravalaiset ry. Rekisterinumero 110 890
EKAKS-Opettajat ry. Rekisterinumero 150 506

Alina-Sinikka

Alina-Sinikka Salonen kiittää Pertti Laaksosta
Olet lähettänyt minulle kaksi artikkelia, jotka julkaistaan, toinen tässä numerossa, toinen joulunumerossa. Lähetit myös arvokasta postia sukututkijoillemme.
Kerrot myös erilaisista yhteyksistäsi inkeriläisiin, "taustatiedoksi puheenjohtajalle". Minusta ne ovat niin kiinnostavia, että julkaisen ne luvallasi tällä palstalla. Ohessa siis Pertti Laaksosen selonteko:

Inkeri- yhteyteni pohjautuvat vuodesta 1944 alkaen siihen, kun naapurissa oli inkeriläisperhe Orimattilan Sepänjoella. Myöhemmin asuin Inkerin mummon Anna Ukkosen vuokralaisena Tampereella 1962 – 1965. Sen jälkeenkin pidin yhteyttä ja vein ruokaa hänen kuolemaansa saakka 1982. Lähes joka kerta "käytiin" aina keskustelussa Inkerinmaalla. …
Ostettiin myös viereinen mökki vuonna 1971 Tampereen Multisillasta, kun Anna-mummo halusi, "…että ei naapuriin tule vieraita ihmisiä…" Nytkin meillä on tuo mökki Tampereella Ukkosen naapurissa, nurkkien väliä 8 metriä. Siinä Ukkosen talossa asuvat hänen miniänsä ja pojan poikansa. Anna ja Matti Ukkonen olivat tulleet Lempaalasta Rajajoen yli Viipuriin. " …kun kaikki muut kylän miehet jo oli viety ja ensi yönä olisi Ukkosen Matin vuoro… silloin paettiin heinäkuussa 1931…"
Näistä on lähtöisin kiinnostukseni Inkeri-asioihin, mistä on seurannut, että
• olen tehnyt tutkimuksen sota-ajan inkeriläisistä Orimattilassa.
• aloitteestani perustettiin Orimattilan seurakuntaan Inkeri-työryhmä 1992.
• oltiin vaimoni Liisan kanssa Petroskoin matkalla marraskuussa 1980 ja sillä matkalla Maria Kajava haki meistä muutamia kotiseuroihin kotiinsa tapaamaan inkeriläisiä…
• olin Kupanitsan kirkon korjaustyön ensimmäisessä varsinaisessa talkooryhmässä ja vein sitten linja-autoryhmän Kupanitsan kirkon vihkiäisiin helluntaina 1991; autossani oli kymmenkunta henkeä myös Ruotsista…
• ostettiin matkalla Lappeenrannassa jääkaappi Katri Smirnovalle Tihkonovitsan kylään. Kun olin kertonut, että Katri on jonossa, joka saa ostaa jääkaapin viiden vuoden päästä, autossa lähti hattu kiertämään. Meillä oli jääkaapin hinta koossa ennen rajan ylitystä.

Olen käynyt useissa Inkerin kirkon tiloissa Kuolan niemimaata myöten ja ollut seurakunnan edustajana Haapakankaan ja Saranskin Velmeman kirkon työssä ja vihkiäisissä. Voin vielä mainita Pietarin Pyhän Marian, Haapakankaan, Aunuksen, Uhtuan, Kupanitsan, Skuoritsan… myös Martti Rautasen syntymä- ja kotitalon.

Meillä salama poltti kotitalon 2013. Ostettiin keittiö-komero-pesuhuone ym. kalusteet Orimattilassa toimivalta yritykseltä, jonka juuret juontavat Katri Pönniin. Hän oli Inkeristä sota-aikana tänne jäänyt ja hän meni naimisiin kirvulaisen puuseppä Ovaskan kanssa. Ehdin kuljettaa Katria Lahden seudun inkeriläisten juhliin ja tapaamisiin useiden vuosien ajan.
Myös Lahden seudun inkeriläisten puheenjohtaja Toivo Puronen on hyvä ystävä. Toivo antoi meille inkeriläisen tätinsä Helmi Leppäsen kalusteet olohuoneeseen tulipalon jälkeen, kun Helmi kuoli pari vuotta sitten.

Parhain terveisin
Pertti Laaksonen
Orimattila

MATRIARKKA: KEKSITTYJÄ JUTTUJA JA NIIDEN TAUSTAA

Kirjailija Jari Tervo ja hänen inkeriläisaiheinen romaaninsa saivat ihmiset liikkeelle.

Teksti: Ulla-Maija Vilmi
Kuvat: Heikki Jääskeläinen

Syyskuun viimeisenä lauantaina, 24.9. Wiipuri-yhdistyksen tilat Karjalatalolla olivat täynnään väkeä. Kokoontumistilaan kannetut lisätuolit täyttyivät ja seisomapaikatkin kelpasivat, kun Suomen Inkeri-liiton tilaisuuteen ahtautui arviolta 150 ihmistä.

Kohta kirjailija **Jari Tervo** kertoisi inkeriläisaiheisesta romaanistaan Matriarkka (Otava, 2016). Se oli ilmestynyt vajaat kaksi viikkoa aikaisemmin.

Ennen tilaisuuden alkua olivat jo kaikki erikoishintaan myytäväksi varatut 40 kirjaa tehneet kauppansa. Myös tilaisuudessa ostajiksi ilmoittautuneet saisivat käydä lunastamassa kirjan samaan hintaan kustantajan kaupasta.

- Kirja myy hyvin. Tervo saa jouluksi hyvät rahat, yleisön joukossa tuumittiin sen pohjalta, kuinka paljon kirja oli ollut esillä julkisuudessa. Tunnelmat olivat odottavat.

Kirjailija Jari Tervo kertoi romaanin vaatimista taustatöistä. Hänen kiinnostuksensa inkeriläisiin heräsi pienestä virikkeestä.

- Näin tv:stä mustavalkoisen filminpätkän. Siinä inkeriläisiä kuljetettiin sodan jälkeen junalla Suomesta Neuvostoliittoon. En tiennyt yhtään, mistä siinä oli kyse, kirjailija kertoo heräämisestään.

- Miksi koulutetut suomalaiset tietävät hyvin juutalaisten, armenialaisten, Ruandan ja Darfurin kansanmurhat, mutta he eivät tiedä mitään inkeriläisistä?, Tervo provosoi.

Hänen mukaansa koulussa ei puhuttu sanaakaan inkeriläisistä. Siitäkään huolimatta, että 1970-luvun Rovaniemellä hänelle osui hyvä historianopettaja.

Niinpä Tervo ryhtyi selvittelemään, keitä inkeriläiset oikein olivat. Ajallinen jänne ulottui 1200-luvulta tähän vuoteen asti. Romaanistakin tuli 450-sivuinen.

Ihmismäärä oli järjestäjille yllätys.

Alina-Sinikka Salonen avaa tilaisuuden ja kertoo, kuinka kaikki alkoi.

Selvittelytyönsä pohjalta Tervo on alkanut ymmärtää, miksi inkeriläiset palautettiin ja suurin osa heistä myös palasi Neuvostoliittoon.

- Sotien jälkeen Suomen itsenäisyys oli teipin varassa. Ajateltiin, että jos ei lähdetä Stalinin kutsusta, Stalin tulee Suomeen. Sitä pidettiin mahdollisena, olihan hän valloittanut puoli Eurooppaa.

- Suomi ei ollut sotien jälkeen mikään onnen kultamaa, vaikka tietenkin aivan toista luokkaa kuin Stalinin Neuvostoliitto. Inkeriläisille luvattiin, että he pääsevät takaisin Inkeriin. Loputon valehteleminen mahdollistaa monenlaiset julmuudet. Heille myös sanottiin, että oli parempi lähteä vapaaehtoisesti kuin myöhemmin pakolla.

Samalla inkeriläisten palauttamisesta Neuvostoliittoon tuli Tervon mukaan yksi osa inkeriläisten monivaiheista kansanmurhaa.

”Miksi koulutetut suomalaiset tietävät hyvin juutalaisten, armenialaisten, Ruandan ja Darfurin kansanmurhat, mutta he eivät tiedä mitään inkeriläisistä?”.

Kansanmurhan aikaisempi näytös oli koettu vastikään 1930-luvulla. Tausta-aineistoistaan Tervo oli valinnut mukaansa **Kaarlo Kurkon** toimittaman kirjan Inkerin suomalaiset GPU:n kynsissä. Karkotettujen kirjeitä (WSOY, 1943). Kirjailija luki otteita kirjeistä, jotka kertovat Stalinin vainoista.

Elettiin sorron, vainon, ryöstön, vangitsemisen, karkottamisen, puutteen ja kurjuuden aikaa. Pienten ihmisten kohtalona on, että heidän asuinalueensa valloitetaan, valloitetaan uudelleen ja valloitetaan taas.

- Vapaaehtoisuudesta ei ollut tietoakaan, vaikka junanvaunuissa luki, että kyydissä oli vapaaehtoisia siirtolaisia. Miehet surmattiin. Kylmä, nälkä ja taudit tappoivat, latelee Tervo ja viittaa Matriarkka-romaaniinsa:

”Niissä oloissa Aamu Karitsantyttärestä, papin tyttärestä, tuli Simpukan kylän pappi.”

Inkeriläisiä, Neuvostoliiton suomalaisia, on yhdistänyt kieli, kulttuuri ja luterilainen uskonto. Tervo kiinnostui myös 1900-luvun puolelle asti säilyneistä ääriliikkeistä. Niihin hänet tutustutti muun muassa **Nina Lavosen** kirja Puhtaat pojat, taivaan tyttäret. Inkerin kuohittujen lahko (Juminkekosäätiö, 2012).

- Kuohituissa ilmeni yhteiskunnan vastaisuutta. He eivät tunnustaneet avioliittoa ja he jopa leikkauttivat pois ulkoiset sukupuolielimensä. Siihen verraten olivat hyppääjät terveemmällä pohjalla. Ei kai siinä ole mitään pahaa, jos etsi tietä Kristuksen rakkauteen toisen ihmisen kautta, Tervo arvioi hurmoksellisuuden ja seksin yhdistelmää.

Yleisön joukosta arvioitiin, ettei hyppääjien toiminta ehkä ollut niin seksikeskeistä kuin Tervo tulkitsee. Kirjailija puolestaan epäili, että vanhojen muistelijoiden ajatukset saattavat hyvinkin poiketa nuoruuden kokemuksista.

”Vapaaehtoisuudesta ei ollut tietoakaan, vaikka junanvaunuissa luki, että kyydissä oli vapaaehtoisia siirtolaisia”.

Keskustelu Matriarkasta alkoi uuden kirjan aihepiirin julkistamisen jälkeen kevättalvella.

- Eräskin professori ehti loukkaantua, kun epäili, että kirjailija ajattelee paljastavansa kansanmurhan. Sattumoisin professori itse on julkaissut tutkimuksia aiheesta, kertoi Tervo ja jatkoi:

- Tutkimustieto ja journalistinen paljastaminen ovat kaksi eri asiaa. Jos ajattelee yli viittä miljoonaa suomalaista, on varmaa, että uusi tieto tai kirja ei kosketa, jos siinä ei ole pään lisäksi mukana sydäntä.

Keskustelussa kirjailija **Sinikka Paavilainen** oikaisi Matriarkka-romaanin markkinoinnissa esitetyn tiedon, että kyseessä olisi ensimmäinen inkeriläisromaani. Paavilaisen oma, inkeriläisten haastatteluihin perustuva romaani Kyynelvaunut. Romaani inkerinsuomalaisten suuresta pakoretkestä ilmestyi pari vuotta sitten (Into 2014).

Kirjailijan alustus viritti moniin kommentteihin ja muistoihin. Kirjailijaa muun muassa kiiteltiin kansanmurha-sanan käytöstä.

Kuin siunatuksi lopuksi eläkkeellä oleva pappi **Sirkka Kuula** totesi, että hänkin on niitä, jotka eivät tienneet inkeriläisistä ja heidän vaiheistaan ennen kuin paluumuuttajamummoja alkoi ilmestyä Itä-Helsinkiin.

- Inkeriläisillä on monta tarinaa, mutta yksi historia. Tämä tilaisuus oli ilo, hän totesi.

Monenlaiset mietteet jatkuivat yleisön joukossa: ”Milloinkahan ihmiset huomaa, että Tervon tarinat ovat ihan keksittyjä juttuja.”

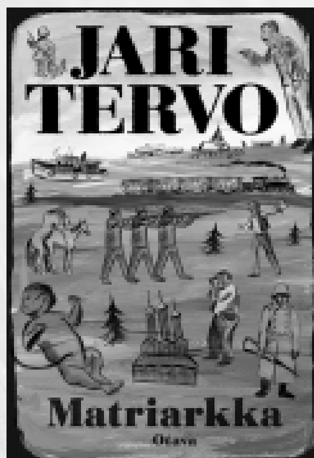
Kirjailija keskustelemassa ja signeeraamassa kirjojaan.

KIRJA-ARVIO

Jari Tervo: Matriarkka. Otava, 2016. 446 s.

Syyskuussa julkaistu **Jari Tervon** Matriarkka nousi vauhdilla Mitä Suomi lukee –tilastojen kärkeen. Suku-, sota- ja vaellusromaaniksi määritelty teos kertoo inkeriläisestä Aamu Karitsantyttärestä, joka selviää Siperiasta ja inkeriläisten kansanmurhasta ja joutuu Suomessa tekemisiin muun muassa Suojelupoliisin kanssa.

Jari Tervo tuli tunnetuksi kirjailijana, joiden teosten avainsanoja oli sujuva kerronta ja veijarimaisuus. Iän myötä Veikko Huovismainen hassuttelu on muuttunut yhteiskunnalliseksi kannanotoksi – näin vaikka kirjailija itse kieltää tähtäävänsä niin sanotusti opetuksellisiin tarinoihin. Kehitys on hyvä – nyt Tervo ei vain viihdytä lukijaansa vaan antaa tälle ajateltavaa.

Tervon tapa käsitellä inkeriläisyyttä on nostanut keskustelua. Matriarkan saama kriitikkojen palaute on ollut varsin positiivista, mutta negatiivisiakin ääniä on lukijarintamalta kuulunut. Teosta on soimattu Inkeri-kuvan yksipuolisuudesta, vääristetystä murteesta, stereotypisoivasta luonteesta, vähemmistön yleistämisestä koko kansaa koskevaksi ja historian vääristelystä. Vaikka Tervo kirjoittaa historiallisesti todellisesta ajanjaksosta ja tunnustetusta kansasta, ei teos kuitenkaan väitä olevansa faktuaalista historiankirjoitusta.
Voidaan jopa sanoa, ettei teos ole edes tarina Aamu Karitsantyttärestä vaan jostain suuremmasta. Sen hahmojen tarinat toimivat itsessään laajempina symboleina. Näin ajateltuna Mattiarkka on manifesti inhimillisyyden puolesta ja kaikkia äärilmiöitä vastaan. Inkeriläiset ovat vain esimerkkitapaus syrjitystä ja kaltoin kohdellusta kansasta – Esimerkki, jota voi soveltaa moneen muuhunkin ryhmään.

Tervo näyttääkin ottavan inkeriläisten kohtalolla kantaa ajankohtaiseen pakolaiskysymykseen ja äärijärjestöjen nousuun. Tervo on kommentoinut teostaan nykypäivän valossa toteamalla: ”että tulevaisuuden Suomessa hävetään sitä, miten pakolaisia nyt kohdellaan” (HS 19.2.2016).
Matriarkan tarkoitus on ylevä, mutta ajoittain liialliseen alleviivaukseen sortuva kirjailija jättää suuhun tekopyhän saarnamiehen maun.

Tervo puhuu usein siitä kuinka kielestä tulisi riisua kaikki turha ja tarinan kannalta merkityksetön pois. Matriarkassa tämä riisunta on mielestäni mennyt ajoittain turhankin pitkälle.
Nopea havaintoproosa on välillä hengästyttävää ja johtaa lukijan ajatukset tarinan sijaan jonnekin ihan muualle. Sirpaleinen maailmankuva ja informaatiotulva turruttaa. Kun hahmosta kerrotaan yhdessä kappaleessa seitsemän faktaa, jotka eivät liity toisiinsa, käy mielessä eittämättä ajatus: ”pitäisikö nämä kaikki yksityiskohdat säästää kokonaisuuden ymmärtämisen takia”. Lohdutukseksi lukijoille kerrottakoon, että ihan kaikkea ei tarvitse muistaa.

Riikka Mahlamäki-Kaistinen
Filosofian tohtori yleisestä kirjallisuudesta

JÄLKIHUOMAUTUS:
Inkeriläiset lukijat ovat soimanneet Tervoa mm. siitä, että:
- Hän nostaa teoksessaan voimakkaasti esiin Inkerin hyppääjien ja kuohittujen ryhmät, mistä seuraa mm. sukupuolisuuden korostuminen teoksessa. Inkeriläisistä kuitenkin vain noin 1,7 prosenttia kuului tähän kansanosaan. Tätä ei tuoda esiin tekstissä, jolloin historiaa tuntematon lukija saa vääristyneen kuvan inkeriläisistä.
- Tervo käyttää tarkoituksellisesti inkerinmurteen sijaan itse keksimäänsä sanastoa.
- Kirjailija syyttää yks kantaan Suomea ja suomalaisia inkeriläisten kohtalosta ja kansanmurhasta.

TYÖPARINI ON POISSA

Muistikuvia Tapio Niemisestä Inkeriläisten Viestiin

Inkeriläisten kesäjuhlilla Lahdessa 14.7.2012 palkittiin Inkerin Liiton kulttuurisäätiön ansiomerkillä muun muassa; oikealta rovasti Markku Niemelä, toimitusjohtaja Tapio Nieminen ja Pertti Laaksonen. (Kuva otettu Lahden Luther-talolta)

Niin kuin edellisessä Inkeriläisten viestissä kerrottiin, toimitusjohtaja **Tapio Nieminen** sai kutsun Taivaan kotiin Inkerinmaalla helluntaijuhlissa 2016. Kerron tässä henkilökohtaisia muistojani hänestä ja yhteistyöstämme.

Tulin tuntemaan hänet paremmin vuonna 1990. Olin tamperelaisen **Kauko Laivuoren** kokoamassa evankelisten Kupanitsan kirkon ensimmäisessä talkooryhmässä toukokuussa 1990. Aloimme kunnostaa kirkon kuoriosaa. Todettiin, että tarvitaan uusi kattoikkuna. Tiesin Orimattilasta yrityksen, joka osaa homman ja on maan kuulu. Ryhmämme jäsen insinööri **Raimo Fränttilä** laati piirustukset. Sain tehtäväkseni ottaa yhteyttä Keraplastiin.

Toimitusjohtajan puheille päästyäni hän käveli huoneessaan monta kertaa ympäri ja toisti uudelleen kysymykseni: ”…kattoikkuna Kupanitsaan …kattoikkuna Inkerinmaalle…”. ”Kyllä”, vastasin useamman kerran. Viimein Tapio sanoi: ”…tämä on ihmeellistä, meiltä pyydetään kattoikkunaa Inkerinmaalle…. mehän teemme sen ilolla… laitamme omat miehemme ottamaan uudet mitat….”

Näin tutustuin Tapio Niemiseen. Kattoikkuna valmistui ja talkooryhmä haki sen.

Tämän jälkeen Tapio oli täyspainoisesti mukana Inkerin kirkon työssä: Keltossa, Hatsinassa ja muuallakin.
Hänen kotinsa ja Lahden rukoushuone olivat avoinna inkeriläisseuroille. Meidät molemmat palkittiin Inkerin Liiton ansiomerkillä samassa Lahden kesäjuhlassa. Hän toi esikoislestadiolaisten tervehdyksen Inkerijuhlaan Evankeliumiyhdistyksen Lahden kesäjuhlilla 2014.

Tapion kanssa oli paljon yhteistä. Olimme perustamassa Tampereen hiippakunnan kirkolliskokousvaalien valitsijayhdistystä syksyllä 2015. Meidät molemmat valittiin Lahden seudulta maallikkoina hiippakuntavaltuustoon. Tapio oli jo edellisessä hiippakuntavaltuustossa. Hän sai kutsun Taivaan kotiin ennen ensimmäistä uuden valtuuston kokousta. Piispa Matti Repo sanoi kokouksessa muistosanat Tapio Niemisestä.

Tänään muistamme kiitollisena kaikkea sitä, mitä Tapio on tehnyt inkeriläisten hyväksi.

Pertti Laaksonen
Orimattila kirkkovaltuuston puheenjohtaja

EERO PITKÄSEN MUISTOLLE

Eero Pitkänen: 1920 – 2016. Vain yksi viiva kahden luvun välissä, ja siihen sisältyy ihmisen koko maanpäällinen taival. Eero-enolla tähän pieneen viivaan mahtui pitkä ja värikäs elämä.

Eero on syntynyt 20.9.1910 Purnun kylässä, Toksovan lähellä. Hän kuoli Järvenpäässä 27.8.2016. Eero oli 15-vuotias, kun pakeni sisarensa kanssa Karjalan metsien halki Suomeen. Syynä lähtöön oli haluttomuus liittyä kolhoosiin ja sikäläiseen järjestelmään.

Nuori pakolainen osallistui vapaehtoisena Talvisotaan, haavoittui Jatkosodan alussa ja siirtyi väestönsiirtotehtäviin. Hän jatkoi näitä vielä, kun muut virkamiehet jättivät tehtävänsä kuultuaan sodan loppuneen. Eero hoiti tehtävän loppuun asti ja auttoi inkeriläisiä ja virolaisia. Hän tunnusti osallistuneensa ihmisten salakuljetuksien järjestelyyn Ruotsiin.

1990 luvun alussa Eero auttoi meidän paluumuuttoa ja kotoutumissa Suomessa.

Hänen ansiotaan on, että minä, sisarukset ja serkku perheineen asumme nyt täällä.
Useita kertoja vierailin Eeron kesämökillä, söimme hänen pyydystämiään ja savustamiaan muikkuja, maistoimme Lammin sahtia ja kuuntelimme hänen elämäntarinoitaan. Monta kertaa tuli mieleen: ”Sehän pitäisi olla kirjassa!”

Tämä toteutui. Vuonna 2014 Eero julkaisi kirjan omasta elämästään: ”Paimenpoika Inkeristä”, mistä tämä ”Pakoreitti Suomeen”-kartta on.

Eero Pitkästä muistamme lämmöllä ja kaipauksella.

Koko suvun puolesta

Eero Pelgonen
(Olen enoni kaima, koska Lilja-äitini rakasti isoa Eero-veljeään)

KERTTU SMITH IN MEMORIAM

Proviisori **Kerttu Smith**, s. Tynni, nukkui pois Helsingissä 93-vuoden iässä 18.8.2016. Kertun mukana päättyi Tynnien yksi sukupolvi. Hän oli nuorimmainen inkeriläisten opettajien Kaapre ja Lilja Tynnin suuresta, 7-lapsisesta perheestä, joka pakeni Suomeen Venäjän vallankumouksen tyrskyissä 1919.

Kertun isä **Kaapre Tynni** oli Kolppanan opettajaseminaarin viimeinen johtaja. Lehtimiehenä ja aktiivisena inkerinsuomalaisten kansallisen järjestäytymisen puuhamiehenä hän oli joutunut uusien vallanpitäjien epäsuosioon. Suomessa hän jatkoi tarmolla toimintaansa inkeriläisten hyväksi ja Inkerin asian esillä pitämistä toimien mm. Inkerin Väliaikaisen Hoitokunnan jäsenenä ja ollen yksi pakolaisten tukemiseksi perustetun Inkerin Liiton perustajajäsenistä.

Kertun lapsuuden koti Pukinmäessä oli sisarusten todistuksen mukaan hyvin inkeriläinen koti. Suomeen oli tullut useita sukulaisia etenkin äidin puolelta, Luukkosia, Piipposia, Toikkia, Karvosia, Kokkia. Kaapre ja Lilja pitivät tiivistä yhteyttä heihin. Tynnin sisaruksista kasvoi hyvin sukurakkaita ja inkeriläisyydestään tietoisia. Inkerinmaan ja inkeriläisten kohtalo kosketti heitä syvästi. Kertun sisaren, **Aale Tynnin** runo Kun kasvoin, oli kotona paljon surua, kertoo siitä.

Aale Tynni kertoi vanhempiensa sukutarinan teoksessaan Inkeri, Inkerini (WSOY 1990). Perheen Suomen vaiheita hän käsitteli siinä hyvin suppeasti. Kerttu antoi Katri- ja Aale-sisaren perheille mieluisan ja arvokkaan lahjan julkaisemalla 1999 pienpainatteena muistelmansa ”Ettei kaikki unohtuisi”. Kirjeiden ja päiväkirjojen valossa hän kuvaa mennyttä aikaa, lapsuutensa ja nuoruutensa perhettä 20-luvulta 50-luvun puoliväliin asti. Kirja päättyy toteamukseen, että tästä eteenpäin sisartenlapsilla on jo omia muistoja.

Tynnin sisaruksista neljä valmistui lääkäriksi tai farmaseutiksi. Kerttu toimi apteekkialalla farmaseuttina ja proviisorina, viimeksi Meilahden sairaalan vs. apteekkarina.

Sisartensa suureksi yllätykseksi Kerttu meni 50-vuotiaana vuonna 1973 naimisiin amerikkalaisen fysiologian professorin **Robert Emrie Smithin** kanssa ja muutti Kaliforniaan. Sisaret ihmettelivät Kertun rohkeutta – uuteen maahan ja vieraaseen kulttuuriin muuttaminen oli sukurakkaista sisaruksista outoa ja pelottavaakin. Bob sairastui Alzheimeriin varsin pian avioliiton solmimisen jälkeen ja Kertusta tuli omaishoitaja. Sisaret tukivat Kerttua viettäen pitkiäkin aikoja hänen luonaan Amerikassa.

Aale kirjoitti matkansa jälkeen runon Kalifornialainen maisema, josta valitsimme Kerttu-tädin kuolinilmoitukseen säkeet: *”Ei, älä itke: Kaikki on liian suurta, kyynelet liian pienet. Häkki aukeni, lintu lensi pois. Ja kaikkialla taivas, alati avartuen.”*

Riitta Seppälä
Kerttu Smithin sisarentytär eli Aale Tynnin tytär.

Lapset sytyttävät kynttilöitä Kerttu Smithin hautajaisissa suvun vainajien muistoksi. Oulunkylän seurakuntapastori Johanna Elo auttaa.

KIRJALUETTELO

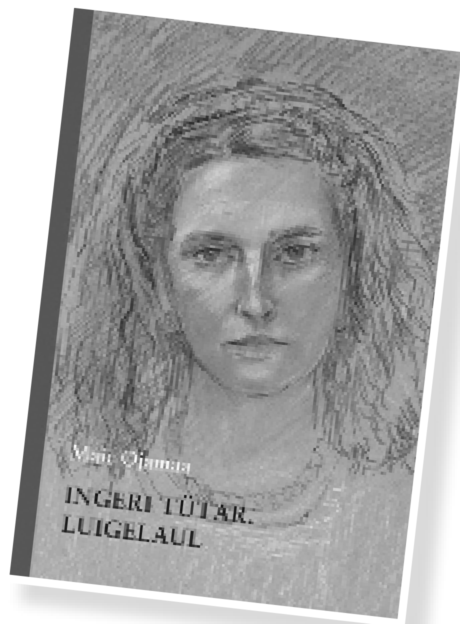
Tässä luettelossa olevia kirjoja ja muita tuotteita myydään Inkeriläisten sivistyssäätiöstä ja Suomen Inkeri-liitto ry:stä puh. 045 261 2342. Soita ja sovi lähetys- tai toimitustavasta. Postitus- ja toimituskulut lisätään tuotteen hintaan.

KIRJAT	HINTA
Sihvo Jouko ja Paaskoski Jyrki, Inkerin kirkon neljä vuosisataa	30e
Kuivanen Lilja, Inkerin vuotuisjuhlat	5e
Ojala Ella, Ensimmäinen kevät	5e
Ojala Ella, Pelastunut albumi	5e
Pakki Nikolai, Inkerin kylän lähihistoria taiteessa	10e
Pelkonen Hannu. Voihan venäjä	5e
Pitkänen Eero, Paimenpoika Inkeristä	10e
Pettinen Albert. Oppia, pelata, laulella	5e
Pettinen Albert. Lauluja sekakuorolle (nuotit)	5e
Savolainen Aatu. Suomalainen sissisodassa I	5e
Krifors Lars (ent. Savolainen Aatu). Oli onnistuttava II	5e
Sihvo Jouko (toim.). Inkerinsuomalaisten kohtalo	5e
Störgren Aleksander. Mutkainen tie vapauteen	5e
Suominen Hellin. Mooses Putron elämäkerta	1e
Survo Arvo. Itku Inkerille	5e
Taina Matti, Hyvästi Inkeri	15e
Tuukkanen Saimi. Elämäni helminauha (muistelmat)	5e
MUUT TUOTTEET	
Suomen Inkeri-liiton 80 v. historiikki	2e
Inkerin kartta. Mustonen v. 1933	12e
Uusi tiekartta. Randefeldt v. 1992	10e
Tie- ja kyläkartta Keski-Inkeri. Randefeldt v. 1993	10e
CD-levy Minä tyttö. Helsingin Inkeri-kuoro	5e
Äänilevy single tai CD-levy Inkeri kuoro single 2e / CD 5e	
Äänilevy single tai CD-levy Murrejuttuja Lauri Santtu single 2e / CD 5e	
Inkerin isännänviiri ulkosalkoon	60e
Inkerin pöytälippu + salko marmorijalustalla	28e
Inkerin pöytälippu	18e
Adressi surunvalitteluun	7e
Rintamerkki Inkerin vaakuna	2e
T-paita puuvillaa (koot XXS, M, L, XL, XXL)	5e

JOUTSENLAULU INKERIN TYTTÄRESTÄ

Anneli Mylläri vironkielisen teoksen pohjalta

Tartossa asuva **Maie Ojamaa** on kirjoittanut mielenkiintoisen kirjan, jossa kertoo taustastaan, molempien vanhempiensa sukuhistoriasta ja myös omasta elämästään.

Maien äidin suku on asunut Uusi Poru (Novyy Bor) -nimisessä kylässä Lomonossovin piirissä Leningradin alueella. Kylä oli tyypillinen venäläinen sekakylä, jossa venäläisten lisäksi asui myös muutama suomalainen perhe. Maie päättelee, että hänen esivanhempansa olivat kylän ensimmäisiä asukkaita. Kirkonkirjoista käy ilmi, että jo hänen isoisänsä isoisä Johann Perosti on syntynyt Serepettan kylässä 1800-luvun alkupuolella. Kirjassa luetellaan tarkasti alenevan polven jäsenten nimet ja perhesuhteet.

Maien isoisä Tuomas Perosti syntyi 1886 ja isoäiti Jekaterina (Katri tai Katja), o.s. Parisniekka, 1888. Isoisä oli ollut kyläläisten silmissä hyvin arvostettu mies. Perheessä elettiin vaatimattomasti, elanto saatiin omalta pellolta, ja kaupasta ostettiin vain suolat ja sokerit. Maie muistelee, miten äiti elämänsä loppuun asti piti huolen, että kellarissa oli koko talven varalle hilloja, mehuja, suolasieniä ja hapankaalia.
Kun 1930-luvulla ruvettiin muodostamaan kolhooseja, isoisä asettui vastahankaan, mutta Maie arvelee isoisän välttäneen pahimmat rangaistukset.

”Maie muistelee, miten äiti elämänsä loppuun asti piti huolen, että kellarissa oli koko talven varalle hilloja, mehuja, suolasieniä ja hapankaalia”.

Maien äiti Jevgenia (suomeksi Senja, virolaisittain Senni) syntyi Perostin perheen nuorimpana lapsena 1929. Vaikka perhe kuului Serepettan luterilaiseen seurakuntaan, lapsilla piti olla venäläiset nimet. Jumalanpalveluksia ei enää äidin syntymän aikoihin pidetty, mutta lapset edelleen kastettiin. Äiti muisteli usein varhaislapsuuttaan lämpimästi. Hän oli tarkasti seurannut pari vuotta vanhemman sisarensa kouluopintoja ja päässyt karttuneiden taitojensa vuoksi kouluun vuotta aiemmin kuin muut. Kouluaika oli ollut äidille mieluista, mutta isänsä oli tuumannut, että hän ei pysty nuorinta tytärtään kouluttamaan ala-astetta pidemmälle.

Sodan alettua perhe etsi suojaa metsästä, jonne paettiin eläinten kanssa. Rintama ohitti kylän pian, eikä äidillä ollut saksalaisista pahaa sanottavaa. Äidinäiti kärsi pahoista migreenikohtauksista, ja sota-aikana Maien äiti joutui 12-vuotiaana tämän sijasta kaivamaan taisteluhautoja. Vuonna 1943 äidin perhe siirrettiin Kloogaan ja sieltä 5.11. Suomeen Nastolaan ja 5.1.1944 Lappeenrantaan. Elämä Suomessa jäi lyhyeksi, mutta se jätti äidin mieleen hyviä muistoja, joihin hän mielellään myöhemmin palasi.
Joulun 1944 jälkeen, Suomen ja Neuvostoliiton välisen sopimuksen velvoittamana, perhe lähti ”kotimatkalle”, mutta heitä kuljettanut juna pysähtyikin vasta Novgorodin alueella. Elämä Novgorodin kylmyydessä jäi myös lyhyeksi: äiti pakeni Viroon, jossa pääsi kotiapulaiseksi. Perhe olisi

Maien isovanhemmat Tuomas ja Katri Perosti noin vuonna 1957.

suttu, Rämedan niemellä Kasakovan kylässä. Kaksi vanhinta ja nuorin lapsista menehtyivät jo nuorena, mutta isää pari vuotta vanhempi veli Osvald ja viisi vuotta nuoremmat kaksoset, Viktor ja Rosilde, elivät pitkän elämän.
Elmarin isä Joosep oli 1900-luvun alussa saanut 3-4 hehtaaria maata talon rakentamista varten ja muutamia kotieläimiä. Kylässä oli isän syntymän aikoihin vironkieliset koulut, oma luterilainen kirkko ja hautausmaa Luukylässä. Välit venäläisiin naapureihin eivät olleet kovin läheiset, ja isän äitiä olivat venäläislapset nimittäneet "tsuhnaksi".

Myöhemmin perhe joutui Neuvostoliiton mielivallan kohteeksi monella tavalla: isoisä vangittiin pariin otteeseen milloin mistäkin syystä. Huhtikuussa 1935 koko perhe kyyditettiin Afganistanin rajalle. Tämä "ilmainen ekskursio" eläintenkuljetusvaunussa läpi Neuvostoliiton kesti pari viikkoa. Isoisän terveys petti, ja hän kuoli 14.11.1935. Poikien oli sen jälkeen huolehdittava perheen elatuksesta kunnes heidät 1942 värvättiin neuvostoarmeijaan. Monen mutkan kautta Maien isän, Elmarin, onnistui siirtyä Viron puolelle, missä hän haavoittui sodan loppupuolella.

"Isoisä vangittiin pariin otteeseen milloin mistäkin syystä".

halunnut adoptoida hänet, mutta hän ei halunnut jäädä loppuelämäkseen taloon palvelijaksi vaan muutti Tarton lähistölle Müta-nimiseen kylään, jossa asui paljon inkerinsuomalaisia. Elämä sujui mukavasti kunnes edessä oli taas ilmainen kyyti, tällä kertaa eläintenkuljetusvaunussa Siperiaan. Syy oli: valtionvihollinen.

Jälleen uusi pakomatka, ja äiti päätyi lopullisesti Tarttoon, jossa hän työskenteli Tarton yliopiston koetilalla.
Maien äidin vanhemmat onnistuivat Stalinin kuoleman jälkeen palaamaan kotikyläänsä, jossa asuivat vielä lähes parikymmentä vuotta.

Maien isä Elmar Jakobson syntyi 1921 Joosep ja Helene Jakobsonien neljäntenä lapsena Peipsijärven itälaidalla, jota myös Pikku-Viroksi on kut-

Elmarin perhe pääsi muuttamaan Tarton lähistölle parin vuoden päästä sodan loppumisesta.

Kohtalo oli näin kuljettanut niin Jevgenian kuin Elmarinkin Tarton lähistölle, jossa nämä juuriltaan tempaistut nuoret tutustuivat toisiinsa ja menivät naimisiin 9.4.1952. Heille syntyi ensimmäinen tytär, Elve 13.7.1953 ja tasan neljä vuotta myöhemmin toinen tytär, Maie. Kirjassa Maie kertoo Onnenhetkiä-otsikon alla värikkäästi ja monipuolisesti perheen alkutaipaleesta ja omista lapsuu-

Nuoret rakastavaiset Aare ja Maie 1976.

denmuistoistaan. Vaikka elämä oli vaatimatonta, se oli lapselle kulta-aikaa monine mieleenpainuvine hetkineen. Maie kyläili jo lapsuudessaan niin äitinsä kuin myös isänsä kotiseuduilla, kävipä hän äitinsä kanssa tapaamassa myös tämän ystäviä Lappeenrannassa.

Maie pohtii kirjassaan inkerinsuomalaisten "sielun lämpöä", mikä ilmenee ennen kaikkea läheisistä huolehtimisena. Hän miettii myös omaa identiteettiään - olenko suomalainen vai virolainen, omaa suhdettaan vanhempiinsa ja riittämättömyyttään ja voimattomuuttaan nuorena sairastuneen, pitkän ja uuvuttavan taistelun jälkeen menehtyneen Elve-sisarensa kohtalon edessä.
Maie kertoo elävästi ja rakkaudella vanhempiensa sisukkuudesta ja uurastamisesta, mm. työn ja perheen hoitamisen ohella oman kodin rakentamisesta. Hän suree äitinsä raskasta kohtaloa, jota tämä ei mitenkään olisi ansainnut; hänen oli pitänyt luopua äidinkielestään, kodistaan, kotimaastaan, koulutuksestaan - ja haudata oma lapsensa. Äiti pääsi esikoistyttärensä viereen juuri ennen Maien 50-vuotispäivää 2007. Maien isän elämä päättyi 2010.

Maie kertoo omista, sydäntä lähellä olleista harrastuksistaan, nuoruuden koripallotreeneistä, jotka saivat väistyä ensin teatteri- ja myöhemmin musiikkiharrastuksen tieltä, sekä läpi elämän kestäneestä käsityöharrastuksestaan.

Maiella on ollut paitsi rakastavat vanhemmat myös rakastava aviopuoliso, Aare. Nuoret olivat tutustuneet toisiinsa jo kouluaikana. Aarella on jalat tukevasti maassa, ja hän tasapainottaa näin Maiea, joka kokee ajoittain leijuvansa pilvissä.

Aikuisiällä Maien kiinnostus omia juuriaan ja esivanhempiensa asuinseutuja kohtaan voimistui. Hän vieraili 2010-luvulla ensin äitinsä kotiseudulla Inkerissä ja myöhemmin isänsä synnyinseudulla Peipsi-järven itälaidalla. Matkat olivat tärkeitä löytöretkiä niin konkreettisesti kuin henkisestikin.

Kirjan viimeisessä luvussa Maie kertoo syksyllä 2013 tekemästään matkasta 150-vuotisjuhliaan viettävään Kolppana-seminaariin. Seminaariohjelman ohella Maie ehti illan pimetessä vierailla myös äitinsä kotikylässä sekä etsiä Serepettan hautausmaata, jota hän ei ollut aiemmalla reissullaan onnistunut löytämään. Eipä se löytynyt vieläkään. Maiea odottaa siis vielä uusi reissu Serepettaan…

Maie Ojamaan kirjan alkuperäinen, vironkielinen nimi - Ingeri tütar. Luigelaul - on mielenkiintoinen ja monimerkityksinen. Kirjan luettuani olen vakuuttunut, että Joutsenlaulu (Luigelaul) voisi tässä tarkoittaa kunnianosoitusta tekijän vanhemmille, esi-isille ja -äideille, inkeriläisyydelle, rakkauden ja välittämisen ihmeitä tekevälle voimalle, ihmisyydelle. Joutsenlaululla tarkoitetaan myös tekijänsä viimeistä teosta. Yhdistelmä Inkerin tytär ja Joutsenlaulu voisi tarkoittaa Maiea, oman inkeriläisen sukunsa viimeistä edustajaa.

Maien lapsuuden perhe, isä Elmar, Maie, Elve-sisar ja äiti Senni Jakobson vuodenvaihteessa 1958/59.

Isän puolen suvusta ei myöskään löydy Jakobson-nimen jatkajaa.

(Joutsenlaulu tarkoittaa uskomuksen mukaan laulua, jonka joutsen laulaa juuri ennen kuolemaansa kauniimmin kuin koskaan. Tai sitä käytetään taiteilijoiden viimeisestä tuotteesta, esiintymisestä, suorituksesta, saavutuksesta tms. - Suomentajan huomautus.)

Joutsenen ohella muutkin linnut ovat oleellinen osa Maien kirjaa. Ne pyrähtävät hänen ja hänen läheistensä elämään, varsinkin sen käännekohdissa - monesti sanansaattajina, joskus lohduttajina, eivätkä ne ja niiden viestit jää Maielta huomaamatta.

Maie Ojamaan kirjassa on sivumääräänsä (175 sivua, joista kuvasivuja 24) nähden harvinaisen runsaasti sisältöä. Tässä artikkelissa on käsitelty vain muutamia aihepiirejä. Toivon, että kirjalle löytyy suomentaja. Inkerinsuomalaisen ja virolaisen avioliitot eivät varmaan ole kovin harvinaisia, mutta niistä kirjoitettuja kirjoja tuskin on monta.

Kirjan tiedot: Ojamaa Maie. Ingeri tütar. Luigelaul. Kirjastus "Ilmamaa". Tartu 2014.

Maien vanhemmat Senni ja Elmar itse rakentamansa kesäasunnon edessä 1992 (kuva Jaakko Haapasaari.

MATKAN VARRELTA – INKERINSUOMALAISEN MUISTELMIA

Jatkoa Inkeriläisten Viestissä 11/2007 aloitetuille muistelmille.

Reino Jaakkimainen

Mukaudumme uuteen elämään

Yhtiö antoi meille uuden asunnon kaksiotalon puolikkaasta: yksi iso huone puuhelloineen ja oma etuhalli. Se kuului ryhmään yksityis- ja moniperhetaloja mitkä tehdas rakensi työläisilleen tehtaan välittömässä läheisyydessä. Aluetta kutsuttiin Fagerkullaksi.

Ostimme suurikokoisen Telefunken radion, mikä oli päällä kaiken aikaa. Neuvostosysteemiin tottuneena, olin ihmeissäni, että Suomen radio kertoi uutisia joka puolelta maailmaa, mukaan lukien sotauutiset 'vihollismaista', kuten Yhdysvalloista ja Englannista. Sensuroituna, se sittenkin ilmoitti heidän voitoistaan suoraan peittelemättömään tapaan.

Radio aukaisi silmämme maailmaan, mitä emme tietäneet edes olevan. Siitä tuli meille kaikenlaisia hyödyllisiä (joskus hyödyttömiäkin) tietoja, täyttäen tyhjiön meissä, Suomen ja maailman tapahtumisista: kulttuuri, musiikki, urheilu, jne. Jaoin työpöydälläni tilan tämän radion kanssa. Ihmeellistä, että pystyin radion pauhatessa keskittymään kotitehtäviini. Mahdollisena häiritsijänä se itse asiassa auttoi minua peittämällä muiden perheenjäsenten toiminnan äänet ja melut.

Taloalueemme sijaitsi ylempänä vesivirtaa minkä vieressä oli Högforss:n tehdas monine rakennuksineen. Toisella puolella meistä oli nouseva metsäalue. Mäen päällä oli improvisoitu urheilukenttä. Menin usein tuolle enimmäkseen hylätylle kentälle harjoittelemaan juoksemista, seiväshyppyä, kolmiloikkaa ja muuta. Ainoan kerran nain tuon kentän muiden käytössä oli Juhannuspäivä ja – iltana. Yhtiö oli järjestänyt siellä urheilukilpailut työläisilleen ja niiden perheille. Aikamoinen joukko ihmisiä oli seuraamassa ja kannustamassa kilpailijoita. Yksi kohokohdista oli nuorten poikien 100 metrin kilpajuoksu. Yksi poika oli ilmeisesti paras. Sitten sattui vahinko. Pojan housut rupesivat valumaan ja paljastivat liian paljon häntä. Hänen keskittymisensä häiriintyi kun hän yritti pitää housuja ylhäällä, muttei siinä oikein onnistunut. Poikapoloinen voitti, mutta jatkoi juoksuaan yli maalin metsään kätten taputusten ja tyttöjen hihittämisen säestyksessä. Kaikkien sympatia oli pojan puolella. Yhtiö jakoi palkintoja, mutta tämä voittaja ei ollut ottamassa omaansa.

Myöhemmin illalla yleisö palasi juhlimaan Juhannusnuotion ympärillä. Ilottelu jatkui pitkään myöhäiseen yöhön. Taisivatpa jotkut tanssiakin. Virallisesti tanssiminen sota-aikana oli kielletty kunnioituksesta sotilaiden isiä, veljiä, poikia kohtaan. Nämä täyttivät velvollisuuttaan suojelemalla 1000 km pitkällä sotarintamalla kaikkien vapautta. Monet menettivät henkensä sen säilyttämisessä.

(Suomen väkiluku oli silloin 3.9 miljoonaa. Korkein puolustusvoimien lukumäärä oli 250 000. Kaatuneita ja kadoksissa olevia oli 79 000, haavoittuneita 50 000. [Lähde: The World At Arms, 1979, The Reader's Digest Association Ltd] Jos nämä luvut pitävät paikkansa, oli Suomen mieshukka sodassa luullakseni suhteellisesti korkeimpia maailmassa.)

"Poikapoloinen voitti, mutta jatkoi juoksuaan yli maalin metsään kätten taputusten ja tyttöjen hihittämisen säestyksessä".

Metsässä kuljeskeleminen oli suosittua lepoajan käyttöä. Harrastin sitä usein yksin tai paljon nuoremman kaverini, Heikin mukana. Kerran pari tyttöä kulki ohi. Löysin ruusunkukan läheltäni, mutta silloin olivat jo tytöt kadonneet. Muistan nähneeni tuon kauniin tytön aikaisemmin. Toivoin näkeväni hänet uudestaan.

Löysin kirjakaupan! Se olikin ihan lähellä koulua. Käytin paljon aikaa siellä katsellessa kirjojen määrää, niiden sisältöä ja niiden kohtuullisia hintoja. Olin jo kotona Inkerissä saanut lukuhalun ja luin varsinkin seikkailukirjoja. Venäläisten kirjailijojen lisäksi tutustuin siellä myös mm. skottilaiseen Walter Scotin venäjäksi käännettyihin kirjoihin. Nyt tulin kirjakerääjäksi. Tietysti olisin voinut lainata kirjastosta, mutta halusin omistaa ne. Koska hinnat olivat alhaiset, eikä rahalla saanut paljon mitään muutakaan ostaa, sainkin kerättyä lyhyessä ajassa aika kirjaston. Luin Alexander Dumasin "Monte-Criston Kreivin", Victor Hugon "Notre Damin Kellonsoittajan" ja Leo Tolstoin "Sodan ja Rauhan". Kokeilin raskaampaakin lukemista, kuten Muller-Freienfelsin "Ihmistuntemus ja Ihmisten Käsittelyä", mutta päätin että, vaikka osa siitä oli mielenkiintoista, en ollut tähän vielä kypsä.
Isa ja Matti työskentelivät Högforsin valimossa, pommi ja tykinammus osastolla. Työ oli likaista, voimille käyvää ja joskus vaarallistakin. Jo pelkkä noesta peseytyminenkin työtuurin jälkeen oli isoa hommaa. Se tarvitsi paljon aikaa, vettä ja saippuaa. Ja äiti sai paljon pyykkiä pestäväksi...
Kaikki ruokatuote oli kortilla, annokset olivat riittämättömiä, ainakin meille jotka jo ennen olimme kärsineet pitkäaikaista nälkää. Korttiannokset ostimme kaupoista, lisäruoka 'mustasta pörssistä' Karkkilassa tai läheisiltä maanviljelijöiltä. Eräänä sunnuntaina palasi isä lisäruoan ostoksilta raskaine kuormineen venäläisellä polkupyörällä. Pyörän huonoa tekoa olevat jarrut olivat usein epäluotettavia ja tarvitsivat jatkuvia korjauksia. Jarrut pettivät taas ja isä törmäsi karaniittikiveen lähellä kotia. Sekä pyörä että ratsastaja kärsivät vahingon. Isä vahingoitti lonkkansa ja oikean jalkansa, pyörä meni tykkänään mytyksi. Siihen loppui tämän paljon matkustaneen pyörän, muisto Inkeristä, ura. Isä meni takaisin työhön maanantai-aamuna, itsepintaisesti kiinnittämättä huomiota kipuihin. Matti näki hänen työntävän ylämäkeen sannan täyteistä kottikärryjä matkalla tunkioon. Isä teki kaksi yritystä onnistumatta ylittää rautatiekiskoja. Matti, oli menossa tuomaan uutta santaa, huomasi isän vaikeuden ja työnsi kärryt hänen puolestaan. Seuraavalla kerralla isä odotti siinä paikassa Mattia. Isä oli itsepintainen, mutta ei tyhmä.

Jussi työskenteli Högforssin konepajassa sorvarina. Kun hän täytti 19, hän halusi elää omin päin. Isällä oli serkku, joka oli karannut Suomeen 1920-luvulla. Hän eli Järvenpäässä ja löysi työtä Jussille alumiinituotteiden työpajassa. Jussi päätti muuttaa sinne.
Äidin elämä Karkkilassa oli verrattomasti parempaa kuin Ylitalossa. Täällä hän hallitsi oman taloutensa. Työtä oli riittämiin, mutta se oli hänen omalla tavallaan ja ajallaan.
Hänellä oli aikaa tavata inkeriläisiä ystäviään ja jutella ystävällisen naapurin, rouva Wahlmannin kanssa, joka oli hyvin avulias antaen neuvoja ja tukea tottumisessa suomalaiseen elämäntyyliin. Hänen aviomiehensä työskenteli myös tehtaalla. Heillä oli poikalapsi, Markku, noin 10 vuotta minua nuorempi. Muistan Markun käyttäneen tyylikkäitä lyhyitä nahkahousuja, "lederhosen", olkaimineen. Semmoisia en ole ennen nähnyt.
(Jälkeenpäin muistellessa kuinka paljon hyvät teot vaikuttavat ihmiselämässä, hyväsydäminen rouva Wahlman tulee aina mieleen. Vanhempani usein mainitsivat hänen nimensä ja vieläkin hänen poikansa Markku on minun hyvä luotettava ystävä.)
Kaunis suomenkieli kuulosti nyt meille luonnolliselta ja otimme sen käyttöön kodin ulkopuolellakin itsestään selvänä asiana, niin kuin se olikin.

"Hänellä oli aikaa tavata inkeriläisiä ystäviään ja jutella ystävällisen naapurin kanssa".

Matti taas osoitti olevansa luonnollinen atleetti. En muista hänen harjoitelleen paljoakaan, mutta hän sittenkin päätti ottaa osaa murtomaajuoksu kilpailuun. Yllätyimme nähdessämme Matin maaliin lähestyessä johtavan kilpailijoitaan selvästi. En ymmärtänyt miksei kukaan järjestäjistä näyttänyt Matille missä maali oli hänen saapuessaan Karkkilan urheilukentälle. Vasta seuraavan juoksijan lähestyessä, osoitettiin sille missä maali oli. Matti oli päästetty menemään harhaan. Seurauksena oli, että Matti tuli toiselle tilalle. Ei väliä, mutta järjestäjät saisivat hävetä; mielestämme Matti oli selvästi ansainnut voiton. He tahallaan antoivat Matin mennä harhaan.
Maateiden lisäksi Karkkila oli kytketty 'muuhun maailmaan', nimittäin Hyvinkään kauppalaan, kapearaiteisella rautatiellä. Kaksi veturia, niitä kutsuttiin Pikku Passeiksi, toimittivat henkilö-

vaunujen ja tavaravaunujen, suureksi osaksi Högforssin Valimon tarpeita ja tuotteita, vetämiseen. (Kolmas toimi paikallisesti Karkkilassa tavaravaunuja siirtelemässä valimoon.) Kummallekin veturille paikalliset antoivat omat lempinimensä. Yksi oli ”Se Pyörii Sittenkin”, viitaten mitä Galilee sanoi Inkvisition edessä, toinen taas sai nimen ”Tässä Seison Enkä Muuta Voi”, (tämä tuli Lutherin sanoista Inkvisitiolle), useiden konerikkojensa vuoksi. Junan saapuminen oli kuin suuri juhlahetki. Paljon väkeä oli paikalla. Kerran eräs nuori mies lähestyi Mattia tiedustellen olisiko hän kiinnostunut myymään huumausaineita. Matti ei käsittänyt mistä poika puhui. Kukaan meistä ei silloin kuullut mitään tuommoista. Ihmettelen vieläkin, että huumausaineiden käyttöä oli jo silloin toiminnassa hämärine levittäjineen.

”Kerran eräs nuori mies lähestyi Mattia tiedustellen olisiko hän kiinnostunut myymään huumausaineita”.

Annostelua ja joitain rajoituksia huomioonottamatta ei mitään näennäistä merkkiä ollut sodasta. Rintamallakin oli hiljaista. Voi melkein unohtaa, että sota oli vieläkin menossa. Vaikka tanssiminen sinänsä oli kiellettyä, kansanleikit ja tietysti elokuvat ja konsertit toimivat niin kuin tavallista. Alkoholin käyttö oli tiukasti säännöstelty, mutta se ei estänyt Rautaruukissa käydessä joitakin juomasta itsensä humalaan. Elokuvat Seurahuoneessa olivat hyvin suosittuja. Muistan nähneeni suomalaisen elokuvat ”Tukkijoilla”, kiinnostava esitys tukkiuittajien elämästä monilla Suomen joilla ja järvillä. Muistaakseni Tauno Palo oli siinä päänäyttelijänä. Siinä oli mukaansa tempaava laulukin tukkipojista: ”...siellä sitä ollaan reippaita poikia Suomen salomailla, Siellä ne saappaat likoaa ja housun puntit kastuu!”. Enpä vähääkään kuvitellut silloin, että pian itsekin olisin siinä hommassa mukana!
Kouluvuosi loppui toukokuun 20, 1944. Toinen luokka ei ollut minulle kovin vaikeaa. Selvisin siitä aika hyvin ja apulaisrehtori Hega Sajaniemi antoi minulle luvan yrittää suorittaa kolmannen luokan tutkinnot pääaineissa kesän kuluessa. Jos selviäisin niistä, pääsisin suoraan neljännelle luokalle.

Poikien uittoleirillä

Kuokkaisten Koski, PTL 9, Nurmes,
kesä-heinäkuu, 1944

Miesten olleessa rintamalla, sota-ajan työvoiman puute vaikutti Suomea joka puolella ja joka toiminnassa. Sotaväkeen kutsuntaikaa nuoremmat, 15-vuotiaat ja sitä vanhemmat, sekä koulujen opettajat kutsuttiin tekemään heille sopivaa työtä kesäloman aikana, mitä ja missä tahansa. Maatilalla eläneet saivat luonnollisesti auttaa kotitöissään. Toiset ottivat töitä myös maanviljelyksessä, konttoreissa, myymälöissä, jne. Apulaisrehtori, maisteri Sajaniemi ilmoitti että koulupoikia kehotettiin liittymään työpoikaleireihin, erikoisesti tukkien lajittelua varten erottelulaitoksilla, missä työvoiman puute oli suurin. Koulumme seitsemästä pojasta, joita tämä asia koski, viisi päätti liittyä noihin tukkitöihin, Reijo Koijarvi ja minä mukaan luettuna. Kuulin, että meidät lähetetään Nurmeksen lähettyvillä olleeseen Kuokkaisten Kosken kylään Pohjois-Karjalassa.

(Olin tutustunut Reijoon, vaikka hän olikin kolmasluokkalainen. En muista tarkoin milloin, mutta kerran menin häntä tapaamaan heidän asunnolleen, koulutalossa, missä hänen isänsä oli vahtimestarina. Reijo ei sattunut olemaan kotona. Reijon mamma oli keittokiireissään ja uuni näytti tarvitsevan lisää halkoja. Tarjouduin hakkaamaan niitä. Kirveskin oli ihan siinä. Mamma ei oikein halunnut minun sitä tekevän ja varotti kirveen käyttöä. Vakuutin, että pystyn ja eikös pahus ensi iskulla varrenperä vahingossa osunut ensiksi tukipölkkyyn ja kirveen terä putosi ranteeseeni. Mamma heti toi sidettä ja astian lämmintä vettä. Haava oli liian syvä ja leveä. Oli ilmeistä, että tässä tarvittiin lääkärin apua ja yksi olinkin ihan lähellä. Rupesin pesemään käsiäni ja astia heti muuttui punaiseksi. Reijo sattui juuri silloin tulemaan sisään. ”Hei, nythän saadaan veripalttua!” huudahti Reijo riemuissaan. ”Mutta miksi pidät kasiasi siinä?” ”Ethän ihmeessä aio minun vertani syödä?” kysyin piloillani. Lääkäri tarvitsi neljä pistosta ommellessaan haavan kiinni. Näen niiden jäljet vieläkin ranteessani. Voisikohan sanoa, että silloin tulimme ’veriystäviksi’? Se on kestänyt pidempään kuin silloin kumpikaan meistä olisimme aavistanut.)

"Oli ilmeistä, että tässä tarvittiin lääkärin apua".

Olin tietysti innoissani siitä, että pääsin inkeriläisenä, mukaan. Olihan Suomi auttanut meitä sodan jaloista ja nyt voisin tehdä jotain hyödyllistä Suomen puolesta. Ja tukkitöissä oli romantiikkaa. Ja leirielämällä muiden ikäisteni kanssa oma viehätyksensä. Toisaalta, miten suhtautuisi outo porukka minuun, inkeriläiseen? Tulisiko mitään "R" sanoja. Oikeastaan en ollut siitä kovin huolestunut Karkkilan hyvän kokemukseni perusteella. Jos semmoista tulisi, pystyisin senkin selvittämään. Äiti oli pakannut vaatteeni valmiiksi. Otin oppikirjoja mukaan valmistuakseni tentteihin palatessa. Matkapaperit olivat valmiiksi laitetut. Junamatkasta Nurmekseen ja kuorma-autoajoa Kuokkaisten Koskelle muistan hyvin vähän. Perille tulleessa kansakoulun edessä meitä oli vastassa koulun rehtori, leirin johtajana ja työnjohtaja. Majoituimme koulutaloon. Leirin virallinen nimi oli Poikien Työleiri 9, PTL 9.
Asetettuamme alas saimme ruokaa ja sen jälkeen järjestäydyimme paririviin koulun pihalle. Me 33 poikaa muodostimme kaksi joukkuetta, kummassakin kaksi ryhmää. Poikien keskeiset johtajat valittiin koulunsa oppiaineiden keskiarvon perusteella, nuoret suojeluskuntalaiset ensisijassa. Koska keskiarvoni oli aika korkea, olisin tullut ryhmänjohtajaksi. Kieltäydyin, sanoen että olen liian alaluokkalainen. Itse asiassa olin huolissani tietämättömyydestäni suomalaisista tavoista. Inkeriläisyyteni tuli pian kaikkien tietoon. Ei se näyttänyt tuovan minulle mitään vaikeuksia, mutta opin jotain suomalaisesta pelleilystä ja tarpeesta puolustautua. Eräänä päivänä rehtorin 6-vuotias poika tuli luokseni ja sanoi, että näytän hyvin rumalta. Minulla oli nuoruusajan 'finnejä' kasvoissa ja olin hiukan itsetietoinen siitä. Sittenkin, tässä oli jotain outoa. Vilkaisin nopeasti ympäri ja huomasin yhden pojan tarkkailevan meitä. "Kuinka paljon hän maksoi sulle tästä?" kysyin. "Kaksi markkaa", vastasi poika. "Kysyppäs' viisi seuraavalla kerralla" neuvoin pikkupoikaa.
Meillä kaikilla oli tarvis ajoittain leikkauttaa tukkaa. Pari viikkoa myöhemmin eräs poika tarjoutui leikkaamaan minun hiukseni. Hän lopetti yhden puolen jälkeen ja sitten hänen ystävänsä rupesi viittoilemaan hänelle. Poika sanoi, että hänen täytyy mennä nyt. Häkellyin ensin. Että hän ja toverinsa pilailivat kanssani, ei tullut ensiksi mieleeni."Suomalaisethan ovat reilua porukkaa", ajattelin, "ei he mitään epämukavaa tee. Mutta tämä selvästi on pelleilyä, minun on pakko ottaa jyrkkä asenne. "Et, ennen kun lopetat työn", sanoin. "Lopetan myöhemmin, nyt lähden", toisti poika. "Nyrkkini tässä sanoo, että sinun on parasta lopettaa mitä aloitit", tuli minulta. Asiat selvisivät, enkä sen jälkeen saanut enempiä 'kokeiluja'.

Päätehtävänämme tietysti oli tukkien lajittelu erottelupaikalla. Ammattimainen työnjohtajamme neuvoi mitä ja kuinka oli tehtävä. Päämääränä oli erottaa yksityiset tuet, mihin oli leimattu eri yhtiöiden tuntomerkit kumpaankin päähän, niiden omaan puomiinsa. Erikoisesti rakennettu erottelulaitos ei ollut kaukana rannasta. Jokapäiväinen soutu sille aloitti työpäivän. Työnjohtaja, työskentelemällä kanssamme, piti silmällä ja auttoi milloin oli tarvis. Eikä se kauan kestänytkään kun asiat rupesivat luistamaan. Kymmentuntiset työpäivät olivat pitkiä ja aluksi rasittavia, mutta siihen tottui.
Uivan, paikalleen kiinnitetyn erotteluaseman lankku pääkäytävästä läksi poikki samoin välimatkoin kapeammat jalkakäytävät. Näiden välisestä aukosta toisella puolella pääkäytävää kukin poika työnsi keksillään senmerkkiset tuet, mistä hän oli vastuussa, aukkoa ympyröivään puomiin. Pitkän keksin kahdesta terästä yksi sopi työntämään tukkia, toinen kiskomaan sitä.
Erottelu vaati sopivan sään; rankkasateessa oli liian liukasta, kovassa tuulessa liian vaikeaa ja vaarallista käsitellä tukkeja. Hyvällä säällä teimme usein hyvinkin pitkiä tunteja, pahalla pysyttelimme sisällä lepäillen kukin tavallaan. Osaltani lueskelin kolmannen luokan oppikirjoja valmistuakseen tentteihin. Tälle järvelle tukit saapuivat uittamalla siihen laskeutuvaa jokea pitkin. Tukkien puutteessa keräsimme uppotukkeja järven pohjasta. Ensitehtäväksi täytyi löytää ne. Sitä varten laahasimme kahden veneen välissä teräsvaijeria. Kun vaijeri tarttui kiinni, merkkasimme tukkien paikat kekseillä ja myöhemmin kiskoimme ne rantaan.

LYHYESTI

Ilmestynyt uusi kirja:

Tervo Jari. Matriarkka. Otava. Otavan Kirjapaino Oy. Keuruu 2016. Kirjaa myydään kirjakaupoissa.

Berghäll Patrik. Päämajan kaukopartiomies. 13 retkeä osasto Kuosmasen matkassa. Ateena-kustannus 2015

Berghäll Patrik. Kuoleman porteilla. Ilmavoimien kaukopartio-osasto Hartikainen 1942. Ateena-kustannus 2016

Markus Koivisto. Suomalaisen Inkerin tarina. Griffo Media. Helsinki 2016, (2011)

OIKAISU

Inkeriläisten viestissä no 3/2016 oli Kalervo Hynnisen artikkeli Valpo ajoi minut Ruotsiin. Tekstiin on jäänyt toimituksen tekemä virhe:
Hynnisen piti ilmoittautua Tampereen Valpolle kaksi kertaa kuukaudessa (ei siis kaksi kertaa vuodessa).
Toimitus pahoittelee.

Hyvät lukijamme.

Lehden tilausmaksun ja henkilöjäsenen jäsenmaksun tilillepanokortit ovat seuraavan lehtemme numeron 6 / 2016 välissä.
Maksamalla maksut eräpäivään mennessä varmistatte lehden tilauksen ja jäsenyytenne myös vuonna 2017.

Toimistonhoitaja.

Inkeriläisten sivistyssäätiö vuokraa edullisesti Inkeri kotia häitä, hautajaisia, kokouksia ym. tilaisuuksia varten. Tiedustelut ja varaukset puh. 045 2612 342

Ilmestynyt uusi CD-levy:

Paimenten säveliä Inkerinmaalta!

Kesällä 1914 musiikkitieteen ylioppilas Armas Otto Väisänen vieraili Länsi-Inkerissä ja tallensi sieltä merkittävimmän tunnetun paimensoitinsävelmistön ja inkeriläisen soitinmusiikin aineiston. 100 vuotta myöhemmin joukko muusikoita Suomenlahden toisella puolella halusi soittaa ja laulaa näitä sävelmiä ja juhlia Väisäsen onnistunutta keruumatkaa. Tasavuosien kunniaksi syntyi konsertti, jossa Soikkolanniemen paimenten haliasoitot, tsizikit ja ruskavot soivat uusina sovituksina. Näin sai alkunsa myös Armas-yhtye.

Armas-yhtyeen uusi cd-levy ”Metsästä kuuluu” johdattaa kuulijansa retkelle läpi laitumien, usvaisten metsälampien rannoille, öiseen metsään ja kasteisille niitylle auringonnousun aikaan, tantsuihin ja kyläkeinulle. Seuraa puisen sarven eli lulletin ääntä ja heittäydy äänimatkalle!

Levyä voi ostaa:
– Digelius Music -kaupasta (Laivurinrinne 2, Helsinki)
– Suomen Kansanmusiikkiliiton nettiputiikista
http://www.kansanmusiikkiliitto.fi/putiikki
– suoraan Armas-yhtyeen jäseniltä, tiedustelut
kirsikka.ojala@gmail.com

Levyn hinta edellä mainituissa ostopaikoissa: 15€

Muusikot:
Mimmi Laaksonen – puhaltimet, harmooni ja laulu
Olli Kari – haitari, kellot, puhaltimet ja laulu
Samuli Karjalainen – kielisoittimet, puhaltimet ja laulu
Kirsi Ojala – puhaltimet, laulu ja udu
Kirsi Vinkki – viulu, alttoviulu, jouhikko, puhaltimet ja laulu

https://armasyhtye.wordpress.com/

https://www.facebook.com/armasyhtye

TAPAHTUMAKALENTERI

Suomen Inkeri-liiton ja jäsenjärjestöjen ohjelmatietoja loppuvuodelle 2016

Ilmoittajille

Tapahtumakalenteriin toivotut ilmoitukset tulee toimittaa toimitussihteerille lehden kakkossivulle ilmoitettuun aineiston vastaanottopäivään mennessä.

Inkeri-iltapäivät Inkerikodissa
Karjalatalon 2.kerros, Käpylänkuja 1, alle 1km kävely Käpylän asemalta tai Pohjolankatua pitkin Mäkelänkadulta. Lähin pysäkki on Väinölänkuja. Sinne tulevat bussit 52, 56, 65 ja 69. Raitiotielinja 1 ei aja viikonloppuisin.

Ohjelma on yleensä seuraava: klo 13.30 kahvitellaan pientä korvausta vastaan ja klo 14 alkaa ilmoitettu ohjelma.

La 12.11. luennoi prof. emeritus Juha Pentikäinen. Hän valottaa Pentikäisten inkeriläistä sukuhistoriaa ja esittää alkuun arvoituksellisesti kysymyksen ”Kuka oli Sippe Pentikäinen?” Siitäkin kuullaan, miten Kivekkäiden tarina sivuaa samaa kysymystä. Juha Pentikäinen on Helsingin yliopistoon 1970 perustetun uskontotieteen emeritusprofessori (1970 – 2008), joka on toiminut mm. Yhdysvalloissa ja Norjassa vierailevana professorina usean muunkin tieteenalan parissa, vuodesta 2006 pohjoisen etnografian professorina Lapin yliopistossa. Hänen kenttätutkimuksensa ovat Kansallisarkiston Saamelaisarkistossa Inarin Sajoksessa. Siellä on mm. Inkerinmaalta karkotettujen haastatteluja Siperiasta, Yhdysvalloista, Kanadasta, Australiasta, Ruotsista ja Virosta, joista näytteitä kuullaan luennon yhteydessä.

Joulujuhla 11.12. kynttiläkonsertti Mikael Agricolan kirkossa klo 19.
Osoite on Tehtaankatu 23, raitiovaunut 2 ja 3,
Eiran sairaalan pysäkki.
Osallistumme Helsinki Mission järjestämään konserttiin. Ei pääsymaksua, ei ilmoittautumista, ei määrättyjä paikkoja.

La 17.12. klo 10 – 14 joulumyyjäiset ja kirpputori Karjalatalossa, samaan aikaan myös Inkerikodissa.
Kaikkia Viestissä no 5 ilmoitettuja tuotteita on myytävänä ja vähän muutakin. Inkerin paimenmusiikista levyn tehnyt yhtye Armas myy levyään Metsästä kuuluu. Kirja-arpajaiset ym. Jos haluat myydä omia tuotteitasi, ota yhteys Liiton toimistonumeroon 045 261 2342.

Hyvinkään Inkerikerho
Talven kokoontumiset. Kokoontumiset seurakunnan aulakahviossa (Hämeenkatu 14) kello 14.
6.11. aihe avoin
11.12. Joulujuhla

Tiedustelut:
Outi Mäkelä p. 040 708 1999 outi.makela@kolumbus.fi
Leila Salo p. 040 567 7065 leila.salo@hotmail.com
hyvinkaan.inkerikerho@hotmail.com

Lahden seudun Inkeri-seura
Kerhoillat joka kuukauden toinen maanantai alkaen kello 13 Luther kirkolla, osoitteessa Vuorikatu 37.
Kerhoiltojen kahvituksen sovimme vuorotellen jo edellisessä kokouksessa.
Kerhoilloista ja kokouksista tiedusteluihin vastaa Maria Lahti, p. 0400 841 741
maria.lahti.nikkari@gmail.com

Turun seudun Inkeri-seura
Besseda-teehetket jatkuvat Palvelupisteessä joka kuukauden 1. Ja 3. perjantai kello 13 Irma Kapasen vetämänä.
Juhlatilaisuudet Varissuon kirkolla (Kousankatu 6), kello 14 alkaen.
Palvelupiste, Uudenmaankatu 1. Puh. 233 2565

Helsingin seudun Inkeri-seuran tapahtumia
Anitta Iline anitta@inkeriseura.com tai p. 050-565 9805
Työpajat järjestetään Karjalatalon Inkerikodissa (Käpylänkuja 1, Helsinki)
Tiedustelut Toivo Tupin p. 040 578 3894

Talviuni

Raskaat harmaat pilvet
kukkuloitten yllä hiljaisuus
ahdistava hiljaisuus
koko luonto nukkuu

Kuusen oksat alas taipuu
juurillensa putoaa helpeet
ne maaksi halajaa
jäi taakse kesäpäivä

Harmaa syys ja pitkä talvi
ei kajastele edes illanrusko
vain suru soittaa syksyn suolla
karpalot, kuin jäätyneet kyyneleet,
nukkuu lumen maassa

Minä hiljaa hiivin kotikuusen alle
risupesän päälleni vedän
sataa lunta
vain pieni kumpu
hohtavat hanget
- saan siellä maata
pitkää talviunta

Eero Pitkäsen runokirjasta Kytevät hiilet, osa IV: Ovet ovat lukossa
Runo luettiin Eeron hautajaisissa 17.9.2015 Järvenpään hautausmaalla.

Suomen Inkeri-liitto ry

INKERILÄISTEN viesti

6 / 2016

MUSIIKKIA INKERIN PIETARI-PAAVALI-KIRKOSSA
Eräs ikimuistoinen joulu
JOULUAJATUKSIA HIMALAJALTA
Vakoojina vasten tahtoaan
ja paljon muuta!

KANSIKUVA
Komea Lapuan joulukuusi
Joulupuun suunnittelu: Teet Suur
Kuva: Marianne Loorents, Virumaa Teateja

Numero 1/2017 *ilmestyy viikolla 5.*
Aineisto toimitukseen 16.1. mennessä.
Numero 2/2017 *ilmestyy viikolla 12.*
Aineisto toimitukseen 2.3. mennessä.

TÄSSÄ NUMEROSSA – INKERILÄISTEN VIESTI 6 / 2016

INKERILÄISTEN VIESTI

JULKAISIJA
Suomen Inkeri-liitto ry.
www.inkeriliitto.fi
suomeninkeriliitto@gmail.com
Puheenjohtaja Alina-Sinikka Salonen
p. 040 743 7042
alinasinikka@gmail.com

TOIMISTO
Lehden tilaukset ja osoitteenmuutokset, jäsenmaksut ja tuotetilaukset.
Osoite: Inkerikoti, Karjalatalo
Käpylänkuja 1, 00610 Helsinki
tai p. 045 261 2342

APUA SUKUTUTKIMUKSEEN
suomeninkeriliitto.sukututkim@gmail.com

PANKKI
Kaikki Suomen Inkeri-liitto ry:lle tulevat maksut: FI51 8000 1200 3063 64.

ILMOITUKSET/€
1/1 sivu 250€
½ sivu 135 €
¼ sivu 85€
Kuolinilmoitukset 17€
Kiitos- yms. ilmoitukset 10€

LEHDEN VUOSITILAUS 2017
40€ EU-maat
45€ muualle

TILAAMINEN
Maksu liiton tilille ja laskun viesti kohtaan tilaajan nimi ja osoite. Nämä tiedot tulee lähettää myös puhelimitse tai postitse Suomen Inkeri-liitto ry:n toimistoon.

LEHDEN TOIMITUS
Päätoimittaja: Alina-Sinikka Salonen
Toimitussihteeri: Riikka Mahlamäki-Kaistinen

ISSN 1236-9586

TOIMITUKSEN OSOITE
Renkkelintie 28, 40950 Muurame
p. 050 599 6773
inkerinviesti@suomi24.fi

INKERILÄISTEN SIVISTYSSÄÄTIÖ
Hallituksen pj.
Antti Kokkinen
Haarniskakuja 4 A, 02610 Espoo
akokkinen@brv.com
+358 504860 044

PÄÄASIAMIES RUOTSISSA
(hoitaa lehden tilaukset)
Viktor Aitman
Linbanev 6, SE-43835 Landvetter
p. (03) 191 6602
v_aitman@spray.se
Ruotsin Inkeri-liiton postisiirtotili
173888-9

PAINOPAIKKA
Picaset Oy, Helsinki

Lehti ilmestyy kuudesti vuodessa. Aineisto palautetaan vain erikseen pyydettäessä.

Pääkirjoitus

Alina-Sinikka Salonen

MEIDÄN OMA ANNE

Varsinaiselle asialle hieman taustaa: Inkerikodissa toimii Inkeriläisten sivistyssäätiö, joka ylläpitää Inkerikotia ja takaa siten liitollemme turvalliset kokoontumistilat.

Säätiö perustettiin vuosina 1965–1966. Nykyistä Suomen Inkeri-liittoa vastaava Inkeriläisten yhdistys ja sen Helsingin seudun paikallisosasto järjestivät monenlaisia tilaisuuksia hankkiakseen rahaa suunnitteilla olevalle säätiölle.

Liittomme sihteeri Anne Tuohimäki oli aktiivisesti mukana keräämässä Sivistyssäätiön alkupääomaa. Hän osallistui jo nuorena tyttönä (1960-luvun alusta) tanhuryhmiin sekä tanssijana että ohjaajana. Nuoret keräsivät tempauksillaan sievoisen summan markkoja Sivistyssäätiölle. Kipinän Anne lienee saanut inkeriläiseltä isältään, opettaja **Eino Vironsepältä**, josta pian tuli Säätiön hallintoneuvoston jäsen.

Pieni syrjäpolku: Mainitsen toisen aktiivisen naisen, joka toimi useiden vuosien ajan vasta perustetun Säätiön hallituksen sihteerinä, ja on vieläkin hallintoneuvoston jäsen. Hän on **Kaija Vironmäki**. Arvostavat kiitokseni sinulle!

Palaan Anne Tuohimäkeen. Hänestä tuli hallintoneuvoston jäsen vuonna 1973 ja sitä hän on edelleen. Vuodesta 1994 hän toimii hallintoneuvoston ja sen hallituksen sihteerinä, tehtävinään säätiön myyntituotteiden toimitus, laskutus, ja varastokirjanpito sekä arkiston ylläpito.

Tehtäväkenttä, jonka Anne hoitaa Suomen Inkeri-liitossa, on minulle huomattavasti tutumpi. Hänestä tuli 1973 myös Inkeriläisten yhdistyksen (siis nykyisen Suomen Inkeri-liiton) hallituksen jäsen ja muutamaa vuotta myöhemmin, 1980, yhdistyksen sihteeri. Tätä kaikkea hän on edelleen. Hän hoitaa Inkeriläisten viestin tilaaja- ja jäsenkortiston sekä maksujen laskutuksen. Lisäksi Liiton kirjojen ja muiden tuotteiden myynti ja postitus sekä varastokirjanpito ja toimintamme arkistointi lepäävät sihteerin harteilla.

Annen työn laadusta ja hänestä henkilönä kertoo se, että hänet on vuosikymmenestä toiseen uudelleen valittu mainitsemiini luottamustehtäviin.

Lukijani, jos sinua on hengästyttänyt Annen työura vuosilukuineen, niin hypätään yksityiskohtien yli ja todetaan: **Anne Tuohimäki on ollut aktiivinen toimija inkeriläiskentällä yli 50 vuotta. Luottamustehtäviä hän on yhtämittaisesti hoitanut vuodesta 1973 eli 43 vuoden ajan.**

Me, hänen työtoverinsa, emme keksineet keinoja palkita häntä. **Toivo Iho** ennen Sivistyssäätiöstä lähtöään antoi vinkin virallisesta kunniamerkistä. Prosessi näytti hankalalta, eikä siihen silloin ryhdytty. Viime keväänä päätimme Sivistyssäätiön puheenjohtajan **Juha Pihkalan** kanssa, että asia on niin tärkeä, että viemme sen ”maaliin”.

Prosessiin liittyi seikka, joka ei tuntunut kivalta. Lopputulos ei ole mitalin saajalle yllätys. Häneltä tuli etukäteen kysyä, ottaako hän mitalin vastaan, jos se hänelle myönnetään. Emme siis voineet yllättää Annea, mutta teidät, rakkaat lukijamme, me voimme yllättää: **Tasavallan presidentti Sauli Niinistö myönsi 6.12.2016 meidän Annelle Suomen Valkoisen Ruusun ritarikunnan I luokan mitalin.**

Eläköön, Anne! Kiitolliset onnittelut sinulle ja voimia jatkaa vielä monia vuosia!

Hyvää joulua ja uutta vuotta sinulle sekä kaikille lehden lukijoille!

Alina-Sinikka Salonen
alinasinikka@gmail.com

LAPUALAISET JA INKERILÄISET – MALLIKKAITA SELVIYTYJIÄ

Alina-Sinikka Salonen yhteistyössä Pentti Kangasluoman kanssa

Lasiruutukuusi

Vihreän kuusen menestyksestä innostuneena (katso takakansi) jouluksi 2015 kaupungintaiteilija Teet Suur kokosi syrjään heitettyjä ikkunaruutuja ja värjäsi ne. Kiinnostavana yksityiskohtana ovat mustat ihmisfiguurit, jotka näkyvät valaistussa ”puussa”. Ammattikoululaiset kokosivat 121 ruudusta joulukuusen, joka nyt loistaa Lapuan Vanha Paukku -aukiolla ja kädessäsi olevan Inkeriläisten viestin kannessa. Kuusi otettiin käyttöön Lapuan perinteisillä joulunavausmessuilla. Viime vuonna **The Guardian** -lehti noteerasi sen kuvakoosteessaan yhdeksi maailman upeimmista joulupuista. Nyt se loistaa Suomen Lapualla!

Rakveren aineksista kerätään Lapualle 12-metristä kuusta. (Kuva: Jaakko Elenius)

Aikamatka menneisyyteen yli 70 vuoden päähän

Lapualla toimii vuonna 1923 perustettu patruunatehdas. Sotatalvena 1943–1944 siinä työskenteli, perheenjäsenet huomioon ottaen, runsaat 200 inkerinsuomalaista. Syksyllä 1944 kaikki inkerinsuomalaiset siirrettiin pois Lapualta. Jotkut ehtivät paeta Ruotsiin.

Alina-Sinikka Salosen käteen osui sattumoisin Inkeriläisten viesti no 3/1988, johon Eero Rautajoki on kirjoittanut kertomuksen Inkeriläisten vastaanotto Suomessa (1943–1944). Siinä hän on haastatellut yksittäisiä inkeriläisiä eri puolilla maata. Vastaanotto ei aina ollut kovin ystävällistä.

Lapualle oli joutunut kaksi sisarusta. Sinnehän siirrettiin hyvien työmahdollisuuksien vuoksi paljon inkerinsuomalaisia. Nämä sisarukset ystävystyivät talonväen kanssa niin, että vaikka he muuttivat muualle, perheet kävivät toistensa luona kyläilemässä. Ilmeisesti vastaanotto oli ollut talonväeltä sellainen, kuin olisi toivottu kaikkien osalta olevan. Näin kertoo Eero Rautajoki artikkelissaan.

Patruunatehtaalla räjähtää

Pääsiäisviikolla 1976 Lapuan patruunatehtaalla tapahtui Suomen rauhanajan tuhoisin räjähdysonnettomuus, jossa sai surmansa 35 naista ja 5 miestä. Valtaosa uhreista oli perheellisiä naisia. Yli 60 lasta menetti toisen vanhempansa, jotkut jäivät täysin orvoiksi. Tuo päivä, 13.4. jäi pysyvästi lapualaisten mieliin. Tapahtuma järkytti koko Suomea Myös kirjoittaja muistaa nuo ajat erittäin hyvin. Hautajaisiin osallistui tuhansia ihmisiä, mukana myös presidentti Urho Kekkonen.

Aika parantaa haavat

Kaupunki ja orvot sekä vahinkoja kärsineet työntekijät saivat avustuksia useilta tahoilta. Onnettomuuden jälkeen tehdas siirrettiin pois keskustasta.Lapuan patruunoilla oli ammuttu maailman mestaruuksia ja olympiamitaleja jo ennen toista maailmansotaa. Patruunat ovat kuuluneet YK-rauhanturvaajien varusteisiin, heihin kuului myös Pentti Kangasluoma Kyproksella 1964–1965. Keskustasta pois siirretty tehdas on nykyään nimeltään Nammo Lapua. Pääomistaja on Norjan valtio. Tehdas on tunnettu metsästys- ja urheilupatruunoiden valmistaja.

Räjähdyksen seuraukset olivat tuhoisat. (Kuva: Patruunatehtaan museo)

Vanhalle tehdasalueelle syntyi kulttuurikeskus, jossa on kirjasto, musiikkiopisto, kansalaisopisto, Patruunatehtaan museo, taidemuseo ja pajakappeli. Kaupungissa on myös Engelin suunnittelema tuomiokirkko. Kulttuurikeskuksen yhteystiedot: Kauppakatu 23, Lapua

www.vanhapaukku.fi

Kulttuurisihteeri Susan Shearman toivottaa vieraat tervetulleiksi Lapualle:

Hyvät lukijat! Samalla suunnalla, Peräseinäjoella, on Ulkosuomalaismuseo, jonne myös on kutsu voimassa. Siellä on laadukasta mökkimajoitusta. Perinteinen toukokuun matka on vielä vailla suunnitelmaa. Miltä kuulostaa?

Tämä logo on tuttu ampumahiihtokisojen televisiolähetyksistä ympäri maailmaa.

ERÄS IKIMUISTOINEN JOULU

Inkeriläiset sota-aikana Suomessa ja Orimattilassa

Pertti Laaksonen

Inkeriläisten siirto Suomeen

Inkeriläiskysymys oli esillä jo Suomen itsenäisyyden alkuajoista alkaen. Inkerinmaalta ja muualtakin Neuvostoliitosta siirtyi väkeä Suomeen etenkin rajaseudulla toteutettujen väestön pakkosiirtojen alkaessa 1920-luvun lopulla ja 1930-luvulla. Tunnetuimpia ”loikkauksia” on Lempaalan seurakunnan kirkkoherran, Aatami Kuortin tapaus. Hänet vangittiin papin tehtävästä vuonna 1930 ja tuomittiin kuolemaan. Tuomio muutettiin pakkotyöksi. Hän karkasi metsätyömaalta ja pakeni Suomeen Kainuun alueelle ja palveli myöhemmin evankeliumiyhdistyksen matkasaarnaajana ja pappina Helsingissä. Inkeriläiskysymys nousi esille myös Saksan hyökätessä Neuvostoliittoon kesällä 1941.

Suomi sai neuvoteltua sopimuksen suomensukuisten kansalaisten siirrosta Suomeen sotatoimialueelta. Alkujaan pienempänä kaavailtu siirto kasvoi noin 63 200 henkilöön. Siirretyissä oli mukana 357 Viron suomalaista. Siirrot toteutettiin pääosin neljässä vaiheessa: 29.3.1943 – 7.10.1944. Saksasta tuotiin 2042 inkeriläistä. Laivakuljetuksia oli 155 kpl. Viroon jäi noin 4000 inkeriläistä. Saksalaiset tyhjensivät Inkerinmaan alueen ”pakolla”. Suomessa asiaa hoiti Väestöasiain keskustoimisto professori Pentti Kaiteran johdolla. Laivakuljetukset tapahtuivat Virosta. Suomessa oli neljä vastaanottoleiriä: Hanko, Turku, Pohjankuru ja Rauma. Karanteenileirejä oli 15. Näiltä leireiltä inkeriläiset sijoitettiin noin 200 kunnan alueelle. Sijoituspaikkoja oli kaikissa lääneissä, myös Viipurin ja Lapin lääneissä. Orimattila oli viideksi suurin sijoittajakunta. Täällä oli 643 inkeriläistä 30.11.1944.

inkeriläisperhe Rautamäen Heikkilässä 1944. Vasemmalta Anna, Aleksanteri ja Maria Peussa.

Inkeriläisten palautus

Välirauhan ehtojen mukaan Suomen piti palauttaa tänne ”pakolla” tuodut neuvostokansalaiset. Paluukuljetukset toteutettiin pääosin 5.12.1944 – 15.1.1945. Kuljetuksia oli 81, kaksi joka päivä joulun pyhät mukaan luettuina, noin 56.000 henkeä. Lähtijöille annettiin mukaan tuhansia kotieläimiä, koti-irtaimistoa ja vaatteita.

Heidän piti päästä kotiseuduilleen. Nyt tiedetään, että junat ajoivatkin Leningradin ohi. Mukaan annetut tavarat otettiin pois jo Viipurissa. Suomi luovutti vielä 1955 tänne jääneitä inkeriläisiä. Erityisen etsittyjä olivat Heimopataljoonan miehet. Syyskuussa 1945 luovutettiin kerralla 103 miestä. Yksi pidätettiin Nastolan Uudestakylästä. Hän oli töissä Kuivannon asevarikolla. Orimattilassa olleita heimopataljoonan miehiä haettiin Valpon kuulutuksilla sodan jälkeen. Myös orpolapset ”riistettiin” suomalaisista sijoituskodeista. Palaamatta jääneistä pääosa siirtyi Ruotsiin. Orimattilaan jäi muutama inkeriläinen. Suomen kansalaisuuden osa sai vasta 1970-luvulla.

Inkeriläiset Orimattilassa

Seurakunnan arkistossa on vuonna 1944 Orimattilaan saapuneista inkeriläisistä luettelo. Jokaisen perheen tai aikuisen osalta on täytetty kortti, mistä selviää muun muassa: mistä Inkerin pitäjästä on kotoisin, vanhempien, puolison ja lasten nimet ja syntymäajat, onko kastettu ja rippikoulun käynyt, kielitaito ja koulusivistys sekä mihin kylään ja taloon on sijoitettu Orimattilassa.

Arkistotiedoissa on noin 520 inkeriläisen tiedot. Heistä oli puolet lapsia. Samannimisiä on useita. Vain syntymäaika erottaa. Aikuiset lapset mainitaan vanhempien korteilla, mutta heistä on myös oma kortti. Heitä on lähes kaikista Inkerin pitäjistä, myös Leningradin pohjois- ja itäpuolelta. Muutama henkilö on myös kaukaa Kalinin alueelta. Inkeriläiset olivat pääosin käyneet kansakoulun. Nuoremmilla oli jo muitakin kouluja. Yleensä kaikki puhuivat suomen (inkerin kieltä) ja venäjän kieltä. Oli myös saksan, puolan ja viron kieltä taitavia. Koulunkäynnistä saattoi olla maininta: ”….yksi vuosi suomalaista koulua ja kolme vuotta venäläistä koulua….” Neuvostoliitossa tuli 1930-luvulla määräys: ” … huomenna kaikki opetus tapahtuu vain venäjäksi…”.

Vanhempi polvi oli kastettuja ja rippikoulun käyneitä. Orimattilassa syntyi useita lapsia.   Rippikoulun käynnistä on maininta jo 1890- luvulta. Nuoremmilla rippikoulu on suoritettu Suomessa karanteenileirillä tai Orimattilassa. Rippikoulua on pidetty ja lapsia kastettu myös 1930- luvulla. Viimeinen pappi Laurikkala siirtyi Suomeen 1937. Seurakunnat alkoivat toimia uudelleen Saksan vallattua Inkerinmaan. Avioliittoon on vihitty kirkollisesti tai se on rekisteröity kyläneuvostossa. Vanhimmat ovat 1860-luvulla syntyneitä. Monilla perheen isä ei ole mukana. Hänet on vangittu, teloitettu, tietämättömissä tai otettu Neuvostoliiton armeijaan. Suomen armeijassa ja heimopataljoonassa palveli myös muutamia. Eräs heistä sai vihkiluvan, kävi rippikoulun joukko-osastossa ja vihittiin avioliittoon kesäkuussa 1944 Orimattilassa inkeriläistytön kanssa. Perheiden lapsia jäi Neuvostoliittoon tai Viroon. Orimattilan sijoitukset olivat kirkolla ja kylillä. Kirkolla oli ”Tehtaantalo 7 ja 8”, Käkelän pappila ja monet yksityiset talot, kylillä maatalot ja kartanot.

Inkeriläisten myöhemmistä vaiheista ja yhteyksistä

Orimattilasta siirrettyihin inkeriläisiin on vähän yhteyksiä. Osa pääsi palaamaan vuonna 1953 Stalinin kuoltua, ensin Petroskoin seudulle tai Viroon ja myöhemmin Inkerinmaalle. Niinikoskella ollut Rättälin perhe on pitänyt yhteyttä myöhemmin Orimattilaan. Niinikoskella syntynyt poika asuu nyt Suomessa ja on Inkerin kirkon papin Arvo Soitun serkku. Vuonna 2004 tuli yllättävä kirje Rautamäen Heikkilään. Heillä sota-aikana asuneen Peussan perheen poika, Aleksanteri (Armas), oli muuttanut Suomeen ja halusi yhteyttä. Käynti järjestyi lämpimin muistoin. Erään paluumuuttajan tieto, että Petroskoissa oli Otto Kuusisen autonkuljettajana Peussa – niminen mies, joka oli sota-aikana Orimattilassa.

Orimattilaan jäi sodan jälkeen muutamia inkeriläisiä. He olivat arkoja juuristaan. Muutamat siirtyivät myöhemmin Ruotsiin. Tänne jääneistä inkeriläisistä Helmi avioitui sotaveteraanin kanssa. Hän kirjoitti runoja, missä kertoi inkeriläisten vainoista ja kokemuksista. Hänen veljensä poika, Lahden seudun inkeriläisten puheenjohtaja, Toivo Puronen asuu Orimattilassa. Hän on sotaveteraanien tukijäsen. Katri os. Pönni avioitui kirvulaisen konepuusepän kanssa vuonna 1946. Heidän kuulutuslupaansa liittyy ministeri Eino Pekkalan todistus 30.8.1946.

Orimattilan seurakunta järjesti 3.10.1943 tänne saapuneille tulojuhlan ja vuoden 1944 seurakuntalehdessä kirkkoherra toivottaa heidät tervetulleiksi ja pyytää kylien kinkereille.

Orimattilan paluumuuttajista

Orimattilaan on tullut useita paluumuuttajia 1990-luvulla. Useimmat olivat sota-aikana Suomessa ja heidät palautettiin Neuvostoliittoon. Erään paluumuuttajan isä palveli heimopataljoonassa. Omiin inkeriläisiin lapsuuteni leikkikavereihin ei ole yhteyttä. Heidät oli sijoitettu Sepänjoen Arolaan.

Moskovan televisio oli kiinnostunut inkeriläisten sijoituksesta vuonna 2001. He tutkivat inkeriläisistä koottua aineistoa. Moskovassa oli kuollut inkeriläinen. Hän kertoi kuolinvuoteellaan, että teki lapsen sota-aikana orimattilalaisen isäntäperheen tyttären kanssa. Nimi löytyi inkeriläisten tiedoista ja kastekirjasta. Tv- toimittajille oli uutta tietoa, että sota-aikana inkeriläisiä siirrettiin Suomeen ja että heidät piti palauttaa rauhan ehtojen mukaan. Inkeriläiset "viskattiin" ympäri isoa Venäjän maata. Inkerin kirkko aloitti uudelleen 1988. Seurakuntia on syntynyt Siperiaa ja Kuolan aluetta myöten yli 80.

Inkeriläiset olivat valistuneita. Kolppanan ja Jyväskylän seminaarit alkoivat samaan aikaan vuonna 1863. Inkeriläiset ovat antaneet paljon suomalaisille. Arkkitehti Eliel Saarinen, Lahden kaupungintalon suunnittelija, runoilija Aale Tynni, säveltäjät Mika Piiparinen ja Mooses Putro, ensimmäinen lähetyssaarnaaja Martti Rautanen olivat inkeriläisiä vain muutama mainittuna.
"Nouse, oi kadonnut Inkeri, kirkkosi raunioista" laulaa Arvo Survo.

Orimattilassa olleiden inkeriläisten tietoja on Suomen Inkeri-liiton sukututkijoilla, osoitteessa suomeninkeriliitto.sukututkim@gmail.com

Pertti Laaksonen
puh. 050 348 4610
kapt.pertti.laaksonen@phnet.fi

MUISTOJEN JOULU

Kauniina säilyy kotini joulu
ja vihatun aatteen keskeyttämä koulu.
Voi kuinka vihattu oli suomen kieli,
katkeroitettu koko kansamme mieli.
Ketä usko Jumalaan vahingoittaa,
vain hyvyys pahuuden voittaa.
Ei kuulunut kirkonkellojen soittoa,
kommunismi odotti aatteen voittoa.
kansa sai kokea saatanan vallan,
kun kulku ohjattiin kylmyyden hallan.
Siitä alkoi kansan kärsimysten tie,
ajatukset näin jouluna sinne vie.
Nyt ei kansa tätä kaikkea tiedä,
ei siellä enää Siperiaan viedä.
Arvioimalla kitutettujen tuskia,
pakoon yritettiin kautta Siperian puskia.
yritetään me nauttia toki joulusta,
olemme saaneet esimakua siitä koulusta.
Jeesus johdatti meitä esi-isien maahan,
josta kiitokset kauniit sanoa saahan?
Nyt saamme kuulla joulun sanomaa,
ei tarvitse keneltäkään mennä anomaan,
että saammeko puhua omaa kieltä,
Tästä olemme varmaan samaa mieltä.
Kauniimmat joululaulut kauniisti soi,
Jumala Poikansa iloksemme toi.
Kiitämme rukouksin Taivaan Luojaa.
Hän meitä johtaa ja myös suojaa.

Hyvää joulua toivoo runon kirjoittanut
Helmi Leppänen

LIITON SYYSKOKOUKSEN 29.10.2016 PÄÄTÖKSIÄ

PÄÄTETTIIN v. 2017 MAKSUISTA
Liittymis- ja jäsenmaksun suuruus
- liittymismaksua ei kanneta
- jäsenyhdistyksen jäsenen maksu 2 € / jäsen
- henkilöjäsenen jäsenmaksu 20 € / jäsen
- kannattava jäsen 50 € / jäsen
Kaikki maksut ovat vuosimaksuja.

Inkeriläisten viestin tilausmaksu
- EU-maat 40,- €
- muut maat 45,- €

ESITETTIIN
1. Hallituksen toimintasuunnitelmaehdotus v. 2017
- suunnitelman mukaan Inkeriläisten viestiä julkaistaan 6 numeroa
- järjestetään kesäjuhla Helsingissä yksipäiväisenä heinäkuussa
- osallistutaan mahdollisuuksien mukaan muiden maiden inkeriläisjuhlille
- järjestetään Inkeri-iltapäiviä
Muut toimintasuunnitelman kohdat noudattelevat edellisvuosien kaavaa.
Toimintasuunnitelmaehdotus hyväksyttiin.
2. Hallituksen talousarvioehdotus v. 2017
- talousarvion tulojen loppusumma on 25 400 ja kulujen 22 700 € ja osoittaa ylijäämää 2 700 €
- talousarviota laatiessaan hallitus on todennut, että liiton vuoden 2017 toiminta tulee olemaan riippuvainen mahdollisista avustuksista
Talousarvioehdotus hyväksyttiin.

PÄÄTETIIN v. 2017 PALKKIOISTA SEURAAVASTI
- hallituksen jäsenille ei makseta kokouspalkkioita
- toiminnantarkastajien palkkiot maksetaan kohtuullisen laskutuksen mukaan

VALITTIIN LIITON TOIMIHENKILÖT
- puheenjohtajaksi v. 2017 valittiin yksimielisesti Alina-Sinikka Salonen
- hallituksen jäsenet vv. 2017 – 2019
- erovuorossa ollut varsinainen jäsen Viktor Hyyrönen valittiin uudelleen
- erovuorossa olleen varsinaisen jäsenen Aili Mehiläisen tilalle valittiin Leila Salo, Hyvinkää
- erovuorossa ollut hallituksen varsinainen jäsen Outi Mäkelä valittiin uudelleen
- erovuorossa olleen varajäsenen Annikki Kelon tilalle valittiin Pirkko Koso, Kouvola

VALITTIIN v. 2017 TOIMINNANTARKASTAJAT
- Antti Kokkinen, Espoo valittiin varsinaiseksi toiminnantarkastajaksi
sekä Tarja Nieminen, Vantaa varatoiminnantarkastajaksi

KUNNIAJÄSENIÄ
Hallituksen ehdotuksesta kutsuttiin liiton kunniajäseneksi Albert Kirjanen, Koria

LYHYESTI

Nuorten Inkeri-aiheisia kirjoja:

Latvus Sisko: Kaukana omalta maalta. WSOY 2011

Inkerinsuomalaisen 13-vuotiaan Paavo Muurikaisen perhe pakkosiirretään vuonna 1941 Siperiaan. Miten nuori voi säilyttää äärimmäisissä oloissa elämänuskonsa ja toivonsa? Paavolle ratkaisevaksi tueksi tulee virolainen Mare, jonka perhe myös on karkotettu kotoaan. **Finlandia Junior – ehdokkaaksi valitun kirjan keskeiset tapahtumat ovat tosia.**

Latvus Sisko: Kaksi sateenkaarta. WSOY 2014

Itsenäinen jatko Muurikaisen suvun tarinalle. Päähenkilö, leningradilainen Inna on Paavon pojantytär. Yllättäen Viro, jossa isovanhemmat asuvat, itsenäistyy, ja pian sen jälkeen koko Neuvostoliitto hajoaa. Mullistukset eivät pääty tähän: **Innan perhe päättää lähteä paluumuuttajina Suomeen.** Innalle se merkitsee rankkaa eroa ystävistä ja sopeutumista vieraaseen maahan ja kulttuuriin.

ETSITÄÄN

Etsin isäni Nikolai Hokkasen sukulaisia /tuttuja/naapureita. Isä oli syntynyt Inkerissä Lautakodan kylässä 14.2.1926. Hänen vanhempansa olivat Andreas ja Anna Hokkanen, ja pikkuveli Vihtori s. 31.7.1936. Olen kiitollinen kaikesta tiedosta, mikä liittyy ko. alueen elämään ja ihmisiin.
Yhteydenotot: Riitta Ilola-Seppälä p. 050-5011257,
s-posti: riitta.ilolaseppala@gmail.com

MUSIIKKIA INKERIN PIETARI-PAAVALI-KIRKOSSA VIIPURISSA

Juhani Jääskeläinen

Juhani Jääskeläinen ja konserttimainos Pietari-Paavali-kirkon edessä.

Viime syyskuussa 2016 Kalliolan Setlementin orkesteri Helsingistä teki jo toisen konserttimatkan Viipuriin. Kuten vuosi sitten piti orkesteri nytkin iltakonsertin Inkerin kirkkoon kuuluvassa Pietari-Paavalin kirkossa ja soitti lisäksi sunnuntain jumalanpalveluksessa. Samainen Kalliolan Setlementin orkesteri soitti inkerinsuomalaisten kesäjuhlassa pari vuotta sitten.

Matkat tehtiin Lehtimäen liikenteen bussilla, vuosi sitten taitavana bussinkuljettajana toimi inkeriläissyntyinen **Matti Makara**. Etukäteen oli liikkunut tietoja että tarkastukset Venäjän puolella voivat olla hankalat ja aikaa vievät kun kysymyksessä oli 20-henkinen orkesteri arvokkaine instrumentteineen. Suureksi yllätykseksi molemmilla kerroilla kaikki sujui mennen tullen sujuvasti ilman mitään ongelmia.

Orkesterin oppaana oli **Heikki Jääskeläinen**, Viipurissa Inkerin kirkon palveluksessa toiminut pastori, joka tunsi Viipurin ”kuin omat taskunsa”. Paikanpäällä orkesterin vastaanotti kirkkoherra **Vladimir Dorodnyi**. Jumalanpalveluksessa saarnasi Heikki Jääskeläinen Vladimirin tulkatessa. Molemmilla kerroilla orkesteri söi kirkon lehterillä seurakunnan järjestämän hyvän lounaan.

Yleisöä iltakonserteissa oli salin täydeltä. Alkuosa ohjelmaa käsitti klassista hengellistä musiikkia ja toinen puoli kevyempää musiikkia. Jälkimmäisestä musiikista erityisesti ”Kaksi kitaraa”, Shostakovitsin ”Toinen valssi”, ”Oi niitä aikoja” ja venäjäksi laulettu ”Ilta redillä” saivat runsaat suosionosoitukset.

Kiertokäynnillä Viipurissa tutustuttiin mm. Tuomiokirkon raunioihin. Tässä kirkossa kirjoittajan isä, inkeriläispastori Juhani Jääskeläinen, oli vihitty papiksi v.1933.

Orkesterilaiset kirkon vieressä Mikael Agricolan patsaalla. Keskellä pastori Heikki Jääskeläinen.

Kalliolan orkesteri soittamassa, oikealla kirkkoherra Vladimir Dorodnyi.

JOULUAJATUKSIA HIMALAJAN RINTEILTÄ

Riikka Mahlamäki-Kaistinen

Mahlamäki-Kaistinen kuvan eturivissä vaaleassa takissa Kala Patharin harjanteella, 5545 metrin korkeudessa.

Palasin juuri Suomeen Nepalista korkeiden vuorien, jakkikellojen ja hymyilevien ihmisten keskeltä. Osallistuin tänä vuonna yhdessä 20 muun suomalaisen kanssa Kapua-hankkeeseen, jolla kerättiin varoja Nepalin tyttöjen terveyden ja koulutuksen kehittämiseen.

Kapua on 10 vuotta toiminut projekti, joka kerää vuosittain eri kohteisiin rahaa ja kiipeää samalla maiden korkeille vuorille. Hankkeen takana ovat Väestöliitto, Kynnys ry ja Taksvärkki ry.

Hankkeeseen oli haku vuosi sitten syksyllä, ja noin puolet hakijoista pääsi mukaan. Itse hain mukaan siksi, että koin tarvetta tehdä enemmän. Samalla vaikuttimeni olivat kuitenkin myös itsekkäät: halusin nähdä ja kokea uutta.

Vuosi 2016 on ollut minulle ylettömän touhuamisen vuosi. Olen järjestänyt muun muassa kirpputoreja, ravintolapäiviä, tanssitapahtumia ja arpajaisia. Olen askarrellut valtavan määrän tuotteita myytäväksi Kapuan-nimissä, ottanut yhteyttä eri firmoihin ja myynyt kalentereita. Jokainen meistä kapuajista on pyrkinyt keräämään vuoden aikana kokoon 5545 euroa. Jokainen on tehnyt sellaisia tempauksia, jotka ovat tuntuneet itselle loogisimmilta ja luontevimmilta.

Minun pottini on nyt lähes 7000 euroa, joten tavoite on ylitetty. Yhteensä me kapuajat olemme saaneet kokoon yli 110 000 euroa.

Kapua-vuotemme huipentui kolmen viikon mat-

kaan Nepaliin. Matkan maksoimme luonnollisestikin itse omista kukkaroistamme. Kaikki hyväntekeväisyyteen kerätyt varat menivät siis oikeasti hyväntekeväisyyteen.

Vietin marraskuun tutustumalla ensin hyväntekeväisyyskohteisiin Nepalissa ja vaeltamalla sitten kaksi viikkoa Himalajan vuorilla. Nousimme lopulta 5545 metrin korkeuteen Kala Patharin harjanteelle. Keräystavoitteemme koostui siis noustavista metreistä.
En usko eläneeni koskaan raskaampaa, mutta samalla antoisampaa pariviikkoista. Vaellukseen mahtui niin itkua kuin nauruakin. Välillä mietin, Että "mitä ihmettä minä teen täällä". Toisinaan taas olisin halunnut huutaa, että "ihanaa olla täällä". Päällimmäisenä mieleen ovat jääneet sydämelliset nepalilaiset. Heitä on jo nyt kova ikävä.

Kotiin palattuani olen tuntenut ähkyä joulunajan ylettömästä kaupallisuudesta. Kun on viettänyt viikkoja oloissa, joissa sängyn vieressä oleva vesipullo jäätyy yöllä ja seurannut pikkulasten leikkimistä kiven murikoilla ja langan pätkillä, tuntuvat kaikki "joulun hittilelu" ja "tämän joulun tärkein lahja" –mainokset varsin kummallisilta. Elämässä kun on paljon tärkeämpiäkin asioita kuin tavara. Rauhaisaa ja lähimmäisenrakkauden täytteistä joulua!

Kapuasta lisää osoitteessa www.kapua.fi

t. Riikka
Inkeriläisten viestin toimitussihteeri

Ps. Anteeksi kaikille jotka ovat saaneet poissaoloni takia odottaa turhan pitkään vastauksia viesteihin.

Riikka Mahlamäki-Kaistinen ja kathmandulaisen koulun oppilaita. Hiuksiin ripotellut kukanterälehdet toivottavat pohjoisen vieraan tervetulleeksi.

JARI TERVON KIRJA NOSTAA TUNTEITA

Ohessa kaksi lukukokemusta

Tervon Matriarkka – raskas lukukokemus
Saatuani Jari Tervon uutuuskirjan aloin lukea sitä suurin odotuksin. Vihdoinkin inkeriläiset ja heidän hirmuinen kohtalonsa saisi julkkiskirjailijan ansiosta paljon palstatilaa, TV-aikaa ja laajaa julkisuutta. Suomen kansa saisi nyt täytettyä historiatiedoissaan olevia valkoisia aukkoja. Eräällä työmatkalla junassa luin kirjaa suorastaan ahmien, mutta pian petyin, hämmästyin ja koin vuoron perään suuttumusta ja myötä häpeää. Mikäs tämä tällainen kirja oikein on?! Senhän piti kertoa Inkerin kansasta.

"Minusta Tervo ratsastaa Inkerinmaan suomalaisten kohtalolla kaupallisin pyytein."

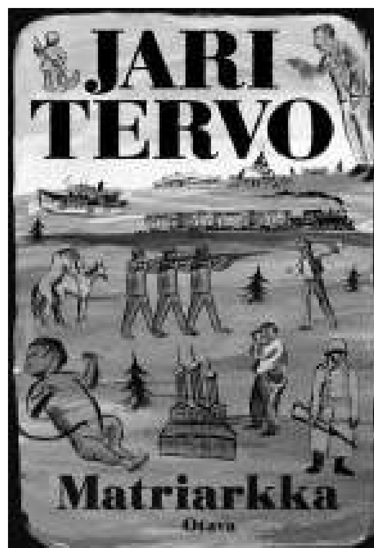
Minulle selvisi pian, että Tervon kirja on fiktiivinen "satukertomus", jossa eräiden keksittyjen inkeriläisten kuviteltu kohtalo toimii satuseikkailun ideamoottorina. Ja uskomattomia tapahtumia piisaakin hengästymiseen asti. Eikö kuitenkin totuudenmukainen tarina olisi ollut taruakin ihmeellisempi? Minusta Tervo ratsastaa Inkerinmaan suomalaisten kohtalolla kaupallisin pyytein.

Vaikka kirjan lopussa on luettelo Inkeri-aiheisista kirjoista, vaikuttaa vahvasti siltä, ettei Tervo ole joko lukenut niitä tai sitten hän on muuntanut historiaa tarkoituksellisesti rakentaessaan räväyttävän ja kohua herättävän veijaritarinan. Teos ei ole selkeästi inkeriläisten asialla, vaan Tervo käyttää inkeriläisten kohtaloa yhtenä tapahtumana osana laajempaa aihetta – pakolaisten hädänalaista tilaa ennen ja nyt.

Ehkä eniten olisin toivonut Tervolta selkeää ja yksiselitteistä Neuvostoliiton ja Stalinin tuomitsemista Inkerinmaan suomalaisiin kohdistuneesta kansanmurhasta. Mutta hän syyttääkin siitä pääasiassa suomalaisia, joka on itseruoskinnan huippu ja täyttä historian vääristelyä. Tämä suututti.

Hän sortuu myös moniin muihin virheväittämiin kuten siihen, että inkeriläiset pakotettiin saksalaisten toimesta ja suomalaisten yllytyksestä jättämään Inkerinmaan, ja että presidentti Mauno Koivisto toiminnallaan aiheutti lopullisen iskun inkeriläisten kansanmurhassa. Hän jättää myös mainitsematta, että inkeriläisten paluumuutto Suomeen perustui vapaaehtoisuuteen.

Kiusallisinta luettavaa oli Tervon tikun nokkaan nostamat Inkerissä vaikuttaneet hyppääjien ja kuohittujen ryhmät. Pitihän kirjassa olla seksistisiä kohuaineksia. Muutoinkin Tervo paneutuu liikaa ihmisten väliseen sukupuolielämään kertoen yksityiskohtaisesti aktien vaiheet elinten erilaisilla

nimillä herkutellen. Härskeillä naintikuvauksilla hän "herkuttelee" myyntilukujen varmistamiseksi. Minulle näiden kohtien lukeminen tuotti mielipahaa.

Hyppääjien ja kuohittujen lahkot edustivat häviävän pientä osuutta koko inkeriläisten joukosta, n. 1,7 prosenttia. Nyt lukija, joka ei tunne historiaa, saa käsityksen, että suunnilleen kaikki inkeriläiset olivat hurmoksellisia seksihulluja. Tämä sai minut suorastaan vihastumaan.

Tervo on käyttänyt inkerinmurteen sijasta itse keksimäänsä sanastoa, joka on mielestäni virhe. Sillä nyt suurelle yleisölle muodostuu väärä kuva oudosta inkerinmurteesta. Me tiedämme, että Inkerin murre kuuluu kaakkoismurteisiin eli

”Karjalan murteisiin”. Minusta jopa tuntui, että Tervo halusi tarkoituksellisesti erottaa inkeriläiset karjalaisista. Jokaisen oudon sanan kohdalla jouduin kokonaisuuden avulla päättelemään mitä hän tarkoittaa. Lukeminen oli välillä vaivalloisen töksähtelevää, outojen sanojen ja lauseiden niukkuuden sekä alituisten aikasiirtymien takia. Kirja ei ole sujuvan helppolukuinen.

Lukiessani en voinut olla muistelematta omaa inkeriläismummoani ja isääni sekä kaikkia niitä inkeriläisiä jotka olen tuntenut. En löytänyt kirjasta tavallisia iloisia, työtelijäitä, rehellisiä ja sydämellisiä inkeriläisiä. Tunteeni vaihtelivat hämmästyksen, vihastuksen, harmin, myötähäpeän ja suuttumuksen välillä. Kirja oli henkisesti raskasta luettavaa, josta isän puolelta inkeriläiselle jäi loukkaantunut tunne. Valitettavasti petyin kirjaan, siitä jäi paha maku.

Matti Taina
turvallisuuspäällikkö
historian harrastaja

KIRJA-ARVIO

Teksti on julkaistu lyhennettynä Sanansaattajassa, ja julkaistaan tässä päätoimittaja Hannu Kipon luvalla.

JARI TERVON OUTO NÄKEMYS INKERILÄISTEN HISTORIASTA

Arviointi Jari Tervon kirjasta Matriarkka, 448 sivua. Otava 2016

Olen jättänyt ehkä puolentusinaa kirjaa kesken. Jos Jari Tervon aiheena ei olisi ollut inkeriläisten historia, tämä kirja olisi liittynyt tuohon vähälukuiseen joukkoon.

Kuvaavaa kirjan tasolle on, että inkeriläisten pakkosiirrosta Siperiaan 1930-luvulla on tehty pieruhuumoria.

Kirjaa on väitetty Tervon tärkeimmäksi teokseksi, mutta minusta se ei yllä lähellekään Ohranan tai edes Koljatin tasoa.

Kirjan perusongelma on se, että poikkeuksesta on tehty pääasia. Siitä kirjassa jopa varoitetaan. Mutta kirjailija ei ole ottanut omasta varoituksestaan vaarin.

KETÄ TAUSTALLA

Tervon aikaisemmissa ”historiallisissa romaaneissa” lukija hyvin tiesi, kenestä kerrottiin. Koljatti oli kaikille tuttu, tosin toisella nimellä. Niinpä nytkin lukija odottaa, että kirjan hahmojen takana on todellisia, eläneitä ihmisiä. Kirjasta löytyy pastori Jalmari – joka saa aviottoman lapsen lotan kanssa – Tynnin suku jne. Eli inkeriläisten historiasta kovin tuttuja nimiä.

” Eivät inkeriläiset olleet niin innokkaita takinkääntäjiä kuin kirja antaa ymmärtää.”

Inkeriläisyyden historiaan kuuluvat myös hyppääjät ja itsensäsilpojat, joista kirjassa kerrotaan. Mutta ne olivat vain pieni sivujuonne: valtaosa inkeriläisistä oli ”tavallisia” luterilaisia. Luterilaisella uskolla oli Inkerissä hyvin vahva asema. Väite pastorista, joka väitti Jumalan olevan Saatana, on paitsi erikoinen, myös inkeriläisten uskonnollisia tunteita loukkaava. 1930-luvulla oli muutamia ”ongelmapastoreita”, mutta pääsääntöisesti pastorit olivat uskollisia vankileireille ja teloituksiin asti.

Eivät inkeriläiset olleet niin innokkaita takinkääntäjiä kuin kirja antaa ymmärtää. Pelkästään Levašovan muistolehdossa – joka mainitaan kirjan loppusivuilla – makaavat tuhannet teloitetut inkeriläiset todistavat sen. Suomettuminen tapahtui paljon pienemmän paineen alla. Sitä mainostettiin sopeutumisena ja järkevänä politiikkana – jonka alkutahti oli inkeriläisten palauttaminen Stalinin pakkovallan alle.

Tervon kuvauksella inkeriläisten elämästä kommunismin alla on kovin vähän tekemistä sen kanssa, joka on dokumentoitu kymmenissä inkeriläisyyttä kuvaavissa kirjoissa, joista osa on mainittu kirjan lopussa olevassa kirjallisuusluettelossa.

Kirjassa on yksityiskohtia, jotka eivät avaudu

keskivertolukijalle. Minä osan tunnistin – yli 15 vuotta inkeriläisiä tavanneena ja jututtaneena – osa jäi minullekin arvoitukseksi. Jälleen jää kysymään, mitä halutaan sanoa.

MITÄ HALUTAAN JULISTAA?

Kirjassa annetaan myös suomalaisista kummallinen kuva; he inhosivat inkeriläisiä. Toki olen kuullut tapauksista, joissa monilapsista perhettä ei mielellään otettu mihinkään taloon. Ja tapauksista, joissa inkeriläisperhe joutui muuttamaan toiseen taloon. Mutta nämä ovat jälleen poikkeuksia, joista Tervo on tehnyt pääsäännön.

Miksi monet inkeriläiset kävivät 1990-luvulla rajan auettua Suomessa katsomassa, mitä sodanaikaisille isäntäperheille kuului, jos elo Suomessa oli ollut kidutusta, tuskaa ja ahdistusta? Päinvastoin: olen kuullut lukemattomia kertomuksia siitä, kuinka hyvin inkeriläiset otettiin vastaan, osa tytöistä olisi haluttu naittaa talon pojille jne.

Tervo haluaa antaa suomalaisista muukalaisvihamielisen kuvan. Jos asiaa halutaan ajaa valheella ja vääristelyllä, silloin se ei minusta ole ajamisen arvoinen asia. Ainakaan minussa kirja ei kasvattanut muukalaisrakkautta, pikemmin päinvastoin.

KUMMALLINEN TYYLI

En ole koskaan ollut innostunut nykyään monia romaaneita vaivaavasta tyylistä: liikutaan ajassa eteen- ja taaksepäin kuin ohjelmistonsa sekoittanut tietokoneohjattu sähköjänis. Kun Tervo kirjan alussa lisää keitokseen ”lyhyiden lauseiden tyylin”, lukemisesta tulee raskasta. Osaa sitä jokainen. Kirjoittaa katkeilevaa tekstiä. Ei se ole edes vaikeaa. Joku pitää sitä hienona. Mutta tavallinen lukija temppuiluna. Jää ihmettelemään. Miksi ei voi kirjoittaa normaalisti. Niin, että sitä jaksaisi lukea. Kai se ei ole muodissa.

Kirja on hyvin kristinuskon vastainen. Olen usein kysellyt, miksi nämä nykyajan pakanuuden saarnaajat eivät usko tilastoja: mihin maahan lapsen on hyvä syntyä, missä on paras elintaso, missä on hyvä elää, missä maassa on vähiten korruptiota jne. Tilasto tilaston jälkeen kärkeä hallitsevat ns. kristityt maat. Muslimimaita tai Aasian maita ei yleensä löydy kuin vasta puolenvälin alapuolelta – poikkeuksena Japani, joka yleensä menestyy ainoana ei-kristillisenä maana hyvin.

”Kuka kävisi kertomassa nykykirjailijoille, että suuri osa ihmisistä edelleen ajattelee ylä- eikä alapäällään.”

Jos kristinusko on kaiken hyvän tuhoava uskonto, miksi se on tuottanut niin hyvää jälkeä?

Hieman liioitellen voi sanoa, että kirjan joka aukeamalla on seksiä muodossa tai toisessa. Kuka kävisi kertomassa nykykirjailijoille, että suuri osa ihmisistä edelleen ajattelee ylä- eikä alapäällään – oli se sitten etu- tai takapuoli, joita kumpaakin Tervo viljelee kirjassaan ahkerasti.

Toivottavasti kukaan inkeriläinen ei erehdy kirjaa lukemaan – niin ikävän kuvan se antaa heistä.

Pelkään, että kirja on vuoden lopulla myydyimpien kirjojen listan kärkisijoilla. Uskon, että moni lukija tulee pettymään, taso ei vastaa lehtien ylistäviä arvosteluja. Tai ehkä minulla on liian korkea käsitys suomalaisten älyllisestä ja kulttuurisesta tasosta.

Pasi Hujanen
Sleyn Venäjän työaluevastaava

VAKOOJINA VASTEN TAHTOAAN

Matti Korhonen

Juttu on ilmestynyt alun perin Uusi Tie -lehdessä, nro:ssa 34/2016 ja kirjeet Uuden Tien verkkosivuilla 25.8.2016. Nyt julkaistavaa tekstiä on hieman lyhennetty (A-S S) alkuperäisestä. Juttu julkaistaan Uusi tie -lehden luvalla.

Vanerimelat iskivät veteen kumiveneen edetessä Suomenlahdella Kronstadtista kohti Suomen kaakkoisrannikkoa. Veneessä matkasi 29-vuotias inkeriläinen Juho Niukkanen.
Edessä oli tehtävä, josta hän ei vielä viikkoa aikaisemmin tiennyt mitään. Taakseen hän oli joutunut jättämään Ligovan kaupungissa lähellä Leningradia asuvan perheensä: äidin, vaimon ja vuoden ikäisen pojan. Takana olivat myös ajat Leningradin Titan-nimisessä elokuvateatterissa, jossa hänellä oli vakinaisen soittajan paikka. Sinne hän ei enää koskaan tulisi palaamaan.

Aamuyöllä 2. lokakuuta 1942 Niukkanen veti kumiveneensä maihin Seivästön Etukylän kohdalla, alueella, joka vielä tuolloin kuului Suomelle. Puna-armeijan antaman tehtävän mukaan Niukkasen oli määrä tarkkailla Suomen rannikkoa, tehdä havaintoja sotilaista, laivoista, tuliasemista, piikkilankaesteistä, autoista ja maantien kunnosta. Havainnoista oli ilmoitettava radiolla kolme kertaa päivässä. Niukkanen aloitti tehtävän asettumalla rätti väsyneenä nukkumaan rannikon lähistöllä olevaan metsikköön.

Myöhemmin samana päivänä kaksi suomalaisiin sotilasasuihin pukeutunutta laskuvarjomiestä pidätettiin Vahvialassa, parinkymmenen kilometrin päässä Viipurista. Kyseessä olivat inkeriläiset poikamiehet, sähköteknikko Sulo Timonen, 20, ja maatyömies Juho Meronen, 23. Heidät oli puna-armeijan kaksimoottorinen pommikone pudottanut kuukautta aikaisemmin Hillosensalmen tienoille, Kouvolan ja Mäntyharjun välille.
Timonen ja Meronen olivat taivaltaneet Hillosensalmelta etelään Kouvola–Viipuri-rautatielle ja sitä pitkin kohti Viipuria. Yöt he olivat nukkuneet ladoissa. Päivisin he olivat tarkkailleet rautatie- ja maantieliikennettä ja ilmoittaneet havainnoistaan joka päivä kello 11 radiolla Leningradiin.

Puun ja kuoren välissä

En ikinäni ollut, enkä tahtonut olla Suomen vihollinen, mutta jos olisin kieltäytynyt, niin olisi ollut siitä ikävät seuraukset. – – Lähtiessäni sanoivat, että vangiksi ei saa antautua. On taisteltava viimeiseen mieheen. Polttoainetta on hävitettävä, kaikki sähköistämiseen kuuluvat esineet ja radio, sähkösanomat on hävitettävä heti sähköistämisen jälkeen. - Mutta minä en mitään hävittänyt. Mitä olen sähköistänyt, en ole ollenkaan niitä tarkkaillut, vaan sanomat annoin kaikki vain umpimähkään. (Juho Aataminpoika Niukkasen muistutuskirjoituksesta Sotaylioikeudelle, Viipurin lääninvankilassa 10. marraskuuta 1942.

Lokakuun 8. päivän iltana Juho Niukkanen lähti kulkemaan metsää pitkin Muurilaan päin, kun vartiossa ollut suomalainen sotilas valaisi häntä sähkölampulla ja vei hänet lähellä olevaan korsuun. Niukkanen ehti olla Suomessa vain kuusi päivää, kunnes hänet pidätettiin. Kuulusteluissa hän kertoi, ettei hän ollut antanut täsmällistä tietoa puna-armeijalle eikä hänen aikomuksenaan ollut ryhtyä vastustamaan pidättäjiään.
Kysyttäessä, miksi hän ei ollut antautunut heti saavuttuaan Suomeen, hän kertoi, kuinka hänelle oli selitetty suomalaisten ”rääkkäävän vankejaan”. Niukkasen mukaan ainakin joka toisessa neuvostoliittolaisessa sanomalehdessä oli kertomuksia ja kuvia siitä, miten suomalaiset leikkaavat vangeilta korvat, puhkaisevat näiden silmät ja hirttävät heidät. Jos hän olisi tiennyt, ettei vankeja kiduteta, hän olisi antautunut pian maihin tultuaan.
Samaa vakuuttivat kuulusteluissa laskuvarjomiehet Sulo Timonen ja Juho Meronen. Timonen kertoi, että heille oli ”syötetty”, että jos Suomessa ilmoittautuisi viranomaisille, nämä lähettäisivät heidät takaisin Venäjälle, ja Venäjällä heidät siinä tapauksessa tultaisiin kavaltajina hirttämään.

”Sanomalehdessä oli kertomuksia ja kuvia siitä, miten suomalaiset leikkaavat vangeilta korvat, puhkaisevat näiden silmät ja hirttävät heidät.”

Meronen puolestaan sanoi, ettei hän ollut uskaltanut ilmoittautua viranomaisille. Syynä oli Venäjältä saatu tieto, että Suomessa piinattaisiin syytettyjä, ja että heidän omaisensa Venäjällä surmattaisiin. Miehet kertoivat myös, että he olivat kyllä neuvotelleet antautumisesta, mutta eivät pelon vuoksi olleet kyenneet siihen.

Työpataljoonassa huojuttiin huonoudesta

Niin Niukkanen, Timonen kuin Meronenkin olivat palvelleet jatkosodan käynnistyttyä Neuvostoliiton armeijan työpataljoonissa, rakentaen ja kunnostaen lentokenttiä. Timosen ja Merosen pataljoonissa palvelleista suurin osa oli inkeriläisiä, joita ei kohdeltu silkkihansikkain. Muonitusolot olivat surkeat. Sulo Timoselle oli tarjoutunut mahdollisuus siirtyä rintamalle suksijoukkoihin. ”Minä suostuinkin, estääkseni sitä nälkää ja kurjuutta, johon minä olin joudunut, sillä minä jo huojuin huonoudesta. Täällä venäläisillä olivat kaikki oikeudet meidä suomalaisia kohtaan, lyötiin, potkittiin, tyrkittiin ja syljettiin vaikka silmillekin”, hän kertoi muistutuskirjoituksessaan Sotaylioikeudelle 27. lokakuuta 1942.

Juho Meronen oli tarttunut tilaisuuteen, kun häntä oli kysytty työpataljoonasta rintamajoukkoihin, ”ei etulinjoille, vaan muihin tehtäviin”. Mitä nämä tehtävät tulisivat olemaan, sitä ei Meroselle kuitenkaan ollut kerrottu. Juho Niukkanen puolestaan oli päässyt merivoimiin, jossa palveleville luvattiin ”paremmat ruuat”. Kaikille kolmelle vakoilutehtävä oli tullut yllätyksenä. Sitä varten he eivät olleet työpataljoonista lähteneet. Saatuaan kuulla vakoilutehtävästä Sulo Timonen oli ilmoittanut majuri Ivanoville pelkäävänsä ryhtyä tiedustelijaksi, mihin majuri ei ollut vastannut mitään. Seuraavana päivänä hänen luokseen oli tuotu tiedusteluosaston komissaari, joka oli ilmoittanut, että kaikki puna-armeijassa tavatut pelkurit tullaan ampumaan sekä antanut Timoselle miettimisaikaa seuraavaan päivään.

Jäähyväiskirjeet eivät koskaan löytäneet perille

”Minä olen tyydyväinen siihen tuomioon, mikä on minulle annettu ja siidä ollut iloinen että saan kuolla täällä vapaalla kaikkien suomalaisden rakastettavalla isänmaalla Herran Jeesuksen Kristuksen nimessä.” (Juho Pietarinpoika Merosen kirjeestä omaisille, Viipurin lääninvankilassa 10. helmikuuta 1943.)
Kenttäoikeus tuomitsi Sulo Timosen ja Juho Merosen ”kuritushuoneeseen elinkaudeksi” vakoilusta 20. lokakuuta. Juho Niukkaselle määrättiin sama rangaistus 18. marraskuuta. Miehet kirjoittivat ”muistutuskirjoitukset” Sotaylioikeuteen, millä ei kuitenkaan ollut toivottua vaikutusta. Sotaylioikeus muutti marras–joulukuussa kenttäoikeuden tuomiot kuolemanrangaistuksiksi.

”Miehet kirjoittivat muistutuskirjoitukset” Sotaylioikeuteen.”

Miehiä säilytettiin ennen tuomion täytäntöönpanoa Viipurin lääninvankilassa, jossa vankilasielunhoitajana vieraili Hausjärven kirkkoherra Selim Jalmari Laurikkala. Laurikkala oli toiminut ennen sotia pappina Inkerissä, jossa hän oli pitänyt rippikoulua myös Juho Niukkaselle, mutta Laurikkala joutui karkotetuksi Suomeen 1937.
Timonen, Meronen ja Niukkanen uskoivat ja toivoivat, että ”Inkerinmaa tulee vapautetuksi” ja että Selim Laurikkala voisi välittää heidän jäähyväisensä omaisille. Sitä varten he kirjoittivat jäähyväiskirjeensä juuri ennen kuolemaansa, 9. ja 10. helmikuuta. Kirjeet eivät koskaan löytäneet perille, sillä Laurikkala ei päässyt sodan jälkeen palaamaan Inkerinmaalle.

”Hänestä te voitte saada ainoan lohdun ja turvan”

Jäähyväiskirjeistä sekä Sotaylioikeuden asiakirjoista käy ilmi nuorten miesten syvä kristillinen usko. Juho Niukkanen oli kotoisin uskovasta perheestä. Hänen lapsuudessaan kotona oli laulettu virsiä, ja isä oli lukenut rukouksen arkena iltaisin ja pyhinä aamuisin. Niukkanen oli omalla radiollaan kuunnellut myöhemmin suomalaisia jumalanpalveluksia.
Niukkasen jäähyväiskirjeessä äiti

on keskeisessä asemassa. ”Rakkaat omaiseni, rakas Äiti paljon jäin teille velkaa, mutta kaikki jäi maksamatta, maksakoon teille Herra.” Vuoden ikäistä poikaansa hän ei mainitse nimeltä. Luultavasti hän ei ollut sotapalveluksensa vuoksi tätä edes nähnyt eikä saanut tietää tämän nimeä. Ainoastaan hän oli työpataljoonassa palvellessaan vuonna 1941 saanut viestin pojan syntymästä. Niukkanen päättää kirjeensä: ”Älkää olko kovin murheellisia rakkaat omaiseni, sillä kaikkien meidän täytyy täällä kuolla.”

Miesten jäähyväiskirjeissä ei ole katkeruutta Suomea tai Jumalaa kohtaan. Juho Meronen jopa sanoo olevansa tyytyväinen tuomioonsa. Kirjeestä saa sen käsityksen, että Merosen omaiset eivät olleet vakaumuksellisia kristittyjä, ja että hän itse oli kokenut jonkinlaisen kääntymyksen viime aikoina. - ”Jumala varjelkoon minun rakkaita omaisiani äitiä, veljiä ja sisareitani että he rukoilisivat Jumalaa että heidän elämänsä tulisi oikealle kristitylle tielle ja ettei hukkuisi syndeihin ja rikoksiin niin kuin minä olin hukkunut. Jumala varjelkoon heidä.”
Sulo Timosen kirje on vahvasti evankelioiva. Timonen pyytää omaisiaan kääntymään Jeesuksen turviin, ”sillä Hänestä te voitte saada ainoan lohdun ja turvan vaivoihinne ja murheisiinne. Sillä hän on ainoa Jumalan poika, joka on tullut kaikkia lunastamaan ja auttamaan kuolemasta ja synnistä ja joka Häneen uskoo löytää Hänestä iankaikkisen elämän.”
Timoselle tapahtumat olivat kaikessa traagisuudessaan kääntyneet hengelliseksi siunaukseksi. - ”Vaan niin oli Herramme Jesus Kristus rakastanut minuakin suurta syntistä, että ei sallinut hukkua ja kuolla synteihini vaan johtatti minut tänne itseänsä lähemmäksi että minä tulisin tuntemaan Hänet, katumaan omia suuria syntejäni ja puhdistuisin niistä ennen kuolemaa hänen verensä kautta.”

Kirjoituksen lähteenä ovat olleet Kansallisarkiston Sotaylioikeu¬den asiakirjat sekä Selim Jalmari Laurikkalan kotiarkistosta löydetyt jäähyväiskirjeet.

Taustaa:
Juho Pietarinpoika Meronen syntyi 14.9.1919 Krasonje Selon piirissä Heimosin kylässä. Naimaton Meronen oli ammatiltaan kolhoositalonpoika. Hänen isänsä Pietari Meronen oli kuollut vuonna 1934. Äiti Katriina oli elossa vielä heinäkuussa 1941. Juho Merosella oli veljet Eemeli ja Vihtori Meronen sekä sisaret Sonja ja Hilma Meronen.

Juho Aataminpoika Niukkanen syntyi 22.5.1913 Leningradin alueen Krasnoseljskin piirin Niukkasen kylässä. Ennen astumistaan puna-armeijan palvelukseen hän asui vaimonsa Ainon ja äitinsä Marian kanssa Ligovan kaupungissa. Ammatiltaan Juho Niukkanen oli muusikko. Juho ja Aino Niukkaselle syntyi poikalapsi elokuussa 1941. Juho Niukkasen isä, kolhoosilainen Aatami Niukkanen oli kuollut 7.1.1936.
Juho Niukkasen veli Väinö oli kuollut 1.7.1935. Hänellä oli kolme sisarta, Olga, Anna ja Lyyli, joka oli naimisissa autonkuljettaja Viktor Raskin kanssa. Lisäksi Niukkasella oli veljet Pekka, Santtu ja Viktor, joilla oli myös vaimot ja lapsia. Kuulusteluissa Juho Niukkanen oli maininnut, että hänellä oli Suomessa asuva serkku Herman Raski sekä ”jotakin kaukaista sukua” oleva rovasti Jaakko Raski, joka oli ollut aiemmin Hietamäen seurakunnan kirkkoherrana. Molemmat Raskit olivat tulleet Suomeen pian vallankumouksen alun jälkeen.

Sulo Jalmarinpoika Timonen syntyi 24.12.1921 Leningradin alueen Parkalan piirin Retukylässä. Timonen oli ammatiltaan sähköteknikko. Hänen isänsä Jalmari Timonen oli kuollut 1930. Äiti Aleksandra Timonen oli elossa vielä elokuussa 1941. Sulo Timonen oli naimaton, mutta hänellä oli veljet Edvard (s. 1916) ja Toivo (s. 1925) sekä sisko Maria (s. 1915).

Lue jäähyväiskirjeet kokonaisuudessaan osoitteesta:
http://uusitie.com/inkerilaismiesten-jaahyvaiskirjeet/

KIINNOSTAVA KIRJASTON LUKUPIIRI

Kontulan kirjaston lukupiirissä oli aiheena inkeriläisyys.

Anneli Mylläri

Kontulan kirjaston lukupiirissä on vuosien ajan ollut työskentelytapa, joka ei liene kovin tavanomainen. Piirin vetäjä, kirjastonhoitaja Outi Virmala antaa aiheen ja etsii siihen liittyviä kirjoja. Marraskuisena iltapäivänä 8.11.2016 keskustelun aiheena oli inkeriläisyys ja inkeriläiset.

Valittavina olivat olleet mm. seuraavat kirjat:
- Matti Putkinen, Mikko Porvali (toim.): Vanki, vakooja, sissi
- Aale Tynni: Inkeri, Inkerini
- Sinikka Paavilainen: Kyynelvaunut
- Toivo Flink: Kotiin karkotettavaksi.

Suomen Inkeri-liiton puheenjohtaja Alina-Sinikka Salonen oli mukana kuuntelemassa piiriläisten tuntemuksia ja jakamassa omia kokemuksiaan inkeriläisyydestä ja inkeriläisenä olemisesta. Mukana oli myös Inkerissä syntynyt Valma Karlsson, joka kertoi omista kokemuksistaan, samoin Sinikka Paavilainen kertomassa Kyynelvaunut-kirjansa taustoista ja synnystä.

Keskustelun kuluessa kävi ilmi, että ihmetystä oli herättänyt inkeriläisten sitkeys kaiken kokemansa keskellä. Joidenkin lukijoiden oli ollut vaikea uskoa sitä kuinka huonosti inkeriläisiä oli kohdeltu. Pidettiin ihmeenä, että kovia kokeneet ihmiset eivät ole katkeria. Jotkut piiriläisistä olivat paljonkin tekemisissä paluumuuttajien kanssa ja vierailivat eri puolilla Inkeriä ystävyysseurakunnissa.

Seuraavan kuukauden aiheeksi oli päätetty ”suomalaisuus”. Aihe sopii erinomaisesti juuri nyt, 100:nnen vuoden kynnyksellä.

Päivänsankari Elsa Serova kuuntelee onnittelulaulua. Elsan takana Lilja Tatti (oikealla) ja Tyyne Dudina, joka toimii kerhossa Liljan apuna.

Kerholaiset istuvat mukavasti pyöreiden pöytien äärellä avarassa ja viihtyisässä salissa.

Alina-Sinikka Salonen haastattelee piiriläisiä. Pöydän päässä istuu Mirka Härkönen.

Naisvaltainen piiriläisten porukka istuu pitkän pöydän ääressä.

SURUSILMÄISEN INKERILÄISTYTÖN

Arvoituksellinen paluu Neuvostoliittoon

Anja Suni

Katsoimme silmät ympyriäisinä sievää tyttöä, joka käveli luokkahuoneeseen opettaja Aino Riukan kanssa kesken lukukauden. Hän esitteli meille uuden kouluun tulijan:
- Saamme uuden oppilaan. Paula on inkeriläinen orpo. Toivon, että otatte hänet mukaan leikkeihinne ja autatte sopeutumaan koulutyöhön.
Tummatukkainen, surusilmäinen Paula oli arka ja puhui hiljaa. Koulussa hän ei herättänyt erityistä huomiota, enkä tiedä hänellä olleen vaikeuksia.

Paulan oikea nimi oli Klaudia. Rouva Tamminen, joka piti kahvilaa Uudenkylän aseman lähellä, työväentaloa vastapäätä, oli ottanut hänet kasvatikseen ja muutti hänen nimensä Paulaksi. Paula oli menettänyt vanhempansa, mutta hänen mummonsa ja sukulaisensa elivät yhä Inkerissä.
Meitä Nastolan Uudenkylän aseman seudun lapsia Paula kiinnosti. Halusimme leikkiä hänen kanssaan, mutta hän eli usein omissa maailmoissaan eikä halunnut leikkiä kuurupiiloa, pallopelejä, neljää maalia ja mitä me lapset sitten yhdessä leikimmekin. Hän puhui hyvin vähän eikä pitänyt suomalaisesta nimestään.
Minun silmissäni Paula näytti prinsessalta punainen silkkirusetti keskellä päälakea. Kasvatusäiti kiintyi häneen, ompelutti hänelle kauniita vaatteita ja osti leikkitavaroita. Hän sai kaupasta ostetun paperinuken, kiiltokuvia ja kirjoja, joista minä vain unelmoin.

”Paula oli menettänyt vanhempansa, mutta hänen mummonsa ja sukulaisensa elivät yhä Inkerissä”.

Kaupan hyllyillä jatkosodan aikana ei enää ollut kangaspakkoja. Vaatetavaraakin sai vain kupongeilla. Jos kauppa sai kangasta myytäväksi, se myytiin tiskin alta tutuille ja sukulaisille. Paikkakuntalaisena ja kauppiaiden tuttavana rouva Tammisella saattoi olla suhteita ja mahdollisuus ostaa tiskin altakin tai mustasta pörssistä - luvattomilta tavaroiden välittäjiltä. Luulen, että kahvilanpitäjän vaatekomerossa riippui hienoja rauhanaikaisia vaatteita, joista taitava ompelija, kuten rouva Kilkkilä naapurissa, saattoi loihtia uuden veroisia pukimia Paulallekin.

Paulalla oli aina kauniita vaatteita. Muistan erityisesti vihreän takin, jossa oli turkiskaulus ja muhvi. Ne näyttivät meistä hänen tovereistaan ylellisiltä. Kuitenkaan vaatteet eivätkä leikkitavarat, joita kasvatusäiti hänelle osti, näyttäneet häntä ilahduttava Orpo Paula suri vanhempiaan, ikävöi mummoaan, sukulaisiaan ja kotiaan. Minä muistan, että hänet palautettiin Neuvostoliittoon jatkosodan aikana. Muistoni Uudestakylästä ajoittuvat aikavälille 1.11.1940 - 30.11.1943. Asioista tietävät sanovat, että se on mahdotonta.

Inkeriläisiä orpoja ja muita inkeriläisiä alettiin palauttaa vasta tammikuun puolivälissä 1944. Silloin monet eivät halunneet palata ja jotkut onnistuivat pakenemaan. Mutta enin osa inkeriläisistä nousi tavarajunan ikkunattomiin ja lukittuihin vaunuihin. Juna vei heidät kohti itää. Se ei pysähtynyt Inkerinmaalla, niin kuin oli luvattu, vaan vei ihmiset eri puolille suurta Neuvostoliittoa.

Paula palasi Neuvostoliittoon vapaaehtoisesti. Hän uskoi pääsevänsä kotiin sukulaistensa luo. Me koulutoverit veimme hänelle itse tehtyjä lahjoja ja kortteja lähtiäislahjaksi. Kasvatusäiti itki. Hän varusti Paulalle mukaan ruokaa ja vaatetta. Paula hävisi meidän tietoisuudestamme suureen tuntemattomaan, punaisen hämärän maahan. Todennäköisesti hän joutui orpojen kasvatuskotiin, olihan valtio orpojen eräänlainen yliholhooja. Orvoista kasvatettiin oikeaoppisia kommunisteja, Homo Sovjeticus-ihmisiä rakentamaan marxilaisleniniläis-stalinilais -hengessä sosialistista ihannevaltiota, ateistista työläisten paratiisia.

Asiaa aprikoituani löysin palautuksen mahdollisen ratkaisun: ikävöivä lapsi saatettiin lähettää takaisin mummonsa luo Inkeriin, valloitetulle alueelle eikä Neuvostoliittoon. Siinä tapauksessa Paula tai oikeammin Klaudia joutui karkotukseen yhdessä mummonsa kanssa vasta välirauhan jälkeen eikä valtion ylläpitämään orpokotiin.

TAPAHTUMAKALENTERI

Suomen Inkeri-liiton ja jäsenjärjestöjen ohjelmatietoja keväälle 2017

Ilmoittajille

Tapahtumakalenteriin toivotut ilmoitukset tulee toimittaa toimitussihteerille lehden kakkossivulle ilmoitettuun aineiston vastaanottopäivään mennessä.

Suomen Inkeri-liitto
La 14.1.2017 retki Töölön uusittuun kirjastoon.

On kaksi syytä vierailla talossa:
1) näemme ultra hienon vuosina 2014 – 2016 uusitun Aarne Ervin suunnitteleman, vuonna 1970 valmistuneen rakennuksen ja
2) menemme kuvamatkalle Inkeriin. Näyttelyssä on esillä vanhoja kuvia Samuli Paulaharjun matkoista 1911.

Vuosina 2011 – 2016 Inkerin kulttuuriseuran kuvausryhmä – Aune Kämäräinen, Helena Miettinen ja Marja Karhula – on projektin ”Paulaharjun jalanjäljissä” aikana yrittänyt kiertää ja kuvata saman reitin Inkerinmaalla kuin Paulaharju aikanaan. Ryhmän edustajia on paikalla.
Matkoja tehtiin yhteensä kuusi, ja joillakin oli mukana myös muita kuvaajia. Valokuvista syntyi näyttely ”Niin kuolee kansa, niin suree suku pois”, joka kertoo, miten Inkeri on muuttunut 100 vuodessa.

Syyskuussa 2016 tehtiin ryhmämatka, jossa soveltuen kierreltiin kuvauspaikoilla. Tällä matkalla oli mukana myös Suomen Inkeri-liiton jäseniä. Näyttely on kooste kaikista näistä matkoista. Helena Miettinen matkakavereineen esittelee sitä. Näyttely on kirjastossa tuolloin esillä viimeistä päivää.

Töölön kirjasto sijaitsee osoitteessa Topeliuksenkatu 6, 00099 Helsinki.
Bussit: Topeliuksenkadulla 14, 18, 39, 39B, 41,42, 45, 53, 205, 503 sekä Mannerheimintiellä 40, 43, 63, 69 ja kaikki Mannerheimintietä liikennöivät seutuliikenteen bussit
Raitiolinjat: 2, 3, 4, 7A, 7B, 10
Tapaamme kirjaston pääoven edessä klo 13.00.

Inkeri-iltapäivät Inkerikodissa Karjalatalon 2. Kerroksessa

Näin löydät Inkerikotiin: osoite on Käpylänkuja 1. Sinne tulevat bussit 52, 56, 65 ja 69. Lähin pysäkki on Väinölänkuja, 200 m Karjalatalosta. (Raitiotielinja 1 ei aja viikonloppuisin.)
Lisää mahdollisuuksia: alle 1 km kävely Käpylän asemalta tai Pohjolankatua pitkin Mäkelänkadulta.
Aikataulu: klo 13.30 kahvi pientä korvausta vastaan, ilmoitusasioita, pääohjelma klo 14.00.

La 4.2. FM Riitta Seppälä kertoo Tynnin suvun ja perheen vaiheista ja omista muistoistaan suvun jäsenenä. Silja Jääskeläinen laulaa säveltämiään Aale Tynnin runoja.

La 11.3. ”33 päivää Santiago de Compostelaan. Vaeltajan päiväkirja.” Kirjailija Anneli Mylläri kertoo kumppaninsa Olli Hirvosen kanssa tehdystä pyhiinvaellusmatkasta. 800 km pitkä taival Espanjassa taittui jalan. Anneli on kirjoittanut matkasta edellä mainitun kirjan. Maaliskuussa 2016 Yle ja kirjastot valitsivat 7 suositeltavaa uskonnollista kirjaa Battle-nimistä keskusteluohjelmaa varten. Annelin kirja oli yksi niistä.

La 8.4. Muistellaan 1944 vuoden suuria ”kansanvaelluksia” alueeltaan pienentyneessä Suomessa. Karjalan siirtoväen asutuksesta ja kotoutumisesta uusiin oloihin kertoo historian dosentti Silvo Hietanen. Mukaan toivotaan myös karjalaisia ”kaiken kokeneita”. Toivotaan Inkerin suomalaisten ja Suomen karjalaisten välistä keskustelua kokemuksistaan.

Hyvinkään Inkeri-kerho

Talven kokoontumiset. Kokoontumiset seurakunnan aulakahviossa (Hämeenkatu 14) kello 14.
8.1., 5.2., 5.3., 2.4. Tapaamisten asiasisältö ja toukokuun päivämäärä ilmoitetaan myöhemmin.

Tiedustelut:
Outi Mäkelä p. 040 708 1999 outi.makela@kolumbus.fi
Leila Salo p. 040 567 7065 leila.salo@hotmail.com
hyvinkaan.inkerikerho@hotmail.com

Lahden seudun Inkeri-seura

Kerhoillat joka kuukauden toinen maanantai alkaen kello 13 Luther kirkolla, osoitteessa Vuorikatu 37.
Kerhoiltojen kahvituksen sovimme vuorotellen jo edellisessä kokouksessa.
Kerhoilloista ja kokouksista tiedusteluihin vastaa Maria Lahti, p. 0400 841 741
maria.lahti.nikkari@gmail.com

Turun seudun Inkeri-seura

Besseda-teehetket jatkuvat Palvelupisteessä joka kuukauden 1. ja 3. perjantai kello 13 Irma Kapasen vetämänä. Tarkempia tietoja voi kysellä seuran puhelinnumerosta 045 6687628
Juhlatilaisuudet Varissuon kirkolla (Kousankatu 6), kello 14 alkaen.
Palvelupiste, Uudenmaankadulla on toistaiseksi lopetettu.
Terveys- ja sosiaalineuvontapiste tiistaisin klo. 10-12 (Kousankuja 5) ja torstaisin klo. 10-12 (Katteluksenkatu 1,Vuokko).
Muina aikoina neuvontaa saa seuran puhelinnumerosta.
Seuran uusi postitusosoite on: Lyydia Bazaleva(TSIS ry), Päivännousevanpolku 13 B 57, 20610 Turku.

Helsingin seudun Inkeri-seuran tapahtumia

Anitta Iline anitta@inkeriseura.com tai p. 050-565 9805
Työpajat järjestetään Karjalatalon Inkerikodissa (Käpylänkuja 1, Helsinki)
Tiedustelut Toivo Tupin p. 040 578 3894

YSTÄVYYSKAUPUNGIT LAPUA JA RAKVERE

Lapualaisten ja virolaisten näkyvä yhteistyö

Rakvere ja Lapua ovat olleet ystävyyskaupunkeja vuodesta 1990. Rakveressa kävijä ei voi olla huomaamatta Vallimäellä sijaitsevaa pronssista muinaishärkäpatsasta, Tarvasta. Se perustettiin yhteistyössä kaupunkien kesken vuonna 2002, jolloin Rakvere täytti 700 vuotta. Patsasta rahoittivat suomalaiset ja virolaiset järjestöt, kaupungit, yritykset ja yksityishenkilöt, mukana myös presidentit Martti Ahtisaari, Mauno Koivisto ja Arnold Rüütel. Lahjoittajat saivat nimensä patsaan jalkaan. Tekijä on Tauno Kangro.

Kuva: Teppo Ylitalo

Jouluksi 2014 rakverelainen taiteilija Teet Su suunnitteli kaupunkiin rakennusjätteistä joulupuun, jonka ammattikoulun oppilaat värjäsivät vihreäksi. Sen valmistuttua jotkut kaupunkilaiset uhkasivat polttaa kuusen. Tieto erikoisesta puusta kulki kuitenkin maailmalla. Ensin sen löysivät kiinalaiset ja sitten amerikkalaiset. Sen jälkeen polttamispuheet loppuivat. Kuvassa kuusta ihailee säveltäjä Arvo Pärtin kunniaksi pystytetty muistomerkki Poika polkupyörän kanssa.

Kuva: Marianne Loorents, Virumaa Teataja

Se, mitä kaupungintaiteilija käytti joulukuusen rakennusaineina seuraavana vuonna, 2015, näkyy nyt lehtemme kannessa.

Lapuan ja inkerinsuomalaisten suhteista kerrotaan toisaalla lehdessämme.